

Úradný vestník

C 324

Európskej únie

Zväzok 49

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

30. decembra 2006

Číslo oznamu

Obsah

Strana

I Informácie

.....

II Návrhy právnych aktov

Európsky hospodársky a sociálny výbor**430. plenárne zasadnutie 26. októbra 2006**

2006/C 324/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Žaloby o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel ES“ KOM(2005) 672, <i>konečné znenie</i>	1
2006/C 324/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (kodifikované znenie)“ KOM(2006) 226, <i>konečné znenie – 2006/0073 (COD)</i>	7
2006/C 324/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o lehote ochrany autorského práva a niektorých príbuzných práv (kodifikované znenie)“ KOM(2006) 219, <i>konečné znenie – 2006/0071(COD)</i>	8
2006/C 324/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o klamlivej a porovnávacej reklame“ KOM(2006) 222, <i>konečné znenie – 2006/0070 (COD)</i>	10
2006/C 324/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o mieste na inštalovanie zadnej registračnej tabuľky dvoj- alebo trojkolesových motorových vozidiel“ KOM(2006) 478, <i>konečné znenie – 2006/0161 (COD)</i>	11

SK

Cena:
18 EUR

(Pokračovanie na druhej strane)

Číslo oznamu	Obsah (pokračovanie)	Strana
2006/C 324/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, popise, prezentácii a označovaní liehovín“ KOM(2005) 125, <i>konečné znenie – 2005/0028 (COD)</i>	12
2006/C 324/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady o využívaní cudzích a oblastne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre“ KOM(2006) 154, <i>konečné znenie – 2006/0056 (CNS)</i>	15
2006/C 324/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010“ KOM(2006) 13, <i>konečné znenie</i>	18
2006/C 324/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 90/424/EHS o výdavkoch na veterinárnom úseku“ KOM(2006) 273, <i>konečné znenie – 2006/0098(CNS)</i>	22
2006/C 324/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite vôd mäkkýšov“ (kodifikované znenie) KOM(2006) 205, <i>konečné znenie – 2006/0067 (COD)</i>	25
2006/C 324/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat (kodifikované znenie)“ KOM(2006) 258, <i>konečné znenie – 2006/0097 (CNS)</i>	26
2006/C 324/12	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obmedzenom použití geneticky modifikovaných mikroorganizmov (kodifikované znenie)“ KOM(2006) 286, <i>konečné znenie – 2006/0100 (COD)</i>	27
2006/C 324/13	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Návrh rozhodnutia Rady ustanovujúceho kritéria Spoločenstva na eradikáciu a monitorovanie niektorých chorôb zvierat (kodifikované znenie) KOM(2006) 315, <i>konečné znenie – 2006/0104 (CNS)</i>	28
2006/C 324/14	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva“ KOM(2006) 302, <i>konečné znenie</i>	29
2006/C 324/15	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa opravuje smernica 2002/2/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 79/373/EHS o uvádzaní krmných zmesí do obehu“ KOM(2006) 340, <i>konečné znenie – 2006/0117 (COD)</i>	34
2006/C 324/16	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o postupe pre predbežné preskúmanie a konzultácie vzhľadom na niektoré zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia týkajúce sa dopravy, navrhnuté v členských štátoch“ KOM (2006) 284, <i>konečné znenie – 2006/0099 (COD)</i>	36
2006/C 324/17	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú stanovy spoločného podniku Galileo uvedené v prílohe k nariadeniu Rady (ES) č. 876/2002“ KOM(2006) 351, <i>konečné znenie – 2006/0115 (CNS)</i>	37
2006/C 324/18	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1321/2004 o štruktúrach riadenia európskych programov satelitnej rádiovej navigácie“ KOM(2006) 261, <i>konečné znenie – 2006/0090 (CNS)</i>	41

2006/C 324/19	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o roamingu vo verejných mobilných sieťach v rámci Spoločenstva a o zmene a doplnení smernice 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby“ KOM(2006) 382, <i>konečné znenie</i> – 2006/0133 (COD)	42
2006/C 324/20	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o odstránení kontrol vykonávaných na hraniciach členských štátov v cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave“ (kodifikované znenie) KOM (2006) 432, <i>konečné znenie</i> – 006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky a hospodárske riadenie ako podmienka lepšieho zosúladenia hospodárskych politík v Európe“	49
2006/C 324/22	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej centrálnej banke „Tretia správa o praktických prípravách na budúce rozšírenie eurozóny“ KOM(2006) 322, <i>konečné znenie</i>	57
2006/C 324/23	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia“ KOM(2006) 16, <i>konečné znenie</i> – 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Nová rámcová stratégia pre viacjazyčnosť“ KOM(2005) 596, <i>konečné znenie</i>	68
2006/C 324/25	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Zelená kniha – „Európska iniciatíva týkajúca sa transparentnosti“ KOM(2006) 194, <i>konečné znenie</i>	74
2006/C 324/26	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje akčný program pre colné správy v Spoločenstve (Colníctvo 2013)“ KOM(2006) 201, <i>konečné znenie</i> – 2006/0075 (COD)	78

II

(Návrhy právnych aktov)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

430. PLENÁRNE ZASADNUTIE 26. OKTÓBRA 2006

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Žaloby o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel ES“

KOM(2005) 672, konečné znenie

(2006/C 324/01)

Európska komisia sa 19. decembra 2005 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom: „Zelenú knihu – Žaloby o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel ES“

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu, ktorá bola poverená prípravou návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 20. septembra 2006. Spravodajkyňou bola pani Sánchez Miguel.

Vzhľadom na nové funkčné obdobie výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo hlasovať o tomto stanovisku na októbrovom plenárnom zasadnutí a vymenovalo **pani SÁNCHEZ MIGUEL** za hlavnú spravodajkyňu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 99 hlasmi za, 28 proti, pričom 22 členov sa zdržalo hlasovania, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie

1.1 Zelená kniha o náhrade škody pre porušenie pravidiel hospodárskej súťaže ES, ktorú predstavila Komisia, otvára široký priestor pre diskusiu o potrebe vypracovania pravidiel Spoločenstva, ktoré by umožnili podnikom, spotrebiteľom a zamestnancom podanie žaloby vo veci zodpovednosti na tie subjekty, ktoré porušujú články 81 a 82 Zmluvy o ES pri výkone ich podnikateľskej činnosti.

1.2 EHSV chce v prvom rade preukázať, že ide o snahu poskytnúť efektívnu ochranu všetkým tým, ktorý tvoria súčasť európskeho vnútorného trhu. Berúc do úvahy slobodný pohyb tovaru, je potrebné, aby sa práva a povinnosti odvodené zo zmlúv a služieb do určitej miery obsahovo zhodovali vo všetkých krajinách. V prípade, že ide o cezhraničnú činnosť, mala by sa podporiť určitá úroveň harmonizácie medzi jednotlivými vnútroštátnymi legislatívami.

1.3 V druhom rade je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že existujú verejné orgány zodpovedné za hospodársku súťaž, európske ako aj vnútroštátne. Týmto orgánom prislúcha úloha stanoviť zakázané postupy a ekonomické sankcie, ktoré by bolo možné uložiť podnikom porušujúcim pravidlá hospodárskej súťaže. Zelená kniha sa snaží zabezpečiť náhradu škody vzniknutej v súkromnom sektore, čiže prostredníctvom súdov, čo znamená, že takéto konanie musí spadať do rámca prípadov, ktoré už orgány hospodárskej súťaže riešili.

1.4 Vzhľadom na najdôležitejšie otázky, ktoré zelená kniha predkladá by bolo potrebné zdôrazniť, že EHSV nezastáva jednoznačný postoj. Avšak, pri každej z otázok uvádza argumenty, ktoré Komisii umožnia prijať rozhodnutia zamerané na vytvorenie usmernení pre budúce legislatívne kroky. K všetkým otázkam sa výbor vyjadruje a diskutuje v časti 5 predkladaného stanoviska.

2. Úvod

2.1 Európsky vnútorný trh prešiel v súvislosti s pravidlami hospodárskej súťaže podstatnou zmenou, ktorá v prvom rade pomohla dať tomuto trhu presné pravidlá, aby mohli podniky pôsobiť v rámci slobodnej hospodárskej súťaže. Táto zmena prispela tiež k zosúladieniu vnútroštátnych pravidiel hospodárskej súťaže členských štátov s cieľom zjednodušiť za rovnakých podmienok uplatňovanie práva na slobodné zakladanie podnikov.

2.2 Jednou z otázok, ktoré sa týkajú vnútorného trhu, je spôsob poskytnutia účinnej ochrany druhej strane trhu, čiže spotrebiteľom v najširšom zmysle slova, ktorých práva sú nepriaznivo ovplyvnené v prípadoch, keď zmluvy a služby nadobudnú cezhraničný charakter. Inými slovami, keď majú príslušné podniky sídlo v inom členskom štáte, spotrebiteľia môžu

využiť len svoje vnútroštátne práva na ochranu spotrebiteľa, ktoré im prináležia v ich vlastných krajinách, pričom pravidlá hospodárskej súťaže sa vzťahujú na celý vnútorný trh.

2.3 V právnych predpisoch Spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže chýba účinný systém vymáhania náhrady škody, ktorá vznikla porušením pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy o ES na vnútornom trhu. Nový prístup Komisie k politike hospodárskej súťaže a ochrane spotrebiteľa pomohol urýchliť predloženie zelenej knihy, v ktorej sú uvedené kľúčové problémy, s cieľom následne prijať legislatívne opatrenia na ochranu práv osôb, ktoré utrpeli škodu v dôsledku chýbajúcej slobodnej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

2.4 Je potrebné mať na zreteli význam článku 153 ods. 3 Zmluvy o ES (⁽¹⁾), ktorý umožňuje realizovať horizontálnu politiku ochrany spotrebiteľa vzťahujúcu sa na všetky politiky.

2.5 Zelená kniha sa v tejto súvislosti zaoberá najdôležitejšími otázkami pre zavedenie ochranných opatrení a vytvorenie inštitútu žalôb o náhradu škody za porušenie antitrustových pravidiel Spoločenstva, najmä vo vzťahu k článkom 81 a 82 Zmluvy a ich vykonávacím predpisom. Napriek tomu je potrebné si uvedomiť, že zelená kniha sa vzťahuje na komplexný legislatívny rámec, ktorý môže viesť k reforme vnútroštátnych procesných pravidiel. Ide o otázku, ktorá prináša určité pochybnosti týkajúce sa najmä subsidiarity ako aj ďalších oblastí občianskeho práva.

2.6 Zelená kniha za svoj východiskový bod považuje dvojité uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže. Na jednej strane sa nachádzajú verejné orgány, t.j. nielen Komisia, ale aj vnútroštátne orgány zaoberajúce sa hospodárskou súťažou, ktoré majú vlastné právomoci uplatňovať pravidlá jednotlivo. Po prvé, orgány hospodárskej súťaže majú právomoc vyhlásiť, že došlo k porušeniu pravidiel, ako aj vyhlásiť za neplatné dohody, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž. Po druhé, majú právo uložiť ekonomické sankcie založené na implementačných predpisoch pre pravidlá hospodárskej súťaže.

2.7 Na druhej strane sa uznáva súkromnoprávne uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže na všeobecných súdoch, pretože súdy majú právo presadzovať tieto pravidlá priamo. V súkromnoprávnej sfére sa osobitný význam pripisuje požiadavkám na predbežné opatrenia, ktoré nútia podniky prerušiť všetky zakázané postupy, aby sa obmedzil nepriaznivý dosah na konkurentov a spotrebiteľov.

2.8 Účelom plnej ochrany práv zaručených v Zmluve je zabezpečiť náhradu škody a ujmy, čo je základným cieľom žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže. Obmedzenie slobodnej hospodárskej súťaže má vplyv na podnikateľov aj na spotrebiteľov, ktorí sa nachádzajú na konci reťazca trhovej činnosti.

(¹) Pozri Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006.

2.9 Európsky súdny dvor vyniesol dôležitý rozsudok, ktorý súkromným osobám, ktoré utrpeli škodu v dôsledku porušenia článkov 81 a 82 Zmluvy, dáva právo žiadať odškodnenie. V prípadoch, keď sú vnútroštátne právne predpisy v rozpore s týmto právom (⁽²⁾), majú články Zmluvy prednosť pred vnútroštátnymi právnymi predpismi.

2.10 Zelená kniha ponúka na diskusiu rôzne možnosti, ktoré pomáhajú určiť rôzne formy možných žalôb o náhradu škody, odvodených od verejnoprávnych žalôb podaných orgánmi hospodárskej súťaže alebo súkromnoprávnymi žalobami poškodenými osobami. Zelená kniha v tejto súvislosti uvádza niekoľko otázok, ktoré považuje za základné a ktoré ponúkajú rôzne možnosti pre usmernenie diskusie na dosiahnutie najlepších možných výsledkov tak, aby tieto možnosti potom mohli byť realizované a tiež začlenené do vnútroštátnych právnych systémov, ktoré nie sú vždy navzájom v súlade.

3. Zhrnutie zelenej knihy

3.1 Zelená kniha je postavená na okruhu otázok so zámerom podnietiť diskusiu o právnej povahe žalôb o náhradu škody a poskytuje niekoľko možností na vymedzenie a formovanie budúceho legislatívneho opatrenia Komisie. Snaží sa vyjasniť, za akých okolností je možné podať žalobu o náhradu škody a aké faktory, so zreteľom na súčasné právne predpisy v niektorých členských štátoch, by mohli tento proces uľahčiť.

3.2 Komisia kladie tri otázky a dáva viacero odpovedí s možnosťou výberu:

Otázka A: Mali by pri občianskoprávných súdnych konaniach o náhradu škody podľa článku 81 a 82 Zmluvy o ES jestvovať osobitné pravidlá o poskytnutí dôkazných dokumentov? Ak áno, akú podobu by takéto zverejnenie dokumentov malo mať?

Otázka B: Sú osobitné pravidlá týkajúce sa prístupu k dokumentom, ktorými disponuje orgán hospodárskej súťaže, užitočné pri žalobách o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel? Ako by mohol vyzeráť takýto prístup?

Otázka C: Malo by byť zmiernené dôkazné bremeno, ktoré pri žalobách o náhradu škody od žalujúceho požaduje preukázanie porušenia? Ak áno, ako?

Druhou diskutovanou otázkou je predpoklad zavinenia, keďže v mnohých členských štátoch sa v občianskoprávných konaniach vyžaduje preukázanie zavinenia. Položená otázka znie:

Otázka D: Malo by sa pri žalobách o náhradu škody v prípadoch porušenia antitrustových pravidiel vyžadovať preukázanie zavinenia?

V súvislosti s tretím problémom, koncepciou náhrady škody, sú navrhnuté tieto dve otázky:

(²) Pozri rozsudok *Courage Ltd v. Bernard Crehan*; C-453/99 z 20. septembra 2001. Návrh Odvolacieho súdu Anglicka a Walesu (občianskoprávne kolégium) na začatie prejudiciálneho konania.

Otázka E: Ako by mala byť definovaná náhrada škody?

Otázka F: Ktorá metóda by mala byť použitá pri vyčísl'ovaní výšky náhrady škody?

Zelená kniha sa zaoberá aj obhajobou založenou na „prenesení“ a právom nepriameho odberateľa podať žalobu:

Otázka G: Mali by jestvovať pravidlá pre prípustnosť a spôsob realizácie obhajoby založenej „na prenese“? Ak áno, ako by takéto pravidlá mali vyzerat' Mal by mať nepriamy odberateľ právo podať žalobu?

Jednou z dôležitých otázok je, či by sa tento typ žaloby mohol použiť na ochranu záujmov spotrebiteľov vzhľadom nato, že jeho uplatnenie pri samostatných žalobách sa považuje za zložité. V tomto prípade by malo zmysel podávať kolektívne žaloby, ktoré už v niektorých krajinách EÚ existujú.

Otázka H: Malo by jestvovať osobitné konanie pre podanie kolektívnej žaloby a ochranu záujmov spotrebiteľov? Ak áno, ako by takéto konanie malo vyzerat'?

Náklady majú významný podiel na úspechu predložených žalôb, pretože vysoké náklady niekedy žalujúcich odrádzajú od podania žaloby, čo vedie k nasledujúcej otázke:

Otázka I: Mali by byť zavedené osobitné pravidlá na zníženie rizika vzniku nákladov na strane žalobcu? Ak áno, ako by tieto pravidlá mali vyzerat'?

Úspech predložených žalôb môže závisieť od koordinácie verejnoprávneho a súkromnoprávneho uplatňovania práva, vzniká preto nasledujúca otázka:

Otázka J: Ako je možné dosiahnuť optimálnu koordináciu uplatňovania práva v súkromnoprávnej a verejnoprávnej oblasti?

Ďalším diskutovaným problémom je súdna príslušnosť a rozhodné právo. Vzhľadom na cezhraničnú povahu mnohých postupov zakázaných podľa pravidiel verejnej súťaže otázka znie:

Otázka K: Ktoré hmotné právo by malo byť uplatniteľné pri antitrustových nárokoch na náhradu škody?

Ďalšími otázkami zaradenými do návrhu sú:

Otázka L: Mal by byť znalec, ak je nevyhnutný, určený súdom?

Otázka M: Malo by dochádzať k zastaveniu plynutia premlčacej lehoty? Ak áno, kedy by k tomu malo dochádzať?

Otázka N: Je objasnenie právnej požiadavky existencie príčinnej súvislosti nevyhnutné k tomu, aby sa zjednodušili konania vo veci žalôb o náhradu škody?

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Nariadenie č. 1/2003⁽³⁾ uznáva, že za sledovanie správnej implementácie právnych predpisov Spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže orgánmi Spoločenstva a členskými štátmi je zodpovedná Komisia aj vnútroštátne orgány, a že tieto môžu v rozsahu svojich právomocí prehlásiť obchodný postup za zakázaný alebo za zneužitie dominantného postavenia na trhu, s následnými sankciami vo forme a výške primeranej spôsobenej škode.

4.2 Problém vzniká v súvislosti so súkromnoprávnym presadzovaním práva na občianskoprávných súdoch, kde jednotlivci, vrátane spotrebiteľov, ktorí utrpeli škodu v dôsledku zakázaných postupov hospodárskej súťaže, chcú začať súdne konanie s cieľom získať odškodnenie za škody spôsobené narušením hospodárskej súťaže. Túto diskusiu treba rozhodnúť na úrovni EÚ, pretože voľný pohyb tovaru a služieb na európskom vnútornom trhu si vyžaduje opatrenia Spoločenstva, najmä so zreteľom na to, že situácia v jednotlivých členských štátoch sa výrazne líši, a keďže v tejto veci neexistujú žiadne európske právne predpisy, záležitosť spadá do právomoci vnútroštátnych súdov.

4.2.1 Riešenie v snahe zjednodušiť náhradu škody spotrebiteľa nemusí byť nevyhnutne vhodné na riešenie sporov medzi podnikmi, ktoré sú najviac zapojené do sporov pre obmedzenie hospodárskej súťaže. Komisia by mala vo svojom návrhu stanoviť určitý postup pri týchto sporoch. Zároveň by sa mala zabezpečiť ochrana pracujúcich v podnikoch zapojených do porušovania pravidiel hospodárskej súťaže.

4.3 Vzhľadom nato, že neexistujú právne predpisy Spoločenstva týkajúce sa náhrady škody, ktorá vznikla v dôsledku porušenia článkov 81 a 82 Zmluvy o ES, Európsky súdny dvor⁽⁴⁾, ktorému bola vnútroštátnym súdom doručená žiadosť o začatie prejudiciálneho konania vo veci uplatňovania týchto pravidiel rozhodol, že články Zmluvy o ES sa uplatňujú priamo. Žaloby o náhradu škody spôsobenej obmedzením hospodárskej súťaže spadajú do právomoci vnútroštátnych súdov. Európsky súdny dvor okrem toho pripomenul zásadu, vyjadrenú už v mnohých rozhodnutiach⁽⁵⁾, podľa ktorej Zmluva vytvorila vlastný právny systém, ktorý je začlenený do právnych systémov členských štátov a je rovnako záväzný pre štáty a súkromné osoby.

4.4 Európsky súdny dvor tiež potvrdil⁽⁶⁾, že články 81 ods. 1 a 82 vytvárajú priame účinky vo vzťahoch medzi jednotlivými osobami a vytvárajú pre príslušné osoby práva, ktoré musia vnútroštátne súdy chrániť [neoficiálny preklad] a dokonca dodáva⁽⁷⁾, že v prípade, ak v danej oblasti neexistujú predpisy Spoločenstva, vnútorný právny systém každého členského štátu má určiť príslušné súdy a tribunály a ustanoviť podrobné procesné pravidlá upravujúce konania na ochranu práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú priamo z právnych predpisov Spoločenstva [neoficiálny preklad].

⁽³⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy, Ú. v. ES L 1, 4.1.2003, s. 1. Stanovisko EHSV v Ú. v. ES C 155, 29.5.2001, s. 73.

⁽⁴⁾ Pozri rozsudok uvedený v poznámke 3, odseky 17 až 19.

⁽⁵⁾ Pozri odsek 19 rozsudku citovaného vyššie, v ktorom sa uvádza množstvo rozsudkov potvrdzujúcich rovnakú zásadu priameho uplatňovania pravidiel stanovených v Zmluve o ES.

⁽⁶⁾ Pozri odsek 23 rozsudku citovaného vyššie, a tiež rozsiahlu judikatúru.

⁽⁷⁾ Pozri odsek 29 rozsudku citovaného vyššie.

4.5 EHSV sa domnieva, že by sa mohlo pristúpiť k vypracovaniu usmernení Spoločenstva, ktorými by sa stanovili podmienky pre podanie žaloby o náhradu škody vyplývajúcej z porušenia Zmluvy. Toto opatrenie musí v primeraných medziach zabezpečiť odškodnenie pre tých, ktorí utrpeli finančnú škodu alebo stratu zisku vyplývajúcu zo zakázaných postupov hospodárskej súťaže. Predovšetkým však musí umožniť spotrebiteľom v najširšom zmysle slova využiť ich hospodárske práva, uznané v právnych predpisoch vytvorených na ich ochranu. Víťame preto zelenú knihu na túto tému, chceme však zdôrazniť potrebu skrátenia konania s cieľom zabezpečiť najlepší výsledok čo najrychlejšie.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 EHSV považuje za prioritu určenie budúcich žalôb o náhradu škody spôsobenej zakázanými postupmi hospodárskej súťaže, a to od začiatku súkromného prípadu v občianskoprávnom konaní.

5.2 Verejné orgány Spoločenstva a jednotlivých štátov zodpovedné za hospodársku súťaž majú k dispozícii nástroj na implementáciu právnych predpisov Spoločenstva, nariadenie (ES) č. 1/2003⁽⁸⁾, ktoré im dáva široké právomoci konať vo veci nároku voči podnikom podozrivým z porušenia práva hospodárskej súťaže. Napriek tejto významnej právomoci však verejné orgány môžu len vyhlásiť, že podnik porušil právne predpisy týkajúce sa hospodárskej súťaže a potom uložiť pokuty.

5.3 Problém sa komplikuje, keď na úrovni Spoločenstva orgány hospodárskej súťaže nemajú právomoc podať žalobu o náhradu škody. Európsky súdny dvor môže navyše konať len v prejudiciálnych otázkach, pretože výlučná rozhodovacia právomoc v tejto oblasti prináleží vnútroštátnym súdom. Európsky súdny dvor preto určil, že je potrebné, aby členské štáty prijali vlastnú úpravu podávania žalôb o náhradu škody⁽⁹⁾.

5.4 Súkromné uplatňovanie článkov 81 a 82 Zmluvy o ES znamená, že vnútroštátne súdy môžu tieto články použiť v občianskoprávnom konaní vo veci žalôb o náhradu škody súkromným osobám. Problém spočíva v určení vhodného typu žaloby a najmä v tom, či by sa mala podávať osobitná žaloba. Existujú tu vážne problémy, ktoré možno vidieť v širokej škále otázok, ktoré Komisia nastolila vo svojej zelenej knihe. EHSV by chcel prispieť k usmerneniu diskusie niekoľkými poznámkami k nastoleným otázkam.

5.4.1 Prístup k dôkazom. Z predpisov týkajúcich sa dôkazov v občianskoprávnom konaní vyplývajú dve kľúčové otázky: dôkazné bremeno a posudzovanie týchto dôkazov. Tieto

otázky by sa mali zväziť pri súdnych procesoch, ktoré môžu vzniknúť za rôznych okolností: i) po rozhodnutí orgánu hospodárskej súťaže; ii) pred rozhodnutím orgánu hospodárskej súťaže a dokonca iii) zároveň s analýzou stanoveného postupu zo strany príslušného orgánu.

5.4.1.1 Nariadenie (ES) č. 1/2003 určuje všetky okolnosti, kedy môžu orgány Spoločenstva alebo vnútroštátne orgány zodpovedné za hospodársku súťaž požadovať dôkazy s cieľom rozhodnúť, či sa vykonávajú zakázané postupy⁽¹⁰⁾. Možnosť využitia spisov orgánu hospodárskej súťaže ako dôkazu by teda naozaj bola cestou pre vyriešenie problému súkromných osôb so získaním dôkazov. Vzniká však otázka, či by rozhodnutie o poskytnutí prístupu k spisom bolo v kompetencii súdov, ktoré o to boli požiadané, alebo by právo na získanie spisov mali súkromné osoby – žalobcovia. Európsky súdny dvor⁽¹¹⁾ vytvoril rozsiahlu judikatúru týkajúcu sa povinnosti Komisie neposkytovať dokumenty súvisiace so sporom tretím stranám, kým sa neukončí hlavné konanie.

5.4.1.2 V prípade stanovených postupov dosledovania by sa tak mohol uplatniť nasledovný prístup: potom, ako orgán hospodárskej súťaže oznámi porušenie pravidiel a postihnuté osoby podajú žalobu o náhradu škody, orgán hospodárskej súťaže by súdom poskytol dôkazy, čím by sa ustanovilo spojenie medzi verejným a súkromným uplatňovaním práva⁽¹²⁾.

5.4.1.3 Už v prípadoch, v ktorých náhrada škody vzniknutej pri porušovaní pravidiel hospodárskej súťaže nevyplýva z rozhodnutia príslušných orgánov, považuje EHSV predloženie dôkazov žalobcami, postačujúcich na predbežné posúdenie pravdepodobnosti úspechu žaloby (preukazovanie skutkových okolností), za dostatočné. So zreteľom na základné hľadiská žaloby a najmä vzhľadom na získanie, zhromaždenie a poskytnutie dôkazov, sa odporúča nie len vytvorenie osobitných predpisov týkajúcich sa poskytnutia písomných dôkazov ale aj to, aby boli súdom udelené aktívne a široké právomoci, vrátane práva uložiť sankcie.

5.4.1.4 Keďže vnútroštátne súdy, ktoré pojednávajú o prípadoch náhrady škody pre porušenie antitrustových pravidiel Spoločenstva majú zároveň právomoc týkajúcu sa zneužitia pravidiel hospodárskej súťaže (nariadenie č. 1/2003). Ich prístup k týmto dokumentom, bez toho, aby bola dotknutá povinnosť zabezpečiť vyššie zmienenú dôvernú, nesmie predstavovať neprekonateľnú prekážku. Pravidlá prístupu musia ako prioritu dodržiavať právny poriadok štátu konajúceho súd, orgány hospodárskej súťaže však tiež musia byť povinné poskytnúť súdom všetky dôkazy, o ktoré súdy požiadajú.

⁽⁸⁾ Je dôležité zdôrazniť úlohu, ktorú prijala sieť orgánov hospodárskej súťaže (ECN) (Ú. v. C 101, 27.4.2004) s cieľom spolupracovať s Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže pri vykonávaní práva hospodárskej súťaže.

⁽⁹⁾ Pozri rozsudok týkajúci sa spoločnosti Courage uvedený vyššie.

⁽¹⁰⁾ Rozsah ich právomocí sa v tejto oblasti zvýšil, hoci v niektorých prípadoch sa vyžaduje schválenie zo strany vnútroštátnych súdnych orgánov (napríklad čo sa týka registrácie podnikov).

⁽¹¹⁾ Rozsudok z 18. mája 1982, prípad 155/79, AM&S Ltd v. Komisia (ECN, 1982, s. 417).

⁽¹²⁾ Oznámenie Komisie o spolupráci medzi Komisiou a súdmi členských štátov EÚ pri uplatňovaní článkov 81 a 82 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ C 101, 27.4.2004).

5.4.1.5 Malo by sa zdôrazniť, že prístup k dokumentom, ktoré už sú k dispozícii pri žalobe o náhradu škody je osobitne dôležitý pri žalobách o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel Spoločenstva bez ohľadu na vyšetrovací orgán (správny alebo súdny) a bez ohľadu na výsledok prípadu ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Možnosť, že správne orgány zúčastnené na konaní pre porušenie antitrustových pravidiel by si tiež mohli vybrať dôkazy prístupné pri žalobe o náhradu škody, pravdepodobne povedie k vzniku podozrenia a zodpovednosti v súvislosti s kritériami upravujúcimi proces výberu.

5.4.1.7 Za predpokladu, že súdy dostanú osobitné a široké právomoci v tomto type prípadov, mala by sa podporiť myšlienka, že odmietnutie predloženia dôkazov jednou zo strán by mohlo mať negatívny dosah na jej posudzovanie a súdy by mali mať možnosť zohľadniť toto odmietnutie a rozhodnúť, či skutok je alebo nie je dokázaný.

5.4.1.8 Ďalšou možnosťou v prípadoch, ktoré sa týkajú spotrebiteľov by bolo presunutie dôkazného bremena na žalovanú stranu v tom zmysle, že ak orgány hospodárskej súťaže prehlásia, že daný postup je v rozpore s hospodárskou súťažou, táto strana nemusí zaplatiť náhradu škody len ak sa dokáže, že sa to nevzťahuje na žalujúcich. Tejto otázke sa venuje pozornosť ako jednej z hlavných zásad ochrany spotrebiteľa. A hoci vo väčšine členských štátov platí, že dôkazné bremeno je na žalujúcej strane, uznávajú sa aj výnimky vedúce k presunu tohto dôkazného bremena ⁽¹⁴⁾, ako to vyplýva z niektorých súdnych rozhodnutí ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Ak existuje predchádzajúce rozhodnutie, v ktorom sa uvádza, že prišlo k porušeniu práva, predstavovalo by nepresunutie dôkazného bremena v žalobách o náhradu škody založených na porušení pravidiel neprijateľné dvojité dokazovanie, ktoré by v tomto prípade nevykonával orgán, ktorý má osobitné vyšetrovacie právomoci, ale postihnuté strany, čo by zvýšilo nesúmernosť medzi stranami v tomto type konania.

5.4.1.9 S predkladaním dôkazov súvisí tiež otázka svedectiev znalcov, ktorých služby sa často vyžadujú z dôvodu zložitosti žalôb o náhradu škody. Malo by sa však vylúčiť viacnásobné prizvanie znalcov, ktorí si môžu protirečiť, pretože by to sotva prispelo k želanej účinnosti konania. V súlade so širokými právomocami súdu, o ktorých sa už v tejto súvislosti hovorilo, by v prípade, že strany nedosiahnu dohodu, mal všetkých

potrebných znalcov menovať súd, možno v spolupráci so správnymi orgánmi hospodárskej súťaže.

5.4.2 **Náhrada škody.** Kľúčovou otázkou je zohľadnenie škody, ktorú jednotlivci utrpeli a vyčíslenie tejto škody. GR pre zdravie a ochranu spotrebiteľa uskutočnilo prieskum ⁽¹⁷⁾ s cieľom určiť koncepciu náhrady škody spotrebiteľom a navrhnúť definíciu, ktorá by sa mohla uplatniť v rôznych oblastiach vrátane hospodárskej súťaže. Táto otázka má rozsiahly vplyv, pretože posudzovanie škody bude závisieť na podiele trhu postihnutom zakázanými postupmi. Odstránenie škôd, ktoré vznikli súkromným osobám v každom prípade obsahuje výnimočne zložitý problém pri posudzovaní, pretože sa uznáva, že je veľmi často jednoduchšie posúdiť výhody, ktoré spoločnosti získali na základe antitrustovej dohody, ako škody, ktoré táto dohoda spôsobila.

5.4.2.1 Súdom musia byť pri pojednávaní o tomto type žalôb udelené široké právomoci, odôvodnené by však bol aj prístup spravodlivého nároku, hoci z dôvodov súdržnosti systému a vzhľadom na prípadnú tvorbu judikatúry by bolo vhodné poskytnúť usmernenia pre kritériá (dôkaz spravodlivého nároku), ktoré sa majú použiť pri určovaní výšky náhrady škody.

5.4.2.2 Ďalší bod sa týka obmedzenia ⁽¹⁸⁾ práva na žalobu o náhradu škody pre postupy porušujúce hospodársku súťaž, ktorej začiatok nie je možné vyčíslieť, najmä pri žalobách podaných po rozhodnutí orgánu hospodárskej súťaže, skôr ako bol vynesенý konečný rozsudok o porušení, pretože to môže spôsobiť ďalšie ťažkosti súvisiace s prístupom k dôkazom.

5.4.2.3 V konečnom dôsledku je potrebné riešiť problematiku právnej povahy žaloby o náhradu škody, pretože vo väčšine prípadov kedy neexistuje zmluvný vzťah medzi podnikateľom porušujúcim pravidlá a spotrebiteľom, sa ťažšie hľadá právny základ pre žalobu. Uplatnenie pravidiel o mimozmluvných záväzkoch ⁽¹⁹⁾ by v tejto súvislosti umožnilo využiť štruktúru žalôb o náhradu škody, ktoré majú vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov dlhú tradíciu.

5.4.3 **Kolektívne žaloby v porovnaní s jednotlivými žalobami o náhradu škody** ⁽²⁰⁾. V súvislosti s náhradou škody pre porušenie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva plnia skupinové žaloby kľúčové úlohy: i) účinná náhrada škôd,

⁽¹³⁾ Napríklad právomoc orgánov hospodárskej súťaže prijať záväzky, stanovená v článku 5 nariadenia č. 1/2003.

⁽¹⁴⁾ Pozri príklady: *Štúdia o podmienkach pri žalobách o náhradu škody v prípadoch porušenia pravidiel hospodárskej súťaže ES* – porovnávacia správa, ktorú zostavili Denis Waelbroeck, Donald Slater a Gil Even-Shoshan, 31. august 2004 (s. 50 a ďalšie).

⁽¹⁵⁾ V súlade s nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 16.1.2000, s. 1). Stanovisko EHSV Ú. v. EÚ C 117, 26.4.2000, s. 6.

⁽¹⁶⁾ Pravidlá o dôkaznom bremene a jeho presunutí už v skutočnosti existujú, v článku 2 nariadenia č. 1/2003: Vo všetkých vnútroštátnych konaniach alebo konaniach Spoločenstva, ktoré sa týkajú uplatňovania článkov 81 a 82 Zmluvy, bremeno dokazovania porušenia článku 81 ods. 1 alebo článku 82 Zmluvy znáša strana alebo orgán, ktorý túto námietku vzniesol. Podnik alebo združenie podnikov nárokuje sa výhody článku 81 ods. 3 Zmluvy znáša dôkazné bremeno splnenia podmienok uvedeného odseku.

⁽¹⁷⁾ Analýza škody spôsobenej spotrebiteľovi a a najvhodnejších metód ich vyčíslenia (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ Bod 4 záverov rozsudku, ESD z 13. júla 2006 vo veciach C-295/04 až 298/04 o prerušení obmedzenia (žiadost' o prejudiciálne rozhodnutie od Giudice di pace di Bitonto – Taliansko) – Vincenzo Manfredi / Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA (C-295/04), Antonio Cannito / Fondiaria Sai SpA (C-296/04) a Nicolò Tricarico (C-297/04), Pasqualina Murgolo (C-298/04) / Assitalia SpA.

Pozornosť treba venovať významu tejto neďávnej dohody ESD týkajúcej sa posilnenia spomínanej jurisprudencie.

⁽¹⁹⁾ Návrh nariadenia o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky („Rím II“) – KOM(2003) 427, konečné znenie.

⁽²⁰⁾ Postup, ktorý sa v právnom systéme USA nazýva „skupinová žaloba“, sa nepovažuje za vhodný ani v právnych systémoch, ani ako európsky súdny model, prinajmenšom vo väčšine krajín, ktoré majú svoje vlastné tradičné systémy podávania žalôb o odškodnenie.

možnosť podávať žaloby o náhradu škody organizáciami v mene postihnutých spotrebiteľov, pomoc pri zabezpečení skutočného prístupu k spravodlivosti; ii) prevencia a odstraňovanie správania porušujúceho pravidlá hospodárskej súťaže, vzhľadom na väčší spoločenský dosah tohto typu žalôb. Z hľadiska porušovateľov pravidiel by možnosť sústredenia obhajoby tiež znamenala úsporu nákladov a účinnosť.

5.4.3.1 Kľúčovým bodom v súvislosti s kolektívnou žalobou je, že uznáva legitimitu konania organizácií, podobne ako pri smernici č. 98/27/ES ⁽²¹⁾ v oblasti súdnych príkazov na ochranu spotrebiteľských záujmov. Hoci táto smernica v oblasti ochrany spotrebiteľa, založená na zásade vzájomného uznávania legítimity organizácií a ich oznamovania Komisii ⁽²²⁾, neumožňuje náhradu škody či odškodnenie, otvorila na európskej úrovni cestu pre aktívnu legitimitu rôznych orgánov a organizácií a pre podávanie žalôb v mene kolektívnych záujmov ⁽²³⁾.

5.4.4 **Financovanie žalôb o náhradu škody.** Bežná prax podávania žalôb týkajúcich sa zodpovednosti za škodu ukazuje, že procesné náklady pôsobia ako odrádzajúci faktor. Podaniu žaloby môžu zabrániť predovšetkým vysoké náklady potrebné na začatie konania a náklady občianskoprávneho konania zvyšuje tiež jeho zdĺhavosť. Mohlo by sa zväziť, že by verejné orgány na ochranu spotrebiteľa vytvorili fond na podporu kolektívnych žalôb.

5.4.4.1 Ak sa tak nestane, existuje riziko, že dotknuté strany sa rozdrobia a jednotlivci získajú často len veľmi nízke platby, ktoré veľmi ťažko zabezpečia finančné prostriedky na žaloby tohto charakteru, na rozdiel od žalovanej strany, ktorá môže pohotovo použiť na svoju obhajobu ďalšie finančné zdroje.

5.4.4.2 Prax ukázala, že rozdiel v nákladoch, ktoré znášajú dotknuté strany a ktoré znášajú podniky či združenia podnikov, ktoré porušili pravidlá, vyvoláva tlak na podniky. Poskytnutie výnimiek alebo nižších právnych nákladov pre žalujúcich v prípadoch žalôb o náhradu škody pre porušenie antitrusto-

vých pravidiel, bez toho aby bolo dotknuté právo trestať strany konajúce so zlým úmyslom alebo uhradenie nákladov pri nepriaznivom rozsudku, je prostriedkom na vyrovnanie nesúmernosti medzi stranami pri žalobách tohto charakteru.

5.4.5 **Obhajoba založená na „prenesení“ a právo nepriameho odberateľa podať žalobu** si vyžadujú zložitý postup, pretože škody spôsobené zakázaným postupom podniku mohli mať dosah na ďalšie stupne dodávateľského reťazca, či dokonca postihnúť konečného spotrebiteľa. V takomto prípade je podanie žaloby o náhradu škody ešte ťažšie, najmä vzhľadom na ťažkosti pri dokazovaní spojenia medzi škodou a zakázaným postupom. Ťažkosti pri poskytovaní dôkazov majú za následok vylúčenie „prenesenia“ zo žalôb o náhradu škody.

5.4.6 **Súdna príslušnosť a rozhodné právo.** Otázkou súdnej príslušnosti pre pojednávanie o prípadoch a presadzovania rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa zaoberá Bruselský dohovor. Implementačné pravidlá pre cezhraničné spory v rámci EÚ ďalej stanovuje nariadenie č.44/2001. Tým sa môže vyriešiť väčšina potenciálnych ťažkostí s vykonávaním pri žalobách o náhradu škody spôsobenej zakázanými postupmi hospodárskej súťaže. Kolektívne žaloby v oblasti žalôb o náhradu škody vzniknutej porušením pravidiel hospodárskej súťaže sú zaužívané len v niektorých členských štátoch. Pri rozhodovaní o výhodách tejto možnosti je potrebné vziať do úvahy ich špecifické vlastnosti, najmä čo sa týka súdnej príslušnosti a rozhodného práva. Zisk a náklady pre obe strany, žalovanú aj žalujúcu, ktoré vzniknú pri tomto type žaloby budú účinné len, ak bude pravidlá možné uplatniť konzistentne. Je to podmienené, tým, že prvoradú úlohu budú mať predpisy rozhodujúceho súdu. Sprístupnenie informácií o orgánoch, ktoré majú právomoc iniciovať takéto žaloby, ale aj o prebiehajúcich konaniach a jednotlivých rozsudkoch sa zdá byť dôležitým krokom pri vytváraní skutočného súkromného uplatnenia politiky hospodárskej súťaže.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽²¹⁾ Smernica 98/27/ES Európskeho parlamentu a Rady z 19. mája 1998 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. ES L 166, 11. 6.1998, s. 51). Stanovisko EHSV v Ú. v. ES C 30, 30.1.1997, s. 112.

⁽²²⁾ Pozri oznámenie Komisie o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov, ktoré sa vzťahuje na subjekty oprávnené začať konanie podľa článku 2 smernice 98/27/ES Európskeho parlamentu a Rady, v ktorom sa uvádza celkom 276 subjektov. (Ú. v. EÚ C 39, 16.2.2006, s. 2).

⁽²³⁾ (...) kolektívne záujmy sú záujmy, ktoré nezahŕňajú kumuláciu záujmov jednotlivcov poškodených neoprávneným zásahom; Pozri odsek 2 smernice.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (kodifikované znenie)“

KOM(2006) 226, konečné znenie – 2006/0073 (COD)

(2006/C 324/02)

Rada sa 6. júna 2006 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 20. septembra 2006 (Spravodajca: pán RETUREAU).

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia výboru sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. Zároveň bol pán RETUREAU vymenovaný za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 95 hlasmi za, pričom 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Návrhy Komisie

1.1 Ide o kodifikáciu, a kodifikované texty, napriek niektorým formálnym úpravám, neprinášajú zmeny do právnej úpravy platnej v dobe kodifikácie, ktorá prebieha v súlade s platnou právnou úpravou.

1.2 V kontexte Európy občanov, zjednodušenie a jasnosť práva Spoločenstva naberá veľký význam. Európsky parlament, Rada a Komisia teda zdôraznili potrebu kodifikovať právne akty, ktoré boli už niekoľko krát menené a dopĺňané, pričom sa v medziinstitucionálnej dohode dohodli na skrátenom konaní. V právnych textoch, ktoré majú byť kodifikované, nemožno vykonať žiadne podstatné zmeny.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 EHSV konštatuje, že návrhy Komisie sú v súlade s účelom skráteného konania pri kodifikácii.

2.2 Napriek tomu je potrebné položiť si otázku o konsolidácii predpisov týkajúcich sa autorských práv a iných súvisiacich práv. Kodifikácia je užitočná iba vtedy, ak existuje predpoklad, že právna úprava danej oblasti už sa viac nebude zásadným spôsobom vyvíjať.

2.3 Vzhľadom na to, že právne predpisy Spoločenstva sa neustále vyvíjajú (očakávajú sa najmä návrhy „trestných opatrení“) a na to, že ich transpozícia vo vnútroštátnych úpravách je rôzna, je potrebné konštatovať, že rovnováha medzi právami nositeľov autorských práv, a hlavne príbuzných práv, a právami

adresátov diel (verejnosť, vedecké a univerzitné publikum, atď., najmä „spotrebiteľmi kultúrnych služieb“) nie je zachovaná, nakoľko práva adresátov chránených diel sú čím ďalej tým viac obmedzené vo viacerých členských štátoch. V mnohých prípadoch je napríklad spochybňované právo na súkromnú kópiu materiálnymi alebo informatickými ochrannými systémami nazývanými „DRM“ (*digital rights management*). Z tých istých dôvodov je spochybňované reverzné inžinierstvo (dekompilácia programov) s cieľom dosiahnuť interoperabilitu programov.

2.4 Tento nepriaznivý vývoj pre „spotrebiteľov“ je ešte zhoršený zosilnením trestných sankcií v prípade obídienia DRM s cieľom vyhotovenia súkromnej kópie alebo zálohovej kópie.

2.5 EHSV sa teda nazdáva, že kodifikácia v oblasti autorských práv a príbuzných práv je predčasná, nakoľko právna úprava Spoločenstva musí byť vyrovnaná, osobitne v spojitosti s Lisabonskou stratégiou. Okrem toho, mnohé významné otázky sú ponechané na subsidiaritu, pričom vnútroštátne transpozície preukazujú rozdiely, ktoré sa môžu stať prekážkou voľnému pohybu diel a „kultúrnych služieb“.

2.6 Taktiež v súčasnom období by jednoduchá technická konsolidácia, vykonaná Úradom pre publikácie, pomohla vyjasniť súčasný stav právnej úpravy platnej v období kodifikácie. Následne je možné túto techniku uplatniť aj na každú ďalšiu dôležitú zmenu platných predpisov bez toho, aby došlo k zmrazeniu ďalšieho vývoja, ku ktorému by možno došlo pri zvolení kodifikácie.

3. Osobitné úvahy

3.1 Výbor by privítal, aby bolo do právnej úpravy Spoločenstva zavedené uznanie a adekvátne ochrana licencií, ako sú GPL (general public licence) alebo licencie „Creative Commons“, čo sa týka knižných a umeleckých diel; Tieto licencie poskytujú ich užívateľom veľkú voľnosť. Napríklad licenciou GPL sa riadi veľký počet programov používaných na informatických serveroch (internetové routery, administratívy, podniky)

3.2 Tieto voľnejšie užívateľské licencie podporujú rozširovanie a nadobúdanie diel užívateľmi a adresátmi, a sú v plnom

súlade s cieľmi rýchleho rozširovania poznatkov a technológií, čo by malo byť charakteristické pre Lisabonskú stratégiu.

3.3 EHSV preto vyzýva Komisiu, aby znovu pristúpila k reflexii, ktorá sa však zdá byť paralyzovaná kodifikáciou. Taktiež ju vyzýva, aby predstavila iniciatívy, ktoré umožnia ľahší prístup širšieho publika k dielam, aby uznala voľné licencie a dosiahla rovnováhu medzi právami nositeľov a užívateľov v informačnej spoločnosti s cieľom posilniť konkurencieschopnosť a inováciu v komunitárnej Európe.

V Bruseli 26. októbra 2006.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o lehote ochrany autorského práva a niektorých príbuzných práv (kodifikované znenie)“

KOM(2006) 219, konečné znenie – 2006/0071(COD)

(2006/C 324/03)

Rada sa 6. júna 2006 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 20. septembra 2006 (Spravodajca: pán RETUREAU)

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia výboru sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. Zároveň bol pán RETUREAU vymenovaný za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 104 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Návrhy Komisie

1.1 Ide o kodifikáciu, a kodifikované texty, napriek niektorým formálnym úpravám, neprinášajú zmeny do právnej úpravy platnej v dobe kodifikácie, ktorá prebieha v súlade s platnou právnou úpravou.

1.2 V kontexte Európy občanov, zjednodušenie a jasnosť práva Spoločenstva naberá veľký význam. Európsky parlament, Rada a Komisia teda zdôraznili potrebu kodifikovať právne akty, ktoré boli už niekoľko krát menené a dopĺňané, a v medziinštitucionálnej dohode sa dohodli na skrátenom konaní. V právnych textoch, ktoré majú byť kodifikované, nemožno vykonať žiadne podstatné zmeny.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 EHSV konštatuje, že návrhy Komisie sú v súlade s účelom skráteného konania pri kodifikácii.

2.2 Napriek tomu je potrebné položiť si otázku o konsolidácii predpisov týkajúcich sa autorských práv a iných súvisiacich práv. Kodifikácia je užitočná iba vtedy, ak existuje predpoklad, že právna úprava danej oblasti už sa viac nebude zásadným spôsobom vyvíjať.

2.3 Desaťročná lehota ochrany autorského práva má svoj moderný pôvod v 19. storočí. Dnes je táto lehota 70 rokov po smrti autora. Nedá sa však vylúčiť, že v dôsledku tlaku zo strany nositeľov autorských a príbuzných práv, nedôjde k ďalšiemu predĺženiu ochrannej doby.

2.4 Situácia je v súčasnosti značne nevyvážená, zvyhodňuje dedičov autora (približne 3 generácie) a nositeľov súvisiacich práv. Bolo by vhodné upraviť dobu, ktorá sa stala neúmerne dlhou, vzhľadom k potrebám verejnosti a samotných tvorcov. Ak člen WTO, ako napríklad Spojené štáty, pravdepodobne predĺži pôvodnú dobu ochrany na 90 alebo na 100 rokov („*po-zmeňovací návrh Disney*“), čo sa stane v Európe? Budeme musieť upraviť obchodné dohody o „duševnom vlastníctve“?

2.5 Veľký počet literárnych, filozofických a iných diel je vydaných iba v ich pôvodnom jazyku a nebudú znova vydané počas života autora a ani jeho dedičov. Hoci tieto diela v dobe ich vydania neboli „*bestsellermi*“, niektoré z nich majú predsa len určitú hodnotu, avšak rýchlo sa stávajú nedostupnými pre všetkých potencionálnych čitateľov. Neobmedzené predĺženie práv v skutočnosti prináša úžitok iba relatívne nízkemu počtu tvorcov, pričom ochranný systém, z dôvodu ochrannej lehoty, blokuje ďaleko vyšší počet diel, ktoré si čitatelia a študenti nebudú môcť zaobstarať potom, ako sa minie prvé vydanie.

2.6 Napriek tomu je potrebné položiť si otázku o konsolidácii predpisov týkajúcich sa autorských práv a iných súvisiacich práv. Kodifikácia je užitočná iba vtedy, ak existuje predpoklad, že právna úprava danej oblasti už sa viac nebude zásadným spôsobom vyvíjať.

2.7 V dobe počítačov by bolo vhodné sa hlbšie zaoberať otázkou šírenia diel a právom verejnosti na prístup k svetovej tvorbe a kultúre. EHSV sa teda nazdáva, že kodifikácia v tejto oblasti je predčasná, a uprednostnil by jednoduchú konsolidáciu, preštudovanie podmienok a ochrannej lehoty v oblasti autorských a príbuzných práv, ktorá by bola v súlade s Lisabonskou stratégiou.

3. Osobitné úvahy

3.1 Výbor by privítal, aby bolo do právnej úpravy Spoločenstva zavedené uznanie a adekvátne ochrana licencií, ako sú LGPL (light general public licence) alebo licencie „*Creative Commons*“, čo sa týka knižných a umeleckých diel; Tieto licencie poskytujú ich užívateľom veľkú voľnosť. Napríklad licenciou GPL sa riadi veľký počet programov používaných na informatických serveroch (internetové routery, administratívy, podniky)

3.2 Tieto voľnejšie užívateľské licencie podporujú rozširovanie a nadobúdanie diel užívateľmi a adresátmi, a sú v plnom súlade s cieľmi rýchleho rozširovania poznatkov a technológií, čo by malo byť charakteristické pre Lisabonskú stratégiu.

3.3 EHSV preto vyzýva Komisiu, aby znovu pristúpila k reflexii, ktorá sa však zdá byť paralyzovaná kodifikáciou. Taktiež ju vyzýva, aby predstavila iniciatívy, ktoré umožnia ľahší prístup širšieho publika k dielam, aby uznala voľné licencie a dosiahla rovnováhu medzi právami nositeľov a užívateľov v informačnej spoločnosti.

V Bruseli 26. októbra 2006.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o klamlivej a porovnávacej reklame“

KOM(2006) 222, konečné znenie – 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Rada sa 6. júna 2006 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 20. septembra 2006. Spravodajcom bol pán WESTENDORP.

V súvislosti s obnovou mandátu výboru rozhodlo plenárne zhromaždenie, že k tomuto stanovisku sa vyjadrí na svojom októbrovom zasadnutí. Za hlavného spravodajcu bol menovaný **pán Westendorp** podľa článku 20 vnútorného poriadku. Vzhľadom na neprítomnosť pána Westendorpa stanovisko prezentoval **pán Pegado Liz**.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 86 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Vzhľadom na Európu občanov je dôležité, aby bolo právo Spoločenstva zrozumiteľné a transparentné. Európsky parlament, Rada a Komisia teda zdôraznili potrebu kodifikovať právne akty, ktoré boli už niekoľko krát menené a dopĺňané, a v medziinštitucionálnej dohode sa dohodli na skrátenom

konaní. V právnych textoch, ktoré majú byť kodifikované, nemožno vykonať žiadne podstatné zmeny.

1.2 Predložený návrh Komisie plne zodpovedá zámeru kodifikácie a splňa príslušné ustanovenia. EHSV s týmto návrhom preto súhlasí.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o mieste na inštalovanie zadnej registračnej tabuľky dvoj- alebo trojkolesových motorových vozidiel“

KOM(2006) 478, konečné znenie – 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Rada sa rozhodla 27. septembra 2006 podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru poverilo odbornú sekciu pre jednotný trh, výrobu a spotrebu prípravou návrhu stanoviska výboru.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán JANSOŇ rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 104 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Požiadavka jasnosti a prehľadnosti práva Spoločenstva so sebou prináša aj potrebu častej kodifikácie pozmenených právnych aktov.

1.2 Pri kodifikácii je potrebné dodržiavať štandardné legislatívne postupy Spoločenstva.

1.3 Návrh sleduje kodifikáciu smernice Rady 93/94/EHS z 29. októbra 1993 o mieste na inštalovanie zadnej registračnej

tabuľky dvoj- alebo trojkolesových motorových vozidiel. Nová smernica nahradí viaceré právne akty tvoriace predmet kodifikácie. Úplne zachováva ich obsah a obmedzuje sa tak na ich spojenie do jedného právneho aktu a na zapracovanie iba takých formálnych zmien, ktoré vyžaduje samotná kodifikácia.

1.4 Predložený návrh Komisie plne zodpovedá zámeru kodifikácie a splňa príslušné ustanovenia. EHSV s týmto návrhom preto súhlasí.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, popise, prezentácii a označovaní liehovín“

KOM(2005) 125, *konečné znenie* – 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Rada sa 25. januára 2006 rozhodla podľa článkov 95 a 251 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán Clive WILKINSON.

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia výboru sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. V súlade s článkom 20 vnútorného poriadku bol pán Dorda vymenovaný za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 (schôdza z ...) 76 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 11 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie a odporúčania

1.1 Výbor víta iniciatívu Komisie, zameranú na aktualizovanie platných pravidiel v oblasti definovania, popisu a prezentácie liehovín, zvlášť zmeny navrhované v systéme zemepisných označení, ktoré sa týkajú zavedenia žiadostí zo strany kompetentných národných orgánov, ako aj navrhovaný postup zmeny nového nariadenia.

1.2 Výbor nie je naklonený klasifikácii na základe kategórií, ktorú zavádza návrh nariadenia, lebo by mohla byť zdrojom nejasností.

1.3 Uvádzanie zložiek liehovín je žiadateľné iba vtedy, ak sa jednotne vzťahuje na všetky alkoholické nápoje.

1.4 Znak pravosti hrajú dôležitú úlohu v rámci boja proti podvodom a proti nepravým výrobkom; návrh nariadenia by mal uvádzať spôsoby ich využívania.

1.5 Definovanie vodky je mimoriadne sporné, hlavne čo sa týka surovín, z ktorých môže byť vyrábaná. Výbor navrhuje, aby boli suroviny, ktoré môžu byť použité pri jej výrobe obmedzené na obilniny, zemiaky a repnú melasu. Potom už nebude potrebné uvádzať použité suroviny na etiketách.

2. Úvod

2.1 V súčasnosti platné pravidlá v oblasti definovania, popisu a prezentácie liehovín figurujú v nariadení Rady (EHS) č. 1576/89⁽¹⁾, ako aj v nariadení Komisie č. 1014/90⁽²⁾. Uvedené normy umožnili úspešne regulovať odvetvie liehovín.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 160, 12.6.1989. Naposledy zmenené a doplnené Aktom o pristúpení z roku 2003.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 105, 25.4.1990. Naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 2140/98.

Niektoré body je však potrebné v súčasnosti objasniť, je potrebné vziať do úvahy vývoj, ku ktorému došlo od vstupu týchto pravidiel do platnosti. Práve preto bol vypracovaný predkladaný návrh nariadenia.

2.2 Cieľom návrhu je objasniť platné nariadenia (pozri poznámky pod čiarou č. 1 a 2), prispôsobiť ich novým technickým požiadavkám a vziať do úvahy dodatočné faktory, akými sú napríklad požiadavky WTO. Návrh chce takisto chrániť povest' EÚ v oblasti liehovín a poskytnúť spotrebiteľom potrebné informácie.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta návrh, ktorý mení, dopĺňa a aktualizuje platné nariadenia a konštatuje, že s organizáciou, ktorá na úrovni Spoločenstva zastupuje producentov liehovín⁽³⁾, sa dlho konzultovalo a že táto takisto podporuje túto iniciatívu.

3.2 Výbor tiež víta zmeny, vďaka ktorým bude možné zosúladiť systém zemepisných označení s požiadavkami WTO, ako aj návrh povoliť uplatňovanie jednoduchého a transparentného postupu v súvislosti so zmenami a doplneniami navrhovaného nariadenia.

3.3 Prvý bod odôvodnenia by mal jasne hovoriť o tom, že nové nariadenie nahradí dva v súčasnosti platné právne predpisy; preto by okrem odkazu na nariadenie (EHS) č. 1576/89 mal byť uvedený aj odkaz na nariadenie (EHS) č. 1014/90, keďže obe nariadenia budú zrušené a nahradené predmetným navrhovaným nariadením.

⁽³⁾ EKPL (Európska konfederácia producentov liehovín) zastupuje podnikové organizácie z 27 krajín.

3.4 Liehovárnícky priemysel má v hospodárstve EÚ veľmi dôležité miesto; objem jeho vývozu predstavuje približne 5 miliárd EUR ročne ⁽⁴⁾, priamo zamestnáva asi 50 000 osôb (a viac než päťnásobok tohto počtu zamestnáva nepriamo) a vykazuje ročné kapitálové investície vo výške viac než 1 miliardy EUR. Takisto je veľmi významným odberateľom európskych poľnohospodárskych výrobcov. Pred posledným rozšírením spotrebowała priemyselná výroba liehovín každoročne približne 2 milióny ton obilia, 2,5 milióna ton cukrovej repy, 300 000 ton ovocia a 16 miliónov hektolitrov vína. Tieto údaje budú aktualizované pre EÚ25. Vzhľadom na pristúpenie 10 nových členských štátov budú potom do štatistiky zaradené aj zemiaky, ktorých sa ako suroviny na výrobu liehovín každoročne spotrebuje okolo 100 tisíc ton.

3.5 Európske liehovárníctvo je v súčasnosti najkonkurencieschopnejšie na svete a pripravované zmeny by v nijakom prípade nemali spôsobiť, aby o túto výhodu prišlo. V tomto smere je mimoriadne dôležité zachovať jeho renomé a inovačnú schopnosť.

3.6 Je dôležité, aby v dôsledku zmien a doplnení, ktorých cieľom je konsolidovať a aktualizovať v súčasnosti platné nariadenia, neprišli tieto o žiadnu zo základných zásad, ktoré obsahujú. V tomto smere sú obzvlášť dôležité ustanovenia v oblasti označovania. Pripomienky týkajúce sa tejto otázky sú uvedené v podrobných pripomienkach v prílohe I.

3.7 Jednotlivé definície liehovín sú zložité a výbor o nich bude diskutovať až vtedy, keď to bude potrebné.

Konkrétne pripomienky

4. Kategórie

4.1 Návrh zavádza rozlišovanie medzi viacerými „kategóriami“ liehovín; ide o tri kategórie: A – „destiláty“, B – „špecifické liehoviny“ a C – „iné liehoviny“. Nie je úplne zrejmé, či je toto rozdelenie potrebné, domnievame sa však, že z neho vyplýva isté riziko nejasností, keďže niektoré liehoviny môžu byť v závislosti od spôsobu ich výroby zaradené do viacerých kategórií. Na druhej strane výbor konštatuje, že odôvodnenie označuje kategóriu A za „výlučnú skupinu“, ktorá obsahuje „iba najčistejšiu formu produktu“. Mohlo by to naznačovať, že do ostatných kategórií patria výrobky, ktoré nie sú čisté, zatiaľ čo cieľom nariadenia je zaručiť vynikajúce renomé všetkým liehovinám vyrábaným v EÚ.

4.2 EHSV uznáva, že navrhovaná klasifikácia nebude mať žiaden právny účinok, domnieva sa však, že navrhované rozdelenie do kategórií nebude nápomocné ani spotrebiteľom, ani iným. Nezdá sa, že by táto klasifikácia bola vôbec dôležitá pre

štruktúrálnu súdržnosť dokumentu. Výbor navrhuje, aby boli uvedené kategórie zavedené iba v prípade, že budú náležite odôvodnené. EHSV tiež znepokojujú popisy používané pre každú z kategórií.

4.3 EHSV sa ďalej obáva, aby rozdelenie do kategórií nebolo príčinou diskriminácie, napríklad pri označovaní a zdaňovaní rôznych liehovín. Výbor bude vystupovať proti takejto diskriminácii.

4.4 Až doteraz táto diskusia ⁽⁵⁾ poukazovala na sporný charakter navrhovanej klasifikácie, ktorá by teda mala byť zmenená. Ak by došlo k jej zmene, bolo by potrebné uvažovať o novej formulácii, ktorá by umožňovala uplatňovanie rôznych tradičných postupov. Okrem toho príloha II návrhu by mala byť prepracovaná, aby jasnejšie definovala postupy, ktoré sú povolené v súvislosti s každým typom produktu.

5. Záujem spotrebiteľov

5.1 EHSV nevie o žiadnej žiadosti zo strany spotrebiteľských organizácií, ktorá by sa týkala liehovín. V ich záujme bude aj naďalej vysoká kvalita liehovín, ktorých konzumácia nepredstavuje riziko (pokiaľ je primeraná).

5.2 Návrh Komisie sa nezmieňuje o uvádzaní zložiek a EHSV sa takisto domnieva, že táto otázka je v súčasnosti zbytočná a nerealistická. Výbor by bol naklonený uvádzaniu zložiek v prípade, ak by sa malo rovnakým spôsobom vzťahovať na všetky alkoholické nápoje a ak by bolo realizované spôsobom, ktorý by mal pre spotrebiteľa význam.

6. Zemepisné označenia

6.1 EHSV víta objasnenie uplatňovania pravidiel zemepisných označení týkajúcich sa liehovín. Bolo by užitočné jasne uviesť, že žiadosti o registráciu môžu Európskej komisii predkladať výlučne členské štáty alebo, ak je to nevyhnutné, orgány tretích krajín.

6.2 Ak chceme, aby si zemepisné označenia zachovali svoju hodnotu, treba sa vyhnúť tomu, aby sa tento režim vzťahoval na prílišné množstvo výrobkov.

6.3 EHSV predpokladá, že ustanovenia článku 5, ktoré umožňujú členským štátom prijať a uplatňovať prísnejšie pravidlá, než sú tie, o ktorých hovorí nové nariadenie, sa budú uplatňovať v prvom rade na výrobky so zemepisným označením, bolo by však užitočné spresniť, či sa tento článok môže uplatňovať na všetky výrobky (s alebo bez zemepisného označenia).

⁽⁵⁾ Pozri napríklad správu Pracovnej skupiny pre vína a alkohol (liehoviny) Rady Európskej únie, týkajúcu sa návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, popise, prezentácii a označovaní liehovín, 9871/06, 8.6.2006.

⁽⁴⁾ Tento priemysel pozitívne prispieva k obchodnej bilancii EÚ sumou približne 4,2 miliárd EUR ročne.

7. Arómy/Aromatické látky/Sladidlá

7.1 Ak sa hovorí o „arómach“ a „aromatických látkach“, je namieste úplná presnosť ⁽⁶⁾; takisto treba presne rozlišovať, aký postup môže byť použitý pre každý z produktov. V tomto smere obsahuje súčasná podoba návrhu určité nejasnosti.

7.2 Aj čo sa týka iných aromatizovaných liehovín, bolo by vhodné definovať ich. Bolo by potrebné preskúmať tieto prípady.

7.3 Čo sa týka sladenia, Komisia by mala objasniť otázku pridávania obmedzeného množstva určitých sladiacich látok na dotvorenie konečnej chuti produktu.

8. Budúca revízia nariadenia

8.1 EHSV podporuje návrh Komisie uviesť jednotlivé definície liehovín v prílohe a následne schváliť ich zmeny po dohode Riadiaceho výboru pre liehoviny bez toho, aby bol celý text nariadenia predložený na diskusiu. Týmto spôsobom sa nariadenie ľahšie prispôbí inováciám.

8.2 Bolo by potrebné uvažovať o dočasnom zákaze meniť jednotlivé definície liehovín v prílohe II návrhu Komisie, napríklad počas piatich rokov od vstupu nariadenia do platnosti, aby sa zaručila určitá stabilita.

9. Znaky pravosti

9.1 Návrh sa nevyjadruje k otázke znakov pravosti. To treba napraviť. Európska konfederácia producentov liehovín (EKPL) sa domnieva, že znaky pravosti by mali byť potravinového

charakteru, ich koncentrácia by mala byť nižšia ako 0,1 % z celkového objemu a že by nemali danému výrobku prepožičiavať žiaden zvláštny charakter. EHSV tento návrh podporuje.

9.2 V rámci boja proti podvodom a proti nepravým výrobkom získavajú znaky pravosti na dôležitosť. Hoci sa používajú aj v prípade iných výrobkov ako liehovín, je dôležité, aby ich používanie bolo schválené producentmi liehovín v rámci tohto nariadenia.

10. Vodka

10.1 EHSV by sa nerád priveľmi podrobne zapájal do problematiky definovania produktov; ktorá je v prípade vodky obzvlášť zložitá, ako to ukázala schôdza Rady pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, ktorá sa uskutočnila 20. februára 2006 ⁽⁷⁾. Výbor sa zaoberal touto otázkou, aby poskytol názor, ktorým by mohol prispieť k dosiahnutiu konsenzu.

10.2 Výbor zvážil otázku vodky v prílohe II svojho stanoviska a dospel k záveru, že treba do istej miery obmedziť suroviny, z ktorých sa vodka môže vyrábať (obilniny, zemiaky a repná melasa). Kľúčovým momentom je skutočnosť, že to umožní lepšiu ochranu tejto významnej kategórie a obchodným subjektom umožní stavať na dobrom mene daného výrobku. Avšak je potrebné objasniť otázku produktov, ktoré nemôžu niesť označenie vodka. Pre tieto výrobky by malo byť vyhradené približne trojročné prechodné obdobie, a to po dosiahnutí dohody vo veci nového nariadenia s cieľom zmeny ich kategorizácie a úpravy marketingu.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ „Prírodná aróma“ je aróma extrahovaná zo surovín v priebehu výroby, ktorá je prítomná v destiláte; „prírodné aromatické látky“ sú prírodné arómy, ktoré sa pridávajú do destilátu.

⁽⁷⁾ Tlačová správa 6083/06 (Presse 39), 2708. zasadnutie Rady pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, Brusel, 20. februára 2006.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady o využívaní cudzích a oblastne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre“

KOM(2006) 154, konečné znenie – 2006/0056 (CNS)

(2006/C 324/07)

Rada sa 2. mája 2006 rozhodla podľa článku 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán Tornberg.

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. Zároveň bol pán Espuny Moyano vymenovaný za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006, 94 hlasmi za, nikto nehlasoval proti, pričom sa 2 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Rada vyzvala EHSV, aby vypracoval stanovisko k návrhu nariadenia Rady o vyžívaní cudzích ⁽¹⁾ a oblastne sa nevyskytujúcich ⁽²⁾ druhov v akvakultúre.

1.2 Cieľom návrhu Komisie je ochrana vodného prostredia a jeho biodiverzity pred rizikami, ktoré sprevádzajú výskyt cudzích druhov. Komisia považuje súčasný rámec, ktorého súčasťou je smernica o biotopoch ⁽³⁾, za nedostatočný.

1.3 Komisia navrhuje zaviesť nariadenie založené na už existujúcich postupoch a kódexoch bez toho, aby boli negatívne ovplyvnené budúce stratégie.

1.4 Navrhované nariadenie sa nezaobrá problémami týkajúcimi sa napríklad rybolovu, okrasných rýb a iných exotických živočíchov, ale snaží sa predvídať možné problémy do budúcnosti spôsobené cudzími druhmi mimo ich prirodzených biotopov, predchádzať týmto problémom a riešiť ich.

1.5 Výbor sa nazdáva, že v rámci Európskej únie prevláda tendencia k nadmernej regulácii. V prípade navrhovaného nariadenia by to tak nemalo byť.

1.6 EHSV odporúča, aby bol vypracovaný zoznam usadených druhov (čiže „naturalizovaných“ cudzích druhov) s cieľom znížiť byrokraciu a formality týkajúce sa týchto druhov.

1.7 Výbor odporúča, aby bol termín „oblastne sa nevyskytujúce druhy“ presne definovaný. Termíny „oblasti“ a „ekoregióny“

by tiež mali byť definované v kontexte navrhovaného nariadenia.

1.8 EHSV sa ďalej nazdáva, že EÚ je jednotným trhom, a preto by sa malo rozlišovať medzi cudzími a oblastne sa nevyskytujúcimi druhmi v rámci EÚ a mimo nej.

1.9 EHSV si uvedomuje predvídateľné problémy, ktorým by čelili malí výrobcovia v dôsledku zavedenia tohto nariadenia. Všíma si najmä zdĺhavé formuláre, ako napríklad v prílohe 1 daného návrhu.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 EHSV v zásade veľmi víta návrh upraviť na úrovni EÚ dovoz cudzích druhov na územie Spoločenstva na účely ich využitia v akvakultúre, ktorý bude chrániť rozmanitosť domácich vodných živočíchov a rastlín ⁽⁴⁾ a zároveň podporovať rozvoj akvakultúry.

2.2 Výbor uznáva význam a potrebu nariadenia o využívaní cudzích druhov v akvakultúre, aby bolo možné ochraňovať vodné prostredie a jeho biodiverzitu.

2.3 V prípade, že navrhované nariadenie bude schválené, výbor nalieha na Komisiu, aby spustila vhodnú informačnú kampaň o nariadení a predišla tým jeho zneužitiu v médiách, ktoré sa snažia zastrašiť spotrebiteľov a predávať viac výťažkov novín.

⁽¹⁾ Cudzie druhy ako ich definuje návrh nariadenia Rady KOM(2006) 154, konečné znenie (článok 3).

⁽²⁾ Oblastne sa nevyskytujúce druhy ako ich definuje návrh nariadenia Rady KOM(2006) 154, konečné znenie (článok 3).

⁽³⁾ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

⁽⁴⁾ Študijná skupina diskutovala o prípade skokana volského, ktorý unikol do regiónu Akvitánsko na juhu Francúzska a iných častí Európy s negatívnymi následkami. Hoci skokan volský nie je produktom akvakultúry, možno sa domnievať, že má pôvod v oblasti okrasných živočíchov, ktorá nie je zahrnutá do tohto nariadenia.

2.4 EHSV považuje za nevyhnutné, aby nariadenie napomáhalo rozvoju akvakultúry v Európe ⁽⁵⁾, pretože ide o rozvíjajúce sa odvetvie, ktoré, ak nebude obmedzené súčasným návrhom v jeho terajšej podobe, v budúcnosti vytvorí mnoho príležitostí.

2.5 EHSV sleduje rýchly pokrok a rozvoj tohto odvetvia mimo EÚ a všimá si tiež skutočnosť, že odvetvie je presýtené a potrebuje zaviesť nové druhy. EHSV ďalej zdôrazňuje, že odvetvie akvakultúry má potenciál uspieť v oblasti rybolovu, v rámci spoločnej politiky rybného hospodárstva.

2.6 Podľa názoru EHSV by sa obchodovanie v rámci EÚ malo zjednodušiť, malo by sa znížiť množstvo formalít a dokumentácie a nemalo by byť nadmerne regulované.

2.7 Výbor zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby nariadenie nebolo ťažkopádne a nebrzdilo ďalší rozvoj tohto odvetvia a má tiež obavy o súlad medzi jeho ekologickými, hospodárskymi a sociálnymi aspektmi. Výbor sa ďalej domnieva, že premiestňovanie druhov je v rámci EÚ dostatočne kontrolované.

2.8 Skutočné ťažkosti vodnému prostrediu v našom regióne spôsobuje začlenenie exotických alebo cudzích druhov do akvakultúry. S cieľom čo najviac zjednodušiť a skrátiť návrh by výbor navrhoval sústrediť úsilie na tento problém a osobitne sa zaoberať oblastne sa nevyskytujúcimi druhmi. Využívanie oblastne sa nevyskytujúcich druhov sa v akvakultúre nezdá byť veľmi dôležité. Ďalším súvisiacim problémom je skutočnosť, že regióny, v ktorých sa jeden druh nevyskytuje, nie sú Komisiou definované.

2.9 Rozlišovanie medzi druhmi v rámci EÚ a cudzími a oblastne sa nevyskytujúcimi druhmi z územia mimo EÚ by bolo ďalším zjednodušením. EHSV odporúča, aby sa tento fakt vzal do úvahy, keďže EÚ smeruje k čoraz viac integrovanému jednotnému trhu.

2.10 Výbor si všimá, že vzhľadom na premenlivosť tohto odvetvia nemusí byť vždy uskutočniteľné a možné, aby výrobcovia v snahe dosiahnuť povolenie na dovoz a pohyby, plánovali tak ďaleko dopredu, ako to Komisia považuje za potrebné.

2.11 Napríklad, ak výrobca chová určitú odrodu z Izraelu a táto odroda vyhynie, výrobca musí rýchlo reagovať a dovieť ju prípadne z USA, aby nestrácal cenný čas. Súčasný návrh by zabránil výrobcovi vykonávať svoju činnosť, až kým nedostane nové povolenie. Premiestnenie a pohyby, najmä obchodné pohyby, by mali byť vyňaté z navrhovaných úprav na základe všeobecného odborného tvrdenia, že riziko chovu cudzích alebo oblastne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre je nízke.

2.12 EHSV si všimá znechutenie odborníkov v rámci odvetvia voči prístupu, ktorý Komisia často volí. Preto je tiež dôležité

zamerať sa na zjednodušenie nariadenia, zabezpečiť jeho praktickú orientáciu a znížiť náklady zainteresovaných strán.

2.13 Výbor si všimá, že tento návrh sa nezaobera okrasnými rybami a lososmi, ale zdôrazňuje, že práve tieto druhy môžu do značnej miery prispieť k celkovej závažnosti problému.

2.14 EHSV zdôrazňuje, že je veľmi dôležité zabezpečiť, aby bolo nariadenie jednoznačné vo svojich cieľoch a malo jasný dosah a obmedzenie. Vzhľadom na to, že neexistujú žiadne komplexné a podrobné pravidlá týkajúce sa tohto odvetvia, EHSV navrhuje, aby Komisia predložila takúto všeobecnú nariadenie alebo aspoň spustila akčný plán pre budúce smerovanie tohto odvetvia.

2.15 EHSV si uvedomuje, že návrh vznikol pred iniciatívou EÚ o zjednodušení z roku 2005, ale nazdáva sa, že súčasný návrh by sa tomu mal prispôbiť tým, že bude zjednodušený.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Návrh značne presahuje potrebné a oprávnené opatrenia; neberie do úvahy súčasný stav v oblasti druhov, z ktorých niektoré sa využívali v európskej akvakultúre storočia (napr.: kapor, pstruh dúhový, sivoň a iné). Doteraz chov týchto druhov nespôsobil žiadne škody v ekosystéme. Hodnotenie rizika pohybu týchto druhov vo všetkých štádiách vývoja a zdĺhavý proces získavania povolenia nie sú reálne ani uskutočniteľné. V praxi je bežné, že podniky v oblasti akvakultúry na území Spoločenstva spolupracujú cez hranice v súlade s veterinárnymi požiadavkami a presúvajú kapry, pstruhy a iné usadené druhy rýb na krátke obdobia.

3.2 Výbor nalieha, aby boli usadené druhy rýb ⁽⁶⁾ vyňaté z ustanovení návrhu nariadenia vytvorením jednoznačného zoznamu alebo zoznamu výnimiek v jednotlivých členských štátoch. Rovnako by sa mala vylúčiť otázka oblastne sa nevyskytujúcich druhov. Je nepochopiteľné dávať do súvislosti kontrolované akvakultúry s rozširovaním alebo premiestňovaním pôvodných, ale oblastne sa nevyskytujúcich rýb alebo iných druhov.

3.3 Problematika oblastne sa nevyskytujúcich druhov je už regulovaná konkrétnymi úpravami členských štátov. Navrhované nariadenie by sa malo sústrediť na ochranu biodiverzity vodného prostredia EÚ pred rizikami, ktoré sprevádzajú dovoz cudzích druhov. V skutočnosti by bolo veľmi ťažké zaviesť navrhované nariadenie o oblastne sa nevyskytujúcich druhoch, pretože v tomto kontexte neexistuje všeobecne uznávaná definícia miestnych regiónov. Vypustením ustanovení o oblastne sa nevyskytujúcich druhoch by bolo nariadenie navrhované Radou jednoduchšie na pochopenie a jeho implementácia by bola ľahšia a lacnejšia.

⁽⁵⁾ Ako je to uvedené v stanovisku EHSV o udržateľnom rozvoji v akvakultúre, CESE 595/2003, Ú. v. EÚ C 208, 3.9.2003.

⁽⁶⁾ Napríklad kapor (cyprinus carpio) a pstruh dúhový (oncorhynchus mykiss) v Poľsku, aby sme uviedli aspoň niektoré.

3.4 Výbor poznamenáva, že lehota až jeden rok na prijatie rozhodnutia o žiadosti o pohyb (článok 10) by neprijateľne zdržala rozhodnutia o výrobe a viedla k neakceptovateľným hospodárskym stratám a odporúča, aby bola táto lehota skrátená.

3.5 EHSV ďalej zdôrazňuje význam preskúmania možného scenára „čo ak“ podľa článku 10 pre prípady, keď žiadosť o povolenie zostane bez odpovede. Napríklad na základe španielskeho práva mlčanie znamená súhlas, ak nie je doručená odpoveď v rámci navrhovaného termínu jedného roka. EHSV sa nazdáva, že, ak je to právne možné, by sa mal príklad Španielska uplatniť na tento článok návrhu.

3.6 Žiadosti o viacnásobné pohyby počas piatich rokov (článok 6) nie sú uskutočniteľné, pretože často je v krátkom časovom období potrebné prijať neplánované rozhodnutia o kúpe, predaji a výmene rýb v rôznych vývojových štádiách. Navrhované nariadenie by sa dostalo do priameho konfliktu s plánovanými ustanoveniami o deklarovaných cieľoch podpory akvakultúry a podpory diverzifikácie celého radu druhov v akvakultúre.

3.7 Rozhodnutia o žiadostiach na dovoz a pohyb vodných organizmov pre akvakultúru sú dôležité. Mali by byť založené na vedeckých zdôvodneniach a oznámené čo najskôr.

3.8 Pre príslušné orgány, plánovaný poradný výbor a podniky v oblasti akvakultúry by rozsiahle pravidlá znamenali značné personálne a finančné výdavky, ktoré nie je možné pokryť dostupnými ľudskými zdrojmi. To by bolo v rozpore so všeobecným úsilím znížiť byrokráciu na úrovni členských štátov, ako aj na úrovni EÚ.

3.9 EHSV sa nazdáva, že nadmerné množstvo pravidiel by sa malo obmedziť na tie nevyhnutne potrebné. Predovšetkým by malo byť menej kritérií v prílohe 1 navrhovaného nariadenia.

3.10 Dovoz a pohyb cudzích druhov rýb môže predstavovať značné riziká. Na zhodnotenie týchto rizík je potrebné získať odborné stanovisko. Žiadatelia nemôžu potrebné odborné údaje získať zo svojej práce, ako sa to uvádza v prílohe 1, ale potrebovali by radu odborníka.

3.11 Výbor sa nazdáva, že s cieľom pomôcť výrobcom by im mal byť k dispozícii zoznam vedcov v EÚ s požadovanými vedomosťami. Zároveň by mali byť výrobcom sprístupnené informácie alebo školenie týkajúce sa procesu podávania žiadostí.

3.12 Súčasťou návrhu je, aby bolo namiesto plánovaných individuálnych hodnotení vypracované v kvalifikovanej vedeckej inštitúcii jedno vzorové hodnotenie rizík pre každý ekoregión alebo členský štát. Ak bude riziko v takomto vzorovom hodnotení posúdené ako mierne, môže byť akákoľvek budúca žiadosť o rutinný pohyb v danom ekoregiónu obmedzená na poskytnutie podrobností o mieste, osobách a dátumoch. Ak by bol tento návrh implementovaný, viedol by k zvýšeniu kvality hodnotenia rizík a zároveň k značnej úspore výdavkov na byrokráciu podnikom a orgánom v oblasti akvakultúry. Náklady na vzorové hodnotenie uskutočnené vedeckou inštitúciou by niesol Európsky fond pre rybolov.

3.13 Výbor ďalej zdôrazňuje potrebu definovať euroregióny prostredníctvom nariadenia Rady o harmonizácii medzi členskými štátmi.

3.14 EHSV sa nazdáva, že by bolo prospešné, keby medzi dátumom zverejnenia nariadenia a dátumom jeho vstupu do platnosti bolo obdobie aspoň jedného roku, aby bolo možné zosúladiť národné právne predpisy a informovať odvetvie a zainteresované strany o zavádzaných zmenách.

3.15 Výbor upozorňuje na svoje predchádzajúce stanoviská o spoločnej politike rybného hospodárstva ⁽⁷⁾, akvakultúre ⁽⁸⁾ a biodiverzite ⁽⁹⁾ a v rámci kontextu tohto stanoviska za nimi stojí v plnom rozsahu.

3.16 Výbor upozorňuje Komisiu na geneticky modifikované organizmy a polyploidné druhy. Ich potenciálna hrozba voči vodnému prostrediu by sa nemala podceňovať. Je potrebné prísnejšie regulovať geneticky modifikované organizmy ako aj lososy v akvakultúre a zavádzanie a presun okrasných druhov.

3.17 Výbor vyzýva Komisiu, aby vzala na vedomie toto stanovisko, ako aj vyššie spomenuté stanoviská a vytvorila tak lepšie pracovné prostredie v odvetví akvakultúry so zreteľom na využívanie cudzích a oblastne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁷⁾ Zjednodušenie spoločnej politiky rybného hospodárstva, CESE 961/06, spravodajca: Sarró Iparraguirre (schválené 5. júla 2006).

⁽⁸⁾ Tamtiež ako poznámka pod čiarou 4.

⁽⁹⁾ Zachovanie biodiverzity, CESE 752/2006, spravodajca: Ribbe (schválené 18. mája 2006).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010“

KOM(2006) 13, konečné znenie

(2006/C 324/08)

Európska komisia sa 5. apríla 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán NIELSEN.

Vzhľadom na obnovu mandátu výboru na ďalšie funkčné obdobie sa plenárne zhromaždenie rozhodlo hlasovať o tomto stanovisku na októbrovom plenárnom zasadnutí. V súlade s článkom 20 vnútorného poriadku bol pán Nielsen vymenovaný za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal 26. októbra 2006 na svojom 430. plenárnom zasadnutí 92 hlasmi za, pričom sa jeden člen hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 V mnohých krajinách Európskej únie ako aj mimo nej narastá záujem o ochranu a dobré životné podmienky zvierat. Preto má zmysel podporiť úsilie trhových síl a prispôbiť minimálne požiadavky EÚ v potrebnom rozsahu. Netreba to nevyhnutne stotožňovať s reštriktívnymi požiadavkami, ide skôr o lepšiu a vecnejšiu legislatívu, ktorá vychádza z vedeckých a socio-ekonomických poznatkov. Okrem toho je dôležité zaviesť istú formu jednotného označovania kvality výrobkov, ktoré splňajú osobitné požiadavky v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat. Aj v súvislosti so zvieratami, ktoré sú používané na výskum a pokusy ako aj na zákonom predpísané kontrolné testovanie, sú potrebné podstatné zlepšenia.

1.2 Akčný plán Komisie zohľadňuje vo všeobecnosti tieto požiadavky a môže slúžiť ako východisko pre ďalšie priority v tejto oblasti. Európsky hospodársky a sociálny výbor síce v zásade súhlasí s návrhom stratégie, skúma však v nasledujúcich bodoch konkrétne návrhy Komisie z hľadiska ich vyváženosti, pokiaľ ide o aspekty ochrany zvierat a sociálno-hospodárske hľadiská. Je však rozhodujúce, aby v dôsledku dovozu z tretích krajín s menej prísnyimi predpismi nedošlo k vytlačeniu výrobkov EÚ. To by malo za následok vystaňovanie chovu zvierat do oblastí s nepostačujúcimi pomermi, zatiaľ čo by výrobcovia v EÚ museli zastaviť výrobu. V tejto súvislosti EHSV si nie je istý, či akčný plán Komisie môže stačiť na zabezpečenie trvalo udržateľných riešení.

1.3 EHSV vyjadruje svoje hlboké poľutovanie nad nemožnosťou prediskutovať túto otázku počas cyklu rokovaní v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Jednako sa však musí problematika dobrých životných podmienok zvierat v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami pokladať za neobchodnú záležitosť. Inak by mohlo dôjsť k tomu, že Európska únia jednostranne podnikne kroky na získanie potrebného súhlasu s prispôbením právnych predpisov. Krátkodobu budú musieť

Komisia i občianska spoločnosť vyvíjať tlak na maloobchod a potravinársky priemysel v EÚ, aby sa zabezpečilo dodržiavanie príslušných noriem prostredníctvom zavedenia certifikačných mechanizmov a podobných záruk pri dovoze z tretích krajín.

1.4 V oblasti výskumu sa musia skoordinať a rozvinúť činnosti, aby sa prostriedky dali využívať spoločne v čo najväčšom rozsahu. Okrem toho musia byť ustanovenia preskúmané v pravidelných časových odstupoch, o. i. so zreteľom na technický vývoj a najnovší stav poznatkov.

1.5 Výbor víta okrem iného navrhované zriadenie európskeho centra/laboratória na ochranu zvierat. Malo by sa však zvážiť, či by sa nemali vyvíjať snahy o podstatne ďalekosiahlejšie riešenie v podobe celosvetového centra, ktoré by mohlo prispievať k riešeniu problémov súvisiacich s ochranou a vytváraním dobrých životných podmienok zvierat, a tým podporovať činnosť v rámci OIE ⁽¹⁾ a Európskej rady a v súvislosti s bilaterálnymi dohodami EÚ.

1.6 Okrem toho by sa mala Komisia v spolupráci s OIE a Európskou radou chopiť iniciatívy na zorganizovanie medzinárodnej konferencie s cieľom vytvoriť stálu sieť výskumných pracovníkov v tretích krajinách a dosiahnuť väčšiu mieru neformálnej medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti.

1.7 Pokiaľ ide o používanie zvierat na pokusy a toxikologické testovanie, výbor pokladá za potrebné rozšíriť stratégiu a začleniť do nej kritérium požiadavky, a to tak, že musí byť istým spôsobom preukázaná spoločenská požiadavka príslušného produktu

2. Zhrnutie akčného plánu

2.1 Zámerom akčného plánu je predovšetkým zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat v EÚ a na celom svete, naznačenie budúcich požiadaviek a zaručenie efektívnejšej

⁽¹⁾ Svetová organizácia pre zdravie zvierat (predtým „Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat“).

koordinácie existujúcich zdrojov. Podľa tohto plánu by malo byť monitorovaných a vyhodnotených päť hlavných oblastí činnosti v súvislosti s ochranou zvierat na obdobie rokov 2006-2010, okrem iného so zreteľom na ďalšie sledovanie po roku 2010:

- prispôsobenie súčasných minimálnych noriem a ich zosúladenie s novými vedeckými poznatkami a sociálno-ekonomickými hodnoteniami;
- podpora nových technológií;
- zavedenie jednotných ukazovateľov ochrany zvierat;
- realizácia iniciatív s cieľom oboznamovať o platných normách;
- spustenie medzinárodných iniciatív na zvyšovanie povedomia o ochrane zvierat a dosiahnutie príslušného konsenzu.

2.2 Okrem toho obsahuje akčný plán 28 iniciatív, ktorých realizáciu plánuje Komisia do roku 2010. Z týchto zámerov 21 tvorí katalóg opatrení, ktoré už sú uplatňované, oznámené alebo plánované v rámci osobitných právnych predpisov Spoločenstva.

2.3 Paralelne popri tom predložila Komisia pracovné dokumenty, ktoré tvoria strategický základ pre iniciatívy a popisujú východiská pre navrhované opatrenia v akčnom pláne. Zásadným prvkom v akčnom pláne je pre Komisiu dodržanie deklarácie o pokusoch na zvieratách prijatej v roku 2005 ⁽²⁾.

2.4 Komisia sa nazdáva, že efektívnejšia koordinácia príslušných orgánov by mohla uľahčiť jej úlohu v oblasti ochrany zvierat. To by prispelo aj k zabezpečeniu dôslednejšieho a lepšie koordinovaného úsilia naprieč všetkými oblasťami politiky Komisie. Opatrenia týkajúce sa ochrany zvierat by mali byť zároveň posudzované podľa kritérií protokolu, pripojeného k Zmluve o ES, o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat a s ohľadom na ich sociálno-ekonomický vplyv.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Ako zástupca občianskej spoločnosti a na základe svojho reprezentatívneho zloženia sa EHSV samozrejme hlási k svojmu podielu spoluzodpovednosti za vypracovanie ustanovení o ochrane zvierat ako súčasť „európskeho modelu spoločnosti“ ⁽³⁾. Je dôležité udržať doterajší vytýčený smer a dobré životné podmienky zvierat v Európskej únii na prijateľnej a akceptovateľnej úrovni, pričom nesmie dôjsť k narušeniu

hospodárskej súťaže alebo obchádzaniu ochrany zvierat prostredníctvom dovozu z tretích štátov s nedostatočne prísnyimi požiadavkami. Nadradený strategický plán vnáša do tejto činnosti aj väčšiu transparentnosť a zlepšuje možnosti konštruktívnej spolupráce všetkých zainteresovaných. To platí v neposlednom rade aj pre poľnohospodárskych výrobcov, ktorí by mali byť zapojení do vypracovávania budúcej stratégie s ohľadom na ich dlhodobé investície, motiváciu a manažment.

3.2 Poľnohospodárstvo v EÚ je spravidla otvorené primeraným a vyváženým ustanoveniam v oblasti ochrany zvierat, poukazuje však na riziko porušovania hospodárskej súťaže, ktoré by mohli vzniknúť sčasti v dôsledku možných dodatočných vnútroštátnych požiadaviek a sčasti dovozom z tretích krajín, kde príslušné normy chýbajú alebo sú málo náročné. Riziko porušovania hospodárskej súťaže v dôsledku dodatočných vnútroštátnych ustanovení sa okrem toho ešte zvyšuje pod vplyvom požiadavky na dodržiavanie pravidiel vzájomnej zhody v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky. To vedie k právnej neistote v členských štátoch a z toho vyplývajúcej požiadavke na vyjasnenie situácie.

3.3 Pri dovoze z tretích krajín by spoločné pravidlá v EÚ s jej trhom ⁽⁴⁾ zahŕňajúcim 30 štátov a 500 miliónov obyvateľov boli stimulom aj v krajinách mimo EÚ a pre ich vývoz do EÚ. Medzinárodná finančná korporácia patriaca k Svetovej banke prednedávnom poukázala na celosvetovo narastajúci záujem o zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat a potrebu prispôsobenia sa tomuto trendu, čo by sa malo uskutočniť tak v primárnej výrobe ako aj v spracovateľskom priemysle ⁽⁵⁾.

3.4 Krátkodobu však treba maloobchodným sieťam a spracovateľskému priemyslu v EÚ dať najavo, že majú pri dovážaných poľnohospodárskych a spracovaných živočíšnych výrobkoch z tretích krajín vo vlastnom záujme a v záujme svojho pôsobenia na verejnosť dávať pozor na to, či sa v krajine výrobcu dodržiava primeraný kódex správania, k čomu patria aj normy týkajúce sa ochrany zvierat zodpovedajúce príslušným ustanoveniam EÚ. To môže prebiehať napríklad v podobe záväznej spolupráce s dodávateľom ⁽⁶⁾. Komisia by mala za každých okolností konať v tomto zmysle a aj občianska spoločnosť by mala objasňovať vecnú podstatu tejto problematiky pomocou médií. Preto treba maloobchodným sieťam a potravinárskemu priemyslu v EÚ ozrejmiť, že v budúcnosti sa

⁽⁴⁾ Patria sem aj Nórsko, Island a Lichtenštajnsko, ktoré sú členmi vnútorného trhu EÚ (Európskeho hospodárskeho priestoru), ako aj Bulharsko a Rumunsko.

⁽⁵⁾ „Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare“ – Medzinárodná finančná korporácia – International Finance Corporation (IFC) Svetovej banky, apríl 2006. IFC zahŕňa 178 členských štátov. Výzva sa týka predovšetkým investícií v rozvojových krajinách so zreteľom na export do rozvinutých krajín.

Pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, v niektorých krajinách okrem toho platia tradičné schémy správania sa, zatiaľ čo chýbajú legislatívne predpisy v pravom zmysle slova. To platí napríklad pre Austráliu, Nový Zéland, Argentínu a Brazíliu.

⁽⁶⁾ Záväzná spolupráca môže spočívať napríklad v spoločnom úsilí zo strany výrobcu (v tretej krajine) a dovozcu EÚ v oblastiach výskumu, vývoja ako aj certifikácie spĺňania požiadaviek na výrobu a spracovanie, ako k tomu dochádza v EÚ v čoraz väčšej miere.

⁽²⁾ Deklarácia o pokusoch na zvieratách bola prijatá 7. novembra 2005 v Bruseli. Týka sa realizácie akčného plánu na uplatňovanie **zásady 3R**: *reduction* (zníženie počtu pokusov na zvieratách), *refinement* (zdokonaľovanie modelov pokusov na zvieratách s nižším zaťažením zvierat) a *replacement* (nahradenie – vypracovanie alternatívnych metód pre pokusy na zvieratách).

⁽³⁾ Preto je poľutovania hodné, že EHSV bol požiadaný o stanovisko až tri mesiace po predložení akčného plánu.

pri dovážaných poľnohospodárskych a spracovaných živočíšnych výrobkoch z tretích krajín bude dávať väčší pozor na výrobné podmienky. Združenia spotrebiteľov a poľnohospodárov by mali spoločne prevziať úlohy tohto druhu na vnútroštátnej úrovni. Odhliadnuc od toho je zároveň rozhodujúce, aby problematika dobrých životných podmienok zvierat nebola z dlhodobého hľadiska pokladaná v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami za obchodno-politickú záležitosť – pozri ďalej.

3.5 Pokiaľ ide o riziko porušovania pravidiel vnútornej hospodárskej súťaže v EÚ, harmonizácia ustanovení so súvisiacim zákazom prísnejších vnútroštátnych noriem by bola nelogická a pre verejnosť vo viacerých členských štátoch neprijateľná. Ak však budú budúce minimálne požiadavky na úrovni EÚ výraznejšie vychádzať z vecnejších kritérií založených na výskume a vedeckých štúdiách, dá sa predpokladať, že budú lepšie chápané a akceptované a že zároveň odpadne vôľa iniciovať dôslednejšie vnútroštátne ustanovenia. Nato, aby sa dosiahla užitočná právna úprava, musia nové opatrenia vychádzať z vedeckých údajov a adekvátnych sociálno-ekonomických hodnotení. Zároveň by sa malo zaručiť, že výsledky výskumu budú zhodnotené kompetentne a použité ako krok k stanoveniu navrhovaných ukazovateľov. Členské štáty by okrem toho mali mať možnosť konať pružne v závislosti od klimatických a environmentálnych podmienok.

3.6 Prispôbovanie, riadenie, a šírenie týchto noriem, ako aj vykonávanie relevantných sociálno-ekonomických štúdií a hodnotenia vplyvu by sa podľa názoru Komisie mohlo podporiť zriadením európskeho centra alebo laboratória na ochranu zvierat. EHSV sa prihovára za to, aby sa uvažovalo o ďalekosiahlejšom riešení, ako napríklad celosvetovom centre, ktoré by mohlo prispievať k riešeniu problémov súvisiacich s ochranou a vytváraním dobrých životných podmienok zvierat, a tým podporovať činnosť v rámci Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (OIE) a Európskej rady a v súvislosti s prípadnými bilaterálnymi dohodami EÚ.

3.7 Pokiaľ ide o otázku pokusných zvierat, aj výbor pokladá za žiaduce partnerstvo medzi Komisiou a priemyselnými odvetvami, s cieľom nájsť alternatívne prístupy k testovaniu na zvieratách v priemysle, napríklad v súvislosti so zriadením európskeho centra a návrhom stratégie na uplatňovanie takzvanej zásady 3R, ktorá by mohla poslúžiť ako referenčný základ pre využívanie pokusných zvierat v EÚ ⁽⁷⁾. Iniciatíva Komisie sa môže kladne odraziť na činnosti na podporu alternatívnych metód, ktoré sa už používajú v iných súvislostiach ⁽⁸⁾. Zároveň sa však výbor prihovára za rozšírenie stratégie o kritérium požiadavky, a to tak, že vykonanie pokusu na zvieratách pre príslušný produkt, pri ktorom má byť použitá chemická alebo iná látka, musí závisieť od jeho spoločenskej potreby.

⁽⁷⁾ Približne 90 % pokusných zvierat možno pripísať na konto výskumu a vývoja, 10 % sa používa na zákonom predpísané bezpečnostné toxikologické testovanie nových liečiv a chemikálií. Odrazom zvýšenej pozornosti venovanej pokusom na zvieratách je smernica EÚ o kozmetických výrobkoch, ktorá priemyslu nariaďuje nájsť alternatívne riešenia k pokusom na zvieratách.

⁽⁸⁾ Medzi nimi predovšetkým Európske stredisko pre validáciu alternatívnych metód (ECVAM) a Európska platforma pre alternatívy k pokusom na zvieratách (European Concensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation – ECOPA).

Porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže pri dovoze z tretích krajín

3.8 V dôsledku silného konkurenčného tlaku a otvorenia trhu EÚ treba rátať so značným rizikom, že výrobky z tretích krajín, kde chýbajú predpisy na ochranu zvierat alebo sú málo náročné, postupne privedú do tiesnivej situácie výrobu a odbyt v EÚ, a to aj na trhoch mimo Európskej únie. Keďže sú dodatočné náklady na ochranu zvierat v pomere k veľmi obmedzeným maržiam zisku v poľnohospodárstve značné, mohli by rozhodnúť o tom, či istý poľnohospodár bude môcť pokračovať vo svojej výrobe. K tomu treba dodať, že by mohlo byť pre poľnohospodárov príliš riskantné zamerať výrobu na malú skupinu spotrebiteľov, ktorá je ochotná zaplatiť túto cenovú prírážku ⁽⁹⁾.

3.9 Dovoz z tretích krajín s menej prísnyimi predpismi na ochranu zvierat tak poukazuje na obzvlášť zložité problémy a výbor sa v žiadnom prípade nenazdáva, že akčný plán Komisie postačuje na stále zaistenie trvalo udržateľných riešení. Výbor vyjadruje svoje hlboké poľutovanie nad skutočnosťou, že tento problém nemôže byť prerokovaný v terajšom kole rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Nezávisle od tejto skutočnosti sa musí Európska únia v rámci WTO naďalej dovoľávať toho, aby problematika ochrany zvierat nebola v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami pokladaná za obchodno-politickú záležitosť.

3.10 Ak by sa touto cestou nepodarilo nájsť trvalo udržateľné riešenia a dostatočné porozumenie v rámci WTO, Európska únia by mala vyžadovať dodržiavanie príslušných pravidiel pri dovoze z tretích krajín, a to (práve) napriek tomu, že to nie je uznávané na medzinárodnej úrovni. Takáto provokácia by sa mohla ukázať ako potrebná aj kvôli získaniu potrebnej pozornosti a porozumenia, pokiaľ ide o požiadavku prispôsobenia legislatívnych predpisov.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Dodržiavanie príslušných ustanovení EÚ si vyžaduje, aby inštitúcie EÚ a členské štáty dodržiavali lehoty, ktoré si samy stanovili pre návrhy, prijatie a implementáciu konkrétnych ustanovení, čo doteraz nie vždy platilo. Lehota pre viaceré iniciatívy obsiahnuté v akčnom pláne bola tým prekročená aj v súvislosti s predchádzajúcimi rozhodnutiami.

4.2 Akčný plán nezohľadňuje problémy spojené s prepravou zvierat na dlhé vzdialenosti, ktoré sú dôsledkami vnútorného trhu EÚ a zrušenia veterinárnych hraníc. Rada v roku 2004 schválila zmenu ustanovení o ochrane zvierat počas prepravy, ktorá má vstúpiť do platnosti od roku 2007 ⁽¹⁰⁾, a Komisia oznámila, že po roku 2010 predloží svoj návrh. Rovnako ako

⁽⁹⁾ Verejnosť síce môže byť priaznivo naklonená vyšším cenám v dôsledku opatrení na ochranu zvierat, ale spotrebiteľia reagujú v praxi často inak.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97.

v iných oblastiach, aj tu je dôležité, aby predpisy vychádzali z vedeckých poznatkov a aby rozhodujúce ustanovenia o trvaní prepravy a požiadavkách na priestory počas nej boli podrobené účinnejšej kontrole.

4.3 Všetky skúsenosti poukazujú na to, že manažment je rozhodujúcim faktorom pre ochranu zvierat. Tento aspekt by mal byť v centre pozornosti budúcich ustanovení o ochrane zvierat, a síce by sa mali klásť o. i. požiadavky na vzdelávanie a poradenstvo, ktoré zase treba skombinovať s nepretržitou kontrolou dobrých životných podmienok zvierat vo výrobných systémoch. Zároveň by výrobné systémy mali byť v menšej miere legislatívne upravované v detailoch a právne predpisy by mali byť vypracované tak, aby sa dali ľahšie používať.

4.4 Živočíšna výroba sa vyznačuje čoraz väčšími a užšie špecializovanými výrobnými jednotkami a používaním nových technológií. Tým sa dajú oveľa lepšie ako dosiaľ sledovať dobré životné podmienky zvierat, napríklad pomocou zachytenia celého radu ukazovateľov s významom pre ochranu zvierat. Okrem toho možno koncipovať nové výrobné budovy na základe stále presnejších poznatkov o objektívnych, merateľných ukazovateľoch ochrany zvierat. Tu by mohlo vývoj podporiť stanovenie vedecky založených referenčných ukazovateľov navrhovaným centrom. Zavádzanie nových požiadaviek do praxe by však malo prebehnúť pri zohľadnení dlhých časových období na odpis investícií v poľnohospodárstve.

4.5 EHSV súhlasí s vytvorením osobitnej informačnej platformy pre dobré životné podmienky zvierat s cieľom uľahčiť dialóg a výmenu odborných poznatkov v tejto oblasti medzi spotrebiteľmi, výrobcami, maloobchodníkmi, priemyslom atď. ⁽¹⁾. Existujú tu samozrejme zásadné obmedzenia – v praxi spotrebiteľia nemajú možnosť získať predstavu o rozdieloch medzi rôznymi výrobnými systémami vrátane ich výhod a nevýhod. Spotrebiteľské organizácie si preto želajú, aby EÚ a členské štáty prevzali zodpovednosť tým, že stanovia minimálne požiadavky.

4.6 EHSV tiež súhlasí so zavedením spoločného systému marketingu, ktorý by mohol byť užitočný pre uplatňovanie predpisov na ochranu zvierat, ktoré presahujú minimálne požiadavky. Pritom ide v rozhodujúcej miere o to, aby právna úprava vychádzala zo spoločných objektívnych kritérií a zdokumentovaných poznatkov. EÚ síce môže vypracovať takéto predpisy pre označovanie pre výrobcov a obchod,

rozhodujúce je však, aby bol vývoj výrobkov dodržiavajúcich prísnejšie pravidlá na ochranu zvierat poháňaný trhovými silami v čo najväčšom rozsahu. Predpokladom úspechu je však sprevádzanie systému označovania kontrolnými opatreniami a cieľenou informačnou kampaňou, aby sa zvýšila jeho dôveryhodnosť.

4.7 Zavedenie systému označovania, ktorý by predpisoval uvádzanie informácie o krajine pôvodu dovážaných výrobkov, sa rozhoduje na všeobecnej úrovni. Takáto úprava je obzvlášť dôležitá pre živočíšne výrobky ako aj pre produkty vyrábané priemyselným spracovaním týchto produktov. Mala by prípadne informovať o tom, že pri výrobe produktu neboli dodržané pravidlá EÚ na ochranu zvierat.

4.8 Podľa akčného plánu Komisie sa ekologická výroba vyznačuje snahou o obzvlášť vysoké štandardy, kvôli čomu by podľa názoru Komisie mala byť smerodajnou pre najvyššie štandardy v rámci ochrany zvierat ⁽²⁾. Skúsenosti ukazujú, že sa v istých oblastiach dá prostredníctvom ekologickej výroby dosiahnuť lepšia ochrana zvierat, ale že sa popritom vyskytujú aj neuspokojivé pomery a že sú potrebné ďalšie poznatky.

4.9 Za každých okolností musia byť zdroje v Európskej únii využívané čo najlepším spôsobom. To platí nielen pre výskum a vedecké štúdie, kde by zdroje členských štátov mali byť skoorinované, aby sa čo najmenej obmedzovalo ich vzájomné využívanie. Príspevkom k lepšiemu využívaniu zdrojov by mohla byť koordinácia pomocou vytvorenia spoločného poradného výboru zloženého z odborníkov. Okrem toho by sa mala Komisia v spolupráci s OIE a Európskou radou chopiť iniciatívy na zorganizovanie medzinárodnej konferencie, ktorá by viedla k vytvoreniu stálej siete výskumných pracovníkov v rámci EÚ aj mimo nej a k posilneniu neformálnej medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti.

4.10 Veterinárne opatrenia EÚ a opatrenia Únie na boj proti ochoreniam majú mnohoroako ovplyvňujúť oblasť sociálneho zabezpečenia, aj keď tento vzťah nemusí byť vždy jednoznačný. Verejnosť okrem toho reaguje so znepokojením, keď sú pri vypuknutí nebezpečných nakažlivých nákaz zvierat veľké množstvá zdravých jedincov porážané a odstraňované. Preto je potrebné sústrediť sa na preventívne opatrenia a v spolupráci s výskumnými pracovníkmi a veterinármi vypracovať vhodné alternatívne riešenia na potláčanie nakažlivých ochorení úžitkových zvierat.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Internetová stránka s popisom noriem a ukazovateľov, ako aj ich významu by mohla byť napríklad súčasťou informačnej platformy, predovšetkým v súvislosti s predpismi v oblasti označovania.

⁽²⁾ Návrh Komisie týkajúci sa definovania ekologických produktov vychádza z dokumentu KOM (2005) 671, konečné znenie. Ide o návrh nariadenia Rady o ekologickej výrobe a označovaní ekologických výrobkov a návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2092/91 o ekologickej výrobe poľnohospodárskych výrobkov a príslušných označeniach poľnohospodárskych výrobkov a potravín.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 90/424/EHS o výdavkoch na veterinárnom úseku“

KOM(2006) 273, konečné znenie – 2006/0098(CNS)

(2006/C 324/09)

Rada sa 22. júna 2006 rozhodla podľa článku 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán Leif E. Nielsen.

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia výboru sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. V súlade s článkom 20 vnútorného poriadku bol pán Nielsen vymenovaný za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor jednohlasne prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Mechanizmus spolufinancovania EÚ pre preventívne a kontrolné opatrenia na veterinárnom úseku sa vyvíjal postupne, a bol upravený takým spôsobom, aby vyjadroval skúsenosti, získané v tejto oblasti až do dnešného dňa. Teraz by mal však byť tento mechanizmus podrobený dôkladnejšiemu prehodnoteniu, aby sa v ňom zohľadnil možný vývoj a v neposlednej miere aj zvýšená miera obchodovania. EHSV bude v tomto ohľade monitorovať vývoj a chce zohrať konštruktívnu úlohu pri utváraní formy a praktickej podstaty tohto procesu.

1.2 EHSV schvaľuje návrh Komisie, ktorý v súčasnosti obsahuje iba obmedzené zmeny a úpravy. Tieto zmeny sú spojené s návrhmi stanovenými v predbežnom hodnotení celkovej politiky v tejto oblasti, pričom požadovanými cieľmi sú v každom prípade zjednodušené administratívne úpravy a rozsah viacročného plánovania. EHSV rovnako podporuje návrh na poskytnutie finančnej pomoci s cieľom automatizácie obchodu a dovozných postupov, ako aj vytvárania integrovaných počítačových veterinárnych systémov. Vhodným sa javí aj navrhovaný zoznam chorôb a zoonóz, a tiež zjednodušený postup úpravy takého zoznamu.

2. Celkový kontext

2.1 Komisia začala proces vyhodnocovania politiky týkajúcej sa zdravia zvierat v celej EÚ. Tento proces zahŕňa vyhodnotenie nákladovej efektívnosti súčasných finančných nástrojov, ktoré boli navrhnuté s cieľom dohľadu, kontroly a eradikácie chorôb zvierat a zoonóz. Pozornosť je venovaná aj najúčinnjším

spôsobom presvedčania výrobcov, aby prijímali nevyhnutné preventívne opatrenia. Na základe výsledkov týchto štúdií a hodnotení je možné navrhnúť alternatívy súčasných postupov finančnej podpory Spoločenstva poskytovanej členským štátom⁽¹⁾. V súčasnosti sa Komisia rozhodla navrhnúť iba niekoľko obmedzených úprav, ktoré nevyžadujú nijakú zmenu politiky na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie chorôb zvierat a zoonóz. Návrh sa iba snaží vykonať priamo uplatniteľné a zjavne nevyhnutné zmeny, ktoré sa ukázali ako užitočná súčasť prebiehajúceho hodnotenia.

2.2 Návrh Komisie zjednodušuje procesy schvaľovania a financovania národných programov eradikácie, monitorovania a kontroly chorôb zvierat a zoonóz. V rámci tohto návrhu môžu byť schvaľované a financované programy v trvaní až do šiest rokov. Doteraz platilo, že hoci členské štáty boli oprávnené predkladať viacročné programy, Komisia nemohla schváliť ich financovanie na dobu dlhšiu ako jeden rok. Existuje tiež návrh na rozšírenie rámca finančných ustanovení s cieľom zlepšiť informačnú politiku v oblasti zdravia zvierat, bezpečnosti potravín vo výrobkoch živočíšneho pôvodu a využitia integrovaných počítačových veterinárnych systémov⁽²⁾.

2.3 Podľa existujúcich predpisov možno poskytnúť finančnú pomoc na pokrytie nákladov vzniklých členským štátom spojených s financovaním národných programov na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie 23 endemických chorôb zvierat a 8

⁽¹⁾ Podklad pre toto hodnotenie tvorí rozsiahla správa vypracovaná externými expertmi ([Vyhodnotenie politiky Spoločenstva v oblasti zdravia zvierat (CAHP) 1995 – 2004) a alternatívy do budúcnosti], 25. júla 2006, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm.

⁽²⁾ Článok 37a rozhodnutia 90/424/EHS stanovuje finančnú pomoc Spoločenstva pre automatizáciu veterinárnych dovozných postupov. Tento projekt nazvaný *Shift* a príslušný počítačový nástroj spájajúci veterinárne orgány (*Animo*) boli nahradené integrovaným systémom *Traces*, ktorý je od 1. januára 2005 záväzný pre všetky členské štáty.

zoonóz alebo epizootických ochorení ⁽³⁾. Rada môže na návrh Komisie rozhodnutím kvalifikovanou väčšinou zoznam rozšíriť alebo upraviť. Komisia navrhuje kratší zoznam chorôb spadajúcich pod spolufinancovanie s úmyslom zreteľnejšie stanoviť priority. Komisia vysvetľuje, že zoznam bol vypracovaný vo väčšom rozsahu na základe vplyvu chorôb tak na zdravie obyvateľstva, ako aj na medzinárodný obchod a obchod v rámci Spoločenstva. Rovnako sa navrhuje zlučiť zoznam chorôb so zoznamom zoonóz a stanoviť tie isté postupy pri udeľovaní finančných príspevkov ⁽⁴⁾. Podľa tvrdenia Komisie je to takto navrhnuté s cieľom lepšie využiť zdroje a zabezpečiť, aby priority členských štátov boli zosúladené s prioritami EÚ a aby boli konzistentné s ostatnými národnými programami. Rovnako sa navrhuje, aby akékoľvek úpravy zoznamu v budúcnosti boli prijaté v rámci konania regulačného výboru. Komisia zastáva názor, že toto je zvlášť dôležité vzhľadom na objavujúce sa choroby, ktoré predstavujú ohrozenie zdravia zvierat, ako aj zdravia obyvateľstva.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Spolufinancovanie opatrení na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie infekčných chorôb zvierat a zoonóz zo strany Spoločenstva vždy budilo značný záujem, pokiaľ vezmeme do úvahy zložitý charakter a dosah týchto chorôb a veľké náklady, ktoré spomínané činnosti vyžadujú. Kontrola závažných infekčných chorôb zvierat si však vyžaduje, aby boli v platnosti zreteľné finančné postupy a aby bolo za každých okolností zaručené, že v prípadoch, kedy napríklad musia byť zvieratá zabité alebo výrobky zničené, bude vyplatená úplná kompenzácia. V opačnom prípade vznikne riziko, že v začiatkoch prepuknutia závažnej infekčnej choroby zvierat alebo pri podozrení, že sa takáto choroba rozširuje, budú podniknuté veľmi málo účinné opatrenia, čo spôsobí, že dosah ochorenia bude omnoho ďalekosiahlejší. Toto sa vzťahuje najmä na proces vytvárania národných opatrení. Okrem toho každé prepuknutie závažného infekčného ochorenia zvierat často budí veľkú pozornosť verejnosti a vyvoláva značné reakcie spotrebiteľov, dokonca aj pri absencii priamej a nevyvrátiteľnej súvislosti s otázkami bezpečnosti potravín.

3.2 Väčšie otvorenie trhu, intenzívnejšie obchodovanie, dlhšie časy dopravy a rôznymi spôsobmi dosahovaná koncentrácia hospodárskych zvierat zvyšujú riziko šíriacich sa chorôb a hospodárske dosahy prevencie a kontroly. Aj z toho dôvodu je potrebné celkové zhodnotenie politiky Spoločenstva týkajúcej sa zdravia zvierat vrátane podrobnejšieho vyhodnocovania efektív-

nosti nákladov vynaložených na súčasné finančné nástroje, ktoré sú navrhnuté s cieľom dohľadu nad chorobami zvierat, kontroly a eradikácie chorôb, ako aj preventívnych opatrení, ktoré sa vyžadujú v čriedach. EHSV chce zohrať aktívnu úlohu pri koncipovaní nevyhnutných modelov spolufinancovania s cieľom zabezpečiť prinajmenšom súvislejší a účinnejší rámec pre politiku bezpečnosti potravín, ktorý by zaistil vyššiu úroveň transparentnosti.

3.3 V tejto súvislosti vyjadruje EHSV poľutovanie nad neprehľadnosťou a zložitostou existujúcich predpisov a bude preto v rámci nadchádzajúcej revízie vyžadovať ľahšie pochopiteľný a súdržnejší systém a lepšiu klasifikáciu pravidiel spolufinancovania. Preto je potrebné v EÚ identifikovať a zjednodušovať používanie relevantných právnych predpisov v širokej oblasti zdravia zvierat a bezpečnosti potravín. Posilní sa tým aj činnosť Komisie a členských štátov v medzinárodnom rámci, konkrétne zlepšovaním pochopenia a transparentnosti legislatívy EÚ zočivoči obchodným partnerom a susedom EÚ. K účinnejšej implementácii predpisov prispeje aj zbieranie a šírenie informácií.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 EHSV zastáva názor, že návrh, ktorý poskytuje rámec na schvaľovanie a financovanie viacročných národných programov zreteľne prispeje k administratívne zjednodušeniu a pomôže zaistiť efektívnejšie dosiahnutie cieľov programu. Rovnako prispeje aj k lepšej a transparentnejšej administratíve, čím zabezpečí lepšie využitie fondov Spoločenstva.

4.2 V záujme lepšieho vývoja a implementácie právnych predpisov v tejto oblasti je potrebné zbieranie a šírenie aktuálnych informácií týkajúcich sa zdravia zvierat a bezpečnosti potravín. V budúcnosti bude obzvlášť dôležité zaviesť transparentnejšie právne predpisy Spoločenstva a oboznámiť s nimi príslušné orgány, výrobcov i spotrebiteľov.

4.3 EHSV preto podporuje návrh, aby EÚ finančne prispela k zavedeniu informačnej politiky v oblasti zdravia zvierat, vhodných podmienok pre chov zvierat a bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu vrátane zavedenia a rozvoja takých informačných nástrojov, akými je napríklad vhodná databáza na zbieranie a uchovávanie informácií týkajúcich sa právnych predpisov Spoločenstva.

4.4 Okrem toho je potrebné vziať do úvahy technický rozvoj dosiahnutý v automatizácii veterinárnych postupov

⁽³⁾ Príspevok na národné kontrolné opatrenia a programy obyčajne tvorí 50 % nákladov, alebo v prípade slintačky a krívačky 60 % nákladov.

⁽⁴⁾ Existujúci zoznam sa týka nasledujúcich produkčných chorôb: IBR/IPV, enzootická bovinna leukóza, Aujeszkého choroba, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, Maedi/Visna a CAEV, Johnesova choroba (paratuberkulóza), mycoplasma gallisepticum a určité choroby prenášané vektorovým hmyzom vo francúzskych zámorských departementoch.

a určiť zdroje potrebné na zavádzanie, riadenie a údržbu integrovaných počítačových veterinárnych systémov.

4.5 Pritom je samozrejmé, že zoznam chorôb zvierat a zoonóz, ktoré môžu dať opodstatnenie pre spolufinancovanie, vyjadruje priority stanovené v súlade s potenciálnym dosahom takých chorôb a zoonóz tak na zdravie obyvateľstva, ako aj na obchod so zvieratami a výrobkami živočíšneho pôvodu v rámci Spoločenstva, aj na medzinárodnej úrovni. EHSV súhlasí s návrhom, že by mal byť kladený väčší dôraz na zoonózy a zdravie verejnosti než na produkčné choroby zvierat a podporuje návrh na zlúčenie zoznamov chorôb a zoonóz a na

zabezpečenie rovnakého postupu udeľovania všetkých finančných príspevkov Spoločenstva.

4.6 Technické a informačné požiadavky na programy eradikácie, kontroly a monitorovania, pre ktoré sú požadované financie Spoločenstva, by mali byť aktualizované a upravované pravidelným a včasným spôsobom s cieľom zladiť technický a vedecký pokrok, ako aj spätnú väzbu o skúsenostiach s implementáciou týchto programov. Preto je vhodné, aby v súlade s týmto návrhom bolo Komisii umožnené v rámci konania regulačného výboru tieto technické kritériá prijať a podľa potreby ich aktualizovať.

Brusel 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite vôd mäkkýšov“ (kodifikované znenie)

KOM(2006) 205, konečné znenie – 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Rada sa 6. júna 2006 rozhodla podľa článku 175 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán Seppo Kallio.

Vzhľadom na obnovenie funkčného obdobia sa plénum rozhodlo pristúpiť k hlasovaniu o tomto stanovisku na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí. Zároveň bol pán Kallio vymenovaný za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 111 hlasmi za, pričom jeden člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Predkladaný návrh má za cieľ kodifikáciu smernice Rady 79/923/EHS z 30. októbra 1979 o kvalite vôd mäkkýšov. Nová smernica nahrádza viaceré právne akty tvoriace predmet kodifikácie. Návrh plne zachováva obsah kodifikovaných právnych aktov a obmedzuje sa výlučne na ich zjednotenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresahujú nevyhnutný kodifikačný účel.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Výbor považuje zjednotenie všetkých doterajších právnych aktov do jednej smernice za veľmi užitočné. V rámci

Európy občanov výbor, rovnako ako Komisia, prikladá veľkú dôležitosť zjednodušovaniu a sprehľadňovaniu práva Spoločenstva s cieľom jeho lepšieho pochopenia a sprístupnenia občanom, čo občanom poskytuje nové príležitosti a možnosti na efektívnejšie využívanie osobitných práv, ktoré mu poskytuje.

2.2 Výbor sa nazdáva, že pri kodifikácii je potrebné dodržiavať štandardné legislatívne postupy Spoločenstva.

2.3 EHSV bol ubezpečený, že toto zjednotenie ustanovení vylučuje obsahové zmeny a doplnenia a jeho cieľom je jasnosť a prehľadnosť právnych predpisov Spoločenstva. Výbor vyjadruje plnú podporu dosiahnutiu tohto cieľa a vzhľadom na uvedené záruky víta predmetný návrh smernice.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat (kodifikované znenie)“

KOM(2006) 258, konečné znenie – 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Rada sa 22. júna 2006 rozhodla podľa článku 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán Nielsen.

Vzhľadom na nové funkčné obdobie Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo hlasovať o tomto stanovisku na októbrovom plenárnom zasadnutí a vymenovalo pána Nielsena za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 430. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. októbra 2006, jednomyselne prijal nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Návrh Komisie obsahuje kodifikáciu smernice Rady 91/629/EHS, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat. Kodifikácia sa má uskutočniť formou skráteného postupu podľa interinštitucionálnej dohody z 20. decembra 1994. Kodifikácia sa používa v prípade právnych aktov, ktoré sa v dôsledku mnohých zmien stali ťažko zrozumiteľnými.

1.2 Uvedená smernica bola niekoľkokrát v rozsiahlej miere prepracovaná. Pre adresátov tohto právneho aktu je teraz už veľmi ťažké pochopiť jeho obsah a dosah bez právnickej analýzy a upresnenia platného znenia.

2. Pripomienky EHSV

2.1 Na základe uvedených dôvodov Európsky hospodársky a sociálny výbor víta návrh na kodifikáciu. Uľahčí sa tým prístup občanov Európskej únie k právu Spoločenstva a prispeje to k lepšej tvorbe právnych predpisov tak, ako to bolo úmyslom EHSV, ktorý vyjadril vo svojich predchádzajúcich stanoviskách ⁽¹⁾.

2.2 V článku 6 smernice sa uvádza, že Komisia má najneskôr do 1. januára 2006 predložiť Rade správu, zostavenú na základe stanoviska Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, o intenzívnom systéme (príp. systémoch) chovu, ktorý spĺňa požiadavky na dobré životné podmienky zvierat z patologického, zootechnického a fyziologického hľadiska a z hľadiska správania sa zvierat, ako aj o sociálnych

a hospodárskych dôsledkoch rôznych systémov. Ďalej má predložiť návrhy, ktoré zodpovedajú záverom správy. O týchto návrhoch má Rada rozhodnúť na základe kvalifikovanej väčšiny najneskôr do troch mesiacov od ich predloženia.

2.3 To sa však nestalo. Komisia navrhuje kodifikáciu s platnosťou od uvedeného dátumu, hoci je už dávno minulosťou, čo by mohlo mať za následok nemožnosť použiť skrátené konanie, keďže zmena by si predsa vyžadovala nové rozhodnutie.

2.4 EHSV opakovane poukazoval na to, že nie je prijateľné, aby inštitúcie a členské štáty stanovovali lehoty, ktoré sami nemôžu dodržať. Tým sa stráca rešpekt pred predpismi Spoločenstva a dôvera v ne. Dôsledkom je fakt, že ani ostatní zainteresovaní sa lehotami necítia viazaní.

2.5 V návrhu akčného plánu Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat Komisia ohlásila na rok 2008 aj „predloženie správy Rade a Európskemu parlamentu o ochrane teliat chovaných na hospodárske účely“ ⁽²⁾. Táto správa bude vychádzať zo správy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA), ktorá bola zverejnená v júni 2006 ⁽³⁾. Komisia bude teraz túto správu analyzovať, zbierať ďalšie údaje, vyhodnocovať sociálne a hospodárske aspekty a konzultovať s odborníkmi, členskými štátmi a ďalšími zainteresovanými stranami predtým, než predloží konkrétne návrhy. EHSV víta túto dôkladnosť prípravných prác, vyslovuje však poľutovanie nad nedodržaním termínov.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Pozri o. i. prieskumné stanovisko EHSV „Lepšia tvorba právnych predpisov“, vypracované v roku 2005, Ú. v. EÚ C 24, 31.1.2006, s. 39.

⁽²⁾ KOM(2006) 13, konečné znenie, 23.1.2006.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obmedzenom použití geneticky modifikovaných mikroorganizmov (kodifikované znenie)“

KOM(2006) 286, konečné znenie – 2006/0100 (COD)

(2006/C 324/12)

Rada Európskej únie sa 4. septembra 2006 rozhodla podľa článku 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán **Franco Chiriaco**.

Vzhľadom na nové funkčné obdobie Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo, že bude hlasovať o tomto stanovisku na októbrovom plenárnom zasadnutí a schválilo pána Chiriaca za hlavného spravodajcu v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku.

Na svojom 430. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. októbra 2006, prijal Európsky hospodársky a sociálny výbor nasledujúce stanovisko 97 hlasmi za, pričom 3 sa hlasovania zdržali:

1. Úvod

1.1 Predkladaný návrh sleduje kodifikáciu smernice Rady 90/219/EHS z 23. apríla 1990 o obmedzenom použití geneticky modifikovaných mikroorganizmov. Nová smernica nahrádza viaceré právne akty tvoriace predmet kodifikácie. Návrh plne zachováva obsah kodifikovaných právnych aktov a obmedzuje sa výlučne na ich zjednotenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresahujú nevyhnutný kodifikačný účel.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Výbor považuje za mimoriadne užitočné, že sa všetky zodpovedajúce právne predpisy zlúčia do jednej smernice. V súvislosti s koncepciou „Európa občanov“ Európsky hospodársky a sociálny výbor, rovnako ako Komisia, prikladá veľkú dôležitosť zjednodušovaniu a sprehľadňovaniu právnych predpisov Spoločenstva tak, aby sa stali pochopiteľnejšími a prístupnejšími pre bežných občanov, čo by im poskytlo nové možnosti na efektívnejšie využívanie jednotlivých práv, ktoré im legislatíva priznáva.

2.2 Na zachovanie a ochranu ľudského zdravia a životného prostredia je potrebné, aby sa prijali všetky opatrenia na optimálne využívanie biotechnológie, najmä pokiaľ ide o potraviny; a všetky formy využívania geneticky modifikovaných mikroorganizmov (GMM) musia prebiehať v rámci uzavretých systémov, aby sa predišlo akýmkoľvek negatívnym dôsledkom.

2.3 EHSV zdôrazňuje, že kontrola GMM by mohla zlyhať, ak by sa neuplatňovala jednotne vo všetkých členských štátoch Spoločenstva, pretože tieto organizmy sa môžu pri používaní rozmnožovať a rozšíriť bez ohľadu na hranice.

2.4 EHSV pripomína, že geneticky modifikovaný mikroorganizmus (GMM) je „mikroorganizmus, v ktorom bol genetický materiál zmenený spôsobom, ktorý sa nevyskytuje prirodzene“, a súhlasí s postojom Komisie týkajúcim sa bezpečnosti a hygieny pri práci, ako aj prevencii nehôd a kontroly emisií.

2.5 Výbor sa uistil, že kodifikované znenie nezavádza žiadne podstatné zmeny právnych predpisov, ktoré zjednocuje, a slúži výhradne jasnej a transparentnej prezentácii práva Spoločenstva. Výbor v plnej miere podporuje tento cieľ a na základe uvedeného uistenia plne súhlasí s predloženým návrhom.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Návrh rozhodnutia Rady ustanovujúceho kritéria Spoločenstva na eradikáciu a monitorovanie niektorých chorôb zvierat (kodifikované znenie)

KOM(2006) 315, konečné znenie – 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Rada sa 11. júla 2006 rozhodla podľa článku 24 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená prípravou prác v danej veci schválila svoje stanovisko dňa 8. septembra 2006. Samostatným spravodajcom bol pán **Coupeau**.

Vzhľadom na nové funkčné obdobie výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo prerokovať toto stanovisko na plenárnom zasadnutí v októbri a v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku menovalo pána **Coupeau** za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 jednomyseľne nasledujúce stanovisko:

1. Situácia v danej problematike

1.1 Návrh Komisie pozostáva z kodifikácie rozhodnutia Rady 90/638/EHS z 27. novembra 1990 ustanovujúceho kritériá Spoločenstva na eradikáciu a monitorovanie niektorých chorôb zvierat. Nové rozhodnutie nahrádza viaceré právne akty tvoriace predmet kodifikácie. Návrh plne zachováva obsah kodifikovaných právnych aktov a obmedzuje sa výlučne na ich zjednotenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresahujú nevyhnutný kodifikačný účel.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Výbor preto schvaľuje tento návrh kodifikácie, ktorý uľahčuje európskym občanom prístup k právu a prispieva k lepšej legislatíve.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Bolo by tiež vhodné zamyslieť sa nad možnosťou použitia iných typov zjednodušenia, pričom sa zachová efektívnosť systému monitorovania a eradikácie chorôb zvierat.

3.2 Choroboplodné zárodky, ktoré ohrozujú zvieratá, pochádzajú stále viac a viac z krajín mimo Európskej únie. V blízkej budúcnosti by mali byť členské krajiny Európskej únie stále ostražitejšie a spojiť svoje schopnosti v boji proti chorobám zvierat s cieľom chrániť zdravie občanov tak, aby mohli bezpečne konzumovať mäsové výrobky.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva“

KOM(2006) 302, konečné znenie

(2006/C 324/14)

Európska komisia sa 19. júla 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 4. júla 2006 odbornú sekciu pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť témy bol pán Wilms rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal jednohlasne nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) podotýka, že akčný plán EÚ v oblasti lesného hospodárstva musí byť ekonomicky, ekologicky a sociálne (udržateľne) vyvážený a rovnocenne rozvrhnutý. To isté sa týka aj implementácie kľúčových opatrení v praxi.

1.2 Výbor sa vyslovuje za zvýšenie počtu cieľov zo 4 na 5 pridaním cieľa „podpora lesa ako pracovného prostredia“, ktorý by obsahoval „zabezpečenie a rozšírenie odborných zručností lesných pracovníkov“ a „posilnenie a zachovanie vidieckych oblastí“.

1.3 Výbor navrhuje zohľadniť zabezpečenie a rozšírenie odborných zručností lesných pracovníkov v prípade, keď sa les berie do úvahy ako pracovné prostredie. Ide o rozumný návrh, keďže popri vlastníkoch lesov to nakoniec budú zamestnanci lesných závodov, ministerstiev a správ v členských štátoch, od ktorých sa bude očakávať uplatňovanie akčného plánu vo vidieckych oblastiach.

1.4 EHSV považuje posilnenie a udržiavanie vidieckych oblastí za dôležitý činiteľ pri zabezpečovaní úspešného uplatňovania akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva priamo v členských štátoch. Kapitola akčného plánu, ktorá hovorí o vidieckych oblastiach aktívne zabezpečí, že tieto oblasti budú mať v Európe budúcnosť, že nebudú upadať a zaostávať ako ekologické a sociálne pustatiny.

1.5 Výbor považuje za dôležitú skutočnosť, že akčný plán EÚ v oblasti lesného hospodárstva je absolútne spoľahlivým projektom a nielen vyjadrením vôle. Spoľahlivosť je nepostrádateľná pre prijatie akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva a pre jeho dôveryhodnosť.

2. Úvod

2.1 Pri vypracovávaní akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva Komisia a členské štáty vytvorili spoločnú víziu lesníctva a príspevku lesov a lesníctva k modernej spoločnosti:

2.2 Lesy pre spoločnosť: dlhodobé polyfunkčné lesníctvo, ktoré plní súčasné a budúce spoločenské potreby a zaručuje živobytie súvisiace s lesníctvom.

2.3 Multifunkčné lesníctvo ponúka ekonomické, ekologické, sociálne a kultúrne výhody. Poskytuje obnoviteľné a ekologicky vhodné suroviny a zohráva významnú úlohu v oblasti hospodárskeho rozvoja, zamestnanosti a prosperity Európy, najmä vo vidieckych oblastiach. Lesy prispievajú ku kvalite života tým, že poskytujú príjemné životné prostredie, príležitosti na trávenie voľného času a rekreáciu a zároveň predstavujú ochrannú a ekologickú hodnotu. V lesoch by sa malo zachovať duchovné a kultúrne dedičstvo, ktoré reprezentujú.

2.4 V súlade s uvedeným má akčný plán štyri hlavné ciele:

- zlepšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti;
- skvalitňovanie a ochrana životného prostredia;
- prispievanie ku kvalite života;
- podpora koordinácie a komunikácie.

2.5 Päťročný akčný plán (na roky 2007 – 2011) pozostáva zo súboru kľúčových opatrení, ktoré Komisia navrhuje realizovať spolu s členskými štátmi. Obsahuje aj ďalšie opatrenia, ktoré môžu členské štáty vykonať podľa svojich konkrétnych podmienok a priorít, s podporou z existujúcich nástrojov Spoločenstva, i keď realizácia môže vyžadovať aj nástroje členského štátu.

2.6 S ohľadom na praktické uplatňovanie akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva je pri lesníckych opatreniach a rozhodnutiach potrebný transparentný rámec na úrovni Spoločenstva a členských štátov.

2.7 Akčný plán by mohol slúžiť na informovanie a vypracovávanie ďalších cieľných činností politiky lesného hospodárstva medzi opatreniami Spoločenstva a politikou lesného hospodárstva v jednotlivých členských štátoch.

2.8 Cieľom akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva je zachovať, podporovať a rozširovať ekonomickú, ekologickú a sociálnu (udržateľnú) správu lesov a polyfunkčnú úlohu lesov.

2.9 Zasadou by bolo stanoviť vzájomne porovnateľné lesnícke programy v členských štátoch ako záväzný rámec na plnenie medzinárodných záväzkov a uplatňovanie pravidiel v oblasti lesníctva. Rastúci význam globálnych a medziodvetvových tém v politike lesného hospodárstva, napríklad používanie dreva ako zdroja energie, si vyžaduje väčšiu dôslednosť, informovanosť a koordináciu.

2.10 Vychádzajúc z veľkej rozmanitosti ekologických, sociálnych, ekonomických a kultúrnych prvkov a rozličných foriem vlastníctva lesov v EÚ je EHSV presvedčený, že akčný plán by mal zohľadňovať potrebu špecifických regionálnych podnetov a opatrení pre rôzne druhy správy lesov a rôzne druhy vlastníckych vzťahov. Výbor zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú vlastníci lesov, zamestnanci správy lesov a vidiecke oblasti pri trvalo udržateľnej správe lesov v EÚ.

2.11 Výbor odporúča Komisii, aby vo svojom akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva zohľadnila nasledujúcich päť cieľov:

- zvyšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti;
- zlepšovanie životného prostredia a jeho ochrana;
- zlepšovanie kvality života prostredníctvom trvalo udržateľnej správy lesov;
- podpora koordinácie a komunikácie;
- podpora lesa ako pracovného prostredia.

3. Opatrenia

3.1 Zvyšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti

3.1.1 Výbor je presvedčený, že v súvislosti s týmto cieľom by sa mali brať do úvahy potenciálne nedrevné produkty lesa, napríklad poskytovanie veľmi kvalitnej pitnej vody alebo vzťahy medzi CO₂ a obchodovaním s emisiami.

3.1.2 Ku kľúčovému opatreniu 2: „Podporiť výskum a technologický rozvoj na zlepšenie konkurencieschopnosti lesníckeho sektora“

3.1.2.1 Okrem povzbudzovania by všeobecná výmena výsledkov výskumu a technologického vývoja resp. všeobecný transfer poznatkov medzi európskymi výskumnými strediskami mal takisto pomôcť pri upevnení konkurencieschopnosti v odvetví lesného hospodárstva.

3.1.2.2 Na zlepšenie všeobecnej konkurencieschopnosti lesného hospodárstva by akčný plán mal v spolupráci s jednotlivými členskými štátmi vedecky objasniť, koľko zamestnancov so zodpovedajúcou kvalifikáciou je potrebných v členských štátoch na hospodárny výkon trvalo udržateľnej lesnej správy na základe národných zákonov a predpisov.

3.1.3 Ku kľúčovému opatreniu 3: „Výmena a hodnotenie skúseností s oceňovaním a obchodovaním s nedreveným lesníckym tovarom a službami“

3.1.3.1 EHSV si myslí, že vlastníci lesov by nemali dostávať kompenzácie prostredníctvom subvencovania tovarov a služieb, s ktorými sa v súčasnosti neobchoduje. Individuálni užívatelia a príjemcovia dávok by za služby mali platiť priamo vlastníkom lesov.

3.1.3.2 Výbor odporúča Komisii, aby Stálemu lesníckemu výboru (SFC) navrhla vytvorenie účelovej pracovnej skupiny, ktorá by zistila a zdokumentovala, aké opatrenia a skúsenosti v súvislosti doplnkovými odbytovými možnosťami pri lesných produktoch a službách jestvujú v jednotlivých členských štátoch. Všetci vlastníci lesov a členské štáty budú mať úžitok z takejto výmeny dokumentácie.

3.1.4 Ku kľúčovému opatreniu 4: „Podpora využitia lesnej biomasy na výrobu energie“

3.1.4.1 Pri spracovávaní zvyškového dreva na získavanie energie sa musí zabezpečiť, že takéto využívanie nebude spôsobovať zhoršovanie akosti pôdy a následnú redukciu rozmanitosti druhov.

3.1.4.2 Ak sa ako energetický zdroj používa chemicky ošetrovaný drevený odpad, malo by sa zabezpečiť, aby sa nebezpečné zvyšky spaľovacieho procesu nevypúšťali do ovzdušia ani do pôdy.

3.1.4.3 EHSV je presvedčený, že európske rozhodnutia sa musia robiť na základe vedecky podložených výsledkov výskumu toho, kto (členské štáty) používa drevo ako zdroj energie, a ako a kde sa využíva trvalo udržateľným spôsobom. Len v rozvojových krajinách sa 50 % spotrebovaného dreva využíva ako nenahraditeľné palivo (zdroj energie) bez zodpovedajúcej pridanej hodnoty. To by sa nemalo dovoliť v členských štátoch EÚ; malo by sa od toho upustiť. Najvhodnejšia strategická voľba z hľadiska ekologického, ekonomického a sociálneho, pokiaľ ide o získavanie energie z dreva v Európe, by sa mala zhodnotiť s dlhodobým výhľadom a uviesť do praxe.

3.1.4.4 Kým sa nejaký geneticky upravený rastlinný materiál alebo nejaké geneticky upravené semená začnú používať v lesníctve, musí sa zaručiť, že sú ekologicky prijateľné.

3.1.5 Ku kľúčovému opatreniu 5: „Podpora spolupráce medzi vlastníckmi lesov a zlepšenie vzdelávania a prípravy v oblasti lesníctva“

3.1.5.1 Nemala by sa podporovať iba spolupráca s vlastníckmi lesov, ale aj so zamestnancami lesného hospodárstva. Lesníci a strední riadiaci pracovníci majú vo vidieckych oblastiach špeciálnu úlohu ako spojivo medzi vlastníckmi lesov a priemyslom. Táto úloha by sa mala zachovať a podporovať prostredníctvom vhodných štruktúr. Mobilizácia zdrojov dreva a správa lesov závisí od dostupnosti miestnych kvalifikovaných riadiacich pracovníkov.

3.1.5.2 Vychádzajúc z toho EHSV tvrdí, že členské štáty by mali podporovať odbornú prípravu a ďalšie vzdelávanie vlastníkov lesov, pracovníkov lesnej správy, lesných robotníkov a lesných závodov. Členské štáty by mali zriadením poradenských služieb povzbudzovať nielen združenia vlastníkov lesov, ale aj zamestnanecké organizácie v odvetví. Táto podpora je súčasťou trvalo udržateľného (sociálneho) rozvoja, ktorý je zvlášť potrebný vo vidieckom prostredí.

3.1.5.3 Na zlepšenie konkurencieschopnosti a ekonomickej realizovateľnosti v lesnom hospodárstve môžu členské štáty ako súčasť svojich priorít taktiež

- podporovať rozvoj stavovských organizácií;
- zapájať stavovské lesnícke združenia ako samozrejmych účastníkov rozhodovania o politike lesného hospodárstva;
- podporovať konkrétne pracovné profily v lesníctve na základe akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva;
- podporovať dobrovoľnú certifikáciu lesníctva v uznávaných systémoch.

3.2 Zlepšovanie životného prostredia a jeho ochrana

3.2.1 Výbor je presvedčený, že zachovanie, ochrana a rozširovanie ekologicky trvalo udržateľného lesného hospodárstva a šetrenie lesov sú nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa navrhovaného Komisiou.

3.2.2 EHSV považuje dobrovoľnú certifikáciu lesných závodov v uznávaných systémoch certifikácie za veľmi nápomocnú pri zaručení, podpore a rozširovaní trvalo udržateľného hospodárenia.

3.2.3 Ku kľúčovému opatreniu 8: „Pracovať na vytvorení európskeho systému pre monitorovanie lesov“

3.2.3.1 EHSV víta koncepciu európskeho systému na monitorovanie lesov. Príslušné medzinárodné organizácie, ktoré by sa do systému mali zapojiť, by mali byť uvedené menovite v zozname, aby sa zabezpečilo, že sa nezabudne na dôležitých aktéroch a znalcov.

3.2.3.2 Európske stredisko údajov o lesoch by malo širokej verejnosti predstaviť a podľa potreby sprístupniť údaje, ktoré musia byť zozbierané a vedecky vyhodnotené podľa smerníc o ochrane údajov.

3.2.4 Ku kľúčovému opatreniu 9: „Zvýšenie ochrany lesov v EÚ“

3.2.4.1 Dôležitým základom priebežných informácií o stave lesov sú lesnícke správy jednotlivých členských štátov, ktoré sa vypracovávajú a zverejňujú každoročne. Výbor je preto presvedčený, že vypracovávanie individuálnych správ by sa malo podporovať prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu na rozvoj vidieka (EPFRV) a nástroja Life+.

3.2.4.2 Na predchádzanie lesným požiarom by sa mal intenzívnejšie využívať a podporovať prechod z monokultúr, ktoré ľahko podliehajú požiarom, na zmiešané porasty.

3.3 Pokiaľ ide o tretí cieľ akčného plánu navrhovaného Komisiou („prispievanie ku kvalite života“), EHSV navrhuje nasledovné nové znenie: **„zlepšovanie kvality života prostredníctvom trvalo udržateľnej správy lesov“.**

3.3.1 Komisia vo svojom oznámení poznamenáva, že členské štáty môžu podnecovať investície, ktoré zvyšujú verejnú hodnotu prírodných krás lesov. Výbor zastáva názor, že EPFRV by takisto mohol poskytovať podporu pri zachovávaní a posilňovaní vidieckych oblastí.

3.3.2 Ku kľúčovému opatreniu 10: „Podpora ekologického vzdelávania a informácií“

3.3.2.1 Podpora vzdelávacích a informačných opatrení by sa nemala týkať iba oblasti životného prostredia. Rovnako by sa mala podporovať spoločenská oblasť. Tieto dve oblasti sa prelínajú. Napríklad spoločenská zodpovednosť učiteľov alebo kultúrny rozmer si vyžadujú maximum vzdelávania a informovania v spoločenskej oblasti.

3.3.3 Ku kľúčovému opatreniu 12: „Preskúmať potenciál mestských a prímestských lesov“

3.3.3.1 V mestách a mestských aglomeráciách jednoznačne vo všetkých členských štátoch ubúdajú lesné plochy a zásoby dreva. Lesné plochy sú ohrozené poškodením z väčších emisií a zvlášť výrubom. Kvôli nadpriemernému dopytu po pôde na obytné a priemyselné účely a neustálemu rozširovaniu infraštruktúry je pôda na kompenzačné opatrenia v tej istej prírodnej lokalite zriedka dostupná. Dôležitú úlohu v tomto trende zohráva rozširovanie ciest, železníc a letísk.

3.4 Podpora koordinácie a komunikácie

3.4.1 Ku kľúčovému opatreniu 13: „Posilniť úlohu Stáleho lesníckeho výboru“

3.4.1.1 EHSV zastáva názor, že počas implementácie akčného plánu by sa mali organizovať stretnutia, na ktorých by sa stretli združenia a ostatní aktéri trvalo udržateľnej správy lesov z Európy. To isté platí o vytváraní účelových pracovných skupín. Tieto opatrenia by zabezpečili, že akčný plán budú akceptovať a podporovať mnohé subjekty zainteresované do správy lesov.

3.4.2 Ku kľúčovému opatreniu 16: „Posilniť postavenie profilu EÚ v medzinárodných procesoch súvisiacich s lesníctvom“

3.4.2.1 Opatrením na zredukovanie celosvetového odlesňovania by bolo vytvorenie európskeho zákona o ochrane pralesov, ktorý by okrem iného stanovil, za akých právnych podmienok by sa drevo z tropických lesov a pralesov do EÚ mohlo dovážať a v nej ďalej spracovávať a používať. Komisia by mala zväziť zodpovedajúcu legislatívnu iniciatívu a do roku 2012 dosiahnuť schválenie európskeho zákona o ochrane pralesov. EHSV by chcel zdôrazniť, že pokračujúci proces v rámci akčného plánu presadzovania právnych predpisov, riadenia a obchodovania v lesnom hospodárstve (FLEGT) môže byť nástrojom na boj z celosvetovým odlesňovaním a zhoršovaním stavu pralesov. Legislatíva v rámci FLEGT by mala pracovať ako sústava, ktorá

by predišla dodávkam dreva z nelegálnej ťažby na trh EÚ a jej spracovateľskému priemyslu.

3.4.3 Ku kľúčovému opatreniu 18: „Zlepšiť výmenu informácií a komunikáciu“

3.4.3.1 Na znásobenie účinkov by všetky subjekty v oblasti správy lesov mali byť zapájané a finančne podporované pri podujatiach, ktoré môžu mať veľký vplyv na verejnosť v členských štátoch.

3.5 EHSV je presvedčený, že na zaručenie trvalo udržateľnej správy lesov v EÚ by sa mali zabezpečiť odborné zručnosti lesných pracovníkov. V tejto súvislosti zohráva rozhodujúcu úlohu aj posilnenie a zachovanie vidieckych oblastí. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby vzala do úvahy nový cieľ, a to **„podporu lesa ako pracovného prostredia“**

3.5.1 Výbor zdôrazňuje, že les môže všetky svoje funkcie a spoločenské úlohy plniť iba vtedy, ak je v lesnej správe a starostlivosti o lesy zamestnaný dostatok ľudí (lesných robotníkov, strojníkov, úradníkov lesnej správy a lesníckych riadiacich pracovníkov). Títo zamestnanci by mali mať základnú špecializovanú kvalifikáciu a neustále sa ďalej vzdelávať. To isté platí pre vlastníkov lesov, ktorí pracujú spolu so svojimi zamestnancami. Kvalifikácia by mala byť prispôbena ekonomickým, ekologickým a sociálnym požiadavkám práce. Osobitne to platí pri zabezpečovaní ochrany lesov.

3.5.2 Na dosiahnutie tohto cieľa EHSV navrhuje nasledujúce nové kľúčové opatrenia:

— Kľúčové opatrenie 19: Podpora odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania

— Kľúčové opatrenie 20: Skúmanie súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou v lesnom hospodárstve

— Kľúčové opatrenie 21: Vidiecke oblasti

3.5.3 Ku kľúčovému opatreniu 19: „Podpora odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania“

3.5.3.1 Komisia a členské štáty by mali zvýšiť svoju podporu odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania, výskumu, vývoja a technologického transferu v oblasti lesného hospodárstva, drevárstva a ochrany prírody.

3.5.3.2 Výbor tvrdí, že Komisia musí podporovať uznané systémy certifikácie správy lesov, ktoré pomáhajú zaručiť a rozšíriť zamestnanosť poskytovaním ukazovateľov trvalo udržateľného personálneho plánovania a rozvoja lesných závodov.

3.5.4 Ku kľúčovému opatreniu 20: „Skúmanie súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou v lesnom hospodárstve“

3.5.4.1 Komisia by mala podporovať vedecký výskum súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou vlastníkov lesov a zamestnancov správy lesov (objasnenie požiadaviek).

3.5.4.2 EHSV odporúča Komisii vypracovať štúdiu o tom, aké špecifické pracovné profily sú potrebné na zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti lesného hospodárstva.

3.5.5 Ku kľúčovému opatreniu 21: „Vidiecke oblasti“

3.5.5.1 Lesné plochy sa v členských štátoch nachádzajú hlavne v štruktúrne slabých vidieckych oblastiach. Lesné hospodárstvo v týchto oblastiach zabezpečuje udržiavanie infraštruktúry a vlastníkom lesov a vidieckemu obyvateľstvu poskytuje zamestnanie a príjmy. Bez ekonomicky zdravého lesného hospodárstva by tieto ekologicky hodnotné turistické oblasti začali zaostávať za celkovým rozvojom krajiny. Pravdepodobným dôsledkom by bola migrácia obyvateľstva z vidieka, starnutie populácie, zanedbané lesné plochy alebo chátranie infrastruk-

túry. Rozklad vidieckych štruktúr nevyhnutne spôsobuje ťažkosti vo využívaní dreva ako suroviny v čase zvyšujúceho sa celosvetového dopytu.

3.5.5.2 Komisia by mala propagovať a podporovať zisťovania a výskum dôležitosti lesného hospodárstva pre vidiecke oblasti.

3.5.5.3 EHSV je presvedčený, že členské štáty by bolo treba vyzvať na zaručenie a zlepšenie situácie na trhu práce vo vidieckych oblastiach. Treba sa vyvarovať sociálnej tvrdosti vyplývajúcej z neustálych štrukturálnych zmien. Podľa potreby by sa proti takémuto vývoju malo pôsobiť prostredníctvom koordinovaných programov. Mala by sa zväčšiť príťažlivosť vidieckych oblastí pre obyvateľstvo, zvlášť mladých ľudí.

3.5.5.4 Výbor vyzýva Komisiu, aby vidiecke oblasti finančne podporovala prostredníctvom EPFRV. Finančná pomoc by sa mala poskytnúť na požiadanie priamo vlastníkom lesov resp. lesným závozom alebo združeniam lesných závozov.

4. Hodnotenie

4.1 Komisia by mala zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany v európskom lesnom hospodárstve boli zastúpené v Poradnej skupine pre lesníctvo a korok.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa opravuje smernica 2002/2/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 79/373/EHS o uvádzaní krmných zmesí do obehu“

KOM(2006) 340, konečné znenie – 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Rada sa 10. júla 2006 rozhodla podľa článku 152 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 8. septembra 2006. Spravodajcom bol pán NIELSEN.

Vzhľadom na obnovu mandátu výboru na ďalšie funkčné obdobie sa na plenárnom zasadnutí rozhodlo, že o tomto stanovisku bude výbor hlasovať na svojom októbrovom plenárnom zasadnutí, a v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku bol pán Nielsen vymenovaný za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 85 hlasmi za, pričom sa jeden člen hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Kontext návrhu

1.1 Predpisy z roku 1979 o výrobe krmných zmesí pre úžitkové zvieratá a o ich uvádzaní do obehu sa viackrát menili, okrem iného s ohľadom na označovanie a informácie o zložení⁽¹⁾. Takisto sa viackrát nanovo vyvažoval pomer medzi zohľadňovaním dôveryhodnosti informácií, za ktoré sa vyslovujú výrobcovia krmív, a úplným informovaním o obsahu a zložení, za ktoré sú poľnohospodári.

1.2 V roku 1990 sa zharmonizovali predpisy o označovaní, pričom sa jednotlivé zložky krmnej zmesi mali uvádzať v klesajúcom poradí podľa ich hmotnostného podielu, pričom nebola povinnosť uvádzať ich presnú hmotnosť. V dôsledku krízy BSE (bovinnej spongiformnej encefalitídy) a dioxínovej krízy sa v roku 2002 rozhodlo o zavedení takzvanej „otvorenej deklarácie“, ktorá zahŕňa kvantitatívne aj kvalitatívne údaje o obsahu. Súčasťou bolo uvádzanie jednotlivých zložiek krmnej zmesi v klesajúcom poradí percentuálnym hmotnostným podielom s toleranciou $\pm 15\%$ z deklarovanej hodnoty. Okrem toho bolo stanovené, že na žiadosť zákazníka sa mu majú oznámiť presné percentuálne hmotnostné podiely jednotlivých zložiek krmnej zmesi⁽²⁾.

1.3 Kvôli tejto povinnosti bol Súdny dvor ES požiadaný o predbežné rozhodnutie v súvislosti so skúmaním návrhov na vyhlásenie neplatnosti alebo na odklad platných národných právnych predpisov podaných krmivárskym priemyslom. Vo svojom rozsudku zo 6. decembra 2005⁽³⁾ dal Súdny dvor ES inštitúciám EÚ vcelku za pravdu, okrem iného aj s ohľadom na platnosť smernice. Súdny dvor ES však zastával názor, že povinnosť informovať na požiadanie zákazníkov o presnom

množstvom zložení krmných zmesí je pri zohľadnení zásady proporcionality neplatná. Okrem iného Súdny dvor ES zastával názor, že táto povinnosť nemôže byť odôvodnená ochranou zdravia a prekročila rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

1.4 Na základe toho navrhuje Komisia „opravné rozhodnutie“, ktoré zohľadňuje zásadu, že právne akty, ktorými sa mení a dopĺňa, by samotné nemali byť menené a dopĺňané, môžu sa však opraviť. Podľa Komisie sa tým zaručí transparentnosť a jasnosť práva Spoločenstva a zároveň sa členským štátom neuloží priama povinnosť zmeniť ich vnútroštátne právne predpisy, keďže sú v každom prípade povinné prijať v rámci svojich vnútroštátnych právnych systémov všetky primerané opatrenia na zabezpečenie vykonania rozsudku Súdneho dvora ES.

2. Pripomienky Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

2.1 Rozsudok Súdneho dvora ES je v odvetví výroby krmív v EÚ známy, a vyššie uvedeným vyhlásením Komisia pripúšťa, že oprava nemá žiadny praktický význam. EHSV zastáva názor, že predpisy by mali odrážať aktuálny právny stav a preto podporuje opravu, ktorú navrhuje Komisia.

2.2 Okrem toho je EHSV s ohľadom na ustanovenia o ochrane spotrebiteľov a hospodársku súťaž v tomto odvetví za zásadu „otvorenej deklarácie“. Pre poľnohospodárskych výrobcov sú čo najpresnejšie poznatky o obsahu krmných zmesí dôležité, a to nielen s ohľadom na ich zloženie, ale aj kvôli porovnávaniu cien a akosti. Argumenty krmivárskeho priemyslu a jeho požiadavky týkajúce sa dôveryhodnosti informácií s ohľadom na hospodársku súťaž na trhu s krmivami a na možnosti patentovania sa zdajú byť so zreteľom na doterajšie skúsenosti, pokiaľ ide o pomery na trhu s krmnými zmesami, menej závažné.

⁽¹⁾ Smernica Rady 79/373/EHS o uvádzaní krmných zmesí do obehu v znení neskorších zmien.

⁽²⁾ Smernica 2002/2/ES Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorú mali členské štáty uplatňovať od novembra 2003.

⁽³⁾ Spojené veci C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194-04.

2.3 EHSV však uznáva, že v určitých prípadoch a pri celkom určitých krmných zmesiach, napr. zmesiach používaných pri chove rýb platia osobitné podmienky ⁽⁴⁾. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby pri niekoľkých málo druhoch špeciálnych zmesí zvažila ich vyňatie z povinnosti uvádzať v klesajúcom poradí percentuálny hmotnostný podiel jednotlivých zložiek krmnej zmesi a tak zachovať dôvernú povahu týchto informácií s ohľadom na technický vývoj. Táto možnosť by sa však mala využiť výhradne v ojedinelých, úplne nevyhnutných prípadoch.

2.4 Ustanovenie o uvádzaní percentuálneho hmotnostného podielu s toleranciou ± 15 % z deklarovanej hodnoty je z praktického hľadiska celkovo realistické. Ak sa v praxi ukáže, že menšie množstvá, napríklad 10 %, nie je možné kontrolovať s dostatočnou presnosťou, má mať kontrolný úrad členského

štátu možnosť vykonať kontrolu na základe dokumentácie podniku.

2.5 Niekedy sa tvrdí, že prakticky nie je možné urobiť rozbor obsahu zmesi. Až na spomenutú výnimku toto tvrdenie nie je pravdivé, pretože vo všetkých členských štátoch boli zriadené laboratória, ktoré sú schopné zodpovedajúco splniť takúto úlohu.

2.6 V neposlednom rade považuje EHSV s ohľadom na vnútorný obchod a zachovanie príslušných európskych právnych predpisov za veľmi dôležitú ich kontrolu a úplné dodržiavanie orgánmi členských štátov, k čomu nie vždy dochádzalo. Komisia by mala za pomoci Potravinového a veterinárneho úradu rozhodnejšie plniť svoje záväzky v tomto smere.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Pri chove rýb majú jednotlivé druhy rýb špecifické potreby a v zložení vedľajších produktov rybolovu a rybného priemyslu, ktoré vstupujú do zmesi ako suroviny, sú veľké rozdiely.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o postupe pre predbežné preskúmanie a konzultácie vzhľadom na niektoré zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia týkajúce sa dopravy, navrhnuté v členských štátoch“

KOM(2006) 284, konečné znenie – 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

Rada sa 23. júna 2006 rozhodla podľa článku 157 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 4. júla 2006 odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán Tóth rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 110 hlasmi za, pričom 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Predkladaný návrh rozhodnutia ⁽¹⁾ sleduje zrušenie rozhodnutia Rady z 21. marca 1962 ⁽²⁾, ktorým sa stanovuje postup alebo predbežné preskúmanie a konzultácie vzhľadom na niektoré zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia týkajúce sa dopravy, navrhnuté v členských štátoch.

1.2 Cieľom navrhovaného rozhodnutia je kodifikácia rozhodnutia Rady z 21. marca 1962, takže plne zachováva obsah kodifikovaných právnych aktov a obmedzuje sa výlučne na ich zjednotenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresahujú nevyhnutný kodifikačný účel.

1.3 Súčasný kodifikačný návrh vyplýva z rozhodnutia Komisie z 1. apríla 1987 ⁽³⁾, v ktorom inštruuje svojich úradníkov, aby v záujme prehľadnosti a správneho pochopenia predpisov Spoločenstva pristúpili ku kodifikácii všetkých právnych aktov najneskôr po ich desiatej zmene a doplnení.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Výbor vyjadruje najmä obavy zo súčasných trendov, ktoré odcudzujú európskych občanov európskej myšlienke a –

čo je omnoho závažnejšie – európskemu legislatívnemu a rozhodovaciemu procesu. Úlohou výboru je pomôcť preklenúť prehlbujúcu sa priepasť medzi Európou a organizovanou občianskou spoločnosťou, teda jej občanmi.

2.2 Pokiaľ však zostanú mnohé ustanovenia, ktoré boli niekoľkokrát menené a dopĺňané, v roztrieštenej podobe tak, že ich je sčasti potrebné vyhľadávať v pôvodnom nástroji a sčasti v neskorších, dopĺňujúcich a pozmeňujúcich nástrojoch, bude toto úsilie, ktoré je potrebné vynaložiť na vyhľadávanie brániť bežným občanom a početným organizáciám občianskej spoločnosti v jednoduchom prístupe k právnym informáciám, ktoré potrebujú.

2.3 Výbor preto v plnej miere podporuje súčasný návrh, konkrétne s nádejou, že pomôže všetkým občanom a záujmovým skupinám občianskej spoločnosti získať lepšie a presnejšie informácie týkajúce sa príslušného európskeho legislatívneho nástroja.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ KOM(2006) 284, konečné znenie.

⁽²⁾ Ú. v. ES 23, 3.4.1962, s. 720 – 721.

⁽³⁾ KOM(87) 868 PV.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú stanovy spoločného podniku Galileo uvedené v prílohe k nariadeniu Rady (ES) č. 876/2002“

KOM(2006) 351, konečné znenie – 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Rada sa 19. júla 2006 v súlade s článkom 171 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 4. júla 2006 odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán PEZZINI rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 116 hlasmi za, pričom dvaja sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) opätovne zdôrazňuje veľký význam, ktorý pripisuje úspechu programu satelitnej rádionavigácie Galileo. EHSV už v mnohých stanoviskách na túto tému ⁽¹⁾ zdôraznil, že Galileo je veľkým vedeckým a technickým prestížnym projektom Európskej únie, najmä vzhľadom na strategický význam civilného satelitného navigačného systému a systému na určovanie polohy, ale aj vzhľadom na služby pre podnikateľov, občanov a spoločnosť ako aj na celosvetovo konkurencieschopnejší európsky priemysel.

1.2 Výbor sa domnieva, že je potrebné univerzálne uznať strategickú hodnotu programu Galileo, keďže je najväčším projektom verejno-súkromného partnerstva, aký bol kedy na európskej úrovni realizovaný. Zároveň je prvou verejnou infraštruktúrou s konšteláciou 30 satelitov na troch rôznych obežných dráhach – vo vlastníctve európskych orgánov –, ktorá môže poskytovať novú, celosvetovo verejne prístupnú službu – s exponenciálne rastúcim trhom ⁽²⁾ – schopnú presne určiť polohu v priestore a čase na celej planéte.

1.3 Výbor neskrýva to, že je nanajvýš znepokojený oneskorením, ktoré vzniklo ku koncu fázy vývoja a overovania satelitov na obežnej dráhe ako aj pozemných súčastí systému, ktorá mala byť ukončená v rámci spoločného podniku Galileo v priebehu

roku 2006, ktorá však potrvá až do začiatku roka 2009. Kvôli tomu nebude možné ukončiť nasledujúce fázy – budovanie postavenia satelitov a kompletne vybudovanie pozemných súčastí infraštruktúry – a prípravu na spustenie prevádzky, najmä s ohľadom na komerčné využitie, pred koncom roku 2010.

1.4 Výbor plne súhlasí s názorom, že je potrebné zabrániť plytvaniu finančnými zdrojmi a kompetenciami, ktoré vyplývajú z predĺženia činnosti spoločného podniku Galileo. Tento mal po tom, čo bol nariadením Rady z 12. júla 2004 ⁽³⁾ vytvorený Európsky úrad pre dohľad GNSS, ktorý začal fungovať už v polovici roku 2006, pokrývať celú fázu vývoja a overovania na obežnej dráhe.

1.5 V tejto súvislosti sa však výbor nazdáva, „že je nevyhnutné, aby obdobie prechodu zo spoločného podniku GALILEO (Galileo Joint Undertaking – GJU) na Úrad pre dohľad GALILEO (Galileo Supervisory Authority – GSA) prebehlo bez problémov“, ako už naznačil vo svojom nedávnom stanovisku. Cieľom by malo byť zabezpečenie:

— právnej istoty pri prenose činnosti GJU na GSA,

— intervenčných kompetencií GSA počas vývojovej fázy,

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Európsky program satelitnej rádionavigácie (GALILEO)“, Ú. v. EÚ C 311, 7.11.2001, s. 19.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zakladá spoločný podnik GALILEO“, Ú. v. ES C 48, 21.2.2002, s. 42.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – stav vývoja výskumného programu GALILEO začiatkom roku 2004“, Ú. v. EÚ C 302, 7.12.2004, s. 35.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady týkajúceho sa uskutočnenia fázy budovania a implementácie a fázy prevádzky európskeho programu satelitnej rádionavigácie“, Ú. v. EÚ C 221, 8.9.2005, s. 28.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Program GALILEO – úspešné zriadenie Európskeho úradu pre dohľad“.

⁽²⁾ Do roku 2020 sa celosvetový obrat na trhoch Galileo odhaduje na 300 miliárd EUR ročne, pričom v prevádzke budú približne tri miliardy prijímacích prístrojov. Len v Európskej únii tak vznikne podľa predbežného odhadu 150 000 pracovných miest. Pozri KOM(2006) 272, konečné znenie. Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Stav napredovania programu GALILEO.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 246, 20.7.2004. Úrad pre dohľad chráni verejné záujmy týkajúce sa európskych programov satelitnej rádionavigácie GNSS a plní úlohu regulačného orgánu pre tieto programy. Grémiá úradu pre dohľad sú dozorná rada a výkonný riaditeľ. Dozorná rada sa skladá z jedného zástupcu každého členského štátu Európskej únie a jedného zástupcu Komisie.

- zosúladených riešení problémov vyplývajúcich z dohovoru medzi Európskou vesmírnou agentúrou (ESA) a GJU, ako aj v dôsledku prenosu činnosti tretích krajín (*) v rámci GJU na GSA,
- kompetentného a skúseného personál,
- jednoznačných medzinárodných pravidiel zodpovednosti pre štáty, z ktorých budú štartovať satelity.

1.6 Výbor súhlasí so základnými princípmi predloženého návrhu na zmenu stanov GJU (⁵), ku ktorému musel byť v súlade s článkom 171 Zmluvy o založení ES požiadaný o vypracovanie stanoviska, vypracoval nasledujúce pripomienky a sformuloval odporúčania uvedené ďalej v dokumente.

1.6.1 V otázke zmien už uvedeného nariadenia považuje EHSV za nedostačujúce predkladať len návrhy zmien stanov, ktoré tvoria prílohu nariadenia, hoci aj tento návrh víta. Vyzýva preto, aby boli zavedené tieto zmeny:

- zmena článku 1 nariadenia: „Na implementáciu vývojových činností programu Galileo a na ich prenos na GSA sa týmto na obdobie do 31. decembra 2006 zakladá spoločný podnik v zmysle článku 171 zmluvy“,
- doplnenie posledného pododseku do článku 1 nariadenia: „K 1. januáru 2007 nahradí GSA spoločný podnik, ktorý ukončí svoju činnosť, a to so všetkými jeho právomocami a povinnosťami vrátane tých, ktoré vyplývajú z dohody s Európskou vesmírnou agentúrou“,
- Do prílohy o stanovách spoločného podniku doplniť nové ustanovenie v článku 21: „Pred začatím ukončovania fungovania budú so Spoločenstvom dohodnuté podmienky účasti na činnosti GSA pre tie tretie krajiny, ktoré boli členmi dozornej rady spoločného podniku resp. sú členmi ESA, a nie sú členmi EÚ.“

1.6.2 V otázke úradu pre dohľad Galileo (GSA) je podľa výboru nevyhnutné „zmeniť nariadenie GSA tak, aby mohol vykonávať úlohy, ktoré sú naň prevedené z GJU, ako napríklad spravovanie vývojovej a overovacej fázy na obežnej dráhe, riadenie aktivít európskych rámcových programov pre výskum a rozvoj, monitorovanie či riadenie technického vývoja operačného systému“.

1.6.2.1 GSA bol zriadený nariadením Rady (ES) č. 1321/2004 z 12. júla 2004 a funguje od polovice roku 2006. Jeho úlohou je zastupovanie verejných záujmov týkajúcich sa európskych programov satelitnej rádionavigácie EGNOS a Galileo a zohráva úlohu koncesného úradu voči budúcim uchádzačom o koncesiu v oblasti služieb satelitnej rádionavigácie. Nie je však zodpovedná za realizáciu vývojovej

fázy ani za výskumné činnosti či výskumné práca k tejto alebo nasledujúcim fázam a nebola ani vybavená potrebnými ľudskými a finančnými zdrojmi na tieto účely.

1.6.2.2 Výbor nebol požiadaný o vypracovanie stanoviska na tému Návrh nariadenia Rady KOM(2006) 261, konečné znenie, z 2. júna 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1321/2004 o štruktúrach riadenia európskych programov satelitnej rádionavigácie. Preto skúmanie týchto ustanovení presahuje z čisto formálneho hľadiska rámec tohto stanoviska.

1.7 Výbor považuje za nevyhnutné zmeniť nariadenie (ES) č. 1321/2004, aby bolo možné zabezpečiť kontinuitu programu GALILEO a bezproblémový presun činnosti spoločného podniku GALILEO na Úrad pre dohľad GALILEO ako aj – po ukončení existencie spoločného podniku – zaručiť optimálne ukončenie vývojovej fázy programu. Rovnako je potrebné jednoznačne stanoviť a vyriešiť právne, technické a finančné modalities a otázky týkajúce sa obdobia po 31. decembri 2006, aby bolo možné uľahčiť ukončenie jednotlivých fáz a zabezpečiť optimálne fungovanie systému.

1.8 Výbor zdôrazňuje, že je dôležité, aby Komisia, spoločný podnik Galileo, Európsky úrad pre dohľad nad GNSS a Európska vesmírna agentúra vynaložili všetko úsilie na zaistenie plnej prevádzky systému Galileo do konca roku 2010, ako to vo svojich záveroch 12. októbra 2006 stanovila Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku. Rada tiež schválila legislatívne návrhy Komisie zamerané na presun zostávajúcich činností spoločného podniku na úrad pre dohľad počas roku 2006.

1.9 Výbor požaduje, aby bol priebežne informovaný o vývoji programu Galileo a kľúčovej úlohe, ktorú zohráva ESA pri plánovaní a vývoji európskych programov GNSS. EHSV by si okrem toho želal, aby ho Komisia požiadala o konzultáciu v súvislosti so svojou zelenou knihou na tému praktického uplatnenia programu Galileo, ktorú zamýšľa vydať do konca roku 2006 (⁶).

2. Dôvodová správa

2.1 EHSV od začiatku sledoval vytváranie a rozvoj európskeho satelitného systému rádionavigácie a určovania polohy Galileo a uznal jeho zásadný strategický význam pre konkurencieschopnosť európskeho systému, keďže Galileo má inovačný vplyv na hospodárstvo, zamestnanosť a spoločnosť a môže zabezpečiť zlepšenie kvality života občanov.

(⁴) Čínske zariadenie, národné výskumné centrum National Remote Sensing Centre of China a izraelská obchodná spoločnosť MATIMOP sú členmi správnej rady spoločného podniku a majú v tejto správnej rade aj hlasovacie právo zodpovedajúce výške ich príspevkov. Obe organizácie prispeli sumou päť miliónov EUR do fondu podniku.

(⁵) Príloha nariadenia (ES) č. 876/2002.

(⁶) Pozri dokument „Council Conclusions on the progress of the GALILEO programme“, 12. októbra 2006.

2.2 Program GALILEO zahŕňa tieto štyri fázy:

- fáza definície (1999 – 2001), počas ktorej bola navrhnutá architektúra systému a boli určených päť druhov (uvedených neskôr) služieb, ktoré bude systém ponúkať; táto fáza bola vo veľkej miere financovaná z piateho rámcového programu pre výskum a vývoj 1998 – 2002,
- fáza vývoja a overovania, ktorá zahŕňa vývoj satelitov a pozemných súčastí systému, ako aj overenie orbity satelitov, začala v roku 2002 a mala trvať do roku 2005, kvôli oneskoreniu však bude trvať až do roku 2009. Financovanie z verejných zdrojov EÚ/ESA, ktoré malo predstavovať pôvodne sumu 1,2 miliardy EUR plus 100 miliónov EUR zo šiesteho rámcového programu pre výskum a vývoj 2002 – 2006, dosiahne v konečnom dôsledku viac ako 1,5 miliardy EUR, ktoré bude do 31. decembra 2006 spravovať spoločný podnik a od 1. januára 2007 úrad pre dohľad. Prvý pokusný satelit, GIOVE-A, už svoju hlavnú funkciu splnil; v súčasnosti je potrebné vyriešiť technické aspekty, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie pokroky projektu,
- fáza budovania a inštalácie, ktorá zahŕňa konštrukciu a vypustenie satelitov zoskupenia, ako aj umiestnenie všetkých pozemných súčastí infraštruktúry. Táto fáza mala prebehnúť v rokoch 2006 a 2007, bude však trvať od roku 2009 do roku 2010. Pôvodné plánované financovanie dosahovalo výšku 2,1 miliardy EUR: z toho tretina (700 miliónov EUR) bude financovaných z rozpočtu Spoločenstva, dve tretiny (cca. 1,4 miliardy EUR) musia financovať súkromné konzorciá. Fáza budovania a inštalácie a nasledujúca fáza komerčného využitia sú predmetom koncesie na približne 20 rokov. Úrad pre dohľad je zároveň úradom, ktorý koncesiu udeľuje,
- fáza komerčného využitia nebude môcť začať pred koncom roka 2010. Počas nej sú plánované ročné prevádzkové náklady a náklady na údržbu vo výške približne 220 miliónov EUR, ktoré sú v plnom rozsahu hradené súkromným sektorom, s výnimkou mimoriadneho príspevku Spoločenstva v celkovej výške 500 miliónov EUR na prvé roky tejto fázy, a to v závislosti od rozhodnutí o finančnom výhľade rozpočtu Spoločenstva na roky 2007 – 2013.

2.3 Výbor je nanajvýš znepokojený oneskorením vo fáze vývoja a overovania satelitov na obežnej dráhe, a tým aj následným oneskorením fázy komerčného využitia. Toto vedie k posunu, ktorý ohrozuje všeobecný časový plán projektu a zdržuje realizáciu výnimočného nástroja, ktorý spája kompetencie a výsledky európskeho výskumu s cieľom zaručiť úspešné podieľanie sa na svetovom trhu produktov satelitnej rádionavigácie a služieb v tejto oblasti. Tento trh dosiahol v roku 2005

hodnotu 60 miliárd EUR s medziročným rastom 25 % a len v samotnej EÚ vzniklo 150 000 pracovných miest, najmä v oblasti hi-tech, vo výskume a v sektore služieb.

2.4 S ešte väčšou obavou sleduje EHSV súčasné nejasnosti týkajúce sa modalít a právnych, technických a finančných otázok; tieto obavy výbor vyjadril nedávno aj vo svojom stanovisku ⁽⁷⁾. Pokiaľ nebudú tieto nejasnosti, ktoré sa týkajú tak spoločného podniku Galileo/GJU, ako aj spoločného úradu pre dohľad Galileo/GSA, odstránené do konca roku 2006, môžu ohroziť správne dokončenie jednotlivých fáz na zabezpečenie optimálneho fungovania systému, ktorý môže zohrať zásadnú úlohu pri realizácii celosvetovo konkurencieschopnejšieho európskeho hospodárstva založeného na vedomostiach.

2.5 EHSV už poukázal na to, že súkromný sektor by mal byť bezprostredne zapojený v začiatkoch spoločného podniku Galileo do vývoja a prevádzky systému, aby v jednotlivých realizačných fázach zabezpečoval sústavnú podporu, keďže Galileo je dosiaľ najväčším projektom verejno-súkromného partnerstva.

2.6 Po skončení fázy definície bol v máji 2002 v súlade s článkom 171 Zmluvy o založení ES nariadením (ES) č. 876/2002 zriadený na obdobie štyroch rokov spoločný podnik Galileo so zakladajúcimi členmi EÚ a ESA ⁽⁸⁾. Cieľom spoločného podniku je zabezpečiť „jednotnú správu a finančnú kontrolu zámerov výskumnej, vývojovej a demonštračnej fázy programu Galileo, a na tento účel mobilizovať prostriedky pridelené na uvedený program“.

2.7 Spoločný podnik bol zriadený na úspešnú realizáciu vývojovej fázy programu Galileo a prípravu nasledujúcich fáz tohto programu. Jeho dvomi hlavnými úlohami sú:

- riadenie a koordinácia potrebných výskumných a vývojových činností prostredníctvom dohody s Európskou vesmírnou agentúrou, ktorej bola zverená realizácia týchto opatrení,
- riadenie výberového konania na budúceho koncesionára systému.

2.8 V uznesení z 29. januára 2004 k akčnému plánu realizácie európskej vesmírnej politiky ⁽⁹⁾ zdôraznil aj Európsky parlament obrovský význam programu Galileo pre rozvoj priemyslu, dopravy, ochrany životného prostredia a realizáciu cieľov Lisabonskej stratégie. Zároveň vyzval Radu a Komisiu aby zriadili úrad pre dohľad a vybavili Galileo účinnejšou štruktúrou, aby bola zabezpečená transparentná prevádzka a bezpečnosť systému ⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV na tému „Program GALILEO – úspešné zriadenie Európskeho úradu pre dohľad“, CESE 1179/2006, 13.9.2006.

⁽⁸⁾ Európska vesmírna agentúra (ESA).

⁽⁹⁾ P5_TA(2004)0054 z 29. januára 2004.

⁽¹⁰⁾ Úrad pre dohľad a bezpečnostné predpisy, predmet rozhodnutí Rady z 12. júla 2004.

2.9 Úrad pre dohľad (GSA) bol zriadený nariadením Rady (ES) č. 1321/2004 z 12. júla 2004 a funguje od polovice roku 2006. Jeho úlohou je zastupovanie verejných záujmov týkajúcich sa európskych programov satelitnej rádionavigácie EGNOS a Galileo a zohráva úlohu koncesného úradu voči budúcim uchádzačom o koncesiu v oblasti služieb satelitnej rádionavigácie.

2.10 Súčasné nariadenie o GSA teda neumožňuje žiadne ovplyvňovanie realizácie vývojovej fázy alebo výskumných činností či výskumných prác k tejto alebo nasledujúcim fázam a neposkytuje ani potrebné ľudské a finančné zdroje.

2.11 Okrem už uvedených skutočností stanovuje nariadenie o GJU ⁽¹¹⁾ obdobie trvania štyroch rokov, ktoré vypršalo v polovici roku 2006, preto by toto nariadenie muselo byť predĺžené, aby bolo možné ukončiť rokovania o výbere budúceho koncesionára systému, ako aj celú fázu vývoja satelitov a pozemných súčastí systému a overovania satelitov na obežnej dráhe.

2.12 Aby sa zabránilo ďalšiemu omeškaniu pri dokončovaní projektu a nejasnostiam vo vzťahoch medzi jednotlivými aktérmi, bolo by potrebné uskutočniť rýchlu a transparentnú revíziu nariadení GJU a GSA, s cieľom zabezpečiť jasný presun kompetencií a jednoznačné vzťahy medzi oboma organizáciami.

2.13 Výbor súhlasí s cieľmi návrhu Komisie, že je potrebné zabrániť plytvaniu prostriedkami a kompetenciami, ktoré by vyplývalo z predĺženia činnosti spoločného podniku Galileo po zriadení spoločného úradu pre dohľad Galileo (GSA), ktorý začal svoju činnosť už v polovici roku 2006.

2.14 EHSV však považuje návrh za nedostačujúci, keďže sa obmedzuje len na stanovky GJU – v prílohe nariadenia (ES) č. 876/2002 – a keďže by bolo potrebné zmeniť aj nariadenie o GSA. Okrem toho výbor nebol doteraz požiadaný o vypracovanie stanoviska k tomuto návrhu na revíziu.

2.15 Podľa súčasného stavu programu nebude vývojová fáza Galileo dokončená pred koncom roka 2008. Až vtedy budú operatívne všetky štyri satelity, ktoré Európska vesmírna agentúra skonštruuje a vypustí v rámci tzv. fázy „skúšobnej prevádzky na obežnej dráhe“. Podľa súčasne platných ustanovení by teda spoločný podnik mal ukončiť svoju činnosť až koncom roka 2008 a teda fungovať približne tri roky dlhšie, než sa predpokladalo.

2.16 Okrem toho bol GSA zriadený na zastupovanie verejných záujmov týkajúcich sa európskych programov satelitnej rádionavigácie EGNOS a Galileo a má zohrávať úlohu úradu pre pridelenie koncesií voči budúcemu koncesionárovi v oblasti služieb satelitnej rádionavigácie, nemá však riadiť vývojovú fázu alebo výskumnú činnosť; na tieto úlohy nebol ani vybavený potrebnými finančnými ani ľudskými zdrojmi.

2.17 Výbor súhlasí s názormi Rady v súvislosti s významom podpory navigačného satelitného systému pre dosiahnutie komerčného úspechu, predovšetkým prostredníctvom výskumnej činnosti. Rada sa nazdáva, že prevažná časť ekonomického prínosu systému Galileo pochádza z nadväzných uplatnení ⁽¹²⁾.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹¹⁾ GJU, spoločný podnik Galileo.

⁽¹²⁾ Pozri dokument „Council Conclusions on the progress of the GALILEO programme“, Luxemburg, 12. októbra 2006.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1321/2004 o štruktúrach riadenia európskych programov satelitnej rádiovkej navigácie“

KOM(2006) 261, konečné znenie – 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

Rada sa 29. septembra 2006 rozhodla podľa článku 171 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 25. októbra 2006 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán BUFFETAUT rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 111 hlasmi za, 1 hlasom proti, pričom 2 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor už pri mnohých príležitostiach poukázal na mimoriadny význam úspechu programu GALILEO.

1.2 Vo svojom prieskumnom stanovisku „Program GALILEO – úspešné zriadenie Európskeho úradu pre dohľad“ tiež zdôraznil, že je nevyhnutné, aby obdobie prechodu zo spoločného podniku GALILEO na úrad pre dohľad GALILEO prebehlo bez problémov a v rámci právnej istoty.

1.3 Preto schvaľuje právny prístup Rady, ktorého cieľom je zmeniť a doplniť nariadenie (ES) č. 1321/2004 o štruktúrach riadenia európskych programov satelitnej rádiovkej navigácie v záujme zabezpečenia pokračovania programu GALILEO a primeraného presunu činností spoločného podniku Galileo na úrad pre dohľad.

1.4 Domnieva sa, že navrhovaná zmena prvého odseku článku nariadenia (ES) č. 1321/2004, ktorým sa definujú úlohy úradu pre dohľad reaguje správnym spôsobom na skutočnosť, že je potrebné umožniť uvedenému úradu, aby dokončil vývojovú fázu a začal rozvíjať výskumnú činnosť, ktorá je užitočná a potrebná pre európske programy GNSS (*Global Navigation Satellite Systems*).

1.5 Výbor sa tiež domnieva, že navrhované nové znenie prvého odseku článku 3 nariadenia Rady (ES) č. 1321/2004 reaguje primeraným spôsobom na potrebu zabezpečenia právnej istoty potrebnej v otázkach vlastníckych práv týkajúcich sa celého systému (pred dokončením vývojovej fázy) ako aj hmotného a nehmotného majetku, ktorý sa vytvorí alebo rozvinie pred tým, ako sa zruší spoločný podnik a tiež počas vývojovej fázy, na ktorú sa nadviaže po zániku spoločného podniku.

1.6 Výbor rovnako ako Rada zdôrazňuje, že je potrebné vynaložiť všetko úsilie na vyhnutie sa zbytočnému

a nákladnému zdvojnásobeniu štruktúr a na zabezpečenie harmonickej spolupráce medzi uvedenými štruktúrami počas prechodného obdobia.

1.7 EHSV vyjadruje potešenie nad skutočnosťou, že navrhovaný dokument zohľadňuje odporúčania, ktoré výbor predostrel vo svojom stanovisku z vlastnej iniciatívy TEN 246.

2. Návrh Rady

2.1 Cieľom návrhu nariadenia Rady je vyriešiť právne a majetkové problémy, ktoré mohli vzniknúť v rámci platných predpisov v dôsledku zániku spoločného podniku pred dokončením vývojovej fázy a v dôsledku prevzatia jeho činnosti Európskym úradom pre dohľad.

2.2 V snahe predísť takýmto problémom v budúcnosti sa v návrhu nariadenia navrhuje doplniť súčasné znenie prvého odseku článku 2 nariadenia (ES) č. 1321/2004 a nahradiť prvý odsek článku 3 uvedeného nariadenia novým znením.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 V čase spustenia programu GALILEO sa úlohy pridelené spoločnému podniku a Európskemu úradu pre dohľad líšili ich obsahom i časovým harmonogramom implementácie. V súčasnosti však bolo nevyhnutné z dôvodu oneskorenia tak vývojovej fázy (približne o 2 roky) ako aj pri zriaďovaní Európskeho úradu pre dohľad poveriť úrad pre dohľad, z ekonomických, právnych a odborných dôvodov, aby zasiahol ešte počas vývojovej fázy a pristúpil k likvidácii spoločného podniku. Tento krok si prirodzene vyžadoval zmeny platných právnych predpisov a konkrétne nariadenia (ES) č. 1321/2004.

3.2 Obidva subjekty musia počas tohto nevyhnutného prechodného obdobia úzko spolupracovať a zasadiť sa o harmonický prevod činností.

3.3 Prevod činností a odborných znalostí sa dá úspešne zrealizovať len za predpokladu, že preň bude jasne stanovený právny rámec a zabezpečená právna istota.

3.4 Cieľom návrhu nariadenia je vytvoriť práve takýto právny rámec a zabezpečiť právnu istotu v nasledujúcich základných otázkach:

- prevzatie činností spoločného podniku vo vývojovej fáze, ktorá v súčasnosti nespadá do kompetencií Európskeho úradu pre dohľad,
- umožnenie Európskemu úradu pre dohľad rozvíjať výskumnú činnosť,

— vyriešenie otázok vlastníckych práv týkajúcich sa systému ako aj hnutelného a nehnuteľného majetku, ktoré by mali byť prevedené na Európsky úrad pre dohľad.

3.5 Návrh nariadenia spĺňa uvedené požiadavky a je potešiteľné, že Rada jasne prejavila snahu predísť akémukoľvek zdvojnásobeniu štruktúr, ktoré by bolo zbytočné a nákladné.

3.6 Z iného právneho hľadiska, ktoré s uvedeným nariadením priamo nesúvisí, by bolo vhodné, aby sa Rada zamerala aj na otázku medzinárodnej zodpovednosti krajín vypúšťajúcich satelity zo zoskupenia GALILEO.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o roamingu vo verejných mobilných sieťach v rámci Spoločenstva a o zmene a doplnení smernice 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby“

KOM(2006) 382, konečné znenie – 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

Rada sa 4. septembra 2005 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru poverilo 12. septembra 2006 odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť prípravou prác v danej veci.

Vzhľadom na naliehavú povahu prác Európsky hospodársky a sociálny výbor menoval na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 za hlavného spravodajcu pána HERNÁNDEZA BATALLERA a zároveň prijal 131 hlasmi za, 7 hlasmi proti, pričom 12 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor súhlasí s kritériami, ktoré Komisia stanovila vo svojom návrhu nariadenia, ktorý predložila z dôvodu vysokých cien, ktoré musia užívatelia mobilných telefónov platiť za medzinárodné roamingové služby. Tento návrh nariadenia chce poskytnúť harmonizovaný právny základ pre opatrenia, ktoré umožnia vytvorenie vnútorného trhu s elektronickými komunikáciami a zároveň stavia občanov do centra politiky Spoločenstva.

1.2 Tento návrh je potrebný, primeraný a zabezpečuje vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa, konkrétne tým, že mu zabezpečuje

právo lepšieho prístupu k informáciám prostredníctvom opatrení na zvýšenie transparentnosti a chráni jeho ekonomické záujmy tým, že stanovuje maximálne limity cien za poskytovanie roamingových služieb pre hlasové volania medzi členskými štátmi na veľkoobchodnej i maloobchodnej úrovni.

1.3 Podľa názoru výboru by Komisia pri preskúvaní fungovania nariadenia mala svoje neskoršie návrhy zakladať na princípe „calling party pays“ (hovor platí volajúca strana) a na tom, aby ceny za používanie roamingu sa približovali tým, ktoré účtujú domáci operátori (zásada domácich cien).

2. Úvod

2.1 Nárast mobility európskych občanov za hranice svojich štátov a predovšetkým v rámci Európskej únie, tiež prispel k potrebe zabezpečovať telefonickú komunikáciu prostredníctvom čoraz rozsiahlejšej mobilnej siete. „Roaming“ je v tomto kontexte možnosť užívateľa volať a prijímať hovory počas svojho pobytu v zahraničí, vďaka dohode medzi operátormi v jednotlivých krajinách.

2.1.1 Takže ide o služby, ktoré poskytuje operátor mobilnej siete v jednom členskom štáte (navštívená sieť) operátorovi mobilnej siete v druhom členskom štáte (domovská sieť). Tento trh v podstate zahŕňa nasledovné služby:

- služby operátorom mobilných sietí iného členského štátu alebo tretej krajiny, do ktorých sietí sa z mobilného miesta volá,
- služby operátorom mobilných sietí iného členského štátu alebo tretej krajiny, z ktorých sietí sa z mobilného miesta volá,
- služby operátorom mobilných sietí v rámci toho istého členského štátu alebo tretej krajiny, z ktorých sietí sú z mobilného miesta prenášané dáta,
- služby operátorom mobilných sietí v rámci jedného členského štátu alebo tretej tranzitnej krajiny, cez ktorých siete sú prenášané telefonické hovory alebo dáta užívateľom mobilných sietí a pevných liniek, v rámci krajiny i v zahraničí.

2.1.2 Odhaduje sa, že takmer 150 miliónov európskych občanov využíva tieto služby, a to na svojich cestách počas dovolenky, alebo častejšie (v troch štvrtinách prípadov) pre svoje služobné účely.

2.2 Roaming je nepochybne veľkým prínosom pre občanov, z ekonomického i spoločenského hľadiska, ale zároveň opakovane vyvoláva kritiku užívateľov, organizácií spotrebiteľov, regulačných orgánov a zodpovedných tvorcov politik kvôli jeho cenám, ktoré sú oveľa vyššie než poplatky za vnútroštátne hovory. Kritika sa tiež týka toho, že ceny za roaming sú pre konečného klienta málo transparentné; cena nie je zdôvodnená z hľadiska skutočných nákladov súvisiacich s poskytovaním tejto služby a existujú veľké cenové rozdiely medzi jednotlivými krajinami a operátormi. Všeobecne sa tieto ceny pohybujú od 0,20 EUR, ktoré zaplatí Finn volajúci do svojej krajiny zo Švédska až po 13,5 EUR za hovor Maltana volajúceho z Lotyšska. Na základe rôznych odvetvových štúdií, telefonické spoločnosti majú ročný príjem 8,5 miliardy EUR za roamingové služby v celej EÚ. Je to čiastka, ktorá predstavuje 3 – 7 % svojho celkového ročného obrátu a ktorá stále rastie.

2.3 Už od konca minulého desaťročia vyjadrovala Komisia prostredníctvom rôznych iniciatív svoje obavy v súvislosti s vysokými cenami, ktoré musia za roaming platiť užívatelia mobilných sietí pri cestovaní po Európe.

— V polovici roku 1999 uskutočnila Komisia odvetvové vyšetrovanie vnútroštátnych a medzinárodných roamingových služieb a zahájila konanie voči istým operátorom mobilných sietí v Spojenom kráľovstve a v Nemecku z dôvodu porušenia platných predpisov.

— Potom, čo bol v roku 2002 vytvorený európsky regulačný rámec pre elektronické komunikácie⁽¹⁾, odporúčanie Komisie z 11. februára 2003⁽²⁾ o relevantných trhoch produktov a služieb v odvetví elektronických komunikácií zaradilo vnútroštátny veľkoobchodný trh s medzinárodným roamingom vo verejných mobilných sieťach medzi služby, ktoré pripúšťajú reguláciu *ex-ante*.

— V máji 2005 skupina európskych regulačných orgánov⁽³⁾ konštatovala, že maloobchodné poplatky sú bez jasného dôvodu veľmi vysoké, že táto situácia pravdepodobne vyplýva z vysokých veľkoobchodných poplatkov účtovaných operátorom hostiteľskej zahraničnej siete, ako aj v mnohých prípadoch z vysokých maloobchodných poplatkov účtovaných operátorom domovských sietí zákazníka; že znižovanie veľkoobchodných cien sa často nepremietne do cien účtovaných konečnému zákazníkovi a že spotrebiteľom často chýbajú jasné informácie o poplatkoch za roaming.

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 33). V tom istom čase boli tiež schválené: Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/19/ES zo 7. marca 2002 o prístupe a prepojení elektronických komunikačných sietí a príslušných zariadení (prístupová smernica) (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 7), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/20/ES zo 7. marca 2002 o povolení na elektronické komunikačné sieťové systémy a služby (smernica o povolení) (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s.21) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe (a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí (smernica univerzálnej služby) (Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s.51). K nim treba pridať smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcu sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s.37).

⁽²⁾ Odporúčanie Komisie C(2003) 497 z 11. februára 2003 o relevantných trhoch produktov a služieb v sektore elektronických komunikácií, ktoré pripúšťajú reguláciu *ex-ante* podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby – C(2003) 497, Ú. v. EÚ L 114, 8.5.2003, s. 45. Bolo stanovených 18 trhov, ktoré využívajú prezumpciu, že boli definované podľa postupu stanoveného v právnych predpisoch Spoločenstva.

⁽³⁾ Pozri rozhodnutie Komisie 2002/627/ES z 29. júla 2002, ktorým sa zriaďuje skupina európskych regulačných orgánov pre elektronické komunikačné siete a služby (Ú. v. ES L 200, 30.7.2002, s. 38), zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie 2004/641/ES zo 14. septembra 2004 (Ú. v. EÚ L 293, 16.9.2004, s. 30).

- V októbri 2005 Komisia upriamila pozornosť na problém vysokých poplatkov za medzinárodný roaming a nedostatočnú transparentnosť cien tým, že pre spotrebiteľov zverejnila informačnú internetovú stránku, ktorá nielenže potvrdila skutočnosť, že poplatky sú v mnohých prípadoch očividne prehnané, ale poukázala zároveň na neodôvodniteľné rozdiely v cenách v rámci Spoločenstva u hovorov s rovnakou charakteristikou.
- Európsky parlament v uznesení z 1. decembra 2005 o regulácii a trhoch európskej elektronickej komunikácie v roku 2004 ⁽⁴⁾ uvítal iniciatívu Komisie týkajúcu sa transparentnosti v odvetví medzinárodného roamingu a vyzval Komisiu k novým iniciatívam na zníženie vysokých nákladov na cezhraničné prevádzkovanie mobilného telefonovania.
- V decembri 2005 skupina európskych regulačných orgánov upozornila Európsku komisiu na svoje obavy, že opatrenia prijímané vnútroštátnymi regulačnými orgánmi nevyriešia problém vysokých cien a poznamenala, že roaming predstavuje výnimočný prípad, kedy sa poškodzovanie zákazníkov nedá riešiť ani uplatňovaním existujúceho legislatívneho rámca.
- V marci 2006 sa Európska rada vo svojich záveroch zmieni o tom, aké dôležité je zníženie poplatkov za roaming pre hospodársku súťaž, v súvislosti s potrebou cielených, účinných a integrovaných politických postupov v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) na európskej i vnútroštátnej úrovni smerujúcich k naplneniu cieľov hospodárskeho rastu a produktivity obnovenej Lisabonskej stratégie ⁽⁵⁾.

2.4 Napriek jasne definovaným kritikám, iniciatívam európskych inštitúcií, opatreniam prijatým niektorými členskými štátmi a dokonca napriek tomu, že niektorí operátori už znížili svoje ceny, až doteraz nebolo možné prijať účinné a rýchle opatrenia smerujúce k podstatnému a harmonizovanému zníženiu roamingových poplatkov v rámci celého Spoločenstva.

2.5 Nakoniec po preštudovaní rôznych regulačných možností a ich dôsledkov, Komisia 12. júla 2006 predložila návrh nariadenia týkajúci sa roamingu vo verejných mobilných sieťach v EÚ. Jeho zámerom je znížiť výšku poplatkov, ktoré si vzájomne účtujú operátori za prevádzkovanie hovorov prostredníctvom mobilnej siete, ako aj poplatkov pre užívateľa za volanie a príjem týchto hovorov mimo svojej krajiny, avšak v rámci Európskej únie. Cieľom tohto nariadenia je preto zmeniť a doplniť existujúci regulačný rámec pre elektronické komunikácie stanovený smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES.

⁽⁴⁾ Uznesenie EP 2005/2052(INI).

⁽⁵⁾ Oznámenie určené jarnému zasadaniu Európskej rady – Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti – Nový začiatok lisabonskej stratégie, KOM (2005) 24, 2.2.2005 a závery predsedníctva Európskej rady z 22. a 23. marca 2005.

3. Návrh Komisie

3.1 Týmto návrhom nariadenia sa Komisia snaží vytvoriť harmonizovaný, objektívny, súdržný a primeraný právny základ, ktorý by uľahčil vytvorenie vnútorného trhu s elektronickými komunikáciami. Právny základ, ktorý by bol v súlade s obnovenou Lisabonskou stratégiou na podporu hospodárskeho rastu a zamestnanosti prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti a ktorý by bol odpoveďou na iniciatívu Komisie i2010, ktorá s tým súvisí.

3.2 Tento základ by umožnil stanoviť maximálne poplatky za minútu hovoru, ktoré by si mohli účtovať operátori pozemných mobilných sietí v rámci Spoločenstva za poskytovanie roamingových služieb pre hlasové volania medzi členskými štátmi, v prípade veľkoobchodných cien medzi operátormi sietí i maloobchodných cien domáceho operátora. Maximálne cenové limity by mali zohľadňovať rozličné prvky súvisiace s uskutočnením medzinárodného roamingového hovoru (vrátane réžie, voľby, zriadenia hovoru, jeho tranzitu a terminácie) a rozdiely v nákladoch súvisiacich s poskytovaním týchto služieb.

3.3 V súlade s tzv. koncepciou európskeho domáceho trhu treba dosiahnuť vysoký stupeň ochrany užívateľa verejných mobilných telefónnych sietí pri cestovaní v rámci Spoločenstva, čím sa zároveň zabezpečí hospodárska súťaž medzi mobilnými operátormi, umožní sa im diferencovať svoje ponuky a prispôbiť svoju cenovú štruktúru podmienkam trhu a preferenciám spotrebiteľov.

3.4 Čo sa týka poplatkov, stanovené sú nasledovné cenové obmedzenia:

- Veľkoobchodné ceny vnútroštátnych hovorov v rámci navštívenej krajiny nesmú prekročiť dvojnásobok priemeru terminačných poplatkov v mobilnej sieti v Spoločenstve, kalkulovaného pre operátorov mobilných sietí označených ako operátorov s významným postavením na trhu. Priemerná sadzba terminačných poplatkov v mobilnej sieti sa považuje za spoľahlivé meradlo, nakoľko tieto terminačné poplatky už podliehajú regulačnému dozoru v súlade s regulačným rámcom pre elektronické komunikácie z roku 2002, a sú preto určované podľa zásady orientácie na náklady.

- Pokiaľ ide o hovory z navštívenej krajiny do domácej krajiny alebo tretej krajiny v rámci Spoločenstva, cena nesmie prekročiť trojnásobok vyššie uvedenej priemernej ceny.

- Na maloobchodnej úrovni je cenová hranica pre rovnaké kategórie roamingových hovorov stanovená na 130 % príslušného veľkoobchodného limitu bez DPH, ale vrátane všetkých pevných zložiek súvisiacich s poskytovaním regulovaných roamingových hovorov, ako sú napríklad poplatky za uskutočnenie hovoru či paušálne poplatky. Cenové limity stanovené pre maloobchodné poplatky za uskutočňovanie regulovaných roamingových volaní nadobudnú právnu účinnosť šesť mesiacov po vstupe navrhovaného opatrenia do platnosti, aby poskytovatelia tejto služby mohli zrealizovať potrebné úpravy.

— Návrh predpokladá aj 130 % cenový limit priemerných cien terminačných poplatkov v mobilnej sieti na poplatky, ktoré platia zákazníci roamingu za príjem hovorov, počas pobytu v zahraničí v rámci Spoločenstva, bez započítania DPH, avšak vrátane všetkých pevných zložiek súvisiacich s poskytovaním regulovaných roamingových hovorov, ako napríklad jednorázových či paušálnych poplatkov.

3.5 Návrh nariadenia sa zaoberá tiež potrebou transparentnosti cien a operátorom mobilných sietí ukladá povinnosť poskytovať svojim roamingovým zákazníkom personalizované informácie o maloobchodných poplatkoch za roaming, a to na požiadanie a bezplatne. Poskytovanie týchto informácií bude bezplatné a každý zákazník si bude môcť vybrať, či ich chce dostávať prostredníctvom SMS (služby krátkych správ) alebo ústne na svoj mobilný telefón. Operátori mobilných sietí sú navyše povinní poskytovať informácie o poplatkoch za roaming pri vzniku zmluvného vzťahu, na periodickom základe a zakaždým, keď sa poplatky výrazne zmenia.

3.6 Cenové požiadavky, stanovené v tomto nariadení, by sa mali uplatňovať bez ohľadu na to, či zákazníci roamingových služieb využívajú predplatené alebo následne platené služby svojho domovského poskytovateľa. Tým sa zabezpečí, aby toto opatrenie prinieslo prospech všetkým užívateľom mobilných hlasových služieb.

3.7 Návrh dáva vnútroštátnym regulačným orgánom potrebné právomoci na zabezpečenie dodržiavania týchto ustanovení v súlade s ich súčasnou úlohou v rámci regulačného rámca Spoločenstva pre elektronické komunikácie. Sú nielen oprávnené informovať o priemernej sadzbe terminačných poplatkov, ktoré bude pravidelne zverejňovať Komisia, ale zároveň sú povinné monitorovať vývoj v oblasti maloobchodných a veľkoobchodných cien za poskytovanie hlasových i dátových komunikačných služieb, vrátane SMS (služby krátkych správ) a MMS (služby multimediálnych správ), roamingovým zákazníkom v rámci Spoločenstva, predovšetkým v najvzdialenejších okrajových oblastiach Spoločenstva. Cieľom je zhodnotenie hospodárnosti a krytie nákladov operátorov a na druhej strane, v prípade potreby, udeľovanie sankcií pri nedodržiavaní nariadenia.

3.8 Opatrenia potrebné na realizáciu tohto návrhu nariadenia by sa mali prijímať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí delegovaných na Komisiu⁽⁶⁾. Lehota uvedená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES sa stanovuje na 3 mesiace. Komisii bude pomáhať komunikačný výbor, zriadený podľa článku 22 smernice 2002/21/ES.

3.9 Tento návrh ustanovuje, že po dvoch rokoch sa vykoná preskúmanie nariadenia. To znamená, že pokiaľ v tom čase vývoj trhu ukáže, že nariadenie už nie je potrebné, Komisia zváža návrh o jeho zrušení v súlade so zásadami lepšej právnej úpravy.

4. Všeobecné poznámky

4.1 Výbor oceňuje úsilie Komisie vytvoriť právny základ, ktorý by umožnil schváliť účinné opatrenia smerujúce k zníženiu cien za roaming u mobilných hlasových telefónnych služieb v Spoločenstve. Je potrebné mať na pamäti, že Komisia počíta až so 70 % znížením roamingových poplatkov, čo bude pre spotrebiteľov predstavovať úsporu vo výške 5 mld. EUR.

4.1.1 Výbor si myslí, že navrhované opatrenia prispievajú k zvýšeniu ochrany užívateľov, a to z hľadiska ich ekonomických záujmov tým, že znižujú ceny roamingu, aj z hľadiska zlepšenia transparentnosti cien posilnením práva lepšieho prístupu k informáciám. Výbor súhlasí s kritériami, ktoré viedli Komisiu k predloženiu tohto návrhu a vyjadruje mu svoju podporu.

4.2 Výbor si je zároveň vedomý zložitosti dosiahnuť súhlasné opatrenia na zníženie cien roamingu, pri zvážení výhrad niektorých regulačných orgánov a samotných operátorov. Vo všeobecnosti bola vznesená kritika, že iniciatíva Komisie svojimi regulačnými opatreniami zachádza príliš ďaleko, že dostatočne nekonzultovala danú problematiku so zainteresovanými subjektami, že termíny na realizáciu sú príliš krátke a naliehavé a nedávajú podnikom možnosť adaptácie, že by týmto podnikom mala byť daná možnosť samoregulácie, že sa tieto opatrenia mali zaviesť len na maloobchodných cenách, ale nie veľkoobchodných, že spomínaná iniciatíva môže eventuálne priniesť nevýhody operátorom tých krajín, ktoré predovšetkým prijímajú návštevníkov, alebo že by mohla mať nežiaduci dôsledok v podobe nárastu cien iných telekomunikačných služieb, alebo že môže spochybniť potrebu budúcich investícií do rozvoja elektronických komunikačných sietí (3G, široké pásmo, atď.).

4.3 Proti tomuto treba pripomenúť, že príjmy mobilných operátorov sú veľmi vysoké a i napriek zníženiu roamingových poplatkov je ich ekonomická životaschopnosť zabezpečená, ako i sami operátori uznávajú v odvetvových štúdiách.

4.3.1 Čo sa týka vhodnej formy regulácie, treba konštatovať, že niektorí operátori sa snažili o zníženie roamingových cien, prax však ukazuje, že tieto iniciatívy nezaručujú riešenie problému potrebným tempom ani harmonizovaným prístupom.

4.3.2 Výbor zastáva názor, že schválenie nariadenia je potrebné, pretože potom bude priamo uplatňované členskými štátmi a bude mať prednosť – v tomto prípade – pred samoreguláciou trhu a pred prípadnými opatreniami samotných členských štátov, pretože problematika roamingu má nadnárodnú povahu a vnútroštátne regulačné orgány ju nedokážu riešiť.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 184, 17.7.1999, s. 23.

4.4 Na druhej strane, možnosť zriadenia virtuálnych mobilných operátorov v budúcnosti upozorňuje na nebezpečenstvo prijímania rôznorodých opatrení v jednotlivých oblastiach EÚ, ktoré by mohli ohroziť celkový vývoj elektronických komunikácií v Európe.

4.5 Okrem vyššie uvedených pripomienok, EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že opatrenia Komisie proti neprimeraným cenám roamingu, ktoré si účtujú telekomunikačné spoločnosti, aj tak podstatne zaostávajú za očakávaniami užívateľov a tiež za samotnými opatreniami, o ktoré sa pôvodne Komisia usilovala.

4.6 Výbor si myslí, že hlavným cieľom by malo byť eliminovať rozdiely v poplatkoch za roaming medzi členskými štátmi, pričom by nebola narušená hospodárska súťaž medzi ponukami rôznych mobilných operátorov. To znamená, že zákazníci by platili rovnakú cenu ako v domovskej krajine nezávisle od toho, kde sa nachádzajú (konceptia nazývaná „home pricing principle“). Avšak týmto návrhom nariadenia sa nedosiahne spomínaný cieľ vyrovnania domácich cien a cien za roaming, i napriek zníženiu poplatkov.

4.7 Navrhované nariadenie stanovuje limity cien pre zákazníkov roamingu za prijaté hovory, avšak tieto platby neruší, ako to už dlhší čas požadujú užívateľské podniky a spotrebiteľia a ako pôvodne chcela Komisia. Výbor považuje za vhodnejšie, aby sa v budúcnosti pristúpilo k zavedeniu princípu „hovor platí volajúca strana“, pretože je spravodlivejší.

4.8 EHSV ľutuje, že Komisia nevyhodnotila možné sociálne dôsledky schválenia tohto opatrenia na zamestnanosť. Dúfa, že jeho uplatnenie nebude mať negatívne dôsledky ani na zamestnanosť, ani na pracovné podmienky v tomto sektore; naopak, že sa naplnia výzvy európskej sociálnej agendy (7).

4.8.1 Výbor považuje šesťmesačné časové obdobie až kým vstúpi do platnosti zníženie maloobchodných poplatkov – ceny,

ktorú platia koneční spotrebiteľia – za neprimerané, keďže operátori sa môžu ľahko prispôsobiť novej situácii, a preto navrhuje tento odklad zrušiť.

4.8.2 Považuje však za rozumnejšie stanoviť v návrhu nariadenia určité prechodné opatrenia počas spomínaného obdobia šiestich mesiacov, ktoré by zvažovali nápravné opatrenia pre niektorých operátorov, hlavne z nových členských štátov v prípade nerovnováhy, ktorú im toto nariadenie môže spôsobiť. Za predpokladu, že spotrebiteľia v týchto štátoch nebudú takýmto prechodným režimom diskriminovaní.

4.9 Výbor dúfa, že uplatnenie nariadenia nespôsobí úpravu cien mobilov, ktorou by sa niektorí operátori za určitých okolností mohli snažiť vyrovnáť náklady, a to zvýšením príjmov z iných služieb. Z tohto dôvodu treba dbať na to, aby mechanizmy stanovovania cien na veľkoobchodnej i maloobchodnej úrovni pokrývali celkové náklady za služby.

4.9.1 Avšak pri tak dynamickom trhu ako je trh s elektronickými komunikáciami výbor súhlasí so zámerom Komisie preskúmať fungovanie tohto nariadenia, najneskôr do dvoch rokov po jeho vstupe do platnosti. V plánovanej správe musí Komisia zvážiť či je regulácia naďalej potrebná, alebo či je možné ju zrušiť, na základe vývoja trhu a s prihliadnutím na hospodársku súťaž.

4.9.2 Po vyhodnotení fungovania nariadenia bude potrebné zhodnotiť jeho dosah na zamestnanosť, pracovné podmienky a na investície operátorov, aby sa mohli vyvodiť závery.

4.10 Na druhej strane si výbor myslí, že príležitosť ktorú poskytuje schválenie nového regulačného rámca treba využiť aj na vyriešenie ďalších problémov súvisiacich s roamingom, nielen vysokých poplatkov za služby, ako je napríklad rovnako zneužívaná prax aktivácie služby roamingu v pohraničných oblastiach medzi krajinami EÚ.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

(7) KOM (2005) 33, konečné znenie. Oznámenie Komisie o sociálnom programe.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o odstránení kontrol vykonávaných na hraniciach členských štátov v cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave“ (kodifikované znenie)

KOM (2006) 432, konečné znenie – 006/0146(COD)

(2006/C 324/20)

Rada sa rozhodla 27. septembra 2006 podľa článku 71 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 12. septembra 2006 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán **SIMONS** rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí (na schôdzi 26. októbra 2006) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 133 hlasmi za pričom 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Výbor rovnako ako predsedníctvo Európskej rady, pripisuje kodifikácii veľký význam, keďže kodifikácia ponúka právnu istotu v oblasti práva uplatniteľného v danom čase na konkrétne otázky a prispieva k zvýšeniu transparentnosti a prístupnosti práva Spoločenstva pre európskych občanov.

1.2 Cieľom predkladaného návrhu je kodifikácia nariadenia Rady (EHS) č. 4060/89 z 21. decembra 1989 o odstránení kontrol vykonávaných na hraniciach členských štátov v cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave. Podľa názoru výboru by sa malo preskúmať, nakoľko by bolo vhodné zaradiť do tejto kodifikácie aj legislatívu týkajúcu sa ostatných spôsobov dopravy, ako napr. železničnej či intermodálnej dopravy, námornej dopravy na krátke vzdialenosti a leteckej dopravy.

1.3 Výbor súhlasí s návrhom kodifikovanej verzie pod podmienkou, že plne zachová obsah kodifikovaných rozhodnutí a obmedzí sa výlučne na ich zjednotenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresiahnu nevyhnutný kodifikačný účel.

1.4 Vzhľadom na to, že je dôležité, aby občania Európy mali prístup k transparentnej legislatíve Spoločenstva, výbor vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či existujú aj ďalšie možnosti kodifikácie a ak áno, do akej miery.

1.5 Mali by sa zharmonizovať kontroly, overovanie a prehliadky, ktoré vykonávajú členské krajiny. Ak k tomu nedôjde, kvôli riadnemu priebehu dopravy by si členské krajiny mali aspoň vymieňať navzájom výsledky a zabrániť tomu, aby každá krajina nanovo vykonávala ďalšie prehliadky či nové kontroly. V oblasti vnútrozemskej vodnej dopravy by vďaka riečnym informačným službám nemalo dochádzať k problémom.

2. Úvod

2.1 V spoločnej Európe, kde je právo Spoločenstva prítomné v bežnom živote a kde sa platná legislatíva často mení a dopĺňa, mávajú občania problémy zorientovať sa v predpisoch kvôli roztrúseným informáciám.

2.2 Európska komisia oznámila, že pripisuje veľký význam zjednodušeniu a vysvetľovaniu legislatívy Spoločenstva a jej priblíženiu občanom.

2.3 Preto poverila svoje orgány kodifikáciou všetkých legislatívnych aktov najneskôr po tom, ako boli zmenené a doplnené po desiaty raz.

2.4 V záveroch Európskej rady z Edinburgu z decembra 1992 sa podčiarkuje dôležitosť kodifikácie, ktorá poskytuje právnu istotu pri nachádzaní práva uplatniteľného v konkrétnom časovom momente na špecifický predmet úpravy a tým zvyšuje transparentnosť.

2.5 Vylúčenie obsahových zmien a doplnení aktov prechádzajúcich kodifikáciou umožnilo Európskemu parlamentu, Rade a Komisii 20. decembra 1994 odsúhlasiť skrátené legislatívne konanie pre rýchle prijatie kodifikovaných právnych aktov vo forme medziinštitucionálnej dohody.

2.6 Cieľom predkladaného návrhu je kodifikácia nariadenia Rady (EHS) č. 4060/89 z 21. decembra 1989 o odstránení kontrol vykonávaných na hraniciach členských štátov v cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave. Nový návrh nariadenia spája nariadenie Rady (EHS) č. 4060/89 a rozličné zmeny a doplnenia.

2.7 Návrh Komisie nemení obsah zmien a doplnení a obmedzuje sa na ich spojenie do jedného právneho aktu, pričom formálne zmeny a doplnenia nepresahujú nevyhnutný kodifikačný účel.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor poznamenáva, že predkladaný návrh sa zameriava výlučne na kodifikáciu nariadenia Rady (EHS) č. 4060/89 o odstránení kontrol vykonávaných na hraniciach členských štátov v cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave a nezaoberá sa ostatnými spôsobmi dopravy ako napr. železničnou či intermodálnou dopravou, námornou dopravou na krátke vzdialenosti ani leteckou dopravou, pri ktorých sa stále ešte neuvažuje o zrušení kontrol na hraniciach. Podľa názoru výboru by bolo vhodné zamerať sa aj na uvedené ostatné druhy dopravy.

3.2 Výbor zdôrazňuje, že nariadenie Rady (EHS) č. 4060/89 a návrh jeho kodifikácie sa týkajú odstránenia systematických kontrol na hraniciach členských štátov. Ako sa uvádza v článku 3 návrhu nariadenia, ešte stále tu zostáva možnosť vykonávania kontrol v rámci bežných kontrol uplatňovaných bez rozdielu na celom území členského štátu.

3.3 Podľa názoru výboru treba privítať iniciatívu Komisie v oblasti návrhu predloženej kodifikácie. Legislatíva Spoločen-

stva by mala byť čo najtransparentnejšia. Výbor preto vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či existujú aj ďalšie možnosti kodifikácie a ak áno, v akom rozsahu.

3.4 Napriek tomu, že podľa štvrtého bodu odôvodnenia predkladaného návrhu môžu členské štáty podľa legislatívy Spoločenstva slobodne organizovať a vykonávať kontroly, overovanie a prehliadky tam, kde si to želajú, bolo by vhodné, keby uvedené kontroly, overovanie a prehliadky boli zharmonizované alebo, ak k harmonizácii nedôjde, aby si členské krajiny kvôli nerušenému priebehu dopravy aspoň vymieňali navzájom ich výsledky a zabránili tomu, aby každá krajina nanovo vykonávala ďalšie inšpekcie či kontroly. V oblasti vnútrozemskej vodnej dopravy by vďaka riečnym informačným službám nemalo dochádzať k problémom.

4. Konkrétne pripomienky

Žiadne.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky a hospodárske riadenie ako podmienka lepšieho zosúladenia hospodárskych politík v Európe“

(2006/C 324/21)

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 19. januára 2006 rozhodol vypracovať podľa článku 29 odsek 2 vnútorného poriadku stanovisko k danej téme: „Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky a hospodárske riadenie ako podmienka lepšieho zosúladenia hospodárskych politík v Európe“.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 7. septembra 2006. Spravodajcom bol pán NYBERG.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 86 hlasmi za, 9 hlasmi proti, pričom sa 10 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

Závery a odporúčania

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa rozhodol, že v tohoročnom stanovisku k hospodárskej politike sa nezameria na všeobecné usmernenia hospodárskej politiky na trojročné obdobie, ale namiesto toho sa bude zaoberať formálnym základom týchto všeobecných usmernení. Základom politiky Spoločenstva v otázkach peňažnej a finančnej politiky sú ustanovenia o spoločnej mene schválené v zmluve z Maastrichtu, pakt stability a rastu, ako aj zmluvné ustanovenia o všeobecných usmerneniach hospodárskej politiky. Ide o to, aby sme sa dopracovali k takým ustanoveniam, ktoré budú mať podľa možnosti kladné účinky na hlavné ciele, čo sa týka cenovej stability, rastu a zamestnanosti.

Aby sa zabránilo tomu, že jedna z hospodársko-politických oblastí činnosti bude príliš dominovať nad druhou, mala by Európska centrálna banka (ECB) a Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN) vychádzať z rovnakých politických cieľov. Mimoriadne dôležité je, aby ECB a členovia Euroskupiny v ECOFIN vychádzali z toho istého základu.

Stanovisko je rozčlenené na rôzne tematické oblasti: peňažnú politiku, pakt stability a rastu, všeobecné usmernenia hospodárskej politiky, mzdovú politiku a súvislosti medzi infláciou a rastom. Odporúčania výboru majú okrem toho ukázať, aká činnosť sa očakáva od rôznych aktérov – ECOFIN, ECB, Komisie a sociálnych partnerov.

Európska centrálna banka

- Cieľ cenovej stability by sa mal nanovo definovať ako symetrický cieľ napr. 2 % plus mínus jeden percentuálny bod. Takýto cieľ so strednou hodnotou uľahčuje odhadovanie presného odstupu od cieľovej hodnoty a môže mať význam aj vtedy, keď chceme ECB umožniť odvracať cenovú nestabilitu následkom klesajúceho alebo stúpajúceho dopytu.
- Pri politike, ktorá viacej dbá na súvislosti medzi opatreniami peňažnej politiky a finančnej politiky, sa ako použiteľné meradlo ponúka jadrová inflácia. Zmeny cien, ktoré ECB nie

je schopná ovplyvniť a ktoré môžu byť náhodné, sa pritom nezohľadňujú. Tento inflačný pojem je na meranie zmien v cenových trendoch vhodnejší. Okrem toho by ECB pri svojom hodnotení cenového vývoja mala dávať pozor na to, či vývoj závisí od daňových zmien.

- Požiadavka cenovej stability záujemcov o pristúpenie k spoločnej mene sa musí preskúmať. To si vyžaduje formálnu zmenu zmluvy. S ohľadom na skutočnosť, že takáto zmena sa nenachádza ani len v Zmluve o ústave pre Európu, by sa však malo pristúpiť k flexibilnému výkladu zmluvy, pri ktorom je pre prípadnú účasť na spoločnej mene rozhodujúci účel, ktorý sa skrýva za touto požiadavkou a nie momentálny skutočný stav. Pokiaľ ide o cenovú stabilitu, bolo by zmysluplné, aby pre záujemcov o pristúpenie k spoločnej mene platil rovnaký cieľ ako pre členov eurozóny.
- Stabilita a dôvera v peňažnú politiku nezávisí iba od miery inflácie, ktorá je pod hranicou 2 %. Trochu vyššia úroveň ako miera pre cenovú stabilitu by stabilitu nemala podrývať. Rozhodujúce je skôr vedomie o ochote a schopnosti udržiavať infláciu pod kontrolou, aby sa dosiahol vytýčený cieľ.
- ECB by mala zverejňovať zápisnice zo svojich zasadnutí.

Rada pre hospodárske a finančné záležitosti

- Pokiaľ kapacitné vyťaženie ešte nedosiahlo hodnotu, ktorá spôsobí rast inflácie, sotva jestvuje nebezpečenstvo procyklickej politiky. Nezamestnanosť je stále ešte príliš vysoká a jestvujú veľké zdroje na zvýšenie miery zamestnanosti. V rokoch s priaznivým hospodárskym vývojom by sa hospodárska politika mala zameriavať predovšetkým na plánovanie riešenia budúcich hospodárskych problémov na základe demografického vývoja. V časoch kladného hospodárskeho vývoja sú všeobecné ciele EÚ týkajúce sa rozpočtu a stavu zadĺženia nedostatočné. Členské štáty, ktoré už tieto ciele dosiahli, nesmú poľaviť vo svojom úsilí.

- EHSV zastáva názor, že kritériá vyrovnaného rozpočtu a verejného zadĺženia by sa mali zachovať, malo by sa však pokročiť v diskusii tým, že sa pozrieme na skutočné ciele hospodárskej politiky.
- Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky na trojročné obdobie by popri percentuálnych hodnotách miery zamestnanosti uvádzaných v Lisabonskej stratégii mali ako ústredné cieľové hodnoty uvádzať najnižšiu hodnotu hospodárskeho rastu a percentuálne zníženie nezamestnanosti. Mali by sa stanoviť ciele jednotlivých štátov, ktoré však nesmú byť nižšie, ako ciele Spoločenstva.
- Ministri financií musia byť dôslední a nesmú konať vo svojich krajinách inak, ako oznámili v Bruseli.

Sociálni partneri a kolínsky proces

- Medzi stretnutiami v rámci kolínského procesu by sa mali spoločne skúmať hospodárske súvislosti, účinky rozličných politických opatrení a podobné otázky.
- V rámci kolínského procesu je hádam zhromaždená dostatočná politická sila na to, aby sa zabezpečilo, že všetci účastníci budú svoje podlžnosti týkajúce sa hospodárskych štatistických údajov plniť.
- Parlament by pred každým stretnutím mal predložiť uznesenie o hospodárskej situácii a o požadovanej politike.
- Mala by byť prítomná nielen Rada pre hospodárske a finančné záležitosti, ale aj Euroskupina, aby nebolo zastúpené iba grémium ministrov financií, ale aj tí ministri financií, ktorí sú priamo zodpovední za finančnú politiku, ktorá sa má spojiť s peňažnou politikou ECB.

Komisia

- Pokiaľ ide o jadrovú infláciu, mala by sa ďalej skúmať. Podrobnejšia štúdia politických opatrení, ktoré sa urobili v krajinách s dobrým pomerom nízkej inflácie a miery rastu, by mohla slúžiť ako základ budúceho skúmania a porovnávaní.
- Skúmanie môže napríklad objasniť, v akom rozsahu rozdielna miera rastu vyplýva zo zmien produktivity. Do akej miery vyplývajú rozličné miery rastu produktivity z rozdielov pri investíciách a inováciách? Aké ďalšie postupy na zvýšenie produktivity ešte jestvujú? EHSV by preto chcel Komisiu požiadať, aby súvislosť medzi hlavnými cieľmi rastu a zamestnanosti preskúmala napr. na základe rastu produktivity a miery inflácie.

Zhrnutie

Má sa dosiahnuť lepšia koordinácia peňažnej a finančnej politiky, pri ktorej cenová stabilita, rast a zamestnanosť predstavujú dôležité ciele pre všetkých rozhodujúcich aktérov, akými sú ECB, Komisia, ECOFIN, sociálni partneri i členské štáty. Ak budú

všetci aktéri považovať všetky tri ciele za východiskový bod svojich návrhov opatrení, budú aj nútení zohľadňovať všetky dôsledky svojich návrhov. Povedie to k jednotnejšej politike, ktorá zabezpečí ucelenejší výsledok.

1. Úvod

1.1 Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky EÚ sa teraz vzťahujú na trojročné obdobie. Tohoročné usmernenia obsahujú iba menšie úpravy usmernení schválených v roku 2005.

1.2 EHSV sa preto rozhodol, že v tohoročnom stanovisku k hospodárskej politike sa nezameria na tieto zmeny, ale namiesto toho sa bude zaoberať formálnym základom všeobecných usmernení. Takéto skúmanie sa nemôže obmedziť na znenie všeobecných usmernení hospodárskej politiky, lež sa musí zaoberať aj peňažnou politikou a jej prepojením s finančnou politikou.

1.3 Základom politiky Spoločenstva v otázkach peňažnej a finančnej politiky sú ustanovenia o spoločnej mene schválené v zmluve z Maastrichtu, pakt stability a rastu, ako aj zmluvné ustanovenia o všeobecných usmerneniach hospodárskej politiky. Na základe novínok zavedených v roku 2005 uskutočňuje sa zamestnávanie s týmito všeobecnými usmerneniami v rámci ročného lisabonského procesu.

1.4 Cieľom je sledovať vzájomné pôsobenie týchto ustanovení a ich účinky na praktické politické opatrenia na úrovni EÚ i na úrovni jednotlivých štátov. Takéto skúmanie bude nevyhnutne dosť teoretické, aby sa mohlo pokročiť v diskusii a aby sa zlepšila politika. V zmysle rozsiahlej analýzy sa treba zaoberať aj otázkou tvorby miezd. Pritom sa má overiť, či ustanovenia majú podľa možnosti kladné účinky na hlavné ciele cenovej stability, rastu a zamestnanosti.

1.5 Naše odporúčania sa neobmedzujú iba na aktuálnu politiku, ale vzťahujú sa aj na zmeny ustanovení, ktoré sa môžu bezprostredne zrealizovať, predovšetkým pokiaľ súčasne dôjde k zmene postoja aktérov, ktorí rozhodujú. Iba v jednom prípade si náš návrh vyžaduje zmenu zmluvy.

2. Maastrichtská zmluva a spoločná peňažná politika

2.1 ECB sleduje hlavný cieľ cenovej stability. Ako ďalší cieľ sa v ustanoveniach zmluvy prijatej v Maastrichte uvádza podpora rastu Európskou centrálnou bankou po dosiahnutí cenovej stability. V týchto súvislostiach sa zvyčajne uvádza porovnanie s politikou ústrednej banky USA (Federal Reserve), ktorej politika je viac založená na celkovom pohľade na cenovú stabilitu, zamestnanosť a rast. To však môže naznačiť iba nepríliš výrazný rozdiel. Zreteľnejšie rozdiely sa objavujú pri realizácii peňažnej politiky: Federal Reserve často používa vývoj zamestnanosti na zmeny úrokových sadzieb. Pri ECB sa jediným dôvodom na zmenu úrokových sadzieb javí cenová stabilita.

2.2 Okrem skutočných opatrení peňažnej politiky má preto význam aj znenie cieľa tvorby celkovej hospodárskej politiky.

2.3 V zmysle širokého chápania hospodárskej politiky, ktoré zahŕňa peňažnú politiku i finančnú politiku, preto pri realizácii finančnej politiky nie je rozhodujúca iba politika v oblasti úrokových sadzieb, ale prinajmenšom rovnako dôležitá je voľba cieľov peňažnej politiky. Rozhodovanie ministra financií môže niekedy ovplyvňovať nasledujúca úvaha: Bude moje rozhodnutie v prospech určitého opatrenia neutralizované tým, že na vyrovnanie jeho účinku sa zmenia úroky? Aby sa zabránilo tomu, že jedna z hospodársko-politických oblastí činnosti bude príliš dominovať nad druhou, mala by Európska centrálna banka a Rada pre hospodárske a finančné záležitosti vychádzať z tých istých politických cieľov. Mimoriadne dôležité je, aby ECB a členovia Euroskupiny v ECOFIN vychádzali z toho istého základu. Cieľ peňažnej politiky by sa mal stanovovať na naozaj veľmi dlhé obdobie. Pri mnohých príležitostiach ECB predniesla, že cieľová miera inflácie 2 % vychádza z dohody v ECOFIN. Názory na infláciu, o ktorú sa treba usilovať, sa možno až tak veľmi nerozchádzajú, ale pre všetkých musí byť možné rešpektovať cieľ a opatrenia.

2.4 Keď ECB stanovovala cieľ cenovej stability, bola zvolená miera inflácie pod 2 %. Už v roku 2003 bol tento cieľ zmenený tak, že sa teraz treba snažiť o mieru inflácie síce nižšiu ako 2 %, ale blízko tejto hranice. Cieľ sa tak stal realistickejším, pretože pôvodná definícia „pod 2 %“ mohla znamenať to, že bol akceptovateľný aj deflačný vývoj.

2.5 Dva problémy sa však touto definíciou neodstránili: Je prakticky nemožné určiť, ako sme kedy od cieľa vzdialení a aké sú prípustné odchýlky. Pri symetrickej cieľovej hodnote sa pripúšťa určité pásmo okolo cieľovej miery inflácie. Vzhľadom na cieľ, o ktorý sa usiluje ECB, teda hodnotu blízku 2 %, by najlepším riešením bol cieľ 2 % plus mínus jeden percentuálny bod. Takouto cieľovou hodnotou by sa dala tlmieť aj nervozita, ktorá niekedy vzniká pri ojedinelých odchýlkach v rozsahu niekoľkých promile. Podľa názoru EHSV všetko hovorí za to, aby sa výhľadový cieľ ECB premenil na symetrický cieľ. Takýto cieľ so strednou hodnotou môže mať význam aj vtedy, keď chceme ECB umožniť odvracať cenovú nestabilitu následkom klesajúceho alebo stúpajúceho dopytu. Ak sa pozrieme na doterajší vývoj, dochádzalo k zvyšovaniu úrokov počas priaznivého priebehu európskej konjunktúry na konci minulého tisícročia rýchlo, kým znižovanie úrokov v nasledujúcich zlých rokoch prebiehalo citeľne pomalšie.

2.6 Druhý problém spočíva v tom, aká inflácia sa má merať. V oficiálnej definícii cieľa používa ECB harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HISC), ktorý je meradlom všeobecnej miery inflácie. Z neho by sa mohli vyňať napríklad ceny energií alebo potravín, čím by sme dostali mieru inflácie, ktorá sa dá lepšie ovplyvňovať peňažnou politikou a nie je založená na neovplyvniteľných činiteľoch. Má sa tým predovšetkým vyrovnávať časovo obmedzené pôsobenie stúpajúcich cien ropy, ktoré

rýchlo môžu nabráť iný smer. Zmenený cenový index je potrebný na zamedzenie bezprostredných účinkov dočasných cenových výkyvov na politiku ECB. Ani pri predpoklade dlhodobého stúpania cien ropy sa momentálne zmeny ceny ropy nikdy nemôžu vyrovnávať zmenami úrokov, ktorých účinky sa vo všeobecnosti ukazujú až po roku alebo dvoch.

2.7 Inflačný pojem označovaný ako jadrová inflácia je určený na meranie inflačných tendencií vnútorného hospodárstva (eurozóny pre ECB). Tieto zmeny cenovej hladiny sa viac vzťahujú na trendy, ktoré má ovplyvňovať predovšetkým ECB. Bezprostredné účinky zmien úrokov na mieru stúpania cien je pomocou tohto inflačného pojmu možné najlepšie ukázať na príklade úrokovej politiky ECB. Keď ECB akceptuje prekročenie stanovenej hodnoty inflácie, vyplýva to pravdepodobne z toho, že okrem iného zohľadnila aj tento obmedzený inflačný pojem. Doplnujúce odkazovanie na jadrovú infláciu by ECB umožnilo dosiahnuť lepšie pochopenie jej politiky. Pri politike, ktorá viacej dbá na súvislosti medzi opatreniami peňažnej politiky a finančnej politiky, sa ako použiteľné meradlo ponúka jadrová inflácia. Hospodárskou politikou založenou na celkovom pohľade by sa tak dali jednoduchšie dosiahnuť kladné účinky na rast a zamestnanosť.

2.8 Porovnanie oficiálnej miery inflácie podľa HISC a nárastu cien zisteného pomocou jadrovej inflácie ukazuje pri väčšine rokov iba malé rozdiely (pozri prílohu). Ceny energií pozoruhodnejšie ovplyvnili všeobecnú cenovú úroveň iba v roku 2005. Ak porovnáme infláciu s cieľovou hodnotou ECB, je jadrová inflácia príliš nízko pod cieľovou hodnotou iba v roku 2000 a 2005. Pri použití pojmu jadrovej inflácie by napríklad v roku 2005 bola bývala vhodná menej restriktívna politika.

2.9 Ďalším činiteľom, ktorý ovplyvňuje mieru inflácie, ale nepovažuje sa za bezprostredný účinok na domáci dopyt, sú zmeny daní a odvodov. Ak členské štáty zvýšia napr. na zníženie schodku štátneho rozpočtu daň z pridanej hodnoty (DPH), stúpne tým aj miera inflácie. Ak sa cenová stabilita meria pomocou HISC, ECB môže považovať za potrebné zvýšiť úroky. Zvýšenie DPH však v národnom hospodárstve spôsobuje zníženie dopytu a preto by z celkového hospodársko-politického hľadiska malo vlastne súčasne prebehnúť zníženie úrokov. V takých prípadoch (napr. v Nemecku pri zvýšení dane z pridanej hodnoty zo 16 % na 19 % od 1. januára 2007), by ECB mala veľmi pozorne pozeráť jednak na príčiny zvýšenia cien, jednak na to, či ide o ojedinelú udalosť, ktorá nespôsobí zvýšenie inflačných tendencií. Treba uviesť aj ďalší aspekt: Ak ECB pripustí, aby takéto zvýšenie dane v jednej krajine ovplyvnilo peňažnú politiku, má to negatívne následky aj na všetky ostatné krajiny eurozóny.

2.10 Na to, aby členské štáty, ktoré sa doteraz nepodielali na spoločnej mene, mohli zaviesť euro, musia aj naďalej podľa zmluvy vykazovať takú mieru inflácie, ktorá sa približuje tej, ktorú majú najviac tri členské štáty s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability. Spomenuté priblíženie pritom

znamená rozdiel najviac 1,5 percentuálneho bodu. Najlepší výsledok v tejto súvislosti znamená najnižšiu mieru inflácie. Tento cieľ už v súčasnosti nie je taký samozrejímavý, ako na začiatku deväťdesiatych rokov. Ak sa pozrieme na posledný vývoj, môže sa to rovnať požiadavke nižšej inflácie, než aká je toho času v krajinách eurozóny. Ešte absurdnejšia je táto požiadavka preto, že vychádza z miery inflácie všetkých členských štátov EÚ a nielen miery inflácie krajín eurozóny. V poslednom čase totiž medzi tri krajiny, ktoré sú určujúce, pokiaľ ide o cenovú stabilitu uchádzačov o zavedenie eura, patrili členské štáty EÚ 15 nepatriace do eurozóny. Požiadavka cenovej stability uchádzačov o prístupenie k spoločnej mene sa preto musí preskúmať. To si vyžaduje formálnu zmenu zmluvy. S ohľadom na skutočnosť, že takáto zmena sa nenachádza ani len v Zmluve o ústave pre Európu, mohla by si táto zmena vyžadovať toľko času, že väčšina uchádzačov o zavedenie eura by bola donútená snažiť sa o splnenie súčasných ustanovení. Malo by sa skôr prístupiť k flexibilnému výkladu zmluvy, pri ktorom je pre prípadnú účasť na spoločnej mene rozhodujúci účel, ktorý sa skrýva za touto požiadavkou a nie momentálny skutočný stav. Pokiaľ ide o cenovú stabilitu, bolo by zmysluplné, aby pre záujemcov o prístupenie k spoločnej mene platil rovnaký cieľ ako pre členov eurozóny. Ak by sa tento cieľ nanovo stanovil na 2 % s rozpätím plus mínus jeden percentuálny bod, malo by to platiť aj pre kandidátov na zavedenie eura.

2.10.1 V štátoch s vysokým hospodárskym rastom môže byť potrebný aj flexibilnejší prístup čo sa týka cenovej stability. Írsko je príkladom toho, že trochu vyššia inflácia je nevyhnutne sprevádzaná úpravami, ktoré sú v silne rastúcom hospodárstve potrebné.

2.11 Inflácia je štatistické meradlo nevyhnutné ako základ hospodárskej politiky. O stúpaní cien sa však občania dozvedia iným spôsobom. Prevláda pocit silného ovplyvňovania nájomným, cenami potravín a benzínu atď. Na druhej strane si len málokto všimne pokles cien určitých tovarov. Povážlivejšie je však to, že účinky na ľudí sú veľmi rozdielne. Ak stúpajú predovšetkým ceny tovarov každodennej spotreby, sú najviac postihnutí chudobní, pretože všeobecné zvýšenie cien o 2 – 3 % môže pre nich znamenať značný nárast životných nákladov. Politici musia tieto účinky brať na vedomie a urobiť zodpovedajúce politické protiopatrenia. Nejde ani tak o otázku rozsahu rozpočtovej politiky, ako skôr o jej konkrétny obsah.

3. Pakt stability a rastu z roku 2005

3.1 Zmenila sa v dôsledku nového znenia Paktu stability a rastu hospodárska politika členských štátov a hodnotenie krajín Komisiou a neskôr Radou? Zdá sa, akoby iba Litva jednoznačne vychádzala z definície schodku podľa nového znenia paktu. Nové znenie paktu medzitým spôsobilo, že si všetky členské štáty na svojej úrovni vytýčili strednodobé ciele verejných financií. Ciele vychádzajú z aktuálnej situácie v jednotlivých krajinách.

3.2 Na základe hospodárskeho vývoja po zmene paktu nemohol mať pakt samozrejme žiadne pozoruhodné účinky. Väčšina zavedených novínok sa týkala situácií, v ktorých sa vychádzalo z vyostrenia hospodárskych problémov. Naproti tomu nasledovala fáza konjunktúrneho rozvoja a hospodárskeho zotavenia, ktorá mala účinok dokonca aj na indikátory paktu.

3.3 Podľa hospodárskeho vývoja v roku 2005 a očakávaní na rok 2006 možno predovšetkým vzhľadom na kladný vývoj v Nemecku vychádzať z toho, že kritériá Paktu stability a rastu sa budú vo všeobecnosti môcť lepšie plniť. Skutočnosť, že tento vývoj prichádza v časoch enormného zvyšovania cien ropy hovorí o veľkej sile konjunktúrneho rozvoja. Dosah stúpania cien ropy môže mať na rozličné krajiny rôzne účinky podľa stupňa závislosti na dovozoch ropy. Aj v časoch priaznivej konjunktúry sú niektoré krajiny aj naďalej veľmi vzdialené od cieľa vyrovnaného rozpočtu. Vývoj v iných krajinách EÚ by pre ne mohol byť prínosom.

3.4 Dosiahnutý alebo očakávaný rast však vo väčšine krajín zatiaľ nezodpovedá úrovni, od ktorej by bol v rámci paktu potrebný tvrdší postup pri rozpočtových opatreniach na zlepšenie rozpočtovej situácie v časoch priaznivej konjunktúry. Pokiaľ kapacitné vyťaženie ešte nedosiahlo hodnotu, ktorá spôsobí rast inflácie, sotva jestvuje nebezpečenstvo procyklickej politiky. Nezamestnanosť je stále ešte príliš vysoká a jestvujú veľké zdroje na zvýšenie miery zamestnanosti. Súhra finančnej politiky a peňažnej politiky je na rozdiel od zlej konjunktúrne situácie minulých rokov vystavená novému zaťaženiu. V časoch priaznivého hospodárskeho vývoja by sa hospodárska politika mala zameriavať hlavne na plánovanie riešenia budúcich hospodárskych problémov na základe demografického vývoja.

3.5 V časoch kladného hospodárskeho vývoja sú všeobecné ciele EÚ týkajúce sa verejných rozpočtov a štátnych dlhov nedostatočné. Členské štáty, ktoré už tieto ciele dosiahli nesmú poľaviť vo svojom úsilí. Je veľmi dôležité, aby sa ciele jednotlivých štátov podľa nového znenia Paktu stability a rastu použili na zlepšenie hospodárskej situácie.

3.6 Popri skutočnosti, že zlá hospodárska situácia pred rokom 2005 bola v prvom rade zodpovedná za problémy pri dodržiavaní kritérií paktu, jestvujú aj štatistické dôvody, ktoré sa často prehliadajú. V hospodárstve s nízkou infláciou zostáva reálna hodnota verejného zadĺženia nezmenená. V takej situácii nejestvujú jednoduché riešenia, skôr sú potrebné praktické opatrenia na zníženie zadĺženia. Opak platí pri chýbajúcom raste. Pri silnom raste sa podiel verejného dlhu na hrubom domácom produkte znižuje bez ďalšieho pričinenia. Podobné účinky môžeme pozorovať pri vyrovnávaní rozpočtu. Pri vysokej miere inflácie sa hodnota podielu verejného sektoru znižuje a rozpočtová situácia sa štatisticky zlepšuje. Pri

hospodárskom rozvoji stúpajú príjmy verejného sektora bez toho, aby bolo potrebné zvyšovanie daní. Ťažké štatistické dopady na verejné zadĺženie a rozpočtovú situáciu boli do určitej miery nedávno odstránené kladnými štatistickými účinkami.

3.7 V zlých časoch bolo možné okrem iného pozorovať nezvyčajne vysoký podiel sporenia. Tento kapitál sa kvôli nedostatočným európskym investičným možnostiam presunul do USA. Vďaka stúpnutiu hospodárskej dôvery, ktorá sprevádza lepšie časy, možno počítať s menšími obavami o budúcnosť a tým aj s menším podielom sporenia. Ďalej stúpajúci dopyt môže spôsobiť spustenie pozitívneho kolobehu.

3.8 Finančná politika musí napokon na úrovni Spoločenstva bojovať s osobitným problémom: tí, ktorí ju formulujú a môžu sa postarať o jej dodržiavanie sa neustále striedajú. Niekedy sa v jednom roku vymení štvrtina ministrov financií. Pociť zodpovednosti za politiku, ktorú koncipovali ich predchodcovia vo funkcii, nie je veľmi výrazný. Preto by mala Rada pre hospodárske a finančné záležitosti prijať viaceré dlhodobé rozhodnutia, aby už zavedenú politiku noví ministri financií znova neprevrátili. Neustále striedanie ministrov takisto sťažuje vytvorenie takej rady ECOFIN, ktorá by mala politickú vôľu na presadzovanie spoločnej politiky.

4. Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky a lisabonský proces

4.1 Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky jestvujú od roku 1993. Najprv sa týkali iba finančnej politiky, potom boli rozšírené o otázky zamestnanosti. Od roku 2005 sú spojené s usmerneniami pre politiku zamestnanosti a lisabonským programom v rámci koordinovaného procesu. V praxi ide o politiku jednotlivých štátov, pre ktorú Komisia a Rada vydávajú smernice. Na rozdiel od Paktu stability a rastu sa nepočíta so sankciami.

4.2 Už od začiatku existencie EMÚ ovláda diskusiu nerovnováha medzi ústrednou peňažnou politikou a finančnou politikou, ktorá je naďalej vecou jednotlivých štátov. Pakt stability a rastu je zmiešaná forma, pretože aj on má prvky spoločnej politiky zabezpečenej sankciami, kým všeobecné usmernenia sú založené na odporúčaníach.

4.3 Aké sú možnosti ďalšieho rozvoja všeobecných usmerení hospodárskej politiky? S ohľadom na to je bezpodmienečne nutné jednoznačne oddeliť na jednej strane určenie hospodársko-politických cieľov a na druhej strane prostriedkov, ktorými sa majú dosiahnuť.

4.4 Pokiaľ ide o Pakt stability a rastu, vo verejnej diskusii sa za ciele považujú vyrovnaný rozpočet a určitý podiel štátneho dlhu na HDP. Tieto dve kritériá však nepredstavujú samotný cieľ, skôr sú orientačným bodom potrebného hospodársko-politického smerovania. Vyrovnanosť alebo prebytok verejného

rozpočtu vytvára priestor na opatrenia v časoch hospodárskej recesie. Prebytok poskytuje finančné prostriedky na neskoršiu hospodársku stimuláciu. EHSV zastáva názor, že kritériá vyrovnaného rozpočtu a verejných dlhov by sa mali zachovať. V diskusii by sa však malo pokročiť tým, že sa zameriame na skutočné ciele hospodárskej politiky.

4.5 Hlavnými cieľmi celej hospodárskej politiky, ktorá zahŕňa peňažnú i finančnú politiku, sú cenová stabilita, rast a zamestnanosť. Tieto ciele sa musia prejavovať. Problematikou cenovej stability sme sa už zaoberali. Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky by preto mali byť založené na tom, že sa na úrovni EÚ stanoví aj požadovaný rast a plná zamestnanosť. Pri praktickom uskutočňovaní to však naráža na značné problémy. Ak sa majú stanoviť realistické ciele, treba ich vidieť v súvislosti s aktuálnou hospodárskou situáciou. Znamená to, že sa musia často meniť, namiesto toho, aby boli stanovené dlhodobo, ako napríklad cenová stabilita.

4.6 Názory na to, či rast dobre vyjadruje hospodársky rozvoj, sa rozchádzajú. Pri bežnej metóde sa nezohľadňujú sociálne a ekologické účinky. Ak sa pozrieme výlučne na hospodársky rast, na jeho určenie sa bežne používajú dve metódy: rast reálneho HDP na obyvateľa alebo zisťovanie pomocou parity kúpnej sily. Druhý postup má umožniť vzájomné porovnanie skutočnej hospodárskej situácie rôznych krajín. Keďže ide o zisťovanie miery rastu, voľba indikátorov nezohráva žiadnu úlohu. Ročné odchýlky podľa typu meraného HDP sú malé. Pred niekoľkými rokmi sa zisťovalo, od akej miery rastu klesá nezamestnanosť. Zo zisťovania vyplynul cieľ minimálnej miery rastu približne 3 %. Táto hodnota sa však môže časom meniť a nemusí byť rovnaká pre všetky národné hospodárstva. Vzhľadom na ťažkosti pri znižovaní nezamestnanosti je zatiaľ sotva možné vychádzať z nižšej miery rastu ako z tej, pri ktorej klesá nezamestnanosť. Avšak v posledných rokoch túto požadovanú mieru rastu skutočne dosiahlo iba málo krajín.

4.7 Pri porovnávaní krajín a pri voľbe politiky na zvyšovanie rastu sa musia rozlišovať dva najdôležitejšie spôsoby stupňovania rastu. Rast je možné dosiahnuť buď zvýšením produkcie pri použití rovnakej technológie, často so zvýšením zamestnanosti, alebo zvýšením produktivity, pričom sa s rovnakým počtom zamestnancov produkuje viac. I v najbližších rokoch je možné použiť prvý spôsob. O niekoľko rokov nám však z dôvodu demografického vývoja pravdepodobne zostane iba druhý spôsob.

4.8 Pokiaľ ide o zamestnanosť, je značne ťažšie uviesť cieľovú hodnotu. Cieľ sa musí rozdeliť na dve oblasti, pretože na jednej strane ide o podiel zamestnaných osôb z obyvateľstva v produktívnom veku (miera zamestnanosti) a na druhej strane o mieru nezamestnanosti. V lisabonskej stratégii boli stanovené ciele celkovej zamestnanosti (70 %), zamestnanosti žien (60 %) a osôb medzi 55 rokom života a dôchodkovým vekom (50 %).

4.9 Pokiaľ ide o mieru nezamestnanosti, neuvádzajú sa žiadne cieľové percentuálne hodnoty. Najprv treba skonštatovať, že jestvuje mnoho rozličných spôsobov určovania nezamestnanosti. Jednak z hľadiska otvorenú nezamestnanosť a jednak s ohľadom na skutočnosť, že niektoré osoby sú zapojené do rozličných opatrení politiky zamestnanosti, sú potrebné najmenej dve cieľové hodnoty. Iba veľmi málo krajín sa približuje takzvanej plnej zamestnanosti (t. j. iba málo krajín má niekoľkopercentnú mieru nezamestnanosti, ktorá sa v dynamickom hospodárstve vždy objavuje na základe nevyhnutných stálych zmien). Preto by hľadalo bolo oveľa vhodnejšie snažiť sa dlhodobo o zníženie nezamestnanosti o určitú percentuálnu hodnotu.

4.10 Ako výsledok týchto úvah by všeobecné usmernenia hospodárskej politiky na trojročné obdobie mali ako ústredný návrh obsahovať najnižšiu hodnotu hospodárskeho rastu a percentuálne zníženie nezamestnanosti. Ako cieľové hodnoty miery zamestnanosti sa môžu zatiaľ zachovať percentuálne miery uvedené v Lisabonskej stratégii. Pri finančnej politike by sa mala vytvoriť rovnaká situácia ako pri peňažnej politike s jednoznačnými cieľmi pri uvažovaných opatreniach.

4.11 Úloha všeobecných usmernení hospodárskej politiky by potom mala v prvom rade spočívať v tom, že členské štáty budú podávať správy o opatreniach, ktoré urobili na dosiahnutie cieľových hodnôt, a Komisia a Rada budú následne rozhodovať o tom, s akou dostatočnosťou boli ciele dosiahnuté. Ak sa ciele nedosiahnu, mala by EÚ príslušné vykonané opatrenia kritizovať a predložiť návrhy vychádzajúce z porovnania s úspešnými opatreniami iných členských štátov. Každá krajina sa však musí posudzovať na základe jej špecifických predpokladov a jej aktuálnej hospodárskej situácie.

4.12 Keďže finančná politika aj naďalej zostáva v kompetencii jednotlivých štátov, nemá súčasne zdôrazňovanie hospodárskej situácie v celej EÚ pri hodnotení politiky jednotlivých štátov osobitnú relevantnosť. Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky by mali preto dostať nové smerovanie. V budúcich všeobecných usmerneniach hospodárskej politiky by sa k hlavným cieľom mali stanoviť ciele pre jednotlivé štáty, ktoré by však nemali byť nižšie ako cieľové hodnoty Spoločenstva a každá krajina by sa mala hodnotiť podľa toho, do akej miery plní svoje cieľové predsavzatia.

4.13 Prostredníctvom zreteľnejšieho zdôrazňovania opatrení, ktoré jednotlivé členské štáty urobili na základe svojich hospodárskych predpokladov, a prostredníctvom lepšieho nadviazania na jednoznačnejšie ciele politiky zamestnanosti v lisabonskom programe by sa mohli všeobecné usmernenia hospodárskej politiky užšie prepojiť s ostatnými cieľmi lisabonského programu. Celková hospodárska politika sa môže vo väčšej miere stať prirodzenou súčasťou národných reformných programov a tým celkovo urýchliť realizáciu lisabonského programu.

5. Tvorba miezd a usmernenia hospodárskej politiky

5.1 V roku 1999 sa začal takzvaný kolínsky proces. Toto každoročne organizované diskusné fórum Rady pre hospodárske

a finančné záležitosti, ECB, Komisie a sociálnych partnerov (ETUC a UNICE/CEEP), na ktorom sa rokuje o aktuálnych politických otázkach, je len málo známe. Kolínsky proces napriek tomu hodnotným spôsobom prispel k tomu, že sa účastníci dozvedeli viac o politike a hospodársko-politických názoroch ostatných účastníkov.

5.2 Rozhovory prebiehajú na dvoch úrovniach: na jednej strane na úrovni znalcov a na druhej strane v skupine na vysokej úrovni. Na stretnutiach, ktoré sa zvyčajne uskutočňujú polročne, sa hovorí o aktuálnej hospodárskej situácii a jej zodpovedajúcej potrebnej politike.

5.3 Diskusie z roku 2005 ukazujú, že názory sa rôznia, pokiaľ ide o rozbor, aj pokiaľ ide o návrhy opatrení. Komisia poukazuje na zlepšovanie hospodárskej situácie. ECB podčiarkuje význam mzdovej zdržanlivosti, čo samozrejme podporuje UNICE. CEEP uvádza potrebu verejných investícií. UEAPME nejde iba o to, že sa musia zohľadňovať malé podniky, ale aj o to, že sa možno musíme uspokojiť aj s vyššou infláciou. ETUC poukazuje na to, že hospodárstvo sa musí vo všeobecnosti stimulovať, aby sa rozkrútil domáci dopyt. Okrem toho upozorňuje, že mzdy a platy nie sú iba nákladovým činiteľom, ale tvoria aj podstatný predpoklad dopytu. Zamestnanci vraj už veľa rokov prispievajú k udržaniu nízkej inflácie tým, že mzdy stúpali menej ako zisky z produktivity.

5.4 Vzhľadom na tento opis vyvstáva otázka, či kolínsky proces nepotrebuje nové stimuly. Ako by sa tieto stimuly dali zabezpečiť? Doteraz sa dialóg v rámci kolínského procesu krútil okolo toho, že sa účastníci stretali a vymieňali si názory. Jednou z možností by bolo, medzi stretnutiami spoločne skúmať hospodárske súvislosti, účinky rozličných politických opatrení a podobné otázky. Mohlo by to viesť k vzájomnému priblíženiu rozličných náhľadov na hospodársku realitu, ktorá musí byť východiskovým bodom. Tento návrh sa môže spojiť s návrhom o zariadení pre nezávislé hospodárske analýzy, ktorý už EHSV predložil (¹).

5.5 Jedna otázka, ktorá nie je rovnakou mierou ideologicky ovplyvnená, ale napriek tomu má zásadný význam, keď sa rozhodujeme za niektorú politiku, sa týka spoľahlivosti štatistických údajov. Malo by byť samozrejmosťou, že sa všetkým členským štátom podarí súčasne sprístupniť potrebné štatistické údaje. Ak sa o potrebných politických opatreniach rozhodne na základe chybných štatistických údajov, má to katastrofálne následky. Snáď je v rámci kolínského procesu zhromaždená dostatočná politická sila na to, aby sa zabezpečilo, že všetci účastníci budú svoje podlhznosti týkajúce sa hospodárskych štatistických údajov plniť. Aj Európsky parlament opakovane žiadal lepšie štatistiky.

5.6 Takisto zmeny formálnych štruktúr by hľadalo mohli viesť k živšej diskusii. Úloha Európskeho parlamentu by sa mohla posilniť. Z čisto formálnej prítomnosti Parlamentu by sa mohlo prejsť k tomu, že Parlament pred každým stretnutím

(¹) Ú. v. EÚ C 88, 11.4.2006, s. 68: „Posilnenie hospodárskeho riadenia – reforma Paktu stability a rastu“.

predloží uznesenie o hospodárskej situácii a o požadovanej politike. Uznesenie by sa mohlo porovnať s formálnou kontrolou, ktorú bude pravdepodobne vykonávať Komisia. Mala by byť prítomná ako Rada pre hospodárske a finančné záležitosti, tak aj Euroskupina, aby nebolo zastúpené iba grémium ministrov financií, ale aj tí ministri financií, ktorí sú priamo zodpovední za finančnú politiku, ktorá sa má skombinovať s peňažnou politikou ECB.

5.7 Síce sú všetci zúčastnení – ECB, ministri financií i sociálni partneri – vo svojej politike nezávislí, je však bezpodmienečne nevyhnutná lepšia spolupráca, za ktorú sa prihovárane. Nezávislosť nesmie znamenať, že sa niekto nebude zúčastňovať všeobecnej diskusie, ani to, že sa bude uzatvárať pred dobrými radami. Autonomii taktiež neublíži, ak sa bude o veci verejne hovoriť a nielen poukazovať na to, že ku všetkým úsudkom sa musí dospieť samostatne a úplne nezávisle. Ministri financií musia ukázať dôslednosť a nesmú doma konať inak, než ako vyhlasovali v Bruseli. Pre ECB by malo byť možné prevziať prax centrálnych bánk Veľkej Británie a Švédska a zverejňovať zápisnice zo svojich zasadnutí.

6. Aké sú súvislosti medzi infláciou a rastom?

6.1 V správe Európskeho parlamentu o integrovaných usmereniach pre rast a zamestnanosť z 26. mája 2005 sa uvádza: „keďže rast v eurozóne a v Európskej únii s 25 členskými štátmi udržateľne nedosahuje svoj potenciál a je naďalej príliš slabý, najmä v štyroch hlavných hospodárstvách eurozóny; keďže spotreba domácností je naďalej neistá a hospodárska perspektíva na roky 2005 a 2006 je naďalej neuspokojivá, čo prispieva k pokračujúco zvýšenej úrovni nezamestnanosti, ktorá bude klesať len pomaly; keďže napriek najnižším úrokovým sadzbám od druhej svetovej vojny je vôľa investovať naďalej slabá“;

6.2 Inflácia a nezamestnanosť sú tradičným protikladným párom v hospodárskej literatúre. Zo štatistického hľadiska spôsobujú dobré výsledky v jednej oblasti zlé výsledky v druhej oblasti. Výbor sa okrem iného na základe správ, napríklad správy Parlamentu, namiesto toho rozhodol skúmať súvislosť medzi infláciou a rastom.

6.3 Pri určitej hospodárskej situácii sa môže porovnávať rast v krajinách s nízkou infláciou a v krajinách s vysokou infláciou. Dá sa takisto zistiť, ako sa mení rast v určitej krajine pri rozličných hospodárskych situáciách a rôzne vysokej inflácii. Tabuľky výboru možno nie sú v pravom zmysle slova vedecké, dobre však poukazujú na to, že vedomosti o súvislosti medzi infláciou a rastom sú dôležité na určenie správnych politických kombinácií.

6.4 Keď vidíme, že na jednej strane máme krajiny s pomerne vysokou infláciou a zdravým rastom a na druhej strane krajiny

s nízkou infláciou a slabým rastom, malo by sa na základe tohto zistenia skúmať aj to, či medzi infláciou a rastom nie sú aj iné ako štatistické súvislosti. Aby sa zistilo, či pri daných súvislostiach ide naozaj o príčinné súvislosti, je potrebná úprava údajov, pretože môžeme mať rozličné hospodárske situácie a predovšetkým odlišný stupeň rozvoja (HDP). Ďalej sa musí skúmať, či boli vykonané špeciálne hospodársko-politické opatrenia, ktoré mohli pri inej miere inflácie spôsobiť väčší resp. menší rast. Takže sa musia často skúmať určité krajiny a možno sa vôbec nedospeje k záverom o všeobecných súvislostiach medzi infláciou a rastom.

6.5 Miera rastu predstavuje skutočný problém, aspoň pre 15 „starých“ členských štátov. Podľa štatistických údajov Komisie bol rast v týchto štátoch taký nízky, že v porovnaní s inými priemyselnými krajinami mali každý rok o pol percentuálneho bodu HDP menej (v rokoch 1995 – 2005) ⁽²⁾. V rovnakom období poklesol domáci dopyt v týchto štátoch v porovnaní s inými priemyselnými krajinami približne o jeden percentuálny bod. Relatívne dobré roky na začiatku tohto tisícročia boli podmienené zvýšeným zahraničným dopytom po európskych výrobkoch. Aby sme sa v budúcnosti dopracovali k lepšej politike, je potrebný rozbor príčin tohto vývoja miery rastu, ktorý možno označiť takmer za katastrofálny.

6.6 Tento popis „nákladov“ nízkej inflácie možno porovnať s iným popisom nákladov vysokej inflácie z listu, ktorý prezident ECB Wim Duisenberg adresoval Parlamentu: „ECB kvantitatívne definuje cenovú stabilitu na základe stabilných a fundovaných hospodárskych kritérií. Tým, že sa pripúšťa iba malá miera zdražovania, minimalizujú sa náklady inflácie, ktoré sú verejnosti dobre známe a v príslušnej literatúre rozsiahlo zdokumentované.“

6.7 Pri hľadaní optimálnej cieľovej hodnoty inflácie sa musí dbať na to, aby sa zamedzilo nákladom spojeným s vysokou infláciou, ako aj nákladom spôsobeným ťažkosťami pri zabezpečovaní dostatočného rastu. Takisto sa musí uznať, že inflácia ako taká nie je ani riešením, ani problémom. Skôr ide o hospodársku flexibilitu, ktorá je umožnená určitou infláciou, resp. o katastrofálne účinky na dôveru, dlhodobé správanie a rozdeľovanie príjmov, ktoré môže vysoká inflácia spôsobiť.

6.8 Príloha obsahuje údaje o inflácii (HISC a jadrovú infláciu) a raste (reálny rast HDP) v štátoch EÚ. Východiskovým rokom je rok, v ktorom ECB začala svoju činnosť.

6.8.1 Celkovo ide o obdobie s nízkou infláciou a malým rastom. Do určitej miery prijateľné miery rastu boli v rokoch 2001 a 2002 resp. v niektorých krajinách od roku 2004. Takmer vo všetkých týchto krajinách ide inflácia ruka v ruku s rastom. Po raste v skorších rokoch (1999 – 2000) na základe vysokého dopytu na svetovom trhu nebol vnútorný dopyt EÚ

⁽²⁾ Databáza komisie AMECO (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_database/ameco_en.htm). Porovnanie rastu HDP EÚ 15 s rastom referenčnej skupiny priemyselných krajín, ktorá zahŕňa USA, Kanadu, Japonsko, Kóreu, Austráliu, Nový Zéland, Nórsko a Švajčiarsko.

schopný poskytnúť dostatočné rastové impulzy. Počas hospodárskeho zlepšenia v tomto roku a v nedávnej minulosti miera inflácie nestúpila veľmi nad 2 %.

6.8.2 Ku všetkým krajinám by bolo možné uviesť rôzne poznámky, obmedzíme sa však na nasledovný komentár:

Od situácie typickej pre väčšinu krajín, ktorá sa vyznačuje nízkou infláciou a nízkym rastom, sa niektoré krajiny odchyľujú. Írsko, ktoré má vysoký rast a vysokú infláciu, bolo schopné zachovať si svoju zvýšenú mieru rastu a súčasne znížiť mieru inflácie. V Grécku je vysoká miera rastu spojená s vysokou infláciou. Taliansko a Portugalsko majú trochu vysokú mieru inflácie pri takmer nulovom raste. Uspokojivá miera rastu v Španielsku je spojená s mierou inflácie nad hranicou 2 %. Diskusia v Španielsku ozrejmuje, ako rast vzbudzuje pozornosť verejnosti, naproti čomu taká vysoká inflácia trápi iba hospodárskych expertov. Mimoriadny výsledok vykázalo Fínsko v roku 2004 s vysokým rastom pri prakticky žiadnej inflácii (čo bolo sčasti spôsobené znížením daní z alkoholu). Slovinsku sa darilo neustále znižovať mieru inflácie a súčasne si zachovať dosť veľký rast. Litva vykazuje vysoký rast spojený s nízkou, ale stúpajúcou infláciou. Česká republika bola schopná zvýšiť rast bez nárastu inflácie, kým Estónsko bolo schopné dosiahnuť vyšší rast, avšak spojený so stúpajúcou infláciou. Rast v Lotyšsku dosiahol najvyššiu hodnotu v Európe, avšak pri mimoriadnom stúpnutí miery inflácie. 6.8.3 Ak interpretujeme infláciu ako mieru všeobecnej úrovne dopytu v sústave hospodárstva, tak boli obidve až na málo výnimiek príliš nízke. Kvôli ťažkostiam dosiahnuť hospodárske zmeny pri celkovo nepatrných zmenách cien bola miera inflácie brzdou rastu. Napriek všeobecným vedomostiam o tom, že určitá inflácia je potrebná ako masívne dynamické hospodárstva, by sa takéto vyhlásenie nepovažovalo za politicky korektné. V dnešnom globalizovanom hospodárstve sa však dynamické zmeny považujú za predpoklad medzinárodnej konkurencieschopnosti.

6.8.4 Stabilita a dôvera v peňažnú politiku nezávisí iba od miery inflácie, ktorá je pod hranicou 2 %. Trochu vyššia úroveň ako miera pre cenovú stabilitu by stabilitu nemala podrývať. Rozhodujúce je skôr vedomie o ochote a schopnosti udržiavať infláciu pod kontrolou a tým dosiahnuť vytýčený cieľ.

6.9 Údaje o jadrovej inflácii by sa mali naďalej skúmať v časovom slede. Odhliadnuc od roku 2005 je rozdiel medzi indexom spotrebiteľských cien a vývojom cien bez zohľadňovania cien energie dosť malý. Podrobnejšia štúdia presných politických opatrení, ktoré sa urobili v krajinách s dobrým

pomerom nízkej inflácie a miery rastu, by mohla slúžiť ako základ budúceho skúmania a porovnávania.

6.10 Príloha obsahuje aj údaje o produktivite práce za odpracovanú hodinu. Čísla nevyjadrujú vývoj v jednotlivých krajinách, ale vývoj v krajinách v porovnaní s priemernou produktivitou EÚ 15. Z tabuľky tak možno vyčítať, či sa krajina k priemeru približila.

6.10.1 Zdá sa, že pomery sa počas šiestich rokov nijako rýchlo nemenili. Svedčia o tom údaje z viacerých krajín. Niekoľko výnimiek však bolo: Grécko vychádzajúc z nízkej produktivity rýchlo dobieha ostatné krajiny. Írsko má nadpriemernú hodnotu, pričom produktivita naďalej stúpa. Taliansko v tomto období zaostáva oproti iným krajinám. Platí to aj pre Portugalsko, ktoré však malo na začiatku obdobia veľmi nízku úroveň produktivity.

6.10.2 Aj tu môže podrobnejšie skúmanie objasniť niektoré otázky: V akom rozsahu vyplýva napr. rozdielna miera rastu zo zmien produktivity? Do akej miery vyplývajú rozličné miery rastu produktivity z rozdielov pri investíciách a inováciách? Do akej miery spôsobujú rozdiely v sústavách vzdelávania rozdiely v úrovni inovácií? Aké sú ďalšie možnosti zvyšovania produktivity? EHSV by preto chcel Komisiu požiadať, aby súvislosť medzi hlavnými cieľmi rastu a zamestnanosti preskúmala napr. na základe rastu produktivity a miery inflácie.

6.11 Prvý záver zo štatistických údajov o inflácii a raste však zatiaľ môže znieť, že sa peňažná a finančná politika musia lepšie vzájomne zosúladiť. Cenová stabilita, rast a zamestnanosť sa musia stať dôležitými cieľmi všetkých aktérov, ktorí rozhodujú o hospodárskej politike: ECB, Komisie, ECOFIN, sociálnych partnerov i členských štátov. Ak budú všetci aktéri sledovať rovnaké ciele, teda ak všetci budú pri svojich návrhoch opatrení vychádzať z týchto troch cieľov, musia zohľadňovať všetky dôsledky svojich návrhov. Opatrenia, ktoré majú pri určitej hospodárskej situácii vynikajúce účinky na cenovú stabilitu, môžu byť pri inej hospodárskej situácii úplne nesprávne. Za určitých okolností môžu podporovať rast a zamestnanosť, v iných situáciách môžu mať úplne opačné pôsobenie.

6.12 O príklade nového poznatku ECB, ktorý by mohol slúžiť ako východiskový bod novej koordinovanej politiky, sa môžeme dočítať v mesačnom bulletinu ECB z februára 2004. Uvádzajú sa tam najdôležitejšie činitele oživenia investícií: dostatočná rentabilita, dostatočne dostupné možnosti financovania a dostatočné rámcové podmienky dopytu.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej centrálnej banke „Tretia správa o praktických prípravách na budúce rozšírenie eurozóny“

KOM(2006) 322, konečné znenie

(2006/C 324/22)

Európska komisia sa 13. júla 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 4. júla 2006 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre hospodársku a menovú úniu a hospodársku a sociálnu súdržnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bola pani Roksandić rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. októbra 2006, vymenovaná za hlavnú spravodajkyňu. Výbor prijal 102 hlasmi za, 1 hlasom proti, pričom 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie

1.1 EHSV sa domnieva, že oznámenie Komisie presne a podrobne popisuje súčasný priebeh príprav na zavedenie eura v Slovinsku, ako aj pokrok dosiahnutý v desiatich ďalších členských štátoch, v ktorých sa má zaviesť euro po splnení nevyhnutných podmienok. Výbor preto podporuje oznámenie Komisie.

1.2 EHSV odporúča, aby sa Komisia problematikou podrobne zaoberala a tam, kde je to možné, vzala do úvahy pripomienky výboru.

2. Oznámenie Komisie

2.1 Dokument Komisie je pravidelnou výročnou správou o pokroku dosiahnutom v jedenástich členských štátoch ⁽¹⁾, ktoré majú zaviesť euro a stať sa členmi eurozóny po splnení nevyhnutných podmienok. Od roku 2004 je to už tretí takýto dokument. Terajšia správa bola vypracovaná v predstihu pred obvyklým novembrovým termínom, keďže sa očakáva rozšírenie eurozóny vstupom Slovinska 1. januára 2007 ⁽²⁾ a v správe sa poskytuje podrobný prehľad prebiehajúcich príprav v tomto členskom štáte. Okrem toho je v správe opísaný aj stav praktických príprav na národnej úrovni v ostatných desiatich členských štátoch.

2.2 Čo sa týka procesu rozšírenia eurozóny, za ktorý majú politickú a hospodársku zodpovednosť členské štáty, Komisia zdôrazňuje význam dôkladného plánovania v predstihu a podrobnej komplexnej prípravy, ktorá by mala zahŕňať verejný a súkromný sektor, ako aj širokú verejnosť. V záveroch správy sa uvádzajú ďalšie kroky, ktoré je potrebné podniknúť v Slovinsku. Zdôrazňuje sa aj nutnosť vystupňovať prípravy

v ostatných členských štátoch a skonsolidovať väčšinu národných plánov na prijatie eura.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Je to prvá správa Komisie o praktických prípravách na budúce rozširovanie eurozóny, ktorú má preskúmať EHSV, hoci ide už o tretiu správu v poradí od ustanovenia eurozóny v roku 2002. Predsa však je potrebné zdôrazniť, že zavedenie eura nemožno považovať len za technickú otázku, ale skôr za rozsiahlu zmenu, ktorá má značné hospodárske, menové a sociálne dôsledky.

3.2 Členské štáty sú bezpochyby samy zodpovedné za to, aby bol proces zavedenia eura úspešný, treba však zdôrazniť nutnosť zaangažovať všetky organizácie občianskej spoločnosti, keďže reprezentujú jednotlivé spoločenské skupiny a zabezpečujú ich aktívne zapojenie do tohto procesu v členských štátoch, v ktorých sa má prejsť na euro. Terajšie rozšírenie eurozóny sa uskutoční individuálne v jednotlivých členských štátoch a nie naraz v dvanástich, ako v prípade zavedenia eura v roku 2002. EHSV konštatoval už v roku 2001, že kvôli tomuto procesu sa nielen zmobilizovali značné prostriedky, ale že aj zainteresované strany sa aktívne podieľali na tejto zmene a verejnosť bola na ňu pripravená a do nej zaangažovaná ⁽³⁾. Je mimoriadne dôležité a naozaj naliehavé, aby sa také isté podmienky zabezpečili aj v Slovinsku, nakoľko do prijatia eura v tejto krajine zostávajú už len necelé tri mesiace.

3.3 Prieskumy verejnej mienky ⁽⁴⁾ ukazujú, že slovinská verejnosť je zo všetkých členských štátov, ktoré majú vstúpiť do eurozóny, najlepšie informovaná o eure. Výrazne k tomu prispela informačná kampaň financovaná zo štátnych a európskych fondov. Je však alarmujúce, že podľa posledného

⁽¹⁾ Všetky nové členské štáty, ktoré pristúpili k Európskej únii 1. mája 2004, získali štatút členských štátov s výnimkou v zmysle článku 4 Zmluvy o pristúpení. Švédsko sa stalo členským štátom s výnimkou v máji 1998.

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady 2006/495/ES a nariadenie Rady (ES) č. 1086/2006, obe z 11. júla 2006.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 155, 29.5.2001.

⁽⁴⁾ Príloha k tretej správe Komisie, pracovný dokument, SEC(2006) 785, s. 25.

prieskumu verejnej mienky, ktorý vykonal Eurobarometer v apríli 2006, má slovinská verejnosť aj najviac pochybností, pokiaľ ide o vplyv prijatia eura na infláciu, dokonca viac než verejnosť tých členských štátov, ktoré sa považujú za najskeptickejšie voči euru ⁽⁵⁾.

3.4 Monitorovanie cien tovaru a služieb, najmä služieb vo verejnom sektore v období tesne pred prijatím a v určitom období po ňom, môže výrazne pomôcť rozptýliť pochybnosti verejnosti týkajúce sa negatívnych účinkov prijatia eura. Zredukuje aj možnosti neodôvodneného zvyšovania cien a neoprávneného „zaokrúhľovania“ pri prepočítavaní meny. Na podobné problémy poukazuje uznesenie Európskeho parlamentu o rozšírení eurozóny ⁽⁶⁾.

3.5 Dobrovoľná spolupráca spotrebiteľských organizácií a obchodu je síce vítaná, ale nepostačuje. Zdá sa, že zverejňovanie prehľadu monitorovania cien tovaru každé tri mesiace v poslednom období pred zavedením eura nie je dostatočným opatrením na to, aby sa minimalizovalo negatívne vnímanie verejnosti, pokiaľ ide o dôsledky zavedenia eura.

V Bruseli 26. októbra 2006

4. Konkrétne odporúčania

4.1 Výbor navrhuje, aby Európska komisia odporúčala členským štátom, aby pri pripravách na prijatie eura venovali s pomocou organizácií občianskej spoločnosti zvláštnu pozornosť zabezpečeniu zapojenia všetkých záujmových skupín do tohto procesu. S týmto cieľom by mali členské štáty a EÚ poskytnúť finančné prostriedky na prípravu a adaptáciu rôznych spoločenských skupín na prácu a život s novou európskou menou.

4.2 Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať zavedeniu opatrení na monitorovanie cien služieb vo verejnom sektore, ako aj sledovaniu mesačných zmien cien tovaru a služieb vo všeobecnosti, počas šesťmesačného obdobia pred zavedením eura a aspoň rok po ňom. Členské štáty by sa tak mohli v budúcnosti vyhnúť nedostatkom zisteným pri zavádzaní eura v roku 2002 a znovu pri nasledujúcom rozšírení eurozóny.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ Tamže, s. 31.

⁽⁶⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu o rozšírení eurozóny z 1. júna 2006, bod 12.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia“

KOM(2006) 16, konečné znenie – 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Európska rada sa 24. februára 2006 rozhodla podľa článku 149 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. septembra 2006. Spravodajcom bol pán GREIF.

Na základe nového zloženia výboru sa plénum uznieslo na prerokovaní tohto stanoviska na plenárnom zasadnutí v októbri a na vymenovaní pána Greifa podľa článku 20 vnútorného poriadku za hlavného spravodajcu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 118 hlasmi, pričom nikto nehlasoval proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Najdôležitejšie politické posolstvá EHSV

1.1 EHSV víta predlohu vykonávacieho nariadenia k novému nariadeniu č. 883/2004 o koordinácii uplatňovania systémov sociálneho zabezpečenia jednotlivých štátov ako dôležitý krok k zlepšeniu voľného pohybu osôb v Únii.

1.2 EHSV považuje za potrebné vyzvať členské štáty, aby sa najmä v prebiehajúcom „Európskom roku mobility pracovníkov“ zamerali na čo najrýchlejšie zavedenie uplatňovania návrhu vykonávacieho nariadenia, pretože len tak sa môže uplatňovať nové nariadenie č. 883/2004 a s tým súvisiace zlepšenia a zjednodušenia.

1.3 Ak ide skutočne o stanovenie konkrétneho aktu pre európskych občanov na zvýšenie možností mobility, rýchle prijatie by bolo viac ako symbolické. Uplatňovanie nariadenia č. 883/2004 a spomenutého vykonávacieho nariadenia by všetkým užívateľom prinieslo mnohé zjednodušenia, objasnenia a zlepšenia v oblasti koordinácie sociálneho práva.

1.4 EHSV víta najmä rozšírenie rozsahu osobnej a vecnej pôsobnosti a všetky pravidlá na zlepšenie spolupráce medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia.

1.5 EHSV vyzýva Komisiu, aby čo najskôr zaviedla potrebné kroky na adaptáciu všetkých nariadení a zmlúv, ktoré rozširujú oblasť pôsobnosti koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia o oblasť EHP, Švajčiarsko, Grónsko a štátnych príslušníkov tretích krajín. Spomenuté nariadenia a zmluvy sa vzťahujú na nariadenie č. 1408/71 a jeho vykonávacie nariadenie č. 574/72. Príslušné zmeny so zreteľom na nové nariadenie č. 883/2004 sa musia dokončiť najneskôr do začiatku ich uplatnenia.

1.6 So zreteľom na implementáciu lepších a rýchlejších postupov výmeny údajov EHSV oceňuje potenciály na úsporu

nákladov v správe a výhody urýchlenia postupov pre poistencov pri cezhraničných situáciách. EHSV však poukazuje na to, že samotné urýchlenie prenosu nebude predstavovať zlom. Želateľná účinnosť pri dobe spracovania sa dosiahne iba tak, že inštitúcie členských štátov zároveň dostatočne zabezpečia kvalifikované personálne a príslušné technické zdroje.

1.7 EHSV však v súvislosti s prenosom údajov, ktorý sa v budúcnosti bude vykonávať predovšetkým elektronicky, zdôrazňuje, že ide o rad citlivých osobných údajov (ktoré sa okrem iného týkajú zdravia, práceneschopnosti a nezamestnanosti). Preto sa treba bezpodmienečne uistiť, že sú tieto údaje adekvátne zabezpečené a že sa nedostanú do nesprávnych rúk.

1.8 EHSV ďalej navrhuje využívať skúsenosti pri implementácii európskeho preukazu zdravotného poistenia, aj čo sa týka existujúcich nedostatkov pri praktickom používaní v jednotlivých členských štátoch. Členské štáty sú vyzývané k prijatiu príslušných opatrení, aby mohli európski občania najmä v oblasti zdravotného poistenia v plnej miere využiť výhody nových ustanovení.

1.9 EHSV plne schvaľuje všetky opatrenia vo vykonávacom nariadení, ktoré všetkým užívateľom nového koordinačného nariadenia prinesú väčšiu právnu istotu a transparentnosť, keďže sa v minulosti medzi členskými štátmi vyskytli prípady, že dlhy z vyúčtovania medzi inštitúciami neboli vyrovnané ani o niekoľko rokov. EHSV dúfa, že medzištátna platobná morálka sa značne zvýši. Deficit spätného vymáhania otvorených pohľadávok medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia však naďalej pretrváva.

1.10 EHSV sa pýta, či pravidlá v nariadení a vykonávacie nariadenie – najmä zahrnutím hospodársky neproduktívnych osôb do osobného rozsahu pôsobnosti – nemôžu vyvolať vývoj, ktorý by narušil dobre vybudované sociálne systémy v EÚ a zapríčinil zrušenie dávok. EHSV v tejto súvislosti považuje za nutné, aby boli prijaté opatrenia na zabezpečenie porovnateľných a vierohodných údajov, ktoré by preukazovali poberanie súčasných ako aj budúcich nemocenských a sociálnych dávok v EÚ. Zaujímavé sú najmä zmeny, ktoré súvisia s implementáciou nariadenia č. 883/2004.

1.11 EHSV nakoniec vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zosilnili opatrenia na priblíženie pravidiel a výhod koordinácie sociálneho zabezpečenia pre všetkých potenciálnych užívateľov nariadenia. Podľa výboru treba bezodkladne začať s potrebnými prípravami.

2. Úvod

2.1 Pravidlá koordinácie národných systémov sociálneho zabezpečenia Spoločenstva upravujú v súčasnosti nariadenie (EHS) č. 1408/71 a jeho vykonávacie nariadenie (EHS) č. 574/72. Obe nariadenia sa v priebehu rokov viackrát zmenili a aktualizovali. Nariadenie č. 1408/71 musí byť nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, ktoré bolo schválené 29. apríla 2004.

2.2 Tieto nariadenia, ktorými sa koordinujú národné systémy sociálneho zabezpečenia, majú určitá opatrenia potrebné na to, aby osoby, na ktoré sa vzťahujú, mohli cestovať, mať pobyt alebo bydlisko v inom členskom štáte bez toho, aby prišli o svoje nároky na sociálne zabezpečenie. Aby sa zaručilo zachovanie ich nárokov, nariadenia ustanovujú rôzne postupy so zreteľom na špecifické potreby v súvislosti s jednotlivými časťami sociálneho zabezpečenia a všeobecné zásady, ktoré umožňujú, aby koordinácia fungovala. Ide tak o koordináciu a nie o harmonizáciu systémov.

2.3 Podľa článku 89 nového nariadenia č. 883/2004 treba ich uplatňovanie upraviť v ďalšom nariadení. Až prijatím tohto vykonávacieho nariadenia (KOM(2006) 16, konečné znenie), ktorého návrh bol predložený 31.1.2006 a ktoré je predmetom stanoviska EHSV – sa môže uplatňovať nové nariadenie č. 883/2004, ktoré vstúpilo do platnosti. Do tohto rozhodnutia ďalej neobmedzene platí nariadenie č. 1408/71 a jeho vykonávacie nariadenie č. 574/72.

2.4 Rozdelenie na základné a vykonávacie nariadenie sa v právnych predpisoch Spoločenstva na koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch ujalo. V základnom nariadení sú stanovené všeobecné zásady, in der vykonávacom nariadení skôr „technické záležitosti“.

2.4.1 Návrh vykonávacieho nariadenia sa preto môže považovať za akýsi „návod“ k nariadeniu (ES) č. 883/2004. Preto treba objasniť všetky nezodpovedané otázky správnej a technickej povahy a zaoberať sa určitými aspektmi koordinácie Spoločenstva, ktoré si vyžadujú osobitné postupy.

2.4.2 Napríklad v oblasti starobných dôchodkov treba upresniť, aké formality musia poistenci splniť v súvislosti so žiadosťou o výplatu svojho dôchodku, ktorej inštitúcii musia žiadosti predložiť, keď pracovali vo viacerých členských štátoch, aký systém vzájomnej výmeny informácií budú inštitúcie povinné uplatňovať za účelom zohľadnenia celej doby zamestnania dotknutých osôb a ako má každá inštitúcia vymerať dôchodok, ktorý bude vyplácať.

2.5 Napriek tomu však rozdelenie na „všeobecné zásady“ a „technické záležitosti“ nie je v praxi celkom zreteľné. Vo vykonávacom nariadení sa nachádza niekoľko bodov, ktoré by systematicky patrili do základného nariadenia č. 883/2004.

2.5.1 V apríli 2004, ešte pred posledným kolom rozširovania EÚ však boli viac ako šesť rokov trvajúce rokovania o nariadení č. 883/2004 úspešne ukončené, čím sa predišlo ďalšiemu odročeniu. Tým ostalo nariadenie č. 883/2004 sčasti nedokončené (napríklad čiastočne prázdne prílohy, najmä príloha XI). Vo vykonávacom nariadení sa preto musia upraviť niektoré vecné záležitosti, ktoré by vlastne systematicky patrili do základného nariadenia č. 883/2004. Týka sa to najmä finančného vyrovnania medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia. So zreteľom na práva občanov nejestvujú nijaké otvorené vecné záležitosti.

2.5.2 Spomenutým vecným otázkam treba v rámci stanoviska EHSV venovať osobitnú pozornosť.

3. Zhrnutie vykonávacieho nariadenia

3.1 Prostredníctvom týchto postupov vykonávania sa má dosiahnuť nasledovné:

- zjednodušenie a racionalizáciu legislatívneho rámca a administratívnych postupov;
- objasnenie práv a povinností všetkých účastníkov v rámci koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia (inštitúcie sociálneho zabezpečenia, príslušné orgány, zamestnávateľia a poistenci, zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby);
- zlepšenie fungovania a koordinácie medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia, aby nedošlo k presunu procedurálnej záťaže predovšetkým na poistencov;

- zjednodušenie postupov v záujme poistencov na náhradu alebo udelenie dávok pri cezhraničných situáciách a urýchlenie lehoty na odpoveď a spracovanie;
- implementácia lepších a rýchlejších postupov na výmenu údajov (najmä podpora používania elektronických metód výmen informácií a práca s elektronickými dokumentmi);
- úspory z hľadiska nákladov na administratívne spracovanie (o.i. účinnejšou úhradou pohľadávok medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia);
- pokroky v boji proti podvodom a zneužívaniu (o.i. pomocou účinných mechanizmov na cezhraničnú refundáciu pohľadávok).

3.2 Nové vykonávacie nariadenie sa vo svojej štruktúre podstatne odlišuje od nariadenia č. 574/72 na uplatňovanie nariadenia č. 1408/71. To súvisí predovšetkým s tým, že nové vykonávacie nariadenie zachováva štruktúru nového základného nariadenia č. 883/2004, ktoré sa od základného nariadenia č. 1408/71 podstatne odlišuje v niektorých bodoch. V prvom rade treba uviesť rozdiely v rozsahu osobnej a vecnej pôsobnosti, ktoré sú širšie obsiahnuté v novom nariadení č. 883/2004, ako v doteraz platnom nariadení č. 1408/71. V novom nariadení č. 883/2004 sa ďalej kládol dôraz na všeobecné ustanovenia a definície na rozdiel od osobitných ustanovení v kapitolách k jednotlivým častiam v nariadení č. 1408/71.

3.2.1 Nariadenie č. 1408/71 bolo pôvodne skoncipované len pre zamestnancov a ich rodinných príslušníkov. Začiatkom osemdesiatych rokov rozšíril rozsah pôsobnosti na osoby samostatne zárobkovo činné a koncom deväťdesiatych rokov na štátnych zamestnancov a študentov.

3.2.2 Predpokladom pre osobný rozsah pôsobnosti bolo štátne občianstvo niektorého členského štátu alebo ako osoby bez štátnej príslušnosti či utečenci bydlisko v niektorom členskom štáte. Zahŕňajú sa aj rodinní príslušníci a pozostalí.

3.2.3 Zahŕňajú sa aj pozostalí, pokiaľ sú štátnymi občanmi niektorého členského štátu, pričom v tomto prípade nie je štátne občianstvo osoby, na ktorú sa tieto práva vzťahujú, relevantné.

3.2.4 Nariadenie č. 883/2004 sa odteraz vzťahuje na všetkých občanov EÚ, ktorí sú poistení v rámci národnej legislatívy, pretože sa plne týka aj osôb, ktoré nie sú ekonomicky činné.

3.2.5 V porovnaní s nariadením č. 1408/71 bol širšie skoncipovaný aj rozsah vecnej pôsobnosti: nové nariadenie č. 883/2004 k existujúcim pravidlám dodatočne zahŕňa dávky pri predčasnom odchode do dôchodku a otcovské dávky, rovnocenné dávkam v materstve. Na rozdiel od nariadenia č. 1408/71

však zálohy na výživné už nie sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 883/2004.

3.2.6 Nariadenie č. 883/2004 platí odteraz pre všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú nasledovných častí sociálneho zabezpečenia: a) nemocenské dávky; b) dávky v materstve a rovnocenné otcovské dávky; c) dávky v invalidite; d) starobné dôchodky; e) pozostalostné dôchodky; f) dávky pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania; g) podpora pri úmrtí; h) dávky v prípade nezamestnanosti; i) dávky pri predčasnom odchode do dôchodku; j) rodinné dávky.

3.3 Rozšírenie rozsahu pôsobnosti vyžaduje pre tieto osoby určité nové pravidlá a postupy, najmä za účelom určenia príslušnosti právnych predpisov na zohľadnenie dôb venovaných výchove detí osobami, ktoré nikdy nevykonávali činnosť ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba v rôznych členských štátoch, v ktorých mali bydlisko.

3.4 Vykonávacie nariadenie sa vo svojej štruktúre podobá základnému nariadeniu č. 883/2004: hlava 1 sa týka všeobecných ustanovení, hlava 2 uplatniteľných právnych predpisov, hlava 3 obsahuje osobitné ustanovenia súvisiace s rôznymi kategóriami dávok, nasledujú finančné ustanovenia (hlava 5) a rôzne prechodné a záverečné ustanovenia. Vo svojich osobitných poznámkach k jednotlivým článkom nariadenia sa výbor sústreďuje na všeobecné ustanovenia a na príslušnosť právnych predpisov a menej na podrobnosti o jednotlivých kategóriách dávok.

3.4.1 Prílohy vykonávacieho nariadenia sú ešte prázdne a musia sa vyplniť. Obsahujú: ustanovenia na vykonávanie dvojstranných dohovorov, ktoré zostávajú v platnosti a nové ustanovenia na vykonávanie dvojstranných dohovorov (príloha 1), osobitné systémy uplatniteľné na štátnych zamestnancov (príloha 2), členské štáty, ktoré nahrádzajú náklady na dávky na základe paušálnych platieb (príloha 3) a už spomenutý zoznam príslušných orgánov a inštitúcií (príloha 4).

3.5 Okrem toho, mnohé opatrenia a postupy ustanovené týmto nariadením majú za cieľ zabezpečiť väčšiu transparentnosť kritérií, ktoré musia inštitúcie členských štátov uplatňovať podľa nariadenia č. 883/2004.

3.5.1 Vo všeobecných ustanoveniach hlavy 1 nariadenia č. 883/2004 boli zahrnuté mnohé definície, ktoré sa v nariadení č. 1408/71 delia na jednotlivé časti sociálneho zabezpečenia, kde sú čiastočne nejednotne upravené. V jednotlivých kapitolách sa kladie väčší dôraz na všeobecné definície a menší na ustanovenia. Týmto spôsobom sa v novom nariadení neprístupuje ku každému typu poistenia, ktoré sa týka príslušných ustanovení, „osobitne“.

3.5.2 Dôležitým krokom je aj článok 5 (asimilácia faktov). Takéto prispôbovanie skutočností naznačuje, že ku skutočnostiam alebo udalostiam, ku ktorým došlo v inom členskom štáte, treba pristupovať tak, ako keby sa udiali v mieste vlastného bydliska.

3.6 Obsah základného a vykonávacieho nariadenia sa týka iba cezhraničných situácií prinajmenšom medzi dvomi členskými štátmi. Iba v týchto prípadoch vznikajú pre poistencov alebo zamestnávateľov dodatočné požiadavky, napríklad oznámenie inštitúcii sociálneho zabezpečenia o vyslaní. Aké ďalšie záväzky vznikajú poistencom alebo zamestnávateľom v príslušnom členskom štáte je záležitosťou členských štátov a nedotýka sa to základného alebo vykonávacieho nariadenia.

4. Všeobecné poznámky

4.1 EHSV víta predlohu vykonávacieho nariadenia k novému nariadeniu č. 883/2004, ktorým sa koordinuje uplatňovanie vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia. Tento návrh je krokom k zlepšeniu podmienok pre voľný pohyb osôb v Únii. Pre rôznych užívateľov právnych a správnych predpisov nepredstavuje žiadne väčšie problémy koordinácie sociálneho zabezpečenia v členských štátoch, ani žiadne zjavné problematické pravidlá pre poistencov.

4.2 Návrh nariadenia obsahuje skôr mnohé zjednodušenia, objasnenia a zlepšenia. EHSV víta najmä rozšírený rozsah osobnej a vecnej pôsobnosti a všetky predpisy na zlepšenie spolupráce medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia.

4.2.1 Rozšírenie osobného rozsahu pôsobnosti má podstatné dôsledky na počet osôb najmä v tých krajinách, v ktorých sa poistné krytie viaže na miesto bydliska. V krajinách, v ktorých je poistné krytie spojené so zárobkovou činnosťou, je tento vplyv slabší a nezahŕňa nové skupiny osôb.

4.3 EHSV preto opakuje výzvu zameranú na členské štáty a sformulovanú v predchádzajúcich stanoviskách, čo najväčšmi urýchliť prerokovanie návrhu vykonávacieho nariadenia a zamerať sa na rýchle nadobudnutie účinnosti. Nové koordinačné nariadenie a s ním spojené zlepšenia a zjednodušenia musia čo najskôr vstúpiť do platnosti (¹).

4.4 Návrh na uplatňovanie nariadenia č. 883/2004, ktorý leží na stole už od začiatku roka 2006, prichádza oneskorene asi rok a pol po prijatí nariadenia č. 883/2004. Zložitosť a rozsiahlosť situácií, ale aj mnohých nezodpovedaných otázok,

si ešte s určitosťou vyžiada nejaký čas, kým sa vyjasnia všetky detailné otázky o plnení a o postupoch v jednotlivých členských štátoch a inštitúciách Rady a v správnych komisiách.

4.4.1 Plánuje sa, že vykonávacie nariadenie vstúpi do platnosti začiatkom roka 2008. Ako to bolo stanovené v článku 91, toto nariadenie nadobúda účinnosť až po 6 mesiacoch odo dňa nasledujúceho po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Toto obdobie je potrebné, ale aj dostatočné pre adaptáciu systémov na nové pravidlá. Treba sa však vyhnúť rozšíreniu šesťmesačnej lehoty medzi uverejnením a začiatkom uplatňovania.

4.4.2 EHSV preto v záujme rýchleho uplatňovania základného nariadenia vyzýva členské štáty, aby v rámci umožnenia rýchlej zmeny už teraz vybavili svoje inštitúcie sociálneho zabezpečenia potrebnými personálnymi a technickými zdrojmi. Doterajšie nástroje subjektov a užívateľov na národnej úrovni – najmä existujúcich sietí TRESS (²), ktoré na úrovni členských štátov spájajú zúčastnené strany a subjekty – sa majú využiť na primerané hodnotenie praktického uplatňovania tohto nariadenia po jeho vstupe do platnosti v jednotlivých členských štátoch. EHSV vyzýva Komisiu, aby tieto opatrenia podporila. Treba sa však vyhnúť rozšíreniu šesťmesačnej lehoty medzi uverejnením a začiatkom uplatňovania.

4.5 Pracuje sa aj na samotnom nariadení č. 883/2004. Osobitne treba spomenúť prílohu XI. Táto príloha ostala pri uznesení v roku 2004 prázdna a v súčasnosti sa o nej v pracovnej skupine Rady zároveň s návrhom vykonávacieho nariadenia striedavo diskutuje alebo paralelne rokuje.

4.5.1 Príloha XI sa nevzťahuje len na nariadenie č. 883/2004, ale aj na samotné vykonávacie nariadenie. Oba texty nemožno posudzovať oddelene. Príloha XI sa týka „Osobitných ustanovení na vykonávanie právnych predpisov členských štátov“. Obsah prílohy stanoví Európsky parlament spoločne s Radou. Obsah prílohy musí byť stanovený do nadobudnutia účinnosti vykonávacieho nariadenia.

4.5.2 V tejto prílohe sa môžu definovať určité postupy na uplatnenie istých právnych predpisov. Členské štáty sa v nej pokúšajú zachovať určité národné ustanovenia. Príloha XI je so zreteľom na prípadné množstvo záznamov obzvlášť citlivou časťou nariadenia. EHSV k nej osobitne zaujme stanovisko v bezprostrednej nadväznosti na toto stanovisko.

(¹) Stanovisko EHSV na tému „Sociálne zabezpečenie zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb“ (Spravodajca: pán Rodríguez García-Caro) (Ú.v. EÚ C 24, 31.1.2006).

(²) Training and Reporting on European Social Security (pozri: www.tress-network.org).

4.6 Sledovanie čiastkových záujmov nesmie oddialiť nadobudnutie účinnosti nového koordinačného nariadenia č. 883/2004 a tým uplatnenie všetkých uznesených zlepšení najmä so zreteľom na rok mobility pracovníkov, ktorý vyhlásila Komisia pre rok 2006. Ak ide skutočne o stanovenie konkrétneho aktu pre európskych občanov na zvýšenie možností mobility, rýchle prijatie by bolo viac ako symbolické ⁽³⁾.

4.7 EHSV poukazuje na to, že nariadenie č. 1408/71 a jeho vykonávacie nariadenie č. 574/72 pre určité skupiny osôb naďalej zostanú v platnosti aj v prípade nadobudnutia účinnosti tohto vykonávacieho nariadenia a s tým spojeného uplatnenia 883/2004, pokiaľ sa nezmenia ďalšie nariadenia alebo dohody (pozri článok 90 základného nariadenia a článok 90 vykonávacieho nariadenia).

4.7.1 Rozsah pôsobnosti pravidiel koordinácie sociálneho zabezpečenia v nariadení č. 1408/71 sa v priebehu rokov rozšíril o ďalšie skupiny osôb. Toto prepojenie ďalších skupín osôb sa neuskutočnilo v samotnom nariadení č. 1408/71 alebo č. 574/72, ale prostredníctvom osobitných dodatočných nariadení alebo dohôd.

4.7.2 To sa týka na jednej strane uplatňovania pravidiel koordinácie pre štátnych občanov tretích krajín, ich rodinných príslušníkov a pozostalých, ktoré je upravené v nariadení č. 859/2003. Od 1. júna 2003 sa pravidlá koordinácie týkajú štátnych občanov tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú v niektorom členskom štáte, rovnako ako občania EÚ. Treba poznamenať, že zahrnutie štátnych občanov tretích krajín do rozsahu pôsobnosti sa vzťahuje iba na cezhraničné situácie týchto poistencov prinajmenšom medzi dvomi krajinami EÚ a nie na cezhraničné situácie medzi ich materskou krajinou a štátom EÚ.

4.7.3 V opačnom prípade treba už od roku 1994 používať pravidlá nariadení č. 1408/71 a č. 574/72 na členské štáty EHP a na občanov EHP. Dohoda o voľnom pohybe osôb so Švajčiarskom, platná od 1. júna 2002, rozširuje pravidlá koordinácie aj vo vzťahu so Švajčiarskom. Nariadením č. 1661/85 bolo zahrnuté aj Grónsko so svojimi občanmi.

4.7.4 Všetky tieto skutočnosti priniesli väčší rozsah miestnej pôsobnosti aj občanom EÚ. Štáty EHP a Grónsko boli zrovnoprávnené so štátmi EÚ. Tento stav treba zachovať v zmysle rovnosti zaobchádzania medzi štátnymi príslušníkmi Spoločenstva a štátnymi príslušníkmi tretích krajín v sociálnej oblasti. Ak má tento rozšírený rozsah pôsobnosti platiť aj pre nariadenie č. 883/2004, vyžaduje si to príslušné zmeny v týchto nariadeniach.

4.8 EHSV preto vyzýva, aby sa čo najskôr, najneskôr však do začiatku implementácie novej koordinácie, zmenili príslušné nariadenia a zmluvy, ktoré súvisia s nariadením č. 1408/71.

Ďalej sa môže uplatniť aj nariadenie č. 883/2004 s rovnakým rozšíreným rozsahom miestnej a osobnej pôsobnosti. V opačnom prípade by štátni príslušníci tretích krajín ako aj občania EHP, Švajčiarska a Grónska nespádali pod ich ochranu a aj občania EÚ by pri určitých cezhraničných situáciách s týmito krajinami mohli utpieť ujmy. V takýchto prípadoch by sa mohlo v budúcnosti uplatniť nariadenie č. 1408/71.

4.8.1 EHSV vyzýva Komisiu, aby čo najrýchlejšie zaviedla potrebné kroky. Na jednej strane sa s rôznymi občanmi s bydliskom v Európskej únii nezaobchádza rovnako, na druhej strane je aj pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia v členských štátoch oveľa väčšie zaťaženie používať dve takéto komplexné nariadenia súčasne.

4.8.2 Treba zohľadniť aj skutočnosť, že pri ďalšej platnosti nariadenia č. 1408/71 a jeho vykonávacieho nariadenia č. 574/72 sa budú musieť obe tieto nariadenia priebežne novelizovať a adaptovať na zmeny aj v prípade, že budú platiť len pre malú skupinu oprávnených osôb, čo pre správu Európskej únie ako aj pre všetkých používateľov nariadení predstavuje neúnosné zaťaženie.

4.9 Nariadenie č. 883/2004 stanovuje aj implementáciu lepších postupov so zreteľom na rýchlejšiu a spoľahlivejšiu výmenu údajov medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia v členských štátoch. Tá sa má uskutočniť najmä prostredníctvom podpory používania elektronických metód výmen informácií a prácou s elektronickými dokumentmi.

4.9.1 Zatiaľ čo doteraz bol pre písomné dokumenty určený jeden postup a elektronické postupy sa uskutočňovali len pri obojstrannej dobrovoľnej dohode dvoch členských štátov, celá výmena údajov medzi inštitúciami bude odtiaľto prebiehať prostredníctvom elektronických prostriedkov.

4.9.2 Okrem úspory nákladov v správe sa od toho očakávajú aj výhody ohľadom urýchlenia postupov pre poistencov, skrátenie lehoty na odpoveď a spracovanie ako aj urýchlenie náhrady alebo udelenia dávok pri cezhraničných situáciách.

4.9.3 Návrh nariadenia pritom v nijakom prípade nestanovuje, že všetky inštitúcie musia medzi sebou komunikovať elektronickou formou. Pre každý členský štát stačí aspoň jeden portál v inštitúcii, ktorý je vybavený na doručenie a odosielanie elektronických údajov sociálneho zabezpečenia a ktorý realizuje prenos údajov príslušným domácim inštitúciám. Na identifikáciu komunikačných partnerov sa však podľa článku 83 predlohy musí vytvoriť databáza prístupná verejnosti. Táto podľa definície obsahuje „príslušné orgány“, „príslušné inštitúcie“ a „inštitúcie miesta bydliska“, ako aj „inštitúcie miesta pobytu“, „portál“ a „styčný subjekt“. Tento prístup umožňuje nahradiť doterajšie prílohy nariadenia adekvátne aktualizovanými zoznamami inštitúcií.

⁽³⁾ Pozri Návrh stanoviska na tému „Zmena nariadenia č. 1408/71“ (SOC/213, CESE 920/2006, Spravodajca: pán RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, bod 5).

4.9.4 EHSV v tejto súvislosti dáva podnet na využitie skúseností pri implementácii európskeho preukazu zdravotného poistenia, aj čo sa týka existujúcich nedostatkov pri praktickom použití v jednotlivých členských štátoch. Treba preskúmať najmä to, do akej miery sú existujúce databázy použiteľné pre zdravotné poisťovne. Správna komisia bude vyzvaná, aby identifikovala potrebné údaje, ktoré sú podstatné pre komunikáciu. Okrem toho by sa členské štáty mali sústrediť na prijatie príslušných opatrení, aby mohli európski občania najmä v oblasti zdravotného poistenia v plnej miere využiť výhody nových ustanovení.

4.10 EHSV uznáva, že elektronický prenos údajov umožňuje zrýchlenie postupov, ktoré sú v záujme poisťencov a preto túto zmenu víta. EHSV však zároveň dáva na zváženie, že pritom ide o rad citlivých osobných údajov (ktoré sa okrem iného týkajú zdravia, práceneschopnosti a nezamestnanosti). Preto sa treba bezpodmienečne uistiť, že sú tieto údaje adekvátne zabezpečené a že sa nedostanú do nesprávnych rúk.

4.10.1 Aj tu platia všetky záruky ustanovené právnymi predpismi Spoločenstva, ktoré sa týkajú ochrany fyzických osôb vo vzťahu k spracovaniu osobných údajov a voľného pohybu týchto údajov. Tie boli upravené v nariadení č. 1408/71 v článku 84 a nachádzajú sa v nariadení č. 883/2004 v článku 77. EHSV napriek tomu žiada, aby sa vo vykonávacom nariadení výslovne poukázalo na citlivosť údajov a naši vhodne mechanizmy, aby sa zaistila ich bezpečnosť, najmä so zreteľom na čoraz pravidelnejší elektronický prenos údajov medzi inštitúciami členských štátov.

4.10.2 EHSV vyžaduje formuláciu ako v článku 84(5) b v nariadení č. 1408/71, ktorá vyslovne zakazuje, aby sa údaje používali na iné účely ako na sociálne zabezpečenie. Takáto formulácia by mala byť v článku 4 vykonávacieho nariadenia explicitne vyznačená.

4.11 Výhoda používania elektronických nástrojov pri výmene údajov medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia by sa však nemala preceňovať. Bezpochyby dôjde k rýchlejšiemu prenosu údajov. K tomu je často potrebná reštrukturalizácia národných inštitúcií.

4.11.1 Je však otázne, či zrýchlenie času prenosu skutočne predstavuje rozhodujúce výhody pre poisťencov. Čas prenosu je vzhľadom na celkový čas na spracovanie dokumentov relatívne krátky. Niektoré prípady si na základe zložitých skutočností (predovšetkým v oblasti dôchodkového zabezpečenia: medzinárodné čiastočné plnenia, prerozdelenie, atď.) naďalej vyžadujú osobitné spracovanie, ktoré nemožno vyriešiť počítačovým

softvérom, alebo len s veľkými výdavkami. Tu bude potrebné, aby tieto dokumenty naďalej spracovávali odborní referenti.

4.11.2 Z hľadiska EHSV nebude iba zrýchlenie prenosu údajov a faktov predstavovať zlom. Želateľná účinnosť pri dobe spracovania sa dosiahne iba tak, že inštitúcie členských štátov zároveň dostatočne zabezpečia kvalifikované personálne a príslušné technické zdroje.

4.11.3 EHSV preto vyzýva členské štáty, aby personál v inštitúciách sociálneho zabezpečenia ihneď pripravili na nové pravidlá základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia. Nevyhnutné je aj príslušné školenie a vzdelávanie personálu. EHSV vyzýva Komisiu, aby v rámci svojej právomoci uskutočnila príslušné iniciatívy na podporu členských štátov. Vyžadujú sa najmä prostriedky Spoločenstva na školiace programy a prípadne aj spolupráca v oblasti vzdelávania.

4.12 Pretože systémy sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie 883/2004, sú založené na solidarite všetkých poisťencov, treba ustanoviť mechanizmy na účinnejšie vymáhanie pohľadávok spojených s neoprávnene vyplatenými dávkami alebo príspevkami.

4.12.1 EHSV sa pripája k názoru Komisie, že záväznejšie postupy na skrátenie lehôt stanovených na splatenie týchto pohľadávok medzi inštitúciami členských štátov sú hlavným faktorom na udržanie dôveryhodnosti výmen.

4.12.2 Vykonávací predpis preto stanovuje spoločné lehoty na splnenie určitých záväzkov alebo administratívnych etáp, ktoré musia prispieť k spresneniu a štruktúrovaniu vzťahov medzi poisťencami a inštitúciami.

4.12.3 Okrem toho sa – so zreteľom na ustanovenia smernice 76/308/EHS o vzájomnej pomoci pri refundácii pohľadávok vyplývajúcich z určitých príspevkov, ciel a poplatkov – plánujú postupy vzájomnej pomoci medzi inštitúciami. Ďalej sa zavedú úroky za dlhované poisťné, čím sa má zvýšiť platobná morálka.

4.12.4 EHSV úplne schvaľuje všetky tieto opatrenia vo vykonávacom nariadení, ktoré majú všetkým užívateľom nového koordinačného nariadenia priniesť väčšiu právnu istotu a transparentnosť, keďže sa v minulosti medzi členskými štátmi vyskytli prípady, že dlhy z vyúčtovania medzi inštitúciami neboli vyrovnané ani o niekoľko rokov. EHSV dúfa, že medzištátna platobná morálka sa značne zvýši. Deficit spätného vymáhania otvorených pohľadávok medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia však naďalej pretrváva.

4.13 EHSV ďalej víta väčšiu flexibilitu nového vykonávacieho nariadenia v porovnaní s nariadením č. 574/72 na vykonávanie nariadenia č. 1408/71, ktoré členským štátom umožní lepšie presadenie na bilaterálnej úrovni požadované vo vykonávacom nariadení, pokiaľ pritom nebudú ohrozené záujmy oprávnených osôb a fungovanie koordinácie. EHSV sa však v rámci tejto zásady, podľa ktorej táto flexibilita nesmie ísť na úkor oprávnených osôb, zasadzuje za inú, prísnejšiu formuláciu článku 9 než je tá, podľa ktorej „nesmú byť poškodené požiadavky oprávnených osôb“. Výslovne však trvá na tom, aby sa na základe novej formulácie nemohli napríklad predĺžiť žiadne lehoty alebo požadovať dodatočné služobné postupy.

4.14 EHSV vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili tie opatrenia, ktoré by všetkým užívateľom nariadenia priblížili pravidlá a výhody koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, vrátane zmien spočívajúcich v uplatňovaní nariadenia č. 883/2004. Informácie treba oznámiť podnikom a všetkým poistencom, najmä zárobkovo činným osobám v najrôznejších druhoch zamestnania, od zamestnancov až po neformálny sektor. Podľa výboru treba bezodkladne začať s potrebnými prípravami.

4.15 Nariadenie č. 883/2004 stanovuje, že postupy na požiadavky vyváženého rozdelenia záťaže v členských štátoch musia postačovať. EHSV sa však v tejto súvislosti pýta, či pravidlá v nariadení a vykonávacom nariadení nemôžu vyvolať vývoj, ktorý by narušil dobre vybudované sociálne systémy v EÚ a zapríčinil zrušenie dávok. EHSV v súvislosti so zahrnutím hospodársky neproduktívnych osôb do osobného rozsahu pôsobnosti nariadenia a voľného pohybu osôb v rámci Únie osobitne konštatuje, že v rámci snahy o koordináciu nesmie dôjsť k žiadnej nivelizácii smerom nadol a k zníženiu sociálneho štandardu.

4.15.1 EHSV v tejto súvislosti považuje za nutné prijať opatrenia na zabezpečenie porovnateľných a vierohodných údajov, ktoré by dokumentovali poberanie súčasných ako aj budúcich nemocenských a sociálnych dávok v EÚ. Relevantné sú najmä zmeny súvisiace s nariadením č. 883/2004.

5. Ďalšie osobitné pripomienky k jednotlivým článkom

5.1 Článok 2: Podmienky výmen medzi inštitúciami

EHSV žiada, aby sa určili pevné lehoty na odpovedanie a vybavenie žiadostí. Za prekročenie tejto lehoty sa poistencom musí poskytnúť náhrada škody, pokiaľ im táto vznikne. Práva

poistencov musia byť uplatniteľné a treba vytvoriť zodpovedajúce právne prostriedky. Vzniknuté škody sa nesmú presunúť na poistencov. Škodu musí uhradiť tá inštitúcia, do ktorej kompetencie spadá. Podobný odstavec treba pripojiť do článku 2 vykonávacieho predpisu.

5.2 Článok 3: Dosah a podmienky výmen medzi poberateľmi dávok a inštitúciami

Článok 3 ods. 4: Na urýchlenie postupov treba určiť stimuly na odosielanie dokumentov, ale najmä odosielanie potvrdenia o doručení v elektronickej forme. Listovú formu treba používať iba výnimočne.

5.3 Článok 4: Formát a postup výmeny údajov

So zreteľom na elektronickú komunikáciu treba okrem v ods. 3.10.2. spomenutej bezpečnosti údajov zabezpečiť, aby elektronická komunikácia s poistencami prebiehala iba s ich súhlasom. Najmä mnoho osôb, ktorých sa týka oblasť dôchodkového poistenia, žilo celý svoj život bez elektronickej komunikácie. Teraz ich k tomu nemožno nútiť. Mnohí nemajú ani prístup k elektronickým prostriedkom. Zohľadniť treba aj ostatné skupiny, ktoré majú menšie alebo horšie možnosti prístupu k počítaču (o.i. ľudia s postihnutím). Treba podporovať verejný a pokiaľ možno univerzálny prístup k príslušným technológiám.

EHSV preto navrhuje pripojiť k článku 4.2. nariadenia nasledovnú formuláciu: „Všetky opatrenia a pravidlá elektronickej výmeny údajov sa musia riadiť požiadavkami všeobecnej dostupnosti“. EHSV okrem toho považuje formuláciu v článku 4 ods. 3 za problematickú, podľa ktorej sa pri komunikácii s príjemcami dávok dáva prednosť používaniu elektronických prostriedkov. EHSV preto žiada doplniť „pokiaľ s tým príjemcovia dávok súhlasia“.

5.4 Článok 5: Použiteľnosť dokumentov a dokladov vystavených v inom členskom štáte na právne účely

Článok 5 ods. 2: V ňom sa uvádza, že na objasnenie dokumentov sa štátny orgán môže obrátiť na inštitúciu iného členského štátu, ktorý vystavil dokument. Ak ide ako v článku 5 ods. 1 o dokument daňového úradu, musí sa kvôli objasneniu spojiť miesto sociálneho zabezpečenia jedného štátu s daňovým úradom iného štátu? Takýto postup sa zdá neuskutočniteľný a zdĺhavý.

Načo slúžia „styčné subjekty“? EHSV navrhuje posilniť informačné a asistenčné právomoci styčných subjektov, aby tieto mohli vykonávať príslušné činnosti. Inštitúcie sa kvôli objasneniu otázok musia obrátiť iba na styčné subjekty.

Článok 5 ods. 3: Keďže správna komisia disponuje obdobím šesť mesiacov na zosúladenie stanovísk medzi dvoma alebo viacerými inštitúciami z dvoch alebo viacerých štátov, koordinácia medzi systémami sociálneho zabezpečenia nevzníka ako zjednodušená a zlepšená. Táto lehota je prehnane dlhá. EHSV žiada, aby spracovanie žiadosti vrátane všetkých služobných postupov medzi inštitúciami netrvalo dlhšie ako tri mesiace.

5.5 Článok 8: Správne dojednania medzi dvoma alebo viacerými členskými štátmi

Členské štáty sú oprávnené uzavrieť dojednania medzi sebou o uplatňovaní dohôd, ak sa tieto dojednania nedotknú nárokov poberateľov. V zmysle transparentnosti a právnej istoty dotknutých osôb žiada EHSV, aby sa tieto dojednania Komisii hlásili a u nej ukladali. Zoznam týchto dohôd v prílohe vykonávacieho nariadenia by poskytol dodatočnú právnu istotu.

5.6 Článok 11: Údaje na určenie miesta bydliska

V článku 11 sa v ods. 1 a) až e) na určenie miesta bydliska uvádzajú objektívne určiteľné fakty, pričom vôľa osoby je rovnocenným rozhodovacím kritériom. EHSV sa domnieva, že určenie miesta bydliska treba stanoviť predovšetkým podľa objektívnych faktov. Len v prípade, že to nebude možné, považuje sa za rozhodujúcu vôľu vyjadrenú touto osobou, teda druhoradé kritérium v bode 2.

EHSV okrem toho vyjadruje pochybnosti, či skúmanie individuálnych dôvodov na zmenu bydliska nie je nedovoleným zásahom do súkromnej sféry občanov.

5.7 Článok 12: Spočítanie všetkých dôb

V článku 12 ods. 3 sa uvádza, že ak sa doba povinného poistenia v jednom členskom štáte zhoduje s dobou dobrovoľného poistenia v inom členskom štáte, zohľadní sa iba doba povinného poistenia. Podľa EHSV to v žiadnom prípade nesmie viesť k znehodnoteniu prípadných príspevkov na dobrovoľné poistenie. V takomto prípade treba vo vykonávacom nariadení stanoviť, aby sa zaplatené príspevky poistencov bezpečne vrátili.

5.8 Článok 16: Postup uplatňovania článku 12 nariadenia (ES) č. 883/2004

Pri vysielaní pracovníkov vzniká požiadavka, aby zamestnávateľ, „ak je to možné“, vopred upovedomil príslušnú inštitúciu o jeho vyslaní. EHSV žiada, aby sa vyškrtol odstavec „ak je to možné“, pretože ponecháva priestor na širokú interpretáciu.

Treba zabezpečiť, aby bola príslušná inštitúcia pri vyslaní pracovníka vopred informovaná kvôli zabezpečeniu právnej istoty poistencov a vyhla sa tak problémom, ktoré nastanú pri začatí poistnej udalosti počas vyslania v prípade, že inštitúcia členského štátu, do ktorého bol pracovník vyslaný, nebola vopred oboznámená.

5.9 Článok 21: Povinnosti zamestnávateľa

Článok 21 umožňuje, aby povinnosť platiť príspevky na sociálne zabezpečenie plnil zamestnanec, pokiaľ zamestnávateľ nemá bydlisko v členskom štáte, ktorého právne predpisy sú uplatniteľné na zamestnanca. Zamestnávateľ je povinný o tom so zamestnancom uzavrieť dohodu.

Pre EHSV je dôležité, aby bola v každom prípade zachovaná zodpovednosť zamestnávateľa. Možnosť prenosu povinnosti platenia príspevkov nesmie viesť k tomu, že prípadné príspevky zamestnávateľa sa presunú zamestnanca, a že sa tým zníži jeho čistá odmena. Zamestnávateľ musí zamestnancovi prípadné príspevky, ktoré odvádza zamestnávateľ, uhradiť v plnej výške.

EHSV požaduje, aby dohody spomenuté v článku 21 (2) boli stanovené v písomnej forme, aby sa vyhlalo právnej neistote. Podľa EHSV treba viac zdôrazniť, že zamestnávateľ je povinný oznámiť takúto dohodu príslušnej inštitúcii. Takéto oznámenie musí nasledovať bezodkladne (v priebehu definovaného krátkočasového obdobia) a v písomnej forme.

5.10 Článok 25: Pobyt v inom členskom štáte, ako je príslušný členský štát

V článku 25 A bod 1 sa pre pobyt v inom členskom štáte, ako je príslušný členský štát, požaduje vystavenie dokumentu na preukázanie oprávnenosti nároku na vecné dávky. Podľa EHSV by sa malo ozrejmiť, že európsky preukaz zdravotného poistenia spĺňa tieto predpoklady a že nie je potrebné žiadne dodatočné potvrdenie. Ak bude v budúcnosti existovať nová forma preukazu, tento článok sa ešte vždy môže upraviť.

Podľa formulácie v článku 25 B nie je jasné, či má poistenec právo voľby požiadať o úhradu nákladov inštitúciu miesta pobytu alebo príslušnú inštitúciu.

5.11 Článok 26: Naplánovaná starostlivosť

Formulácia v článku 26 B „Úhrada vecných dávok v rámci naplánovanej starostlivosti“ môže viesť z hľadiska EHSV ku chybnnej interpretácii a preto by sa mala doplniť. Podľa zámeru Komisie navrhuje EHSV nasledovné znenie na začiatku odseku: „Ak sa udelí povolenie a poistenec sám uhradil všetky výdavky na ošetrovanie, príslušná inštitúcia prevezme náklady podľa najvyššej sadzby a vyplatí túto sumu poistencovi ...“

Inak by mohla vzniknúť interpretácia, že príslušná inštitúcia nahradí vykonávacej inštitúcii náklady a potom by poistenec mohol žiadať vyplatenie prípadného rozdielu. – To nie je zámerom prevzatia nákladov na plánovanú zdravotnú starostlivosť.

V Bruseli 26. októbra 2006

5.12 Článok 88: Zmena a doplnenie príloh

Ako bolo uvedené v ods. 4.5, paralelne k vykonávaciemu nariadeniu sa na úrovni Rady zo strany členských štátov v súčasnosti ešte prázdnej prílohe XI definujú určité rokovacie postupy, ako sa majú uplatňovať osobitné vnútroštátne právne predpisy. Členské štáty sa v nej pokúšajú zachovať určité vnútroštátne ustanovenia. Príloha XI je so zreteľom na prípadné množstvo záznamov obzvlášť citlivou časťou nariadenia č. 883/2004.

EHSV sa vyslovuje za to, aby sa pri tvorbe tejto prílohy prísne dbalo na zásadu nevyhnutnosti. EHSV vydá v tejto veci osobitné stanovisko.

5.13 Článok 91: Záverečné ustanovenia

Vzhľadom k dôležitosti rýchleho uplatnenia vykonávacieho nariadenia pre občanov vyzýva EHSV členské štáty, ako bolo uvedené v ods. 4.4, aby stanovili presnú lehotu, do ktorej musia byť rokovania v Rade o vykonávacom nariadení uzavreté. Takýto politicky dohodnutý termín bol zmysluplný a realizovateľný aj v rámci európskeho preukazu zdravotného poistenia. Základné nariadenie č. 883/2004 musí čo najskôr vstúpiť do platnosti.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Nová rámcová stratégia pre viacjazyčnosť“

KOM(2005) 596, konečné znenie

(2006/C 324/24)

Európska komisia sa 22. novembra 2005 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. septembra 2006. Spravodajkyňou bola pani LE NOUAIL MARLIÈRE.

Vzhľadom na nové funkčné obdobie výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo prerokovať toto stanovisko na plenárnom zasadnutí v októbri a v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku menovalo pani LE NOUAIL MARLIÈRE za hlavnú spravodajkyňu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí z 26. októbra 2006 105 hlasmi za, 1 hlasom proti, pričom sa 5 hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 Výbor odporúča, aby:

- Komisia informovala členské štáty a navrhla im zároveň *ako prepojiť alebo doplniť činnosti určené na implementáciu do v rámci požadovaných národných plánov* a objasnila, že viacjazyčnosť je možným prínosom pre politickú a kultúrnu integráciu EÚ a napomáha porozumeniu a sociálnemu začleneniu,
- bol *rozsah ponuky* upravený na európskej úrovni, ak chceme dosiahnuť dlhodobý výsledok a zabrániť obmedzeniu štúdií skúseností a vedomostí len na poznatky v istom počte jazykov,
- sa rozvíjali a podporovali všetky viacjazyčné skúsenosti v odbornej, kultúrnej, politickej, vedeckej a sociálnej oblasti,
- *zapojení experti nepochádzali len zo sociálnych a exaktných disciplín* a aby medzi nimi boli aj odborníci na aplikovanú jazykovú vedu, tlmočníci, prekladatelia, učitelia a jazykoví odborníci,
- sa pri týchto smerovaniach vo fáze vytvárania harmonogramu náležite vzali do úvahy súčasné generácie dospelých v mladom aj staršom veku, *a to prostredníctvom celoživotného vzdelávania a ich kultúrnych práv*,
- sa Komisia opierala nielen o univerzitné práce, ale aj o akcie *združenia aktívnych* v tejto oblasti a podporila iniciatívy občianskej spoločnosti.

2. Úvod: zhrnutie návrhu Komisie

Toto oznámenie Komisie definuje novú rámcovú stratégiu pre viacjazyčnosť a potvrdzuje jej vlastné postoje k viacjazyčnosti. Označuje sa za prvé oznámenie na túto tému. Skúma rôzne podoby európskej politiky v tejto oblasti a navrhuje špecifické činnosti.

Vyzýva členské štáty, aby si plnili svoju úlohu podporovať vzdelávanie, štúdium a používanie jazykov. Komisia začala túto iniciatívu vytvorením nového inštitucionálneho konzultačného portálu v 20 jazykoch.

V tomto prvom politickom dokumente o viacjazyčnosti Komisia predkladá novú rámcovú stratégiu obsahujúcu návrhy špecifických činností v oblasti spoločnosti, hospodárstva a vzťahov s občanmi. Komisia sleduje tri ciele: podporuje štúdium jazykov a jazykovú rozmanitosť v spoločnosti, podporuje účinnú viacjazyčnú ekonomiku a umožňuje občanom prístup k právnym predpisom, postupom a informáciám Európskej únie v ich vlastnom jazyku. Keďže zasadnutie Európskej rady v Barcelone v roku 2002 vyzdvihlo potrebu podpory vyučovania aspoň dvoch cudzích jazykov, Komisia žiada členské štáty o prijatie akčných plánov pre viacjazyčnosť, o zlepšenie vzdelávania učiteľov jazykov, mobilizáciu prostriedkov nevyhnutných na štúdium jazykov od najmladšieho veku a o zintenzívnenie štúdií predmetov v cudzom jazyku. Keďže podniky potrebujú ľudí, ktorí ovládajú jazyky Európskej únie a tiež jazyky našich obchodných partnerov na celom svete a keďže odvetvia hospodárstva spojené s používaním cudzích jazykov sa rýchlo vyvíjajú vo väčšine európskych krajín, Komisia navrhuje niekoľko opatrení na zosilnenie viacjazyčného aspektu v hospodárstve Únie. Čo sa týka politiky viacjazyčnej komunikácie, Komisia uvažuje o posilnení viacjazyčného

charakteru svojich početných internetových stránok a svojich publikácií prostredníctvom vytvorenia vnútornej siete na sledovanie koherencie jazykových postupov svojich pracovísk. Navrhuje tiež vytvorenie skupiny na vysokej úrovni, ktorá sa bude zaoberať viacjazyčnosťou a bude zložená z nezávislých odborníkov, ktorá by analyzovala pokroky v členských krajinách a taktiež usporiadanie ministerskej konferencie na tému viacjazyčnosti v blízkej budúcnosti, ktorá by umožnila členským štátom zhodnotiť pokroky v tejto oblasti. Nakoniec navrhuje vytvorenie nového oznámenia, v ktorom vypracuje komplexný prístup k viacjazyčnosti v Európskej únii.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Výbor schvaľuje túto iniciatívu a poznamenáva, že strategický rámec sa označuje za „nový“ a oznámenie za prvý politický dokument o viacjazyčnosti. V tomto ohľade početné odkazy na bývalý strategický rámec ⁽¹⁾ nie sú pre vytvorenie jasnej predstavy dostatočné. Výbor si myslí, že by bolo užitočné, aby Komisia zhrnula očakávaný prínos tohto nového rámca a jeho porovnaného dopadu. Bude vytvorená dôsledková štúdia, tak ako je definovaná v medziinštitucionálnej dohode medzi Komisiou a EHSV ⁽²⁾ a v rámci legislatívneho zjednodušenia a riadenia? Výbor dodáva, že samotné oznámenie by nemuselo členským štátom poskytnúť dostatočný dôraz na schválenie inak nezáväzných dokumentov. Hoci Rada požaduje rámcovú stratégiu, táto si vyžaduje potrebné zosúladenie na optimalizáciu prípadných zdrojov pridelených členskými štátmi ako aj samotnou Európskou uniou. Toto zosúladenie sa môže vypracovať len vtedy, ak budú jasne známe činnosti, ktoré členské štáty alebo EÚ už rozvíjajú.

3.2. Komisia opätovne potvrdzuje svoj vlastný záväzok. Výbor teda berie na vedomie, že existuje predchádzajúci záväzok. Výbor poznamenáva, že stav vnútorných postupov Komisie v oblasti viacjazyčnosti nevyvoláva spokojnosť u všetkých, ako na pracoviskách Komisie, tak aj v jej vonkajších vzťahoch.

3.3. Výbor sleduje ťažkosti a chýbajúcu rovnosť v zaobchádzaní medzi inštitúciami na jednej strane a všetkými zložkami európskej občianskej spoločnosti (autonómny sociálny dialóg a občiansky dialóg) na strane druhej. Nepomerne veľká časť všetkých poznámok, štúdií, všetkých dokumentov užitočných a potrebných na vypracovanie, konzultácie a diskusiu o samotnej európskej legislatíve je v štádiu vytvárania k dispozícii v angličtine. To isté platí o stále väčšom počte inter-ných stretnutí alebo schôdzí organizovaných Komisiou. Na to, aby sa niekto stal odborníkom Komisie alebo aby zastupoval občiansku spoločnosť v Bruseli, musí hovoriť po anglicky. Mnoho štatistických alebo kvalitatívnych štúdií, na ktoré sa odvoláva toto stanovisko, je k dispozícii len v angličtine ⁽³⁾.

3.4. Niektoré dokumenty nie sú vždy k dispozícii v jazykoch inštitucionálnych spravodajcov alebo obvykle konzultovaných aktérov, čo ukazuje, že konsenzus o využívaní troch pivotných pracovných jazykov v inštitúciách EÚ sa nedodržiava v inštitucionálnej ani v neformálnej diskusii. Nehovoriac o tom, že týmto spôsobom je jednoduché odstrániť určitých účastníkov zo stále väčšieho počtu diskusií. Je teda obvyklé nájsť v štatistickej štúdii záver, že vzorka opýtaných ľudí si vyberie radšej štúdium v angličtine, pretože *de facto* ide o jazyk, ktorý stále častejšie prináša výhody v mnohých rozhodujúcich situáciách. Táto motivácia viedla aj viaceré generácie rodičov a vlád k voľbe angličtiny a k vzniku tejto situácie.

3.5. V prílohe k oznámeniu sa okrem iného špecifikuje, že najpoužívanejším „cudzím“ jazykom v EÚ nie je jazyk, ktorým ako materinským jazykom hovorí väčšina obyvateľstva. Týmto jazykom by hovorilo (Eurostat totiž neuviedol údaje o úrovni a ani o počte známych slov, na základe ktorých sa posudzuje ovládanie jazyka) 47 % opýtanej vzorky, pričom by bol materinským jazykom len 13 % opýtaných.

3.6. To sa výboru javí ako prekážka pri demokratickom výkone priameho aj nepriameho zastúpenia občanov a ich zástupcov – Parlamentu a výborov (EHSV, VR) pri vypracovaní ustanovení, ktoré sa ich týkajú. V skutočnosti si spravodajcovia inštitúcií, zástupcovia občianskej spoločnosti, ktorí sú konzultovaní v rámci demokratických a právnych orgánov a inštitúcií, často môžu urobiť predstavu o tom, čo predkladá Komisia, len za cenu neúmerneho a namáhavého úsilia alebo odhadovania významu. Ako sa môžeme nevidieť, že občan nemal pred prijatím právnej úpravy vôbec skutočný prístup k informáciám? Je to zvlášť nekoherentné v rámci oznámenia k takejto téme. Odstrániť tieto kolektívne, intelektuálne a kultúrne nezrovnalosti a ekonomickú závislosť, ktorá bráni potrebnej účasti občanov na demokratickom procese, si vyžaduje prostriedky a politickú vôľu.

Výbor teda so spokojnosťou sleduje, že Komisia zamýšľa odstrániť nezrovnalosti vytvorením výkonnejšieho portálu, avšak tento portál sa týka viacjazyčnosti a nie komunikácie ako celku. Ciele sledované Komisiou v jej inštitucionálnom oznámení „Kapitola vzťahy Komisie s občanmi“ nie sú veľmi jasné: toto oznámenie sa môže javiť ako jednoduché pokračovanie plánu D. Komunikovanie v 20 oficiálnych jazykoch nemení povahu inštitucionálneho oznámenia vytvoreného na základe rozhodnutí, do ktorých občan nezasahuje a samé o sebe neposilňuje zapájanie občanov.

3.7. Mnohí pozorovatelia si všimli, že úvodné strany portálov alebo inštitucionálnych stránok obsahujú zdanlivo dokumenty vo viacerých jazykoch, ale pri hlbšom vyhľadávaní sú k dispozícii len texty v angličtine.

⁽¹⁾ KOM(2002) 72 / KOM (2003) 449 / KOM(2005) 24 z 2.2.2005 / 2005/29/EC / KOM(2005) 356 / KOM(2005) 229 a 465.

⁽²⁾ Protokol o spolupráci medzi Európskou komisiou a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom (november 2005).

⁽³⁾ Poznámky [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37], atď.,... oznámenia KOM(2005) 596.

3.8. Výbor zdôrazňuje, že každý jazyk je legitímnou súčasťou ľudského kultúrneho dedičstva a poznamenáva, že angličtina môže trpieť nesprávnym intenzívnym používaním, ktoré sa navyše presadzuje len v odbornej oblasti, pričom je menej uznávaná v kultúrnej oblasti. Táto poznámka odvoláva výbor na nižšie uvedené špecifické pripomienky o postavení a používaní jazyka.

3.9. Výbor si všíma miernu nerovnováhu v stanovenom prístupe založenom na ekonomickom aspekte (spotreba, informácie, zamestnanie a priemysel, hospodárstvo založené na vedomostiach) viacjazyčnosti ktorý by mal byť vyvážený v prospech ľudských, sociálnych a sociologických, kultúrnych a politických dôvodov. Ak jadrom toho, čo odlišuje ľudskú bytosť od primátov, ako bolo uvedené na tlačovej konferencii uvádzajúcej toto oznámenie Komisie, je jazyk a komunikácia medzi ľudskými bytosťami, oznámenie by malo vziať náležite do úvahy, že v medziľudských vzťahoch nejde len o obchodné kontakty či výmenu tovaru, ani o obranu územia alebo zdrojov, ktoré sa na ňom nachádzajú. Komisia by možno získala nové podnety pre pozitívne odporúčania z prác UNESCO v tejto oblasti ⁽⁴⁾.

3.10. Výbor potvrdzuje spojenie medzi Lisabonskou stratégiou, jej implementáciou, európskou stratégiou pre zamestnanosť a novým strategickým rámcom, ale navrhuje, aby oznámenie prehlbilo potrebné ustanovenia (pracujúc väčšmi v súlade so svojimi vnútornými pracoviskami a generálnymi riaditeľstvami (zamestnanosť, kultúra, ...) navrhnuté Komisiou. Výbor odporúča, aby Komisia informovala členské štáty a navrhla im zároveň ako prepojiť alebo doplniť činnosti určené na implementáciu. Sektorová štúdia dosahu by mala obsahovať údaje o počte a kvalite zachovaných alebo vytvorených pracovných miest a o očakávanom reálnom dopade na mzdy.

Výbor podporuje tiež vyzvanie členských štátov na „zavedenie národných plánov, ktoré poskytujú štruktúru, koherentnosť a smerovanie činnostiam v prospech viacjazyčnosti“, ale zároveň podotýka, že rozsah ponuky sa musí skoordinať na európskej úrovni, ak chceme dosiahnuť dlhodobé výsledky a dbať na to, aby studnica schopností a zručností nebola časom obmedzená len na poznatky v istom počte jazykov.

V rámci „stratégie pre najkonkurencieschopnejšiu znalostnú ekonomiku na svete“ by bolo vhodné myslieť globálne na množstvo zdrojových jazykov v Európskej únii, tak aby prekročilo počet dostupných jazykov a jazykov využívaných na vnútornom trhu, ak Európska únia nechce uviaznuť vo vlastných jazykových bariérach.

⁽⁴⁾ Všeobecná deklarácia Unesco o kultúrnej rozmanitosti z 2. novembra 2001, Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z 10. decembra 2005, ktorý pripomína potrebu jazykovej rozmanitosti a vyjadrovacích prostriedkov pre implementáciu rozmanitosti a kultúrneho pluralizmu ako vzájomne závislého a neoddeliteľného všeobecného a nescudzitého práva. Je tiež potrebné uviesť Všeobecnú deklaráciu jazykových práv vyhlásenú v Barcelone na svetovej konferencii o jazykových právach, ktorá sa konala od 6. do 8. júna 1996, ktorej signatármi je 66 národných a medzinárodných mimovládnych organizácií a sieti právnikov.

Právo imigrantov naučiť sa jazyk prijímacej krajiny by sa malo uplatňovať súbežne s právom zachovať si vlastný jazyk a pôvodnú kultúru ⁽⁵⁾. Európska únia by mala považovať tieto jazyky za dodatočný ľudský zdroj na svojej ceste k „svetovej konkurencieschopnosti“. Niektoré podniky sa už nad tým zamýšľali, ale je potrebné pripomenúť, že tieto úvahy musia zahŕňať aj pracovníkov a ich odborových zástupcov, ako aj organizácie cieľových spotrebiteľov. Takisto by bolo vhodné oprieť sa o miestne samosprávy, ktoré už iniciovali konkrétne aktivity, ako napr. privítanie nových prisťahovalcov v ich najčastejšie používaných jazykoch kvôli lepšej integrácii.

3.11. Ďalšou oblasťou hospodárstva, ktorou by sa malo oznámenie hlbšie zaoberať, sú potreby a motivácia pracovníkov vo výkone ich povolania alebo v konzultačných orgánoch, napr. v európskych podnikových radách. Výbor považuje za poľutovaniahodné, že oznámenie uvažuje o propagácii harmonizovaných programov, ktoré neberú do úvahy tieto osobitné potreby. V oznámení tohto rozmeru by sa mali navrhovať témy, ktoré podnikom a pracovníkom poskytnú perspektívy a prostriedky na to, aby sa mohli stať aktérmi najkonkurencieschopnejšieho hospodárstva na svete pri plnom dodržiavaní zásad sociálneho dialógu a základných práv ⁽⁶⁾.

3.12. Výbor uznáva viacjazyčnú špecifickosť Európy ⁽⁷⁾. Avšak Európa nie je jediným kontinentom, krajinou, či politickým celkom, kde sa hovorí mnohými rozličnými jazykmi.

4. Niekoľko konkrétnych pripomienok

4.1. prebiehajúce diskusie a Európska charta o menšinových a regionálnych jazykoch Rady Európy ⁽⁸⁾ nesmú zakrývať ďalšie aspekty, ako napríklad:

- a) Postavenie jazykov. Jazyk môže byť: oficiálnym, pracovným, jazykom Spoločenstva, menšinovým, dominantným, inštitucionálnym, vedeckých alebo obchodných kontaktov, profesionálnym, diplomatickým, bežne používaným jazykom, jazykom, ktorý sa používa v určitých profesiách (zdravotníctvo, školstvo, stavebníctvo, priemysel, umenie, móda). Rešpektovanie jazykovej rozmanitosti, ktorú Európska únia odporúča a obraňuje, si vyžaduje, aby sa uvažovalo nad rôznymi a primeranými riešeniami vzhľadom na najrozličnejšie situácie a potreby. Návrh, ktorý by sa

⁽⁵⁾ Stanovisko VR, CdR 33/2006 prijaté na jeho 65. plenárnom zasadnutí, 14. júna 2006, spravodajca M. Seamus MURRAY, bod 2.6.

⁽⁶⁾ Článok 22 Charty základných práv Európskej únie zakazuje jazykovú diskrimináciu, článok 22 stanovuje, že EÚ rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť. Možno tu uviesť právne spory týkajúce sa situácií na pracovisku, v ktorých tieto práva zarúčené národným právom nie sú rešpektované. (General electric medical systems GEMS, Rozsudok odvolacieho súdu Versailles, 2. marca 2006, Francúzsko).

⁽⁷⁾ Bod IV.2 Oznámenia.

⁽⁸⁾ Európska charta regionálnych a menšinových jazykov z 5. novembra 1992, ktorú ratifikovalo 21 členov Rady Európy, z nich bolo 13 členských štátov EÚ.

snažil obmedziť jazykovú otázku len na logiku „výučba – uplatnenie – zamestnanie“ alebo „technika jazykov – trh nových výrobkov – vnútorný trh“ by totiž neumožnil dosiahnuť cieľ, aby každý občan EÚ hovoril okrem materinského jazyka dvomi cudzími jazykmi, ale mohlo by to spôsobiť opačný účinok, a to znížiť počet reálne existujúcich a používaných jazykov v európskom kultúrnom priestore. Výbor odporúča, aby sa umožnilo a podporilo každé odborné, kultúrne, politické, vedecké, atď. používanie jazyka v jeho osobitom priestore a podporuje mnohé iniciatívy zdola, ktoré vyšli z občianskej spoločnosti. Každá ústna alebo písomná komunikácia umožnená a podporená v pôvodných jazykoch zväčšuje verejný priestor slobody, bez toho, aby sa nevyhnutne vyžadoval preklad alebo tlmočenie. Otázka počtu používaných jazykov teda nepodlieha nákladom na preklad, tlmočenie alebo výučbu;

b) S používaním jedného alebo viacerých jazykov sa spája istá sociálna schopnosť; prístup k viacjazyčným študijným zdrojom a ich distribúcia určujú do istej miery aj sociálne vylúčenie alebo začlenenie a materiálnu alebo kultúrnu chudobu, keďže znalosť jazyka umožňuje prístup do odborných sociálnych ale najmä kultúrnych sietí a sietí solidarity. Byť súčasťou určitej siete prispieva k zvýšeniu osobnej samostatnosti a zároveň je v súčasnej spoločnosti integračným faktorom. Ak sa nebudeme usilovať čo najskôr naplniť tento cieľ viacjazyčnosti na všetkých náležitých úrovniach spoločnosti, vrátane zraniteľných alebo znevýhodnených skupín, vylúčime tým niektoré časti populácie;

c) Demokracia: Výbor podporuje ambíciu, aby každý občan hovoril alebo aktívne ovládal okrem materinskej reči dva cudzie jazyky, ale položíme si otázku, koľko občanov má v súčasnosti šancu uskutočniť tento cieľ počas svojho života? Aj pre odborné, politické a ekonomické „elity“ súčasnej dospeléj generácie to bude ťažké dosiahnuť v rámci *akčného plánu 2004 – 2006 pre podporu výučby jazykov a jazykovej rozmanitosti* alebo *programu Kultúra 2007 – 2013* ⁽⁹⁾, či už v európskych ale aj národných inštitúciách. Ak však tento ambiciózny cieľ pretrvá u „každého občana“, výbor si uvedomuje rozsah tejto iniciatívy. Napríklad je známe, ktorý cudzí, nie materinský jazyk, sa presadil v najskoršom štádiu vyučovania cudzieho jazyka. Takzvané zriedkavé alebo menej používané jazyky ⁽¹⁰⁾ pozná menej ľudí, keďže vstupujú do školských alebo univerzitných osnov neskôr. Výbor teda podporuje odporúčanie poskytnúť možnosti študovať cudzie jazyky od útleho veku, avšak pod podmienkou, že sa nad výberom *voliteľných jazykov* bude uvažovať v globálnom rámci, ktorý by mal byť hlavným predmetom oznámenia. Ide tu o budúcnosť a o typ spoločnosti pre budúce generácie;

d) Prežitie jazykov ako európskeho jazykového dedičstva: Neznamená to isté chcieť, aby veľký počet občanov hovoril

druhým alebo tretím jazykom a usilovať sa o prežitie veľkého počtu európskych jazykov v Európe alebo vo svete. Nejde o dva protikladné ciele, no na ich naplnenie potrebujeme dva odlišné teoretické a praktické prístupy. V tomto smere by iniciatíva Komisie v oblasti stanovenia predpisov, ktorých cieľom je zosúladiť používanie jazykov s novými informačnými a komunikačnými technológiami, mala rátať s rizikom ochudobnenia, ak by sa snahy sústredili nerovnomerne na túto oblasť ⁽¹¹⁾. Výbor odporúča, aby zapojení experti nepochádzali len zo sociálnych a exaktných disciplín, ale mali by tam využívať aj odborníci na aplikovanú jazykovú vedu, tlmočníci, prekladatelia, učelia a jazykovedci. Deklarácia a vyššie uvedený dohovor UNESCO poukazujú jasne na to, že napríklad na internete je vzhľadom na svetové dedičstvo zastúpený nedostatočný počet jazykov a že toto obmedzené používanie má dopad na kvalitu a počet v súčasnosti existujúcich jazykov;

e) Zachovanie používania menšinových a/alebo regionálnych či miestnych jazykov v Európe by sa nemalo posudzovať z hľadiska nákladov na ich výučbu. Ich výučba od útleho veku posilňuje pružnosť myslenia (ako to potvrdzujú mnohé odborné publikácie), ktoré rozvíja poznávaciu schopnosť potrebnú na učenie sa v neskoršom štádiu, ale vytvára tiež prepojenie s príbuznými jazykmi. Dlhodobu však nestačí len zachovávanie dedičstva jeho odovzdávaním od útleho veku, či obnovením jeho pozície v súkromnej a verejnej sfére, ale je potrebné si uvedomiť, že ak má jazyk prežiť, musí sa ním hovoriť a musí sa rozvíjať v prostredí, ktoré napomáha jeho fungovaniu vo verejnej a sociálnej sfére. Je zbytočné učiť sa jazyky na základnom stupni, keď sa v ich štúdiu nepokračuje na strednom kvôli chýbajúcim učiteľom ⁽¹²⁾. Vo vyučovacích systémoch sa do úvahy môže brať dynamika hospodárstva, ak sa zavedú potrebné prepojenia s ďalšími jazykmi a keď sa učenie menšinového alebo regionálneho jazyka môže využiť neskôr v školských programoch ako podpora druhého jazyka. Štúdium jazykovej príbuznosti je z tohto hľadiska rovnako kľúčové ako počet používaných jazykov ⁽¹³⁾;

f) Priblíženie k občanom neznamená len sprístupnenie oficiálnych alebo inštitucionálnych textov na internete, ale rovnako aj možnosť pre občanov Európy z geograficky blízkych krajín lepšie poznať svoje materinské jazyky a komunikovať spolu, keďže jazyk je komunikačným kanálom a zároveň prostriedkom na vyjadrenie sveta. Túto vlastnosť majú aj iné výrazové prostriedky ako maliarstvo, hudba, design, pantomíma a tanec, výtvarné umenie atď. Je potrebné umožniť týmto občanom spoznávať sa a komunikovať v jazykoch, z odlišných jazykových skupín, pri rešpektovaní kultúr a identít vytvárajúcich európsku identitu alebo hodnoty. Komisia zdôrazňuje pozitívnu úlohu

⁽¹¹⁾ Proces modernizácie vo výučbe jazykov pre dospelých (Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes), Dizertačná práca pani Judith BARNÁ, Univerzita Charles de Gaulle – Lille 3, Francúzsko, 2005.

⁽¹²⁾ Stanovisko CESR Akvitánsko – Francúzsko, schválené na jeho plenárnom zasadnutí 14. decembra 2005, *Jazyky a kultúry v Akvitánsku* (Langues et cultures d'Aquitaine), spravodajca pán Ščrgi JAVALOYES.

⁽¹³⁾ Závery Rady na tému európskeho ukazovateľa jazykových kompetencií (Ú.v. 2006/C172/01).

⁽⁹⁾ KOM(2004) 469.

⁽¹⁰⁾ „jazyky s menším rozšírením“.

výmen a družobných partnerstiev, o ktorej sa zmieňuje Výbor regiónov⁽¹⁴⁾ a zdôrazňuje, že v prípade akejkoľvek stratégie vo výučbe jazykov je dopyt rovnako dôležitý ako ponuka. Teda o motivácii pre štúdium jazykov by sa malo uvažovať aj z iného pohľadu, nie len z pohľadu užitočnosti (hospodárstvo a zamestnanie);

- g) Potreby v oblasti súdržnosti a európskej identity nesúvisia len s aspektmi obchodu alebo identity. Existuje tu skutočná potreba vzájomného porozumenia ľudí žijúcich v rôznych geografických, sociálnych či kultúrnych oblastiach poznačených spoločným aj odlišným vývojom. Chýba dôsledková štúdia menej významných aspektov, ktoré sa však môžu ukázať dôležité z dlhodobého hľadiska. Potrebný čas týkajúci sa ponuky a dopytu v oblasti jazykového vzdelávania sa však počíta na roky a generácie;

Všeobecnejšie povedané, oznámenie Komisie neupresňuje svoje záväzky vzhľadom na čas: minulosť, blížšia či strednodobá budúcnosť, záväzok voči budúcim generáciám.

To isté platí o humanitárnych, kultúrnych, azylových a imigračných hľadiskách, o potrebách a úlohe územných miestnych orgánov v tejto oblasti a odborných sociálnych hľadiskách. Mali by sa rovnako osloviť aj sociálno-ekonomickí partneri (UNICE – Únia európskych priemyselných a zamestnávateľských konfederácií, CEEP – Európske centrum podnikov s verejnou účasťou, CES – Európska konfederácia odborov) aktívne mimovládne organizácie (MVO) z oblasti ľudských práv, sociálnej a kultúrnej oblasti, vysokoškolskí učители a správa, keďže stratégia, ktorú budú oni zavádzať do praxe, nesmie byť stratégiou, o ktorej sa rozhodlo bez nich. Takýto postup by bol najlepšou zárukou toho, že sa bude realizovať v rozsahu potrebnom pre úspech týchto ambiciózných smerovaní. Implementácia a úspech stratégie Rady „1+2“⁽¹⁵⁾ si vyžaduje prostriedky, ktoré presahujú inštitucionálny rámec. Okrem toho je nevyhnutné, aby oslovil a zasiahol čo najviac občanov a obyvateľov Európskej únie.

Výbor schvaľuje akčný rámec na podporu výučby a štúdia jazyka a poznamenáva, že jeho úspech bude závisieť od podpory osôb, na ktoré sa v prvom rade vzťahuje, teda od učiteľov a tiež od študentov.

Pred uskutočnením nových akcií by mala Komisia a Rada ustáliť svoju stratégiu a objasniť širokej verejnosti a mládeži explicitné dôvody, pre ktoré sa rozhodli pre takúto rôznorodosť namiesto podpory používania jediného spoločného jazyka, či už živého alebo starého, moderného či umelého.

Podrobné dôvody možno v krátkosti a schematicky zhrnúť nasledovne:

⁽¹⁴⁾ Vyššie uvedené stanovisko CdR 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Materinský jazyk a dva živé cudzie jazyky, Zasadnutie Európskej rady v Barcelone, 15. a 16. marca 2002, Závery predsedníctva, časť I, bod 43.

— Podpora používania len jedného vedúceho živého jazyka a jeho šírenie vytvára priestor pre neporovnateľné ekonomické výhody krajiny pôvodu daného jazyka a môže viesť k oslabeniu kultúrnych práv a univerzálneho dedičstva;

— Náklady na výučbu a všeobecné rozšírenie vedecky a umelo vytvoreného európskeho jazyka ako *esperanto* by boli nižšie (dĺžka výučby a prechod na nový jazyk)⁽¹⁶⁾ ako na výučbu existujúceho živého jazyka, ale momentálne na to nie sú v Európskej únii vytvorené politické a kultúrne podmienky⁽¹⁷⁾;

— Prechodný scenár spočívajúci v rozšírení počtu známych a používaných jazykov v európskej geografickej a politickej oblasti je treba stabilizovať prostredníctvom zvýšenia počtu ľudí hovoriacich týmito jazykmi.

Preto Výbor odporúča, aby Komisia pri týchto smerovaniach vo fáze vytvárania harmonogramu náležite vzala do úvahy súčasné generácie dospelých v mladom aj staršom veku, a to prostredníctvom celoživotného vzdelávania a ich kultúrnych práv.

Mladých treba motivovať, aby pri voľbe profesií v oblasti komunikácie 21. storočia nezabúdali na požiadavky viacjazyčnosti a plurilingvizmu⁽¹⁸⁾. Povolania vyžadujúce odbornú a podrobnú znalosť jazykov (jazykovedci, tlmočníci, prekladatelia a učители) by mali byť viac a lepšie hodnotené. Prvým prostriedkom, ako to dosiahnuť, je uznať ich spoločenskú úlohu a zapojiť do tohto procesu aj ľudí, ktorí mnohé jazyky v súčasnosti ovládajú.

⁽¹⁶⁾ Vyučovanie cudzích jazykov ako verejná politika (*L'enseignement des langues étrangères comme politique publique*), François GRIN, 2005.

⁽¹⁷⁾ Grin, 2005, citovaný text, poznámka 59 a 84 „Všetci zabudli, že mnohé štáty podporovali v období Spoločnosti národov schválenie *esperanta* ako medzinárodného jazyka alebo že na plenárnych zasadnutiach UNESCO boli v rokoch 1954 a 1985 schválené rezolúcie v prospech *esperanta*. Táto téma bola v tom období (v septembri 1922) zablokovaná Francúzskom, ktoré zakazovalo jeho výučbu a šírenie, ako nebezpečný prvok internacionalizmu a konkurenciu voči postaveniu francúzštiny vo svete“. Pripomeňme aj názor Umberta ECO, vedúceho Európskej katedry na Collège de France v Paríži z jeho úvodnej prednášky „Hľadanie dokonalého jazyka v dejinách európskej kultúry“.

Tu výbor pripomína, že staré, tzv. mŕtve jazyky sa postupne prestali vyučovať. Avšak odhliadnuc od hľadania spoločného jazyka (*lingua franca*) najvhodnejšieho v súčasnom európskom svete, tieto jazyky v sebe skrývajú zárodok vzájomného porozumenia medzi Európanmi, keďže sa z nich vyvinuli mnohé európske jazyky (patriace do indoeurópskej aj ugrofínskej jazykovej skupiny) a ich znalosť umožňuje tým, ktorí ich ovládajú, rýchle učenie sa ďalších jazykov.

⁽¹⁸⁾ Existuje viac definícií plurilingvizmu a viacjazyčnosti. Podľa niektorých predstavuje plurilingvizmus schopnosť jednotlivca hovoriť viacerými jazykmi a viacjazyčnosť sociálne prostredie v určitej geografickej oblasti, kde sa hovorí viacerými jazykmi (Európske zasadnutie na tému plurilingvizmu (*Assises européennes du plurilinguisme*), 2005). Iní autori tieto pojmy definujú opačne (GRIN, 2005). Pre Komisiu viacjazyčnosť zahŕňa oba aspekty individuálnych schopností a kolektívneho prostredia.

Štúdium jazyka v útlom veku podľa odporúčaní Komisie si vyžaduje, ako to aj Komisia sama uznáva, prostriedky a osobitne vyškolených učiteľov, no takisto si treba získať rodičov pre navrhnuté smerovanie, t.j. rôznorodý výber.

Výbor uznáva aj pozitívnu úlohu rodiny v procese uľahčenia štúdia v najskoršom štádiu a zdôrazňuje kultúrny prínos „zmiešaných“ rodín, kde napr. rodičia pochádzajú z odlišných krajín. Tieto rodiny prinášajú vo všeobecnosti kultúru otvorenosti a tolerancie počas viacerých generácií, ako to potvrdzujú aj mnohé európske a kanadské štúdie.

- h) V kapitole o prekladateľoch a tlmočníkoch výbor zdôraznil, že sa nejedná iba o inštitucionálne alebo odborné a hospodárske potreby a že treba vypočítať aj ďalšie zúčastnené strany. Sociálne a kultúrne potreby by sa mali vziať do úvahy z dvojakeho aspektu základných ľudských práv a budovania vnútorného trhu.

Keď napríklad často počujeme, že prekladateľské a tlmočnicke potreby sa nemôžu pokryť z dôvodu nedostatku tlmočníkov a prekladateľov ako aj z finančných dôvodov, výbor navrhuje zamyslieť sa nad zodpovednosťou štátov a EÚ: vzdelávanie v nedostatočnom počte, rôznosť jazykov, náklady na vzdelávanie, platy a postavenie. Výbor sa odvoláva na všetky aspekty, ktoré uviedol vyššie a dodáva, že toto nie je jediný sektor, kde chýbajú odborníci a že demografický deficit nemôže byť príčinou každého nedostatku. Rovnováha medzi ponukou a dopytom tohto segmentu trhu práce sa s určitou dostatočne nepredvídala, avšak európska integrácia a následné rozširovanie, ako aj globalizácia kontaktov snáď poskytnú priestor na poučenie sa z minulých skúseností.

V Bruseli 26. októbra 2006

V krátkosti výbor odporúča, aby členské štáty aktívne prispeli k riadeniu vývoja v tejto oblasti a podporuje v tomto bode Komisiu.

4.2. Na záver výbor žiada, aby si Komisia usporiadala poznatky, ktoré má, alebo by mohla mať v oblasti predošlej lingvistickej politiky členských štátov, aby mohla posúdiť aktivity, ku ktorým Komisia členské štáty zaväzuje.

4.3. Výbor uznáva snahy Komisie a chváli inovačný prístup, podporuje jazykovú rozmanitosť ako prostriedok na vyjadrenie rôznosti, kultúrneho, sociálneho a politického pluralizmu, no na druhej strane si uvedomuje riziko väčšieho inštitucionalizovania používania menšieho počtu jazykov. Výbor očakáva, že pri budúcom oznámení na túto tému prebehne širšia diskusia s občianskou spoločnosťou.

4.4. Výbor schvaľuje iniciatívu Komisie zintenzívniť podporu univerzitných výskumných prác v rámci 7. rámcového výskumného programu a odporúča vychádzať nielen z univerzitných prác, ale aj z aktivít sietí združení aktívnych v tejto oblasti ⁽¹⁹⁾.

Výbor v prílohe k tomuto stanovisku podrobne cituje práce „Európskeho zasadnutia na tému viacjazyčnosti“, ktoré usporiadali v novembri 2005 združenia organizovanej občianskej spoločnosti ⁽²⁰⁾ a ktorého sa tiež zúčastnilo Fórum kultúrnych inštitúcií ⁽²¹⁾. Toto zasadnutie vyústilo do vypracovania „Charty o viacjazyčnosti“, ktorú na svojej stránke pre potreby diskusie zverejnilo združenie ASEDIFRES, ktoré ju má v úmysle predložiť predstaviteľom Európskeho parlamentu a inštitúcií. Výbor ako most medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami podporuje takúto iniciatívu a považuje ich za nasledovateľhodné.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Ako napr.: Lingua Mon, Casa de les llengues, projekt „Dom ohrozených jazykov“, linguamon@linguamon.cat; Babel – sieť dobrovoľných tlmočníkov a prekladateľov pôsobiach na svetových a regionálnych sociálnych fórach; alebo ASEDIFRES www.europe-avenir.com, spoluorganizátorské združenie „Európskeho zasadnutia na tému viacjazyčnosti v novembri 2005“.

⁽²⁰⁾ Zoznam účastníkov, výsledky a úplné texty zápisníc sa nachádzajú na internetovej stránke uvedenej v poznámke 21.

⁽²¹⁾ Členmi fóra sú: Alliance française, Švédske kultúrne centrum, Centrum talianskeho jazyka a kultúry, Inštitút Londýnskej univerzity v Paríži, Inštitút Camoes, Inštitút Cervantes, Fínsky inštitút, Goetheho Inštitút, Maďarský inštitút, Holandský inštitút. <http://www/forumdeslangues.net>.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Zelená kniha – „Európska iniciatíva týkajúca sa transparentnosti“KOM(2006) 194, *konečné znenie*

(2006/C 324/25)

Európska komisia sa 12. mája 2006 rozhodla prekonzultovať podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument na tému *Zelená kniha „Európska iniciatíva týkajúca sa transparentnosti“*

Výbor ustanovil v súlade s článkom 19 ods. 1 vnútorného poriadku podvýbor na prípravu stanoviska výboru.

Vzhľadom na koniec funkčného obdobia výboru sa plenárne zhromaždenie rozhodlo hlasovať o tomto stanovisku na svojom plenárnom zasadnutí v októbri 2006 a v súlade s článkom 20 vnútorného poriadku vymenovať pani SÁNCHEZ MIGUEL za hlavnú spravodajkyňu.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 430. plenárnom zasadnutí 25. a 26. októbra 2006 (schôdza z 26. októbra 2006) 132 hlasmi za, 7 hlasmi proti, pričom 12 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Všeobecné súvislosti

1.1 Európska komisia si uvedomuje potrebu stanovenia rámca, ktorý by podporoval transparentnosť medzi európskymi inštitúciami a orgánmi a lobistickými skupinami a zlepšil informácie určené pre verejnosť, týkajúce sa poberateľov finančných prostriedkov EÚ pridelených v rôznych oblastiach politiky.

1.2 Na tomto základe začala Komisia svoju Európsku iniciatívu týkajúcu sa transparentnosti, hoci tento zámer bol vyjadrený už v bielej knihe o európskej správe vecí verejných, ktorá neskôr viedla k týmto konkrétnym výsledkom:

- nariadenie (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie,
- vlastnému registru dokumentov komitologických výborov,
- sprístupnenie databáz poskytujúcich informácie o konzultačných orgánoch a expertných skupinách poskytujúcich Komisii poradenstvo,
- „Kódex dobrého administratívneho správania“ Komisie, v ktorom stanovuje normy pre vzťahy s jednotlivcami

1.3 V súlade s uvedeným sú aj v Zelenej knihe stanovené tri hlavné body, ktoré je potrebné vzhľadom na verejnú diskusiu o transparentnosti zohľadniť, a to:

- potreba štruktúrovanejšieho rámca činností predstaviteľov záujmových skupín (lobistov),
- spätná väzba k minimálnym normám Komisie pre konzultácie,
- povinné zverejňovanie informácií o príjemcoch finančných prostriedkov EÚ v rámci spoločného hospodárenia.

2. Zhrnutie cieľov Zelenej knihy**2.1 Transparentnosť a záujmové skupiny**

2.1.1 Komisia považuje za potrebné jasne definovať pojmy „lobista“ a „lobizmus“, aby bolo možné lepšie hodnotiť výsledky

noriem a vniesť väčšiu transparentnosť do vzťahov k lobistickým skupinám a ostatným občanom, ktorí sa obracajú na európske inštitúcie a orgány.

2.1.2 Základný rámec pre vzťahy medzi orgánmi a inštitúciami EÚ a lobistickými skupinami musí podľa názoru Komisie obsahovať niekoľko základných prvkov, ktoré – vychádzajúc z legitímnosti lobistickej činnosti – podporujú transparentnosť týchto vzťahov. Nemalo by byť preto povolené žiadne pochybné ovplyvňovanie rozhodovacieho procesu alebo vyvíjanie hospodárskeho tlaku, ako ani žiadna finančná, materiálna alebo osobná podpora. Je potrebné zabrániť šíreniu pochybných, zámerne dvojzmyselných alebo nepravdivých informácií. Lobistické aktivity by mali byť v každom prípade vykonávané v záujme všeobecného blaha Spoločenstva.

2.1.3 Predovšetkým je ale potrebné považovať za protiprávne akékoľvek praktiky, ktoré by mohli viesť k podvodu alebo korupcii, alebo by mohli byť zavádzajúce vzhľadom na informácie, ktoré poskytujú alebo vzhľadom na legitimitu ich členov. Dôležitým bodom je reprezentatívnosť jednotlivých skupín.

2.1.4 Transparentnosť vzťahov medzi inštitúciami a orgánmi EÚ a lobistickými skupinami je možné podporovať prostredníctvom existujúcich opatrení, najmä možnosťou kontroly zo strany verejnosti. Na tento účel boli stanovené „Všeobecné zásady a minimálne normy pre konzultácie“, ktoré umožňujú informovanie o európskych organizáciách občianskej spoločnosti vďaka databáze CONECCS, v ktorej sú uložené užitočné údaje na potvrdenie ich reprezentatívnosti.

2.1.5 V každom prípade je však potrebné posilnenie možnosti kontroly zo strany verejnosti, a to aj napriek tomu, že niektoré z opatrení, ktoré v tejto oblasti navrhla Komisia, sa už v mnohých členských štátoch uplatňujú. Prvé opatrenie sa vzťahuje na informácie poskytované lobistickými skupinami ako oblasť, ktorú by bolo možné posilniť prostredníctvom internetového dotazníka na stránke Komisie.

2.1.6 Najdôležitejším nástrojom je sieťovo chránený systém dobrovoľnej registrácie, prostredníctvom ktorého je možné poskytovať informácie potrebné na hodnotenie sledovaných cieľov a finančných zdrojov. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že mnohé generálne riaditeľstvá Európskej komisie používajú systém uznávania povolených organizácií, aby tak uľahčili vzťahy s nimi.

2.1.7 Ďalším dôležitým bodom, ktorý sa týka všetkých lobistických skupín, rovnako ako aj ich zástupcov, nezávisle od ich kategórie, sú kódexy správania. V týchto dobrovoľne prijatých pravidlách správania by boli obsiahnuté spoločné minimálne požiadavky, nezávislé od skupín, ktoré ich vypracovali.

2.2 Spätná väzba k minimálnym normám Komisie pre konzultácie

2.2.1 Komisia v rámci svojho ročného pracovného programu vypracovala minimálne normy pre konzultácie, aby tak zlepšila kvalitu svojich legislatívnych návrhov. To vysvetľuje aj význam konečných výsledkov pre hodnotenie dosahu. Existuje však niekoľko rozhodnutí, ktoré sú z tejto konzultácie vyňaté, ako napríklad komitologický postup a sociálny dialóg v zmysle článku 137 až 139 Zmluvy o založení ES, ku ktorým sa stanovisko vracia ďalej v texte.

2.2.2 Tento postup sa od jeho zavedenia Komisiou vyplatil, a to nielen vzhľadom na počet, ale aj na výsledky návrhov, ku ktorým sa uskutočnili konzultácie, hlavne prostredníctvom internetového portálu.

2.3 Zverejňovanie informácií o príjemcoch finančných prostriedkov EÚ

2.3.1 Väčšina členských štátov už disponuje informačnými kanálmi na zverejnenie zoznamu príjemcov finančných prostriedkov Spoločenstva, ktorí sú financovaní v rámci partnerstva s nimi. Najvýraznejším príkladom je zverejnenie zoznamu príjemcov v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP). Napriek tomu sú však poskytované údaje v každej krajine rôzne, rovnako ako aj informácie o využití týchto prostriedkov v rámci opatrení financovaných bezprostredne EÚ.

2.3.2 Teraz ide najmä o to, aby boli tieto informácie poskytované centrálnou Komisiou. Problémom je najmä komplexnosť, ktorú spôsobujú rôzne kategórie príjemcov, ako aj s tým prípadne spojené administratívne náklady. Riešením by mohlo byť stanovenie minimálnych požiadaviek na informácie pri súčasnom zachovaní noriem na ochranu údajov.

3. Najdôležitejšie otázky, ktorými sa zaoberá Zelená kniha

3.1 V oblasti „Transparentnosť a záujmové skupiny“ sú to tieto otázky:

3.1.1 Opatrenia na posilnenie transparentnosti v lobovaní.

3.1.2 Musia byť lobistické skupiny automaticky konzultované, pokiaľ sú v registri?

3.1.3 Musí byť tento register prístupný verejnosti bez obmedzenia? Kto by tento register spravoval?

3.1.4 Je potrebné zmeniť v súčasnosti platné kódexy správania?

3.1.5 Má byť kontrolované dodržiavanie týchto kódexov správania, a malo by byť prípadne možné ukladať aj sankcie?

3.2 K oblasti „Spätná väzba k minimálnym normám Komisie pre konzultácie“ vyvstáva len jedna otázka:

3.2.1 Uplatnila Komisia všeobecné zásady a minimálne normy pre konzultácie uspokojivým spôsobom?

3.3 V oblasti „Zverejňovanie informácií o príjemcoch finančných prostriedkov EÚ“ sú to tieto otázky:

3.3.1 Musia byť všetky štáty zaviazané zverejňovať informácie o príjemcoch finančných prostriedkov Spoločenstva?

3.3.2 Ak áno, v akom rozsahu by sa tieto informácie mali poskytovať? Na vnútroštátnej úrovni, aký obsah by mal byť stanovený?

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV víta predloženie Zelené knihy Európskej komisie „Európska iniciatíva týkajúca sa transparentnosti“. Množstvo záujmových skupín, ktoré sa snažia vplývať na európsku politiku, vyvoláva potrebu, aby Komisia stanovila normy, prostredníctvom ktorých budú určené podmienky, za ktorých je možné takto vplývať a aj minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať zástupcovia záujmových skupín a lobistické skupiny.

4.2 Už vopred by však malo byť definované, čo sa rozumie pod pojmom „lobistické skupiny“ a ako má vyzeráť ich vzťah k Európskej komisii.

4.2.1 Definícia „lobizmu“ obsiahnutá v Zelené knihe ⁽¹⁾ je mierne povedané máľúca, pretože sa vzťahuje na profesijné združenia, mimovládne organizácie, hospodárske zväzy a pod., ktoré vykonávajú činnosti „s cieľom ovplyvniť proces tvorby politiky a rozhodovania európskych inštitúcií“. EHSV už vo svojom úsilí o odlíšenie od lobistických skupín vypracoval koncept „organizácií občianskej spoločnosti“ ⁽²⁾. Okrem toho sú v článkoch 137 až 139 Zmluvy o založení ES stanovené podmienky, za ktorých majú „sociálni partneri“ viesť sociálny dialóg ⁽³⁾. Organizácie, ktoré vyvíjajú v EÚ lobistickú činnosť, sa líšia vo svojich cieľoch, štruktúrach a nimi zastupovaných záujmoch. Priemyselné, zamestnávateľské a odborové zväzy, ktoré

⁽¹⁾ Zelená kniha, časť II bod 1 ods. 1.

⁽²⁾ Pozri najmä stanoviská výboru na tému „Úloha a príspevok organizovanej občianskej spoločnosti k práci na zjednocovaní Európy“ z 23. septembra 1999 (Ú. v. ES C 329, 17.11.1999), „Organizovaná občianska spoločnosť a európska správa vecí verejných – príspevok výboru k vypracovaniu bielej knihy“ z 26. apríla 2001 (Ú. v. ES C 193, 10.7.2001), „Európska správa vecí verejných – Biela kniha“ z 21. marca 2002 (Ú. v. ES C 125, 27.5.2002), „Reprezentatívnosť európskych organizácií občianskej spoločnosti v rámci občianskeho dialógu“ zo 14. februára 2006 (Ú. v. ES C 88, 11.4.2006).

⁽³⁾ Je potrebné zohľadniť, že článok I – 48 Zmluvy o Ústave stanovuje rolu sociálnych partnerov a autonómneho sociálneho dialógu, pričom tento dialóg je odlíšeny od konzultácií s tzv. záujmovými kruhmi uvedenými v predchádzajúcich článkoch.

obhajujú záujmy tisícok či miliónov európskych podnikov a pracujúcich, by nemali byť zahrňané medzi lobistické organizácie (ktoré sledujú úzke komerčné alebo iné záujmy), keďže zastupujú široké, všeobecné a verejné záujmy spoločnosti a podporujú rozvoj priemyslu a hospodárstva, ako aj hospodársky a sociálny pokrok. Tieto organizácie sú neziškové. Ich činnosť zameranú na všeobecné blaho prijíma verejnosť pozitívne, tlač o nich podrobne informuje a aj ony samotné majú záujem, aby sa o ich aktivitách čo najviac informovalo. V prípade týchto organizácií ide o sociálnych partnerov, ktorí sa spolu s štátnymi inštitúciami podieľajú na sociálnom dialógu.

4.2.2 Preto by malo byť jasne stanovené, koho zahŕňa pojem „lobistické skupiny“ a predovšetkým by malo byť výslovné uznané, že tieto skupiny sú súčasťou participatívnej demokracie v EÚ.

4.2.3 V Zmluve o Ústave pre Európu, v článku I-46 ods. 3, sa o zachovávaní zásady participatívnej demokracie uvádza: „Každý občan má právo zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie. Rozhodnutia sa prijímajú podľa možnosti čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.“ V článku I-47 ods. 3 sa ďalej uvádza: „Komisia vedie široké konzultácie s dotknutými stranami s cieľom zabezpečiť súdržnosť a transparentnosť činností Únie.“

4.2.4 So zreteľom na činnosť „lobistických skupín“ by malo byť rozlišované medzi prístupom k informáciám a konzultáciami. Všetci občania EÚ majú právo na prístup k informáciám, toto je súčasťou transparentnosti, ku ktorej sú zaviazané všetky inštitúcie. Na rozdiel od toho je konzultácia určená výhradne pre tých, ktorí majú opodstatnený záujem o niektorú z oblastí politiky Spoločenstva.

4.2.5 Komisia schválila „minimálne normy pre konzultácie“⁽⁴⁾, ktorými má byť vytvorený všeobecný transparentný, koherentný a súčasný pružný rámec pre uplatňovanie konzultácií ku konkrétnym oblastiam politiky, a to najmä tým, ktoré si vyžadujú hodnotenie dosahu. V Zelenéj knihe sú preformulované a zlepšené niektoré z podmienok potrebných pre účasť a konzultáciu záujmových kruhov tak, že vzniká transparentný obraz.

5. Osobitné pripomienky k otázkam nastoleným v Zelenéj knihe

5.1 **Register.** Požiadavky registrácie musí byť základným predpokladom pre získanie nejakého práva, ako napríklad práva

na povinnú konzultáciu záujmových kruhov v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú. EHSV dospel v tomto ohľade k názoru, že požiadavka povinného registra je minimálnym predpokladom transparentnosti, ktorá musí byť pri konzultáciách v otázke politiky Spoločenstva zachovaná a predovšetkým zárukou, že sa bude dohliadať na to, aby konzultácie neslúžili na získavanie výhod, ktoré by boli v rozpore so všeobecným záujmom.

5.1.1 Je jasné, že register musí byť verejný. Mal by byť v správe Komisie, keďže jeho verejný charakter vylučuje akýkoľvek iný spôsob správy. Nech už sa zvolí akýkoľvek systém povinnej registrácie, rozsah údajov, ktoré majú poskytnúť príslušné strany, musí byť primeraný sledovanému cieľu a umožniť európskym občanom prístup k informáciám o záujmových zoskupeniach, ktoré sa snažia ovplyvňovať politiku a rozhodnutia Únie.

5.1.2 V tomto zmysle musí byť jednoznačne jasné, aký prínos znamenajú lobistické skupiny pre inštitúcie a orgány EÚ, koho zastupujú, aké ciele sledujú a ako sú financované. Tieto údaje musia okrem názvu a sídla organizácie zahŕňať minimálne informácie o jej činnosti, v zmysle cieľov sledovaných príslušnou skupinou, mená osôb oprávnených zastupovať ju a vystupovať v jej mene, ako aj všetky relevantné údaje, ktoré umožňujú oboznámenie sa s jej stanovami a jej finančnými výkazmi.

5.2 **Kódex správania.** Kódex správania musí byť spojený so splnením určitých minimálnych požiadaviek na dosiahnutie určitého profesijného alebo politického postavenia. Táto podmienka musí byť chápaná ako nástroj úzko súvisiaci s povinnosťou registrácie záujmových skupín, ktoré sa chcú dať zaregistrovať a jej splnenie im zabezpečuje konzultácie Komisiou a inými orgánmi Spoločenstva.

5.2.1 Podľa názoru EHSV by Komisia mala prijať záväzný kódex správania, zaisťujúci de facto a de iure rovnaké zaobchádzanie so všetkými zainteresovanými stranami, viazaný na povinnú registráciu, podľa vzoru Európskeho parlamentu⁽⁵⁾ a prispôbiť ho po obsahovej stránke požadovanému cieľu konzultácie, najmä vzhľadom na dôsledky vyvodzované z jeho prípadného porušenia.

⁽⁵⁾ Článok 3 prílohy IX k Rokovaciemu poriadku Európskeho parlamentu, Kódex správania.

- „1. V rámci svojho postavenia v Parlamente majú osoby, ktorých mená sú zapísané v registri podľa čl. 9 ods. 2, tieto povinnosti:
 - a) dodržiavať ustanovenia článku 9 a tejto prílohy;
 - b) oznámiť záujem alebo záujmy, ktoré zastupujú vo vzťahoch s poslancami Parlamentu, ich personálom alebo úradníkmi Parlamentu;
 - c) zdržať sa každej činnosti za účelom získania informácií nečestným spôsobom;
 - d) pri rokovaní s tretími osobami neodvolávať sa na žiadny formálny vzťah s Parlamentom;
 - e) neposkytovať kópie dokumentov získaných v Parlamente tretím osobám zo zištných dôvodov;
 - f) prísne dodržiavať ustanovenia prílohy I čl. 2 ods. 2;
 - g) uistiť sa, že každá podpora poskytnutá podľa ustanovení prílohy I článku 2 je uvedená v príslušnom registri;
 - h) v prípade zamestnávania bývalých úradníkov spĺňať ustanovenia služobného poriadku;
 - i) dodržiavať predpisy prijaté Parlamentom v oblasti práv a zodpovednosti bývalých poslancov;
 - j) za účelom vyhnutia sa prípadnému konfliktu záujmov získať predchádzajúci súhlas príslušného poslanca alebo poslancov v súvislosti so zamestnaním alebo podpisom zmluvy s bývalým asistentom poslanca a nasledovne to vyhlásiť v registri podľa čl. 9 ods. 2.
2. Každé porušenie tohto kódexu správania poslancov môže viesť k odobratiu preukazu dotknutých osôb, prípadne spoločností, ktorých sú zamestnancami.“

⁽⁴⁾ KOM(2002) 704, konečné znenie, 11. decembra 2002.

5.3 Spätná väzba k minimálnym normám pre konzultácie: Jednotlivé generálne riaditeľstvá sú povinné zvážiť následky konzultácií, avšak len pri strategicky dôležitých návrhoch Komisie. K tomuto hodnoteniu vplyvu musí byť priložený aj zoznam konzultovaných osôb. EHSV sa domnieva, že takéto hodnotenie dosahu alebo takáto spätná väzba by sa mala uskutočniť v prípade všetkých návrhov, ktoré sú predmetom verejnej konzultácie. Pre lepší rozvoj konzultácií by sa Komisia mala zaoberať niekoľkými dôležitými otázkami, a to:

- používanými jazykmi,
- neutralitou otázok,
- zvážením dôležitosti jednotlivých postojov a pripomienok organizácií, ktoré sa zúčastnili na konzultáciách, na základe ich reprezentatívnosti.

5.3.1 EHSV zastáva názor, že všeobecné informácie o konzultáciách nie sú postačujúce. Každá konzultovaná organizácia musí dostať špecifické informácie týkajúce sa konzultácie a stanovenia dlhšieho časového rozpätia na diskusiu v rámci organizácie. Internetové konzultácie vo veľkom rozsahu môžu viesť k tomu, že sa názorom jednotlivcov alebo nereprezentatívnych organizácií bude prisudzovať rovnaká váha ako názorom organizácií, ktorých postoj je spoločným postojom členských organizácií z rôznych krajín.

5.4 Zverejňovanie informácií o príjemcoch finančných prostriedkov EÚ EHSV navrhuje, aby sa podobne ako v prípade finančných prostriedkov spravovaných Komisiou aj v prípade finančných prostriedkov spravovaných ostatnými európskymi inštitúciami zverejňovali informácie o ich príjemcoch. Toto platí aj pre finančné prostriedky spravované jednotlivými členskými štátmi v rámci spoločnej správy finančných prostriedkov, za ktorých pridelovanie sú zodpovedné členské štáty.

5.4.1 Niektoré členské krajiny si plnia svoju zverejňovaciu povinnosť, napríklad v oblasti poľnohospodárskych dotácií EÚ príkladne, iné nie. EHSV sa preto zasadzuje za to, aby boli všetky členské krajiny zaviazané zverejňovať všetky informácie o príjemcoch v rámci spoločnej správy finančných prostriedkov a aby tieto údaje boli uverejňované na internete.

5.5 EHSV žiada Komisiu, aby preskúmala, či by nebolo vhodné vykonávať kontrolu, ktorá sa používa na výsledky konzultačného procesu aj na členov Komisie, ktorí túto úlohu vykonávajú, ako to stanovuje článok 213 ods. 2 Zmluvy o založení ES, a požaduje striktné dodržiavanie článku 11 a článku 16 služobného poriadku. Zohľadnenie všetkých strán zainteresovaných v konzultačnom procese a v rozhodovacom procese je potrebné pre bezproblémové fungovanie inštitúcií.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje akčný program pre colné správy v Spoločenstve (Colníctvo 2013)“

KOM(2006) 201, konečné znenie – 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Rada sa 22. júna 2006 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru poverilo vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre jednotný trh, výrobu a spotrebu.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bola pani BATUT rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí 26. októbra 2006 vymenovaná za hlavnú spravodajkyňu. Výbor prijal 108 hlasmi za, pričom 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Colné úrady vo všetkých krajinách ochraňujú národné hospodárske záujmy a priamo zachytávajú pohybujúci sa tovar, pričom využívajú postupy založené na bezprostrednom zásahu. Po zavedení spoločnej colnej tarify v 60. rokoch 20. storočia boli pri vytvorení vnútorného trhu v roku 1993 zrušené kontroly na hraniciach medzi členskými krajinami EÚ, čo umožnilo voľný pohyb tovaru a služieb. Obchod s tovarom v rámci Spoločenstva, ktorého objem sa od zrušenia vnútorných hraníc takmer zdvojnásobil, tvorí najvýznamnejšiu časť obchodnej bilancie každej členskej krajiny.

1.2 Počas dlhého obdobia neprešli národné colné správy v Európskom spoločenstve takmer žiadnymi zmenami. Organizácia colných útvarov a personálu podliehala v jednotlivých krajinách výlučne vnútroštátnym predpisom.

1.3 Avšak Únia spolu s digitálnou revolúciou a nástupom sietí, ktoré presahujú hranice krajín, čiastočne zabzabtraktntli činnosť colných orgánov. Návrh Komisie „Colníctvo 2013“ sa usiluje väčšmi zjednotiť colnú prax pri súčasnom dodržaní Lisabonských cieľov, pričom sa neuberá cestou integrácie colných správ, ktorých vnútroštátné poslanie sa nespochybňuje. Avšak hlavnou úlohou je ochraňovať záujmy Únie ako aj občanov a spotrebiteľov, ktorí v nej žijú.

2. Kontext návrhu rozhodnutia

2.1 Colníctvo 2000

2.1.1 Európska komisia už v roku 1995 navrhla päťročný plán „Colníctvo 2000“, na ktorý nadväzovalo „Colníctvo 2002“. Colné správy jednotlivých štátov mali napokon dokázať „konať ako jedna správa“ v oblasti postupov: „Vytvorenie obchodného priestoru bez vnútorných colných hraníc medzi 15 členskými štátmi EÚ si vyžaduje, aby sa na navzájom zodpovedajúce transakcie vo všetkých miestach colnej zóny uplatňovali rovnaké colné postupy“ [neoficiálny

preklad]. Prostriedkami na dosiahnutie tohto cieľa sú spolupráca, jednotné uplatňovanie colného práva vo vnútri Spoločenstva a na jeho hraniciach, komunikačná sieť prístupná pre všetky ekonomické subjekty, lepšie správne orgány a kvalifikovanejší zamestnanci, ako aj rozvoj využitia informačných technológií a informatizovaného colného konania ⁽¹⁾.

2.2 Colníctvo 2002

2.2.1 Na základe programu „Colníctvo 2002“ bola vytvorená Skupina pre colnú politiku a Výbor pre Colníctvo 2002, ktoré koordinujú postupy zástupcov Komisie a členských krajín v oblasti metód, opatrení, hodnotenia, investícií, informačných technológií, modernizácie postupov, kontrolných noriem, spolupráce pri boji proti falšovaniu, podpory kandidátskych krajín a výmen úradníkov.

2.2.2 EHSV schválil vytvorenie elektronického komunikačného systému pre colné prostredie v Únii s „aktívnym zapojením hospodárskych kruhov – dotknutých podnikov, združení, poradného výboru pre colníctvo a hospodárskych a sociálnych rád, do rozhodovacieho procesu v administratívnej oblasti“, ktorý „napomáha vzájomnému porozumeniu a umožní predísť zbytočným problémom pri realizácii“. Zdôraznil predovšetkým možnosti pre zjednodušenie, ktoré z tohto systému vyplývajú. Výbor sa v tom čase domnieval, že by bolo vhodné preštudovať možnosti centralizácie informácií zo strany Komisie spolu so strednodobým zavedením Colný vyšetrovací orgán Európskeho spoločenstva (tzv. EUROCUSTOMS,“ podľa vzoru EUROPOLu), ako aj „zavedenie požiadavky na jednotnú odbornú prípravu v oblasti colnej legislatívy a colných postupov pre zamestnancov colných správ členských krajín“, „s prihliadnutím na princíp subsidiarity a služobný postup zamestnancov colných orgánov ⁽²⁾“. Inštitúcie, ktoré v tejto oblasti prijímali rozhodnutia, vtedy nevypočuli názor výboru.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 33, 4.2.1997 a Ú. v. EÚ L 13, 19.1.2000.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 174/14, 17.6.1996.

2.3 Colníctvo 2007

2.3.1 Následne bol schválený nový päťročný program s názvom „**Colníctvo 2007**“⁽³⁾, ktorým sa predchádzajúci program predĺžil a rozšíril. Nezameriava sa len na obchodné a colné postupy, ale aj na potrebnú ochranu finančných záujmov Európskej únie a vytvorenie bezpečného a bezrizikového prostredia pre občanov. Svetové hospodárstvo sa stále väčšmi globalizuje, čo vyvoláva radikálne zmeny. V tomto procese zohrávajú colné orgány významnú úlohu pri riadení obchodného prostredia. Obrovský nárast využitia a rýchlosti informačných technológií umožnil stanoviť si za cieľ integráciu colných postupov. Cieľom programu Colníctvo 2007 je dosiahnuť, aby sa legislatíva Spoločenstva týkajúca sa colnej politiky uplatňovala súvislo a profesionálne vo všetkých krajinách Spoločenstva. Preto v ňom majú spolu s intenzívnejším využívaním informačných technológií významné miesto aj výmena overených postupov, výmeny medzi úradníkmi a monitorovacie aktivity.

2.3.2 Výbor teda odporúča, aby „Komisia zohrala aktívnejšiu úlohu pri dohľade nad dodržiavaním kontrolných noriem v členských krajinách“ a aby „na čiastočnú realizáciu tohto cieľa boli menovaní colní inšpektori oprávnení pôsobiť na celom území Spoločenstva“⁽⁴⁾.

2.3.3 EHSV vo svojom stanovisku uznal, že skvalitnenie colných služieb môže smerovať k zlepšeniu konkurenčného prostredia pre podniky, predstavovať stimul pre zamestnanosť a pomôcť pri rozvoji legitímnych aktivít v oblasti obchodu a obchodných výmen. Domnieva sa, že by bolo vhodné mať k dispozícii nástroj na hodnotenie dosiahnutého pokroku v úvodných fázach a na zavádzanie potrebných úprav. Jeho pripomienky boli vypočítané⁽⁵⁾.

2.3.4 Z **priebežnej správy** vyplynulo, že celkovo sú hospodárske subjekty a zúčastnení aktéri s programom Colníctvo 2007 spokojní, no ešte je potrebné zladit' požiadavky na bezpečnosť so snahami Európskeho spoločenstva uľahčiť obchodné kontakty a že prevládajú určité obavy pokiaľ ide o elektronické colníctvo. Program významne prispieva k realizácii cieľa, aby národné colné správy dokázali pracovať ako jeden orgán.

2.4 Rok 2006

2.4.1 **V roku 2006 vznikli tri dôležité texty** týkajúce sa európskeho colníctva:

- návrh nariadenia „Modernizovaný Colný kódex“,
- návrh rozhodnutia týkajúci sa „Colného prostredia bez dokumentov v papierovej forme“,
- a návrh rozhodnutia, ku ktorému EHSV momentálne vypracúva stanovisko.

2.4.2 **Colný kódex Spoločenstva**, ktorý bude modernizovaný prostredníctvom nariadenia EP a Rady a ku ktorému sa EHSV vyslovil vo svojom stanovisku z 5. júla 2006, je ďalším dôležitým dokumentom pri posudzovaní programu Colníctvo 2013. Tento program bol vyhlásený s cieľom zosúladiť právne

texty s vývojom trhov a technológií ako aj s rozširovaním Únie. Informačné technológie sa používajú stále častejšie, a preto by sa mala vytvoriť aj tzv. „elektronická správa“. Podľa nového kódexu sa postupy realizované prostredníctvom informačných technológií, ktoré boli doteraz dobrovoľné, stávajú povinnými, čo uľahčí prácu veľkým hospodárskym subjektom, no môže mať horšie následky pre malé subjekty. Okrem toho vzrástol význam netaarifných opatrení, ako je napr. boj falšovanému tovaru, kontrola nezákonného prisťahovalectva, boj proti praniu špinavých peňazí a obchodu s omamnými látkami, opatrenia na sanitárnu ochranu a ochranu zdravia, životného prostredia a spotrebiteľa ako aj výber DPH a spotrebných daní. Členské krajiny sú aj naďalej oporou systému a financujú náklady na jeho prevádzku – najmä na interoperabilitu informačných systémov, ich colné orgány môžu vykonávať všetky typy kontrol, no Komisia rozširuje svoje vlastné právomoci v oblasti predpisov (čl. 196 návrhu nariadenia) týkajúcich sa colných systémov, členských krajín a medzinárodných dohôd. Modernizovaný kódex nanovo definuje úlohy a postavenie všetkých strán zapojených do colného konania.

2.4.3 Povinnosť pracovať s informáciami v elektronickej forme vedie samozrejme k **zanechaniu využívania dokumentov v papierovej forme**.

2.4.3.1 Návrh rozhodnutia v oblasti elektronického colníctva uvádza viacero opatrení a termínov na dosiahnutie kompatibility elektronických colných systémov členských krajín a vytvorenie jednotného a spoločného elektronického portálu. Komunikácia medzi hospodárskymi subjektami a colnými orgánmi sa tým zefektívni a urýchli sa ich vzájomné kontakty. Dokumenty v papierovej forme by sa mali používať len výnimočne. Komisia takisto uvažuje o zavedení „jednotného okna“ (tzv. single window), vďaka ktorému by sa „vyhovujúce a dôveryhodné“ hospodárske subjekty (dotknuté strany a „schválené hospodárske subjekty“ – čl. 2, 4, 13 a 16 návrhu nariadenia o modernizovanom colnom kódexe) obracali len na jediný orgán a nemuseli by potrebné záležitosti vybavovať na viacerých úradoch pre kontrolu hraníc. Informácie, najmä colnej povahy, by sa teda poskytovali len raz. Tovar by kontrolovali colné a iné orgány (polícia, pohraničná stráž, veterinárne a environmentálne orgány) v rovnakom čase a na rovnakom mieste, podľa zásady „spoločného miesta kontroly“.

2.4.4 Vo svojom stanovisku z 13. septembra 2006 vyslovuje EHSV názor, že jednotné spravovanie colníc by malo byť zaradené medzi dlhodobé ciele Únie: „*takéto spravovanie by malo výhody z hľadiska jednoduchosti, dôveryhodnosti a nákladov, ako aj z hľadiska interoperability s ostatnými systémami EÚ a tretích krajín*“.

3. Program Colníctvo 2013

3.1 Posudzovaný program Colníctvo 2013, zameraný na otázky ako interoperabilita, zníženie nákladov a použitie overených postupov, je pokračovaním predošlých, vyššie uvedených programov a nasledovníkom programu Colníctvo 2007. Jeho cieľom je prispieť v tejto situácii (ktorej fragmentované časti, ako vidíme, tvoria súvislý celok) k vytvoreniu podmienok pre

⁽³⁾ KOM(2002) 26, konečné znenie – 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 241/8, 7.10.2002.

⁽⁵⁾ Dto poznámka č. 4.

moderný colný systém, vďaka ktorému sa urýchli pohyb tovaru, uľahčia sa obchodné výmeny a posilní sa sloboda obchodovania, pri súčasnom zachovaní kontrol. Podľa Európskej komisie ⁽⁶⁾ je colná správa jediným nástrojom, ktorý vychádza z globálnej a horizontálnej vízie hospodárstva. Situácia je omnoho zložitejšia než v minulosti, navzájom sa do kontaktov dostávajú toky osôb a tovaru. Podľa zástupcov Komisie je na vysporiadanie sa s touto zložitou situáciou potrebná pružná reakcieschopnosť a pružné nástroje, aby ostala zachovaná konkurencieschopnosť podnikov z EÚ tak na vnútornom ako aj svetovom trhu.

3.1.1 Realizačné obdobie nového programu trvá od 1.1.2008 do 31.12.2013, teda 6 rokov, čo zodpovedá viacročnému finančnému rámcu.

3.1.2 Ciele programu, uvedené v bode 4.1 návrhu, sa usilujú prostredníctvom pomoci osobám, pre ktoré je program určený, zabezpečiť:

- a) aby colná činnosť spĺňala potreby vnútorného trhu, vrátane bezpečnosti dodávateľského reťazca;
- b) efektívne spoločné pôsobenie a vykonávanie povinností colných správ tak, ako keby boli jedna správa;
- c) potrebnú ochranu finančných záujmov Spoločenstva;
- d) posilnenie bezpečnosti a zabezpečenia občanov;
- e) prípravu na rozšírenie vrátane odovzdávania skúseností a poznatkov colným správam príslušných krajín.

3.1.3 Prostriedky: spoločné aktivity a vytvorenie elektronického colníctva.

Prostriedky využité v tomto programe (čl. 2) vychádzajú z prostriedkov použitých pri programe Colníctvo 2007 a prehlbujú ich, pričom ide o materiálne prostriedky (hardware a software) a ľudské zdroje (spoločné aktivity a odborná príprava):

- a) komunikačné systémy a systémy výmeny informácií;
- b) porovnávacie analýzy (benchmarking);
- c) semináre a pracovné zasadania;
- d) projektové skupiny a riadiace skupiny;
- e) pracovné návštevy;
- f) činnosti v rámci odbornej prípravy;
- g) monitorovacie akcie;
- h) akékoľvek ďalšie činnosti potrebné na dosiahnutie cieľov programu.

V konečnom dôsledku smerujú k vytvoreniu celoeurópskeho elektronického colného systému.

3.1.4 **Program je určený** (čl. 3) predovšetkým členským krajinám a okrem nich (vzhľadom na význam aktivít v oblasti

colníctva pre medzinárodné hospodárstvo) v rozličnej miere aj krajinám, ktoré sa usilujú o vstup do Únie, potenciálnym kandidátom, krajinám, ktoré sú zahrnuté do Európskej susedskej politiky a tretím krajinám.

3.1.5 Rozličné **subjekty** sú definované vo viacerých článkoch návrhu.

3.1.5.1 V 6. bode odôvodnenia ⁽⁷⁾ sa uvádza, že je potrebné, „aby **colné správy** Spoločenstva posilnili vzťahy s **obchodnými, právnymi a vedeckými** kruhmi Spoločenstva alebo inými **subjektami** zapojenými do zahraničného obchodu“. Program 2013 poskytne osobám zastupujúcim tieto kruhy a subjekty možnosť zúčastňovať sa v prípade potreby na činnostiach v rámci tohto programu.

3.1.5.2 Zainteresovanými subjektami budú v prvom rade správy členských krajín (čl. 2 ods. 2), ktoré sú definované ako „verejné orgány v zúčastnených krajinách zodpovedné za správu colníctva a činností súvisiacich s colníctvom“ a ďalej orgány Spoločenstva – **Komisia s príspevom „Výboru pre Colníctvo 2013“ (čl. 19) a Skupina pre colnú politiku** zložená zo zástupcov členských krajín; ďalej, podľa článku 14 „**zástupcovia medzinárodných organizácií, správ tretích krajín, hospodárskych subjektov a ich organizácií** sa môžu zúčastňovať na činnostiach organizovaných v rámci tohto programu kedykoľvek je to nevyhnutné v záujme uskutočnenia cieľov uvedených v článku 4 a 5“; a napokon, „Komisia môže sprístupniť komunikačné systémy a systémy výmeny informácií **ďalším verejným službám** na colné alebo iné účely pod podmienkou, že zaplatia finančný príspevok do programového rozpočtu“ (čl. 7 ods.6). Celkovo to teda predstavuje, v súvislosti so samotnou úlohou colníctva pri regulácii medzinárodného obchodu, veľmi vysoký počet subjektov.

3.1.5.3 Komisia si do budúcnosti vyhradzuje právo posúdiť, či by sa pri niektorých úlohách pri implementácii tohto programu Spoločenstva mohla „opierať o pomoc poskytovateľov služieb prostredníctvom zmlúv o technickej a administratívnej pomoci ⁽⁸⁾“, s čím by sa v niektorých členských krajinách spájali problémy v oblasti administratívnej organizácie niektorých.

3.1.6 **Rozpočet**

3.1.6.1 Interoperabilita umožní výmenu informácií medzi správami jednotlivých krajín. Prostredníctvom rozhraní určených pre obchodné subjekty prispieva program Colníctvo 2013 k uplatňovaniu dvoch rozhodnutí, a sice „Modernizovaný Colný kódex“ a „Colné prostredie bez dokumentov v papierovej forme“. Keď sa nový elektronický systém začne naplno využívať, završí sa budovanie jednotného vnútorného trhu, ktorý bude mať iba vonkajšie hranice. Program 2013 prihliada na globálny rozmer trhov a na vzťahy s tretími krajinami, ktoré môžu byť aj „zúčastnenými krajinami“ a môžu mať nárok na pomoc.

⁽⁶⁾ Diskusné fórum Riaditeľstva Európskej komisie pre dane a colnú úniu, 18.9.2006, TAXUD – A/2.

⁽⁷⁾ KOM(2006) 201, konečné znenie, str. 9.

⁽⁸⁾ In: Dôvodová správa, bod 4) Vplyv na rozpočet.

3.1.6.2 Primárnu zodpovednosť za dosiahnutie cieľov tohto programu nesú zúčastnené krajiny (11. bod odôvodnenia). Celková suma, ktorá sa má uhradiť z rozpočtu Spoločenstva, predstavuje 323,8 miliónov EUR (dôvodová správa, bod 4 a čl. 16 ods. 1), čo však nepredstavuje ešte celkové náklady, keďže časť z nich budú znášať aj členské krajiny. Pomoc v rámci programu Colníctvo 2013 by mala teoreticky predstavovať 2 milióny ročne na členský štát Únie počas šiestich rokov, no „zúčastnených krajín“ bude viac než len 27 členských krajín EÚ.

3.1.6.3 Výdavky sú rozdelené medzi Spoločenstvo a zúčastnené krajiny nasledovne: (čl. 17):

— „2. Spoločenstvo znáša tieto náklady:

- a) náklady na nákup, vývoj, inštaláciu, údržbu a náklady na každodennú prevádzku zložiek komunikačných systémov a systémov výmeny informácií patriacich Spoločenstvu opísaných v článku 7 ods. 3,

ako aj náklady na organizáciu schôdzí v rámci spoločných činností;

— „6. Zúčastnené krajiny znášajú náklady na:

- a) nákup, vývoj, inštaláciu, údržbu a náklady na každodennú prevádzku zložiek komunikačných systémov a systémov výmeny informácií, ktoré nepatria Spoločenstvu, opísaných v článku 7 ods. 4,
- b) náklady súvisiace s počiatočnou a priebežnou odbornou prípravou vrátane jazykovej prípravy svojich úradníkov.

3.1.7 Personálne zabezpečenie

3.1.7.1 Projekt kladie dôraz na **potrebu** kvalitnej **odbornej prípravy** na zabezpečenie chodu celého systému. Pracovníkom národných colníc sa v tomto smere venuje článok 12 návrhu. Prostredníctvom „štrukturálnej“ spolupráce medzi vnútroštátnymi subjektami pre odbornú prípravu v colných správach sa vyvolá reťazová reakcia: na úrovni Spoločenstva sa vytvoria programy a stanovia „vzdelávacie normy“, aby bol zabezpečený „spoločný základ odbornej prípravy pre úradníkov, týkajúci sa kompletného rozsahu colných predpisov a postupov, ktorý im umožní získať potrebné odborné schopnosti a poznatky“ (čl. 12 písm. a)). Kurzy odbornej prípravy môžu byť sprístupnené aj pre úradníkov z ostatných zúčastnených krajín (čl. 12 písm. b)) a vnútroštátne colné orgány zabezpečia, aby jadro tohto mechanizmu bolo plne začlenené do ich vlastných vzdelávacích programov (čl. 12 časť 2). Zúčastnené krajiny taktiež zabezpečia, „aby ich úradníci dostali počiatočné a priebežné vzdelávanie potrebné na nadobudnutie spoločných profesionálnych zručností“ ako aj jazykové vzdelanie, to všetko na ich náklady (čl. 12 časť 2).

3.1.7.2 Samotná škola teda nebude európska, no obsah štúdiá áno. Komisia si zvolila rozvetvenú štruktúru, avšak, pokiaľ to bude „vhodné“, nevylučuje vývoj „potrebnej infraštruktúry

a nástrojov na jednotnú odbornú prípravu a riadenie odbornej prípravy v colnej oblasti“ (čl. 12 ods. 1 písm. c).

3.1.7.3 Okrem toho, v snahe o komplementaritu, ktorú už vyjadril aj EHSV, sa v návrhu hovorí o „možnosti rozvoja činností v rámci odbornej prípravy s ďalšími verejnými službami“ (čl. 12 písm. d)). Preto sa z programu budú môcť financovať náklady na nákup, vývoj, inštaláciu a údržbu systémov a modulov odbornej prípravy, pokiaľ sú spoločné pre všetky zúčastnené krajiny (čl. 17 písm. d)).

3.1.8 Úloha Komisie

3.1.8.1 Komisia sa nachádza v srdci celej rozvetvenej štruktúry. Neexistuje tu spoločný orgán, avšak Komisia je v centre zúčastnených subjektov. Sama bude rozhodovať, kto bude považovaný za „schválené hospodárske subjekty“, pre ktoré ešte neboli stanovené kritériá (čl. 196 modernizovaného Colného kódexu), ktoré ďalšie verejné služby okrem colníc budú mať pri plnení úloh mimo oblasti colníctva prístup k zabezpečeným údajom (dôvodová správa k článku 7), k odbornej príprave a ktoré nové subjekty zo súkromného sektora budú môcť byť zapojené do programu (právne a vedecké kruhy).

4. Všeobecné poznámky výboru

4.1 Výbor vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že napriek úzkemu vzájomnému spojeniu medzi vyššie uvedenými témami a napriek významu, ktorý tieto predstavujú jednak pre správne orgány ako aj pre ich zamestnancov a zamestnankyne, ich Komisia počas roka 2006 prezentovala po častiach, a to napriek tomu, že pojednávajú o otázkach, ktoré nie sú naliehavé ani absolútne nové, ale navzájom úzko spojené.

4.2 Preto ešte väčšmi ľutuje, že pri príprave tohto stanoviska musel pracovať pod časovým tlakom, z dôvodov spojených s agendou prebiehajúcej prípravy rozpočtu, hoci ide, ako bolo pripomenuté, o návrh tvoriaci súčasť oveľa širšej problematiky, ktorej dôsledky vo vzťahu k tomuto postupu bolo plne možné predvídať.

4.3 EHSV sa nazdáva, že v oblasti colnej únie, ktorá dala impulz európskej hospodárskej integrácii, by v súčasnosti každé oneskorenie oproti neustále sa meniacemu medzinárodnému obchodu, ktorý má colná únia regulovať, viedlo k stratám. Prirodzene využíva informačné technológie a nedozerne možnosti, ktoré ponúkajú, musia byť využité na prospech hospodárskych subjektov aj kontrolných orgánov. Výbor preto súhlasí s programom Colníctvo 2013 a navýšením rozpočtových prostriedkov umožňujúcim naďalej poskytovať pomoc zúčastneným krajinám, ktoré ju využijú najmä na modernizáciu svojich nástrojov, zvyšovanie pocitu zodpovednosti svojich subjektov a odbornú prípravu svojich úradníkov.

4.4 Aktivity ako vzájomné odovzdávanie poznatkov, spoločné aktivity a monitorovacie opatrenia sú prospešné jednak pre nerušený priebeh interoperability a pre vzájomné spoznávanie sa subjektov, avšak budú vyhradené len malému počtu zamestnancov colných správ.

4.5 EHSV schvaľuje vytvorenie hodnotiaceho procesu (v súlade s jeho skoršími odporúčaniami sformulovanými pri predchádzajúcich programoch), no vyjadruje poľutovanie, že momentálne nebolo ani naznačené, aké ukazovatele budú použité.

4.6 Výbor však napriek uvedenému vyjadruje určité výhrady:

4.6.1 „Je potrebné, aby sa opatrenia v colnej oblasti prednostne upriamili na zdokonaľovanie kontrol a činností zameraných proti podvodom“, ale zároveň aj, „na minimalizáciu nákladov hospodárskych subjektov na dodržiavanie colných predpisov, na zabezpečenie účinného riadenia kontroly tovaru na vonkajších hraniciach, na ochranu občanov Spoločenstva, pokiaľ ide o bezpečnosť a ochranu medzinárodného dodávateľského reťazca“ (3. bod odôvodnenia).

4.7 EHSV sa však nazdáva:

4.7.1 Že navrhovať cieľ poskytnúť „zodpovedajúcu úroveň ochrany občanom a hospodárskym subjektom Spoločenstva v ktoromkoľvek mieste na colnom území Spoločenstva“, (pozri 2. bod odôvodnenia) je pre poplatníkov, hospodárske subjekty a predovšetkým pre občanov chvályhodným avšak nedostatočným zámerom, ak „zodpovedajúca úroveň“ nebude „vynikajúca“ a čo najkvalitnejšia. Bezpečnosť napríklad znamená plyšových medvedíkov, ktoré prešli kontrolou, vyhovujú normám Spoločenstva, môžu sa teda predávať v krajinách EÚ, pretože colníci zistili, že majú oči našité dostatočne pevne, aby sa neodtrhli a neudusili sa nimi deti. Text návrhu si v zásade stanovuje za cieľ kontrolu a bezpečnosť, no bližšie ich nevymedzuje – mal by byť ekvivalentný na celom území a navyše zabezpečený v najlepšej kvalite.

4.7.2 Stanovený cieľ zníženia administratívnych nákladov prostredníctvom automatizácie vykonávania úloh vďaka nákladným informačným systémom, navyše ak je spojený s povinnosťou rozpočtových orgánov členských krajín neprekročiť výšku deficitu a verejného dlhu predpísanú v zmluvách, môže viesť vedúcich pracovníkov vnútroštátnych správnych orgánov nezávisle od seba k zníženiu počtu zamestnancov, čo by skomplikovalo spoluprácu, či k snahe externalizovať náklady určitou mierou privatizácie, čo môže v hospodárskych subjektoch a občanoch vyvolať určitú právnu neistotu voči úradom so silnými právomocami.

4.7.3 Že zamýšľané uľahčenie výmen by mohlo viesť k zvýšeniu výskytu podvodov (legálny obchodný tovar)

a pašovania (nelegálny tovar), keďže fyzické kontroly by boli menej časté. Bolo by vhodné preukázať, či môže boj proti podvodom prostredníctvom elektronických kritérií kontroly efektívne fungovať a navyše prebiehať rovnako vo všetkých zúčastnených krajinách, pri nízkom stave zamestnancov. Výbor sa nazdáva, že pomer kontrol závisí vždy od rozhodnutí politickej povahy a od želaného pomeru medzi slobodou obchodovania a bezpečnosťou občanov, avšak je si vedomý, že ich realizácia závisí od úradníkov a prostriedkov, ktoré majú k dispozícii. Okrem toho nie je možné dosiahnuť rovnováhu medzi slobodou a bezpečnosťou, ak snaha o uľahčenie obchodovania faktickým znížením pomeru kontrol a zamestnancov, ktorí ich vykonávajú, prevládne nad požiadavkou bezpečnosti, ktorá je podľa EHSV v návrhu slabšie rozvinutá. Únia definuje colnú politiku, avšak vnútroštátne správy majú na starosti realizáciu jej štruktúr, ktoré môžu výhodne presmerovať bez toho, aby ich zlikvidovali.

4.7.3.1 Výbor zdôrazňuje, že EHSV dvakrát (pri príležitosti vyššie uvedených skorších textov z oblasti colníctva) podporil určitý stupeň centralizácie činností a štruktúr. Európska komisia sa však od roku 2005 ⁽⁹⁾ vydala cestou vytvorenia siete zameranej na posilnenú spoluprácu medzi vnútroštátnymi elektronickými colnými systémami a nazdávala sa, že nasledovať by malo posilnenie kontrol zároveň s odľahčením postupov. Interoperabilné postupy a postupy bez dokumentov v papierovej forme si v skutočnosti vyžadujú značnú reorganizáciu colných služieb v rámci jednotlivých krajín, keďže dôjde k zrušeniu colných kancelárií, ktoré navštevujú deklaranti, čo znamená zníženie reakčnej schopnosti colných orgánov v prípade ohrozenia zdravia obyvateľstva (choroba šialených kráv) alebo bezpečnostného rizika (terorizmu) a veľké zmeny pre zamestnancov.

4.7.3.2 Výbor takisto opätovne (rovnako ako pri príležitosti skorších textov ⁽¹⁰⁾) kritizuje „nevedenie si vzájomnej prepojenosti jednotlivých verejných správ pri boji proti zločinu“, hoci tento nedostatok je zmiernený skutočnosťou, že sa navrhuje možná otvorenosť voči ostatným verejným službám (čl. 7 bod 6).

4.7.3.3 Vo všeobecnosti mohla Komisia pri uznaní centrálnej úlohy colnej únie a vnútroštátnych správ (ktoré sú jej ozbrojeným ramenom) pri regulácii svetového obchodu upresniť, že túto úlohu je možné postúpiť len verejným orgánom.

4.7.3.4 Priebežná hodnotiaca správa programu Colníctvo 2007 zdôraznila vypuklosť jazykového problému, ktorý je na prekážku zamestnancom colníckych ich nadnárodných aktivitách. EHSV sa nazdáva, že program Colníctvo 2013 sa touto otázkou dostatočne nezaobrá a prenecháva jej riešenie na zodpovednosť zúčastnených krajín, hoci by malo ísť o celoeurópsku záležitosť.

⁽⁹⁾ Oznámenie Komisie o programoch Spoločenstva Fiscalis 2013 a Clá 2013. KOM(2005) 111, konečné znenie, 6.4.2005.

⁽¹⁰⁾ KOM(2005) 608, konečné znenie.

4.7.3.5 V kontexte globalizovaného hospodárstva mohla Komisia zaradiť do textu aj odkaz na činnosť v oblasti odbornej prípravy v tretích krajinách a zdôrazniť prevenciu a odbornú prípravu pracovníkov správnych orgánov niektorých krajín, ktoré sú známe tým, že v nich bujnú podvodné aktivity (najmä produkcia falšovaných výrobkov), aby si dokázali uvedomiť, nakoľko sa poškodzuje ich vlastné hospodárstvo a aby bolo možné vstúpiť im techniky internej kontroly pri týchto javoch.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Čl. 3 návrhu: Účasť na programe

5.1.1 Návrh Komisie sa zaoberá zamýšľanými aktivitami či už na bývalých alebo nových hraniciach Únie, spolu s krajinami v rámci Európskej susedskej politiky a rozšírením spolupráce na krajiny, ktoré nie sú členmi Spoločenstva. Tieto krajiny sa za určitých podmienok budú môcť podieľať na niektorých činnostiach. Výbor toto považuje za veľmi dôležité pre čo najskoršie dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania od prípadného vstupu týchto krajín do Únie. V texte sa však neuvádzajú podmienky, za ktorých môžu čerpať pomoc z programu Colníctvo 2013.

5.2 Článok 5 ods. 1 písm. i): Rozvoj spolupráce

5.2.1 Komisia správne odporúča „pokračovať v ďalšom rozširovaní medzinárodnej colnej spolupráce medzi colnými správami EÚ a colnými orgánmi tretích krajín“. Možno mohla medzi medzinárodnými organizáciami, ktoré sa môžu zúčastňovať na programe (čl. 14) uviesť aj Svetovú colnú organizáciu.

5.3 Články 3, 10, 14, 19, 6. bod odôvodnenia

5.3.1 V týchto článkoch sa definujú subjekty, ktoré budú zabezpečovať aktivity programu nadväzujúce na skoršie činnosti a činnosti súvisiace s Komisiou, „Výborom pre Colníctvo 2013“ (čl. 19) a vnútroštátnymi správami. V texte sa presne nedefinuje typ príspevkov a ich vzájomný vzťah. Napriek tomu, že niektoré subjekty prispievajú odbornými skúsenosťami, zostávajú „platiacimi“ užívateľmi, všetky zúčastnené krajiny teda nie sú na rovnakej úrovni. Zástupcovia medzinárodných organizácií, správ tretích krajín, hospodárskych subjektov a ich organizácií (čl. 14) sa môžu zúčastňovať na programe, avšak len členské štáty budú súčasťou „projektových skupín a riadiacich skupín [poverených] uskutočňovaním činností koordinačného charakteru“ (čl. 10).

5.3.2 V prípade nepresností v texte rozhoduje Komisia. Podľa modernizovaného colného kódexu rozhodne o podmienkach, podľa ktorých sa definujú schválené hospodárske subjekty, v súlade s článkom 194 bude môcť sama rozhodovať o zmene noriem v oblasti interoperability colných systémov a sama stanoviť prípady, keď chce požiadať členské štáty o zmenu svojich rozhodnutí. Bude rozhodovať, ktoré verejné orgány

alebo súkromné subjekty sa budú zúčastňovať na programe Colníctvo 2013 a budú môcť za poplatok alebo zdarma využívať jeho databázy, a o podmienkach, za ktorých budú mať nárok na pomoc z programu (zúčastnené krajiny).

5.3.3 Výbor si uvedomuje, že takáto aktivita musí mať efektívne riadenie, avšak kladie si otázku, aké budú možnosti občianskej kontroly voči integrovanému systému a čiada, aby boli podniknuté všetky kroky na to, aby sa zabránilo vytvoreniu siete v rukách nedostupných odborníkov, ktorí zo štruktúry urobia neprehľadný celok, nad ktorým nebudú mať občania ani ich zástupcovia žiadnu kontrolu. Domnieva sa, že rozklad poslanca rozdelenie presúvanie úloh colných orgánov na nezávislé či súkromné subjekty (napr. agentúr alebo subdodávateľov) by predstavoval ďalšie riziko.

5.4 Článok 17: Rozpočet

5.4.1 Primárnu zodpovednosť za dosiahnutie cieľov tohto programu nesú zúčastnené krajiny (11. bod odôvodnenia). Celková suma, ktorá sa má uhradiť z rozpočtu Spoločenstva, predstavuje 323,8 miliónov EUR (dôvodová správa, bod 4 a čl. 16 ods.1) a ako už bolo uvedené vyššie, táto suma bude teoreticky predstavovať len 2 milióny EUR ročne za každý členský štát EÚ počas šiestich rokov. Podiel členských štátov, ktoré riadia personál a infraštruktúru, bude najvýznamnejší pri záverečnej fáze realizácie integrovaného európskeho colného systému, so zapojením verejného aj súkromného sektora.

5.4.2 Výbor poznamenáva, že v návrhu textu nie je upresnené technické rozdelenie pridelených prostriedkov, ktorých výška podľa štúdie *Impact Assessment* ⁽¹⁾ dosahovala 259,6 miliónov EUR na informačné technológie a len 57,4 miliónov EUR na činnosti určené pre ľudí.

5.5 Čl. 8 ods.12 písm. d): Vzdelávacie činnosti

5.5.1 EHSV sa domnieva, že zamestnanci podnikov, či už na strane hospodárskych subjektov alebo colných správ v členských štátoch, budú zasiahnutí zrýchlením začatých reforiem a že napriek odbornej príprave, ktorú budú musieť absolvovať, by niektorí z nich, vrátane úradníkov, mali mať v prípade neschopnosti vysporiadať sa s reštrukturalizáciou, nárok na programy podobné sociálnym plánom, a to počas prechodného obdobia, pri ktorom by sa mala zohľadniť historická epocha, v ktorej tento program prebieha (odchod generácie tzv. „baby boomu“ z pracovného trhu).

5.5.2 Okrem toho sa v snahe o komplementaritu, ktorú už vyjadril aj EHSV, v návrhu hovorí o „možnosti rozvoja činností v rámci odbornej prípravy s ďalšími verejnými službami“ (čl. 12 písm.d)). Bolo by vhodné, keby Komisia upresnila, o aké služby a od ktorých užívateľov programu ide.

⁽¹⁾ Interný pracovný dokument Komisie Customs 2013 – *Impact Assessment*, str. 30 – dokument Komisie SEC(2006) 570.

5.6 Článok 13: Monitorovacie akcie

5.6.1 Výbor sa nazdáva, že vzhľadom na skutočnosť, že spoznávanie spolupracovníkov v rámci cezhraničných vzťahov vedie k vyššej dôvere a efektívnosti, by mali spoločné návštevy do veľkej miery vykonávať bežní zamestnanci a nielen colné orgány, tak ako to bolo stanovené v predchádzajúcom programe Mattheus.

6. Odporúčania výboru

6.1 V roku 2005 Európska komisia v oznámení o programe Colníctvo 2013 uviedla, že budúci program „by mal umožniť spolufinancovanie programov prvého a tretieho piliera“, keďže je nemožné obmedziť činnosti v tejto oblasti len na určitý pilier činnosti. Avšak situácia v programe Colníctvo 2013 je iná. Zdá sa, že tento prístup protirečí na jednej strane poslaniu colných orgánov bojovať proti ilegálnemu obchodovaniu a za nastolenie bezpečnosti obyvateľstva a územia, čo je súčasťou oblasti „spravodlivosť a vnútorné veci“. Výbor vyjadruje želanie, aby bola preštudovaná aj možnosť financovania v rámci tretieho piliera, kvôli ľahšiemu dosiahnutiu komplementarity medzi jednotlivými útvarmi v boji proti podvodom a zamedzeniu vzniku duplicitných nákladov.

6.2 EHSV považuje za nevyhnutné posúdiť, ako by bolo možné rozvinúť právne koncepty v colnej oblasti (v prípade, že by nepostačovali právne koncepty všeobecného práva) vychádzajúce z novej situácie, najmä čo sa týka podvodov v oblasti IT, pirátstva a s nimi súvisiacich sankcií. Ak bude mať Únia jednotný trh, interoperabilnú colnú sieť, zladené správne orgány, spoločné kritériá na posudzovanie porušenia zákona, ale nejednotné colné sankcie, povedie to odkláňaniu tokov pašovaného tovaru v závislosti od rozdielnych postupov pri vstupe na colné územie, čo by protirečilo cieľu celého systému.

6.3 Nahradenie programu Mattheus pracovnými návštevami poukazuje na odklon od konceptu „vzájomnej zameniteľnosti“ úradníkov na celom území EÚ, ktorý bol dôležitou súčasťou predchádzajúceho programu. Mobilita teraz bude prebiehať v rámci siete, avšak pracovné návštevy by podľa výboru nemali byť kratšie než predchádzajúce výmeny a mali by sa na nich vo väčšej miere zúčastňovať všetci pracovníci, aby získali lepšie poznatky o svojich spolupracovníkoch ako aj o pracovných metódach.

6.4 EHSV sa nazdáva, že by bolo vhodné zamerať sa na to, ako by v prechodnom období 2008-2013 mohol program prispieť k zavedeniu pomoci pre osoby dotknuté „reštrukturalizáciou“, ktorú prinesie nástup elektronického colníctva v členských štátoch (v nutnom prípade aj formou programov podobných sociálnym plánom).

6.5 Výbor by privítal, keby sa v programe Colníctvo 2013 vyjasnili pre občanov nasledujúce body:

- a) postavenie činnosti colných orgánov, s upresnením týkajúcim sa verejných orgánov ktoré môžu získať prístup k ich údajom obchodnej povahy a iným údajom, či už zdarma alebo za poplatok;
- b) postavenie činnosti colných orgánov voči ostatným colným systémom vo svete (vo vzťahu k bezpečnostným otázkam);
- c) stupeň spolupráce (kvalitatívny a kvantitatívny) očakávanej od krajín, ktoré sú možnými kandidátmi na členstvo v EÚ, susedných krajín a tretích krajín, ako aj podiel z rozpočtu vyčlenený na túto spoluprácu;
- d) povaha a očakávaná úloha medzinárodných organizácií, ktoré sa môžu zúčastňovať na činnostiach organizovaných v rámci tohto programu.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS